

PREADAMITA.

SIVE

EXERCITATIO

fuper Versibus duodecimo, decimotertio, & decimoquarto, capitis quinti Epistola.

D. Pauli ad Romanos.

QPIBYS INDVCVNTVA

Primi Homines ante Adamum

176

ANNO SALVTIS,

MACCALL STAN

BELLRCITAGIO

The every place the technological desirates and a second of the second o

LAMES IN OVER USE'S

Commission and Adamsung Adamsung in the control of the control of

30

ANNO SALVIIS.

ELENCHVS CAPITYM

quæ continentur in Exercitatione.

CAPPT L

Frba Apostoli. Imputationem peccati cœpisse à transgressione legis Dei, quam Adamus violavit : desissse in Christo. Antithesis inter Adamum & Christum. 11. De lege Dei data Adamo. Item de variis legibus humanis & divinis, qua fuerunt ante legem Dei datam Moss. 11. De quatuor hominum statibus : sub natura: sub lege: sub gratia : sub gloria. Tempus legis statuendum esse ab Adamo, non à Mose. 11. Peccatum suisse imputatum ab Adamo usque ad Mosem. 12. Probatur idem quod superiori capite probatum ess. 13. V. Probatur idem quod superiori capite probatum ess. 14. Us Insantes peccavisse ad transgressionis Adami similitudinem. 15. Et de variis similitudinis acceptionibus. 16. VI. Insantes peccavisse ad transgressionis Adami similitudinem,
fecundum superiores omnes acceptiones similitudinis. VIII. Anxietas interpretum in explicatione horum versuum. Statuere, primos homines creatos ante Adamum, neque officere do-Grinz Christianz, neque historiz Geneseos: imo utramque elucidare. Congruere omnino cum historiis & monumentis Gentium.
IX. Textus Apostoli. Analysis versus duodecimi. De imputatio- ne peccati, & de regno mortis. X. Analysis versus decimi tertii. Legem hic intelligendam, datam
Adamo. Asseritur vulgata lectio. XI. Analysis versus decimiquarti. De regno mortis ab Adamo usque ad Mosem. Mosem hic sumi pro lege data Moss. 23 XII. Duo tempora notari ab Apostolo. Vnum, à lege. Alterum,
ante legem. Sive quod idem est. Vnum, ab Adamo. Alterum, ante Adamum. 24 XIII. Creati homines ante Adamum non peccaverant ad simili-
non peccarerum. 26 XIV. Peccatum dari materiale & formale: non imputatum, & impu-

imputatum. Similitudinem transgressionis Adami positam in imputatione, non actu transgressionis ejus. X V. Que sit vera similitudo transgressionis Adami, per Oscan Prophetam.
XVI. Neminem potuisse unquam peccare actualiter sicut Adam peccavit. Infantes verins peccavisse ad similitudinem transgressionia Adami quam adultos. Legem Mosaicam expressam ad similitudinem legis Adamica. Legem Adamicam hoc loco intel
Jigendam. ma find 2 manth A annu imputata, neque facta ac fimilitudinem transgressionis Adami. Peccata facta post legem imputata, de facta ad similitudinem transgressionis Adami. De
pecceso mortuo, & vivis hominibus ante legem & Adamum. 34 XVIII. Introducitur vivus homo absque lege, vel ante legem & g Adamum loquens secundura mentem D. Pauli. XIX. Peccetum Adami fuisse setro imputatum primis hominibus
retro regnavisse in illos. Qua de causa illud sieri debuerit. 30 XX. Peccata pracedentia, de quibus locutus est D. Paulus cap. 3. hujus epistolas, cadem esse qua facta ante legem & Adamum;
quia legem & Adamum przeesserunt. XXI. Quomodo censeri possit, peccatum Adami suisse retro imputatum primis hominibus ante Adamum conditis: nec non damationem mortis ex illo peccato, retro regnavisse in illos. 42
XXII. Analysis continua horum versuum Apostoli. XXIII. Adamum dici primum hominem, qua ratione Christus secundus homo est. 43 XXIV. Adamum dici primum hominem, qua ratione primus ho-
mo peccator est. Imputationem peccati Adamici, non fluxisse ex Adamicraduce. 47 XXV. Esplicatur D. Paulus Actorum capite 17. Ex uno fangui-
ne, non effe, ex uno Adamo. XXVI. Exercitationis epilogus.

Muer be funt ver ... Errata in Exercitatione.

Pag. 11. lin. 21. cogitaverunt. Pag. 24. lin. 1. fumitur. Pag. 25. lin. 30. ab Adamo. Pag. 30. lin. 15. logicis. ibid. manifeftiffime. Pag. 46. lin. 4. hominem. M. permangai dan jel

Sugarity.

EXERCITATIO

Super Versibus, duodecimo, decimotertio, & decimoquarto, capitis quinti, Epistola D. Pauli ad Romanos.

CAPUT I.

Verba Apostoli. Imputationem peccati copisse à transgressione legis Dei, quam Adamus violavit : desisse in Christo. Antithesis inter Adamum & Christum...

AULUS Apostolus, Epistola quam scripsis ad Romanos, capite quinto, versibus 12. 13. &-14. hac ait.

XII. Sicut per unum hominem peccatum intravit in mundum, & per peccatum mors: ita etiam in omnes homines mors pervalit, in quo omnes peccaverunt.

XIII. Namusque ad legem peccatum erat in mundo. Peccatum vero non imputabatur, non exsistente lege.

XIV. Regnavit autem mors ab Adamo usq; ad Mofem: In eos etiam qui non peccaverant ad similitudinem transgressionis Adami; qui est sypus suturi.

VI.

Folgati Interpreses inplicant illud. Ulique ad legem, dedivisers y versus; de trultu illo temporie qui intercessit ab Adamo osque ad Moson. For quod tempos sanunt peccation quidem sulfe in mundo, sed non datum sulfe crimini; sivo non sulfi imputatum, at valgo dicitur. Statuant inquam, peccatum capisse imputari à Moso, non autem ab Adamo.

Verim her (prafaber pacem tantonum Vivorum) pugnare mili videtar fronte adversa, com et quod voluis dicere Apofolus: ima quad fignificanter expressis, quamvu leviter attieiffe videatur. Voluit enimillad, & hic eft ferfu perpesuns bujus loci. Homines à Des depulses propter anum hominem peccatoré, rediffe in graniem propten noum Hominem-Deum. Peccatum intravisse in mundam, per unum béminem peccasorem, qui legem Dei pratergressus est : absolutionem de peccato ille, que Justicia & Justicificatio appellatur, intravisse in m, per unum Hominem-Deum, qui legi divina paruit, & piaculario father oft ob culpam illim bominis percetoris. Hominem illum peccatorem typum füisse, sed typum oppositum, hujus Heminis-Dei. In bas tamen oppositionis comparatione voluit Apostolus, imputatiorem ut ita dicam, fuisse graffan bujus Hominis-Dei, transgressone bujus hominispeceuspris; potiorem bujus justificationem, reatu illius : plentus de poten-tius bujus absaguium, illius pervicacia. Voi perpetua riegas ansishefis inter allum & bunc. Ille est Adamus, his oft left Chriffin. Ille of primus Adamus, hiceft fecundus Adamiu.

Voluit item Apostolus, per temeratam illam primam legem Dei, ab illo prima bamine Adamo; hamines omnes iniques de bosses Dei ovasise: per transgressame illim legis, amnes homines peccavisse: per contumatiam illim hominis, omnes homines peccavisse: per contumatiam illim hominis, omnes homines peccatames effectos: per illad peccatame, quod est transgressio illim legis, martem pervasise in amniti homines, mortem regnavise. Illud autem demonstravis spostolus evidentissi-

me,

me: net edentire possimui in tanta luce, nisi forte quia nimia est. Nimirum ut nobis constet, imputationem peccati capisse à transgressione legis Adamo data, non autem à lege datà Moss. Capisse ab Adamo, desigse in Christo. Nulla enim bic anti-thesis inter Mosem & Christum. Typum, sive autitypum Christi unicum, constituit hoc capite Adamum D. Paulus.

ere entre un l'éges distant une juife primes legens l'alice.

De lege Dei data Adamo, Item de varijs legibus humanis & divinis, que fuerunt ante legem Dei datam Moss.

EX DEI detradamo illa fuit, cujus transgrasso, us predixi, Adamum, & in illo omnes homines secit hostes Deo: qua armavit Angelum ense sumines, ut illum, & in illa omnes homines Paradiso detruderet. Lex Dei illa suit, qua Adamum, & in illo omnes homines effecit pecateres, roos, contumaces: per quam peccatum intravit in mundum: per quam omnes homines peccaverunt: per quam mors pervasit in omnes homines. Et de illa lege intelligenda suit verba hac Apostoli: Usque ad legem peccatum crat in mundo. Quippe qualex Adami, vel data Adamo, princeps suit legum omnium. Qua lex legum, & per excellentiam LEX simplicites dici debais.

Reliqua leges sua nomina sortita sunt. Lex enim natura illa est, qua dicitur tecta ratio: unde leges gentium orta sunt: à quibm stidem fluxerunt leges civiles, qua secundum warios Legumlatores varia sibi induerunt nomina. Tales olim fluerunt, vel duriores Licurgi leges, vel molliores Solonia constitutiones, vel qua tulere strictiora jura Decemviri, vel qua edixere remissiona Pratores.

Imo & leges Dei varias indictas fuiße Indais, longe ante le-A 2 gem

pen datam Mofi conflat ex Genefi ipfå, capite 26, whi Dem Hacem affatar bie verbis. Benedicentur in semine tuo omnes Genres rerre, co quod obedierit Abrahamus voci bodierit pracepta & mandata mea, & ceremen, de montat legelque fervaverie. Quibm patet manifestissime, pracepte & mandata Mosaica non fuisse prima praceptorum & mandatorum Indais prafériptorum, at creditur : Caremonias Mofaicas non fuife primar raremoniarum Indaicarum, ut creditur: Leges Mosaicas non fuisse primas legum Indaicaram, ne creditur. Sed longe aute Mosempracepta & mandata alia flatuta Indais; caremonias alias inftitutas; & leges alias Dei populo buic sancto & electo decretas & sancitas fuisse. Inthes autem boc loco intelligo : non filine Abrahami tantum, qui verentar femen Abraha; sed & patres emnes Abrahami ipfine, Adami pofteros.

Verum inquies : Qua pracepta & mandasa legimus praferiptu unquam fuiffe Indais ante Mofem ? Landabo fanctifirationem Sabbati : munderom & immunderom discretionem : abstinentium a sufficiatie que legimus mandata & procepta fuisse Inden lange ante Mosem. Quas inquies, caremonius legimus ante Mofem fuiffe unquam in usu apud Indaos ? Caremoniac Landabe illas, quibm facrificiorum ritue confittit upud Indaes, longe ante Mofem Quin & cultus Dei varies institutos; ab Adamo, usque ad Enos filium Sethi: ab Enos filio Sethi, ufque ad Abrahamum: ab Abrahamo ufque ad Mofem. Scriptum nimirum est Genefeos cap. 4. Sed & Seth. natus est filius, quem vocavit Enos, lite coepit invocare in nomine Domini. Certe invocabatur Dominus nomine alique, ab Adams & Setho, ante Enos. Sed invocare capit Enos Dominum nomine alio, quo Adamus & Sethus illum invocaverant. Additam vero legimus circumcifionem Abrahamo. Et revelatum nomen Jehova, Most; Indais antea inauditum.

Quas vero legimus inquies, sancitae unquam fuise leges Iudais, ante legem Mosis? Leges aseram audacter illas, quas hos loco Genescos servavise dicitur Abrahamus. Imo, secundum quas notum est longe ante Mosem, honoratos suise parentes à filijs suis: animadversum in homicidas: prohibita adulteria: interdicta latrocinia: imo & vetitam concupiscentiam, seclerum causam & fomitem. Qua omnia vulgus Theologorum putat initium habuise à Mose tantum: quamvia certissimum sit communia illa suise legum omnium diviburum & humanarum: instituta & observata longe ante Mosem. Utpote qua emanaverint, non à Mose ut vulgo creditur; sed à jure ipso naturali, gentium, & civili: imo à pracepto ipso divino, longissime ante Mosem.

Lex sane Mosaica jus suum, illudque pracipuum, babuit apud Iudaos; sed suum successive tempus, distinctum ab alijs & primis legibus Iudaicis. Qualis mos est apud omnes populos, quorum posteriores leges priores antiquant. Imo proprie, constitut lex Mosaica in caremonijs peculiaribus; in peculiari ratione sacrificiorum; & in peculiari jure Sacerdotij. Qua uon erant in usu ante Mosem; & à Christo abrogata sunt.

Mullibi autem scriptum est, peccatum suise imputatum buni generi bumano, propter leges illas violatas, sive naturales, sive gentium, aut siviles: propter temeratas leges illas Dei qua in desuetudinem abierunt: propter abdicatam circumcisionem, & inobservatum Mosem. Sed scriptum est disertissime & conceptissime; peccatum intravise in Mundum, per legem perruptam ab Adamo: Imputatam suise transgressionem legis illius omnibus hominibus: & per transgressionem legis illius mortem pervasise in omnes homines. Unde innotestat, legem datam Adamo, tanguam generalissimam, & legem legum, Legem simpliciter dici & audiri debuise hoc loco.

CAPUT III.

De quatuor hominum statibus: sub natură: sub lege: sub gratiă: sub gloriă. Tempus legis statuendum esse ab Adamo, non à Mol.

TATUS hominum optime partiti sunt, qui illos quadrifariam diviferant, posucruntg, hocordine : primum, fub natură: fecundum, sub lege: tertium, sub gratia: ultimum, qui erit sub gloria. Allucinari mibi videntur qui numerant tempus legis à Mose, quod statui debuit ab Adamo. Tempus inquam legu illius de quâ hic dedità opera egit Apostolus. Locutus enim est de lege illà, in cujus transgressione homines omnes peccaverunt : & de illo homine qui legem illam perfregit, in quo mars pervafit in omnes homines. Qua omnino conveniunt legi data Adamo, & Adamo ipsi: nullo modo autem legi Mosaica, neque Most ipsi. Indai enim soli peccaverunt in transgressione legis Mosaica. Indaes soles affatus est Deus cum legem illam Mosaicam promulgavit. Neque juste & juridice actum fuißet cum omnibus hominibus, si mors pervafiset ex transgressione illius legis, in illos etiam homines quibus lex illa non data fuiffet : atque adeo qui nullo patto, & nullo fædere fanciso, lege illå tenebantur.

Moses certe missus fuerat Iudais solu; non ut in quo Iudai peccarent: Idest, non ut Iudai peccarent in Mose peccante: sed ut unicuique Iudao sua sibi legis illius Mosaica transgressio imputaretur. Res non ita se habuit in Adamo. Peccaretunt omnes homines in transgressione legis illius quam Adamus egressus est. Peccatum illud quod sibi soli peccarisse visus est Adamu, transsit in omnes homines, qui peccaretunt in Adamo peccante. Ratioest; quia lexilla data Adamo, lata suit

fuit omnibus hominibus. Et quo momento allocutus est Deus Adamum, cum legem illam suam et dabat; allocutus est homines omnes. Ita ut juste & juridice egarit Deus cum omnibus hominibus; quando mors in illos peruasit ex peccato Adami, & transgressione legis illius quam Adamus violavit. Quia lex illa putata suit data omnibus hominibus; qui involuti & astricti suerunt pacto & sædere illo, quod Deus cum omnibus hominibus in Adamo, tanquam Syndico & desensore omnium hominum, pepigerat, & percuserat.

Qua cum ita sint, atque adeo certa ut de illis dubitare religia sit: fateor me non intelligere, quà rationo tempus illud legu qued quarimus, non debuerit assignari ab Adamo. Lex enim primum data Adamo, denotat evidenter legem primum cœpise ab Adamo. Imo legem illam de quâ bic loquitur Apostolus; à quâ fluxit imputatio peccati. Qua imputatio cæpit

effe ab Adamo, à que & regnum legis capitese.

Hujus autem rei veritatem quid attinet quarere per alium interpretem quam per Apostolum hoc loco?, Nullum scilicet fuit regnum mortis, quod non prius pependerit a regno peccati: nullum quinetiem regnum peccati, quod non prius pependerit d regne legie : legis inquam illius, à cujus transgressione peccasum imputari, mers regnare capit. Causa igitur antecedens Oprimigenia peccati & mortis, constituenda est Lex eadem. Atquiregnum mortic capit ese ab Adamo per Apostolum ipfum hoe loce. Regnavit mors ab Adam usque ad Mosem. Caperis ergo necesso est mulso magis regnum legis ab Adamo ipfo, per enndem Apostolum losocodem. Regnavit lex data Iudais in Mose, à Mose ipso. Regnavit lex data omnibus hominibus in Adamo, ab Adamo ipfo. Regnavit inquam lex ab Adamo, ufg, ad Mosem: vel usque ad lesum Christum. In quo feilicet, lexomnis Adamica & Mofaica, & tempus ipfum perit legis utrinfg. Utpote, à quo tempus Gratia caperit effe.

Conveniens ergo of ut definiamus & circumscribamus tempus Legis, ak idilama ad Christum. Quá ratione definismus de circumscribomus tempus Gratia, à Christo quando vamit in carne, ad eandem Christum cum venerit in spiritu àd Gisciam: qua crit in aternam.

and the second contract of the state of the second state of the second s

Peccatum fuisse imputatum ab Adamo useque ad Mosem.

SED negocillud aflagui pofium, quantum viu meditatione constitutione probati poffis, pactatum non fuife imputatum per totum illud sempus quod fluxis ab Adamo negue ad Mosem. Contrarium enim colligitur exclo-

cie omnibus Geneless. Matring mitatuques dimail era a gamina

Incipiam ab Adams ipfa. Quare ergs peccatum fuir impa-Tation Adams 1967 Quare imparatum omnibus hominibus, qui in Mo pessaverum? Quare fugatus Adamus, & in Adamo fusi omnes homines Paradifo? Quare mateditta terra propter peccation Adams, nifiterra, & soti Mundo fuit impatatum? Quare timuit Cairon qui occiderat fratrem foum, com disco Der: Major est miquitas mes quamus veniam mercar. Quare major inequitar, fi non mage imputata? quare denegarida Caino venia, fi non imputanda Caino inequivas? Quare discis Lamech accrebue fois: Quoniam oscidi adolescentulum in itvore mee r septuplum ulcio dabitur de Caino: de Lamecho vero septuagelies septies. Quare ultie dabatur de peccato, qued non putabatur esse peccatum? quare ultionic, nisi fuissent imputationis gradus? Quare legimus Deum flagellavisse Pharaonem plagis maximis, propter Sarai unorem Abrahami: wifi reputaviffet Dens adulterium & Regi & regno? Quare dixifet Deus de Sodomitis: Ag-

homi-

Aggravatum est peccatum corum: Qua fuit illa peccati aggravatio, nifi peccati imputatio? Et fi tunc temporu nulla fuissent imputationes; quare justitia decem Instorum si degiffent Sodomis, reputata fuißet reliquis Sodomitis in justitiam: qua illorum peccata, qua peccatorum clamores & aggravationes ; id est imputationes, sustulises? Quare per illud tempu imputata sides Abrahamo, per quam imputatio peccati auserenda erat? Remedium certe prasupponit morbum. Imputatio fidei prasupponit imputationem petcati. Quare percussifet Dem Onanum eo quod fecifet Rem deteftabilem? Qua res illa detestabilis; si non imputanda; qua percussione vindicanda foret? Quare noluit Iuda pollucre manus suas sanguine Josephi fratris sui? Que fuitilla pollutio quam timuit, si non est imputatio? Locuti funt ad invicem fratres Iofephi, credentes non intelligi: remordebat eos quod in illum peccaverant. Idcirco, ajebant, venit super nos ista tribulatio. Et inferius Ruben. Nonne dicebam? Nolite peccare in puerum. En fanguis ejus exquiritur. Nimirum, exquisitio fanguinis,imputatio effusi erat. Quare Moses & ipse ante legem suam latam, pracipiti cursu aufugit in desertum, propter occisum Agyptium; nist supplicium veritus est à Indicibus Agyptis, qui ejus sanguine parentassent occiso Egyptio? Quare ergo ab Adamo usque ad Mosem, instituta fuerunt sacrificia, qua fuerunt peccatorum expiationes; nisi fuerunt per illud tempus peccatorum imputationes? Ratio enim postulat, ut quod remittitur non imputetur, quod imputatur vindicetur.

Quod si demum nobis lices, ut par est, judicium ferre de reatibus & imputationibus peccati; perpænas qua sequuntur reatus & imputationes peccati: nullum certè peccatum fuit aquè imputatum, à Mose usq, ad nos, qualia fuere imputata ab Adamo usque ad Mosem. Non enim dicuntur cataracta cæli effusa: wel fornaces supera descendisse & crepitavisse in pernsciem bominum pessantium, à Mose usque ad nos ; qualia legantur de diluvio, & de conflagratione Sodomitarum, ab Adame usque ad Mosem.

CAPUT V.

Probatur idem quod superiori capite probatum est.

TERUM, quid procul à me quare qued juxta me eff, quadque in hor textueft? Quare dixit Apostolus, percatum instravisse in mundum per Adamine; & per pereatum, mortem? Ad quid enim intravit peccatum in muno, nifi at mando impataretar? Qua enim est irruptio illa peccati in mundum; fi non est imputatio peccati, qua ab Adano involuebat mundum fub condemnationem mortie, ex peccato Adami? Quod vero expression argumentum imputationu expressissima, potnit adduci quam illud ; quo censentur bomines omnes inimici, & facti boftes Deo? Qua rurfus major imputationis nota potuit inuri peccato illi, vel potuit exprimi ab Apostolo; quam pæna mortis qua tale peccatum ulta est? Qua enim est relatio mortis ad peccatum, cadem est ultionis ad impatationem. Apostolus autem asernit ipsissimis verbit ber loce; Morrem regnavisse, ab Adamo usque ad Mofem. Regnavisse; per imputationem pescati. Contra enim rerum ordinem regnavisset mors, per illud tempus quod intercessit ab Adamo nsque ad Mosem; nifi per illud etiam tempus imputatum fuiffet peccatum. Quarfum enim pana ubi non eft reatm? Quid porro reatmest, fi non est imputatio? Sunt certe hac reciproca, pana & restm, mors & pescatum. Pana prasapponit reatum; mors prasapponit peccatum, Regnavit mors ab Adamo. Recte concludetur. Ergo imputatum fuit peecatain ab Adamo. At fi volvisset Apostolius, petcatum non fuiffe impasatum ab Adamo afque ad Mofem , fed capiffe imputari

putari à Mose: nec debuerat dicere, mortem regnavisse ab Adamo: Imvillud tantum; regnavisse à Mose usque ad Issum Christum; qui siniu suit legis Mosaica: per quod tantummodo tempus intelligunt Interpretes peccatum suisse imputatu.

Hos autemme magis movet: quod Interpretes ipsi vertentes verba has versus 18. hujus capitis: Aed ir vis di ivis Segularios dis number un it ranstaler unt hor modo. Sicut por unam offensam (intelligent autem offensam Adami) reatus venit in omnes homines in condemnationem. Quare subandiverunt Interpretes reatum illum, qui non off in Graco? Quis off reatus ille exoffensa Adami, sinon est imputatio exoffensa Adami? Paset ergo per ipsis estam interpretes, peccatum fuisse imputatum ab Adamo, per totum illud tempus quod ab illo usque ad Mosem interjectum est.

CAPUT VI.

Infantes peccavisse ad transgressionis Adami similirudinem. Et de variis similirudinis acceptionibus.

A T, quam facile abyssus abyssum invocat, tam proclive est incommodum sequi incommodum. Hinc factum est quod Interpretes, qui noluerunt peccatum fuisse imputatum ab Adamo usque ad Mosem; cum venerunt ad illam partem decimiquarti versus hujus capitu, qua dicitur: Mortem regnavisse, in eos etiam qui non peccaverant ad similitudinem tansgressionis Adami: covitaverunt dissimilitudinem inter peccata adoltorum, & peccata infantium: inter peccata attualia, & peccata vriginalia: de quibus nec minimam fectt bic mentionem Apostolus: bic enim non erat bis locus. Voluerunt scilices Interpretes, Apostolum intellexiste hoc loci; Infantes non peccavisse ad similitudinem transgressionis Adami.

mi, quia non peccaverant actualiter quemadmodum Adamus peccaverat. In cos tamen mortem regnavise sicut in adultos, qui peccaverant actualiter, quemadmodum (ut autumant). Adamus peccaverat: as proinde (ut sibi volunt) ad trans-

greffienie Ademi similitudinem.

Peròm quarerem: Quà ratione potuiset mors attualiter regnare in Infantes, quemadmodum mors eadem regnaverat in Adamum: nisi Infantes attualiter peccavissent quemadmodum Adamum peccaverat? Quà ratione, inquam, potuisent Infantas mori revera & attualiter, ad similisudinem mortia qua insligebatur ex peccato Adami: neque peccavisse revera & attualiter, ad similisudinem transgressionia & peccati ipsius Adami? Presertim, cùmmors se peccati opsonium, ut loquitur Apostolui capite 6, hujui epistole; & sequatur naturam, qua similitudo est, peccati sui.

Quarerem rursus: Qui suissent illi adulti, vel qui suissent illi infantes, ame Adamum geniti, qui peccavissent vel non peccavissent ad similitudinem peccati Adamici? Dixit enim disertissime Apostolus: Morsem regnavisse ab Adamo, In cos ctiam qui non peccaverant. E'nì rès un auaquismos as, nì, peccaverant, denotat tempus pracedens tempus illud primum, quo mors regnare capit. nì, ceiam, denotat aliquid quod extra ordinem videsur: Morsem seiticot regnavosse, retro ciiam à suo principio. Neque sanc tam fabile esses expedire se ab bis

incommodis, fi preffius urgerentur.

Sed bis omissis, ulterius progredier: proboque Apostolum intellexise; Infantes etiam Adami nepotes peceavise ad ejus transgressionis similitudinem. Dixit enim, omnes homines: non atatem distinxit: neg, enim adaltus magis est homo quam infant: dixit inquam, omnes peccavisse in Adamo. At, si peccaverunt infantes in Adamo: Breo multo magis ad ejus transgressionis similitudinem. Censetur enim quasi in eandem Ada-

Adami transgressionem impegisse, qui in transgressione Adami peccavit. Imò quotquot fuerunt adulti ut infantes, insità à cuniu ipsis in Adamo, & in radice transgressionie Adamica: per hanc suam insitionem participes facti fuerunt radicie, id est ipsius transgressionis. Ergò multo magis participes similitudinis ejus.

Potuit rursus peccari ad similitudinem transgressionis Adami, vel similitudine spiritali, vel similitudine naturali. Similitudini spiritali, qua imputatio est : qua spiritu & mente concipitur idem quis peccavisse quod alius peccavit. Similitudine naturali, qua natura propagatio est : qua fortes creari fortibus,

& peccatores peccatoribus generari putantur.

Similitudo porro hac naturalu, dicitur duobui modis. Primo, sumitur pro imagine. Imo idem sunt similitudo & imago, Genescos 1. Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram. Asque eà significatione Infantes referre patres suos, & similes patribus sui dicuntur. Hinc illa sunt apud sureconsultos, reprasentationum sive imaginum jura, concessa infantibus ut adultis: imo nondum natis, ventres in possessionem missi. Sed de his satis: Sufficiat hicreposuisse, quod scriptum est Genescos 5. Adamum genuisse filium Sethum, ad imaginem & similitudinem suam: us ad rem, & expressim significans similitudinem illam, qua est inter Infantes silios, & adultos patres qui illos genuerunt.

Similitudo naturalis secundo modo accepta, dicitur comparatio, sive proportio. Simile est, quid comparativum, quid pro-

portionale.

Sic canibus catulos similes, sie matribus hædos. Notam: sie parvis componere magna solebam.

Secundum have significationem, similes signaa desiniumsur à Geometrie; qua ciroum angules aquales laterababons proportionalia. Unde filies infantes similes patribus fois adultis, ita definire pessonum: Qui circum candem & aqualem formam bominis, functiones babent corporis & animi proportionales. Eadi quippe oft & aqualis forma bominis in infantibus, qua est in adultis. Functiones antemcorporis est animi, si non sunt cadem & aquales in infantibus, qua sunt in adultis; deprebendantes certic comparata, & proportionales cum adultis.

Most war a stree CAPUT WILL was the story switches

Infantes peccavisse ad transgressionis Adami similitudinem, secundum superiores omnes acceptiones similitudinis.

ERTUM est Infantes peccavisse ad similisudinem transgressionie Adami, similisudine illa spiristali, qua intelligitur transgressio Adami imputata omnibus bominibus, Infantibus ut adultii: nec non singuntur omnes bomines idem peccavisse quod Adamus peccavit; ratione similitudinia qua imputatione peccati Adamici exprimitur. Neque enim exortes suerunt imputationia illius Infantes; quia enim

tranfereffione Adamica non mage pari quam adulti.

Probatur autem infantes peccavisse ad candem transgressiobis similitudinem, similitudine naturalis; secondum utramque acceptionem similitudinia ipsius naturalis. Probatur inquam exemplo codem quod proposui Sethi Infantia, quem Adamus genuit ad imaginem & similitudinem suam? Id est, quem genuit ad imaginem organorum & functionum omnium corporis & animi, qua fuerunt in Adame adulto. Habuit ergo Sethus infant intellectum ad imagine intellectus qui fuit in Adamo adulto. Habuit rationem ad imaginem rationis qua fuit in Adamo adulto: habuit voluntatem ad imaginem voluntatis qua suit in Adamo adulto; peccatricom scilitet, & propensam ad peccatam. Ergo intellexit Sothus insant ad imaginem intollectus Adami adulti. Ergo ratiocinatus est Sothus infans ad imaginem rationis qua erat in Adamo adulto. Ergo voluit & peccavit Sothus infans, ad imaginem voluntatis & peccati, sive transgressionis Adami adulti. Atqui imago ut dixi, eadem est qua similitudo. Peccavit ergo Sothus infans, ad simili-

sudinem transeressionis Adami adulti.

Hac autem similitudo qualis sit, clarius dienoscetur per alteram similitudiniu acceptionem, quatenus est proportio : Qua nempe Sethus infant genitus eft ad fimilitudinem Adami adulti. Ideft proportionalis cum Adamo adulto; si ratio habeatur eadem totim infantis ad totum adultu, que partium illim infantis ad partes istim adulti. Habnit ergo Sethus infans omnia organa corporie similia & proportionalia; functiones omnes animi similes & proportionales, cum organis omnibus & functionibus omnibus, corporis & animi, qua fuerunt in Adamo adulto. Intellexit ergo Sethus infans ad similitudinem insellectus Adami adulti: Ideft, secundum illam proportionem qua eft inter infantem & adultum: inter intellectum infantis qui vagit, & intellectum qui viget in adulto. Ergo ratiocinatue eft Sethu infans ad similitudine rationis qua erat in Adamo adulto: Idest, secundum illam proportionem qua est inter rationem infantis balbutientis, & rationem qua regnat in adulto. Ergo voluit & peccavit Sethus infans, ad similitudinem voluntatis & peccati, five transgressionis Adami adulti : Id est, secundum illam proportionem que est inter voluntatem teneram, & peccatum infantis nondum remoti; voluntatem nodis & cortice duratam, & peccatum robustum quodest & luxuriat in adultis ..

Quibus omnibus colligitur, peccatum procedere eâdem fimilitudine & proportione, quâ progrediuntur corpora, quâ evadunt organa & functiones omnes corporis & animi, ab infantià ad adultam atatem. Patet inquam infantes dici proprippescara ad similisadinem transgressionis adalsorum, secendum illam similisadinem, sive proportionem peccati, nan
secondum adam ipsom peccati. Quem scilices actum non posfantingliment & quem si possent, jam non peccarent ad similisadinem, sed ad veritatem ipsam transgressionis adultorum.
Peccavisse ergo censendum est infantes ad similitudinem sive
proportionem illam transgressiones Adami adulti. Demonstrabitur autem infarius naslam dari similitudinem peccatorum althalium, secundum illam acceptionem qua similitudo
intalliga bic debuit.

SMILL CAPUT VILL

Aunieras Interpretum in explicatione horum versuum. Statuere primos homines creatos ante Adamum, neque officere doctrina Christianz, neque historiæ Geneseos: imo utramque elucidare. Congruere omnino cum historiis & monumentis Gentum.

TEQUE vero miram prorsus mihividetur, quod Interpretes Persus illos Apostolistractantes, selisiter minus elucidaverint. Angebantur enim undique in explicatione bojus loci, usque ad Legem. Velevim Lex illa intelligenda erat de lege datà Mosi; vel de lege datà Adamo. Si lex illa intelligebatur de lege datà Mosi: asserendum erat peccatum vero per illud tempus non suisse imputatum. Si lex illa intelligebatur de lege data Adamo: statuendum erat peccatum sussessimando antè Adamum, & usque ad Adamum: peccatum verò ante Adamum non suisse imputatum. Ponendi ergo erant alsi homines ante Adamum, qui quidem peccavissent, sed qui non peccavissent imputative; quia antè legem peccata non imputabantur. Inter utrumque incommodum

dum possis Interpretes, dubitabant, neque plane sciebant quo se vertexent. Quia verò minus grave apparebat assere, peccasa non suisse imparats anne Mosem, de usque ad Mosem; quàm statuere alios homines suisse vel creates vel genitos unte Mamum : posthabuerunt illi secundum incommodum primò. Rejecerunt Interpretes sabulos illos homines; qui Adamum pracessis eredendi erant: dibi alios acciverant qui non peccavistent imputative anto Mosem.

Verim, fi lives per Dominos & Alogistros meos, Dostores orthodoxos s penes quos jua est summam inquirends & statuendi de Theologicis, & quorum judicio, me, mesque omnia, obsequenti & caca religione devoveo: experiur nom successmodetar his versibno explicação; si dicimos illud vique ad Legem, inselligendum esse de Lege data Adamo.

Non inficier, quin prime obtata statuere primes bemines ante Adamem condités, prater communem Theologorum emitem sentiam s'entiarbare videatur conscientias, non introduçuis d'influentiam s'entiarbare videatur conscientias, non introducis illus allecare. Exherrescent séculité d'influents, non dicam dictio, sed cogitatu, quotquot sant religiosa vetus addicti. Requerarsas illus me latuit, quàm male multatus sucrit ille apud veteres, qui demonstrabut bomines esse Antipodar, d'bemiss baria addiametres nostri Orbit opposita. Attauendam nempe mibi suisset temporitus illis antiquis d'rigidismes, selicius mibi cessisset temporitus illis antiquis d'rigidismes, selicius mibi cessisset tempora cogitanti, quàm inseliciter cesserat novo illi Cosmographo, novos Mundos indaganti. At terte, nanc non est at d'olim fait. Atclioribus natus seculis d'appicitis, Deum veneros uttalem avertat invidiam: d'tam benigne accipiantus qua cogitavi super bis, quàm sincerè, d'ingenuè, d'exercitationis causà bic à me exhibentur.

Primum ergò, di praffeinè dicam seo me lubensius animum appalific adinveftiguados alios bemines antè Adamum crea-

toes good putavi mallum bine poffe oriri incommodum fidei que est ex Evangelio. Idem enim foreconsepi fatum positionis bujus apud Theologos, quale est caleberrima quastionis de mosu sorre april efrenomes. Sive enim enles credimus circumagi, five terram exflimamas fubverti; fuccedant nibilo mipus vice perpetua, & dies nocti, & diei nox : revolvantur itidem flatis & proferipsis semparibus, sempestates quaque anni: fegetes florent verè, que affate mature finnt; fonmant vine autumno, que bieme defecentur. Peri eventa, five credimus adamen fuife oreasum folum, & primum omnium bomisex : Babis semper fue loca, & fuir mysteriis religio omnis Chrificus. Samma enim & fundamentum redemptionis noftra, que Religio Christiana est inco consistit, as credamus bomines omnes damnates in Adama, innocentes probates in Christo. Quemedmedum ante non neceffe erat, lefum Christum faiffe altimum amnium bomini, qui aulas Mundi tolleret, at Mundem & hominet emmes abfolderes is a neg recesse vat Adami fails primam amnium bominum qui Mandiproscenio inires, ndum & amnes bomines comdemnares. Manent ergo fuis losis . primas Adamus & Secondus Adamus .. comones Comperinter Adamam & Christum, types ille fontim circo quem redempsia nofina. & deltrina amnia Christiana recigracentur : cafi dicimus primes bomines fuife creates ante officies of our novo ill Comographo, navormente

Imà corte, ut perfectior confituetus anti-typus inter Adamont de l'hriftem e commodius mult à crit afferere. Ademunnan fuife primamamniam bominum, qua ratione Christus nan fuit ultimus omnium bominum. Commodius inquam erit afferere, imputationem ex peccato Adami (fecundum quam culpo Adamica eri fucti famus), natur-aftam fuife in illes hominarqui Adamum processerunt; qua retione imputatio abcolusolutionis quaest in Christo (secundum quam labe peccati Adamici diluimur) retro-acta est in illos homines qui Christum pracesserum. Minus ergò persecte constitueretur Adamus anti-typus Christi, si poneretur primusomnium hominum: neque cadem converteretur reciprocatio imputationis ex peccato Adami, cum imputatione absolutionis in Christo; nisi retroageretur peccatum Adami in primavos homines antè Adamum, quemadmodum retro-acta est absolutio Christi de peccato illo, in primavos homines antè Christum.

Opinione, ut sape fit, & vulgato magis consensu, quam exquifit à veritate credi videtur, Adamum fuisse primum omnium hominum qui in luminis or as prodierunt. Illud enim neque didieunt usquam, neque intestigunt sacra & canonica pagina. Imoècontra, colligitur exiisdem, quod probare in promptu erit; alios bomines Adamum antecessisse.

Adde, quod ex positione hac, qua statuit primos homines antè Adamum creatos, clarior mulso apparet bistoria Gene-seos. Conciliatur eadem cum seipsà. Conciliatur item miru modu cum monumentis omnibus prophanis, sive antiquis sive recentioribus, Chaldau puta, ABgyptiu, Seythu, & Sinensibus. Conciliatur vetustissima rerum creatio, qua exponitur capite primo Genescos, cum hominibus Mexicanu quos non ita diu Columbus penetravit. Conciliatur eadem cum hominibus illis Australibus & Septentrionalibus, qui nondum cogniti sunt. Quos omnes, sicut & illos prima & vetustissima creationis rerum, qua enarratur cap. 1. Genescos; probabile est creatos fuifse cum terràipsà in terris omnibus, neque ab Adamo propagatos.

Per hanc rursu positionem, conciliatur sides cum retta ratione, qua non patitur ut statuamus Mundum natum his initiu, à quibus secundum Hesiodi computum, vix dimidia corvi unius at as confecta est. Conciliantur demum hoc posito, qua C 2 videnvidentur contraria versibm bis Apostoli, de peccato originio, im quo recumbit destriva omnio Christiana; quod est maximò institutionaliri. Disferam in alind tempus probationes illas, que pro has hepathosi pest possunt, tim ex historià Geneseos, tim ex historià Geneseos, tim ex historià Geneseos, tim ex historià Geneseos, tim ex historia Genesium, tim et nuperò lustratis terrarum populà. Quòd verò instat peragam, et sotu insistam Versibus his Apostoli, quos hime explicare incipiam.

CAPUT IX.

Turns Apostoli. Analysis versus duodecimi. De imputatione peccati, & de regno mortis.

VERSUS, XII. Sieut per unum hominem peccatum intravitin mundum, per peccatum mors: ita etiam in omnes homines mors pervalit, in quo omnes peccaverunt.

XIII. Nam usque ad legem peccatum erat in mun-

X.I.V.: Regnavit aurem mors ab Adamoufque ad Mofem: in eos etiam qui non peccaverant ad fimilitudinem transgressionia Adami.

HI VERSUS explicari mibi videntur commadissime

Sicutper unum hominem. Per Adamum qui transgressiu est legem Dei: sive per transgressionem legis quam Adamus vielavit.

Peccatum intravit in mundum. Ortum & natum est peccatum, originem accepit; sive quod idem est, intravit in mundum, à transgressione legis quam Dem dederat Adamo. Peccavit enim Adamm ex quo violavit interdictam arborem, dex quo transgression est legem quam Dem illi dederat.

Et per peccatum mors. Intravit mors in mundum per peccatum, qua ratione peccatum intravit in mundum, per

violatam legem abuno illo homine Adamo.

Ita etiam mors in omnes homines pervalit, in quo omnes peccaverunt. Pervalit mors in amnes homines, per eundem hominem per quem omnes peccaverunt. Qua verò proxime dixerat Apollolus, Intravit peccatum in mundum, & per peccatum mors: erant situad demonstrandam introitum peccati & mortis in mundum; ad demonstrandam item relationem qua est inter peccatum & mortem; ut posito peccato, mors necessario poneretur & sequeretur. Verium, ut pleniùs significaret introitum illum, & totam relationem adimpleret, convertere voluit propositionem Apostolui; ut quemedmodum posito peccato, ponitur & sequitur mors; ita etiam reciproce, posita morte inferretur necessario peccatum.

CAPUTA X. THE MENT OF THE PARTY OF THE PARTY

Analysis versus decimi tertii. Legem hic intelligendam, datam Adamo. Assertur vulgara lectio.

SEQUITUR VERSUS XIII. Namusque ad legem: inlegem peccatum eratin mundo. Usque ad legem: intellige legem Dei datam uni illi homini Adamo: perca
qua jam dicta sunt, & qua dicentur inscrius. Usque ad legem inquam illam, peccatum erat in mundo. Adde verò, vel
subandi: Et per peccatum, mors etiam erat in mundo. Voluit
scilices Apostolus, peccatum & mortem susse in mundo, usque
ad legem Dei; sive usque ad transgressonem legis illius divina, quam unus homo ille Adamus violavit: Nullum jus tamen habuise in mundo, ut illus dominium & possessiminvaderent, & in illo tyrannidem occuparent. Rationem reddidit bane: quia

Poccatum non imputabatur non existente lege. Quod idemes asque si dixistes Apostolus. Ante legem Dei , sive isque ad legem illam Dei quam violavis homo ille Adamis, percatum di morrorant in mundo: nullum jus tamen in eo usur-poverant, nulla en erat in possessione mundi legitima collocatio, nullum ejus legitimum dominium. Ratio est, quia ante illad tempus lex nulla data erat à Deo. Lex enim Dei sola illa sitt, cujus transgressio pescuti imputationem essecit, di mortiu regium constituir qua reatum induxit peccuto, di mortem instituir panam issim reatum; qua peccatum secit imputatum, mortem ulciscentem sir regnantem.

Legendum verò est hoc loco: Peccatum non imputabatur; quamvà recentieres versiones habeant: Peccatum non
imputatur. Vesus enim & vulgata versio legis expressim,
Imputabatur. Es verismiliser operanis veteres Gracos codices ita conceptos suisse. A'uaquia 3 con importan un ovro
vous. Incuria verò Notariorum, qui primum pedem litera u, adverbis un, continua serie scripserant cum verboumoram: reliquum verò listera ejustem u, longiuscule,
& dissunctum à primò pede: accidise ut imoyami primum corruptiu, deinde imoyami reposium suerit: quamvis verè
scribendum fuisset imoguia: quad possulat brevior & genui-

na magis bujus loci fententia.

Utrumque certeut idem significans, potuit legi impune, de utrumque semper erit boc loco subandiendum, sive ideopiim sive ideopiim seribatur. Posto unum olterum consequetur. Scribatur enim prime, Imputatur. Posto bac pramissi: Peccatum non imputatur non existente lege: elicienda semper erit bac conclusio: Ergo antè legem, vel usque ad l gem, peccatum non imputabatur. Scribatur rursus, Imputabatur: at stat hic sensus. Antè legem, vel usque ad legem, peccatum erat in mundo; sed peccatum sunc temporis

non imputabatur. Ratio erit subaudienda, quam suppressit Apostolus, orator elegans: Quiapeccatum non imputatur non existente lege. Verius ergò, at brevius & elegansius, legendum est boc loco, Imputabatur, non Imputatur.

TAPUT XI.

Analysis versus decimiquarti. De regno mortis ab Adamo usque ad Mosem. Mosem hic sum pro lege data Moss.

DDIT Apostolus verso decimoquarto. Sed regnavis virmors ab Adamo, usque ad Mosem. Regnavis mors: per imputationem peocati. Regnare imapa mors per imputationem peocati: quà rationo imputati capit peccatum, per transgressionem legis Dei. Antè legem Dei, & antaquam Adamus temerasset legem Dei; peccatum erat in mundo, sed non imputabatur. Antè Adamum, & antè legem Dei; mors erat in mundo, sed non regnabat. Superiori versu de hocus patet, promissue summant, de idem sunt quoad tempus, Lex & Adamum. Lex enim Dei data suit primum, & primo omnium hominum Adamo: & mors regnavit ab Adamo, ratione illa tantàm qua lex Dei violata est ab Adamo.

Usque ad Mosem. Regnavis mors ab Adamo: id est, à momento illo quo Adamus transferessus est legem Dei: usque ad Mosem: id est usque ad legem Dei datam Most; & quamdin lex illa Dei data Mossiviquit. Moses enim sumitur hoc loci, pro lege data Moss; quemadmodum sumptus est Adamus, pro lege data Adamo. Ita quando in diviniu scriptiu, Deus vocat populum suum Indaicum, silium suum lacob, sive Israël: intelligit Deus Iudaos, non silius carnis, sed silios promissionis. Et Iacab sumitur locis illu, pro pramissionibus quas Deus secerat passibus Iudaorum. Ita passim apud humaniores auctores, Decemviri sumuntur pro legibus duodecim tabularum. Bic

in fare vulgare est. Ait Prztor. Ubi Prztor simiture pro legibus remissione juris, quar Pratores elim edinerans. Pari rasione harsers for Mosaica. Voluis autem Apostolus, mortem regnavissa ab Adamo, sive à loge Adamica; asque ad Mosaica obtinuit. Vet clarius, usque ad adventum Domini nostri Iesu Christi: cujus mors utrinsque legis fuit consum-

matio, & data Adamo, & data Mofi.

Lex data Adamo, tanquam generalissima, & prima legum divinarum , indicta omni generi humano ; illa fuit , cujus seanfere flome peccatum, & per peccatum mors, intraverant in mandum , & perveferunt in amnes bamines : qua percatum impatari, mors regnare capit in omnes bamines. Lex data Mo-6, appendix fuit legis illine generali fima, adparticularem ufum Indaorum Christus autem moriens sustalit imputationem percati, à vialaté prime elle lege in mundum invectam ; & logem Mofis , quam Indam & ipfe Christus observaperat, antiquevit. Que ratione verò, sublata cansa tollitux effectus; eadem Christus legi in genere obsemperans , & morte sul transpressionem legis expiant; tollens imputationem peccati que eras per transgressionem legir , sustulis reguum mortis quod erat per illam peccati imputationem. Ita ut à morte Christi tantum desierit regnum illud mortis, quod incaperat à pessato Adami.

CAPUT XII.

Duo tempore noteri ab Apostolo. Unum , à lege. Alierum, antè legen. Sive quod idem est. Unum, ab Adamo. Alterum, antè Adamo.

PATET ex pradictie, Apostolum possific boc loci due Promperes Unim, que peccasum & mors primitus ineraverime in mundam, & pervaserunt in empes bomines: quo peccatum primitus imputari, mors regnare capit.
Alterum, quo quidem peccatum & mors erant in mundo, sed non imputabantur, non regnabant: nullo jure pervaserant in omnes homines; non vivebant. Peccatum tunc temporu erat mortuum: mors erat mortua, & nullus erat sepulchri aculeus.

Tempus primum exprimitur bis verbis. Per unum hominem peccatum intravit in mundum. Mors inillo pervalit in omnes homines. Item. Regnavit mors ab Adamo. Tempus fecundum notatur per hes verba. Usque ad legem peccatum erat in mundo : peccatum verò non imputabatur non existente lege. Asque adeò non imputato peccato,

non regnabat mors.

Tempus autem illud primum, quo peccatum primitus imputari, mors reguare capit; fuiffe illud quod incapit ab Adamo, à lege, & transgressione legis illim quam Adamus violavit, five à peccato Adami; patet ex verbis ipfis Apoftoli, & luce meridiana clarius patet. Peccatum enim Adami illud, fuit omnium peccatorum ut ita dicam , imputati fimum : imputatum omni generi humano. Peccatum illud , primum omnium vixit : & rette dittum est originale ; quia primum omnium intravit in mundum per Adamum. Verba illa, intravit in mundum ; quafi nafcens peccatum , & Adamum quafi parturientem fignificant. Sed que inficientem jugules : Imputatum fuit peccatum ab Adamo, quia regnavit mors ab Adamo. Peccatum Adamiillud primum omnium regnavits quia mortem intentavit omnibus hominibus. Ius gladis & mortis inferenda, summa est animadversionis, & notameri imperii. Hac de causa usu est Apostolue verbo hoc, regnavit; ubi dixit, Regnavit mors Adamo. Et fignificavit peccatum & mortem imputari capisse, vixisse & regnavise ab Adamo; sive à momento illo quo Adamue legem Des prater gressus est. Iam

law werd in refligerim tempus illud, quo peccatum, & mors erant in munda; sed con imputabantur, non vivebant, non regnobant. Cent, quarendum illud erit antèlegem: quod volsis applicus verbireonseptissimis. Usque ad legem peccasum eras in mundo: peccatum verò non imputabatur non existente lege. Usque ad legem: intellige legem Dei datam Adamo: qua lex Mundi; & Leu, simpliciter & fols dici patnit: aspose per enjus transferessimen solam pescatum potait imputati; & mors regnare toti mundo. Nequaquam verò intelligendo bic est lex data Mos. Vi enim supra & sus demonstratum ost, imputabatur peccatum antè legem datum Atoss. de mors umputations peccati, regnabat mors untèlem.

Quarendi ergò erunt alii homines antè Adamum, non antè Mosem; quorum neque peccata fuissent imputata; neque mors regnans: cam ab Adamo, non è Mose, imputari peccatum, mors regnare experit.

lore mericiand clares paiet. Pereatum enum Lacint elled, fuit orintem parea MIX et i T. O. 9 N. D. at lifeman e im-

Creati homines antè Adnmum non peccaverant ad similitudinem transpressionis Adami. Legendum hic, peccaberant, non pecca-

A DJUVA T investigationem hant quod proxime sequitar. Regnavis mers ab Adams; &c. In cos ettam
qui non peccaverant ad transgressionis Adams similitudiscim. Notable verd fine curiose verba illa: Inteos
etiam qui non peccaverant. em res mi apagrimuses. m
apagrimuses, m peccaverant i denotat tempos pracedens,
Gracio degur, latino indeterminatum: pracedens inquam
desiniam illud tempos ab Adams, de quo peccatam intravit in
mandami, Denotat homines qui peccaverant ante Adamsm,

fed non ad transgressionis Adami similitudinem. Peccaverant quidem primi illi homines ante Adamum conditi, sed nullius in legem Deiadmissa fraudivrei brant: ad similisudinem Adamu, qui primam fraudem legi Dei fecit. Nulla enim eras promulgata lex Dei ante Adamum: atque adeò non existente lege Dei, nullum erat illorum hominum peccasum; quia non erat imputatum; quale fuit peccasum Adami.

Vulgata versio legit hot loco, Peccavetunt, non Peccavetant. Us fieres vulgatus ille sensus: mortem regnavisse ab Adamo in Adami posteros; qui in illo, & ab illo, peccaverunt sive peccavissent ad transgressionis Adami similitudinem, sive non peccavissent ad illam similitudinem. Quod si ita esfet, mihil bic nove portavesser Apostolas. Qui enim nescit mortem regnavisse ab Adamo, in omnes Adams posteros qui in

illo peccaverunt?

Verum inquiant Interpretes: nihil his vulgare vel jejunum irvulis Apollolus; quando dixir mortem regnaviste ab Adamo, usque ad Mosem; etiam in eos qui non peccaverunt ad transgressionis Adami similitudinem. Quippe qui intellexeris mortem regnavisse in Infantes; qui non peccaverunt adtransgressionis Adami similitudinem; quia non peccaverunt adtransgressionis Adami similitudinem; quia non peccaverunt

actualiter, quemadmodum Adamus peccavit.

Refutavi has pluribus supra: E mallam his crambem recoquere in animo est. Sed ne in illis deinseps vel minimus supersit scrupus, probandum est: Peccavise attualiter qua Adamus peccavit; non suise peccare ad hans peccati sive transgressionis Adams similitudinem; de qua his egit Apostolus.
Evincendum insuper & hot: Infantes Adams posteros, peccavisse attualiter ad hans veram transgressionis Adams similitudinem.

IND content to the Full police of the effect of their

CAPUT XIV.

Peccarum deri materiale de formule: non imputatum, se impucarum. Similirudinem transgressionis Adami positam, in impuratione, non actu, transgressionis ejus.

VTRUMQUE autem hrevi methodo absolvam, si licet ati verbis Schola, distinguendo peccatam in materiale de formale. Peccatam materiale voco illud, quod manat à natura nostra, à materia, à carne, de sensibus nostris. Peccatam formale illud, quod manavit à lege, cujus transgrassione peccatam formam impatationis accepit.

Dem antem quid egeret sublimins com homine. Volucrat ut homo qui fronic sensitum, ce inclinante moteria vergebat in brutum; vi spiritum & forma sua elevaretur in Deum; ut essensia quodammodo, sicut imaginis divina, sieret particeps. Legem ergo illi dederat qua id posset, si cam observaret; & ci imputarotur si violando legem illam, non ascenderet ad subli-

men

men illum statum, & ad gradum illum gloria quem Deus illi adornaveras. Ex quo igitur legem illam transgressiu est Adamue, co namine quo gerebat personam totius generis humani: peccatum quod per fe de materialiter , abfque legi Dei , non imputabatur; à lege Dei, vel à transgressione legis illius, capit formaliter imputari. Peccasum quod erat peccans simpliciter & materialiter antè legem, factum fuit peccans nad isogboxle, at loquitur Apostolus, capite y bujus epistole, vers 13. forma superveniente; vel adventu legis; sive per imputationem violata legis. Et boc est verum peccatum formale quod peccavit Adamus, quod peccaverunt omnes homines in Adamo. Unde manifesto conftat, potuise ante Adamum peccari actualiter quoad materiam, quemadmodum Adamm peccavit: non autem quoad formam & imputationem peccati: qua est vera similitudo transgressionie Adami, de quâ hic agitur. Ratioest, quia antè legem non imputabatur peccasum. Ubi non eft lex, inquis Apastolus capit. 4. hujus epifiole, neque prævaricacio eft. Pravaricatio autem cadem eft , que transgressio legis : illa ipsa proprie que peccatum imputationis labe infecit.

Qued ut compresentur in oculos : pecudes actualiter & materialiter cadem faciunt, que transgrediuntur homines; incoftant, rapiune, orcidant: nec erit tamen ufpiam adeo fupinue qui dicat, pecudes peccare ad similitudinem transgressiomi hominum : quia pecudes que hac peccant, sequentur tantum funm naturam , & fuam materiam ; neque legem tranfgrediuntur ullam, quia nulla cie data est cujue transgressione formetur in eie & imputetur peccatum. Peccavise igitur actualiter quemadmodum Adamus peccavit, non fuit peccavisse ad similitudinem illam transgressionis Adami, de que bicloquitur Mooftolus. Justan metan, fire begen metan.

Himo probare eris facile, Infantes percavife actualiter, ut legens ita

dustriadisticitum.

ita dicam , ad illam smilitudinem. Nam fi non peccaveruns infantes ut adalti percant, quond materiam, quia non habent allu aque coveram : percaverunt certe aque altualiter quoul formam, & quoad imputationem peccati. Actualiter enim imputatum fuit peccatum Adami infantibus ut adultis ; & actualiter mortus funt infantes ut adulti, propter illud peccatum Adami , quod eis imputatum fait. Que eft vera fimilitudo transpressionis Adami, de qui bis agitur. Peccavise ioisur Infantes actualiser censendam eft , ad transgressionis Adami similitudinem illam quam intellexit boc loco Apofolio extra annechago poet estable transpopulation dem

AND SHEET STORES STORES CAPUT XV.

Que sir vera similitudo transgressionis Adami, per Oseam Profranciscus april 17 mel melo fin and a

ED omiffes diffinctionibus Legicis; videamm magnifestissime que fueris similitudo illa peccasi Adamici, per Ofcam Prophetam , capite 6. verfe 7. Qui locus unicus occurrit in biblis facris, ubi explicatur pracise & lucide; quid fuerit peccare ad similitudinem peccati five transgre fiorendem facuret, and reamprearester comette in

Objargans Dem eo loci Indoos , quod rupiffent pattum ejus, five quod egreffi effent legem quem dederat Atofi Dominus, bet ait. Ipli autem licur Adam transgressi sunt pactum meum. Quad idem of atque fo dixifet Dem: Pescaverunt Indei ficus Adamus percavis : wel quod perinde oft, peccaverang lad at ad smilitudinem transgressianis Adami. Quare? Quis transgreffi funt Indei pattum menm , five legem meam; ficut , vel eadem similitudine , que transgreßen eft Adamus pactum meum, five legem meam. Quia tranfgrafft funt ludei pullum menm, qued in Mofe cum Inden pepiperam; five legem trit.

legem meam quam dederam Iudais in Mose: sicut, vel eadem similtudine, quâ transgressus est Adamus pastum meum, quod in Adamo cum omnibus hominibus pepigeram; sive legem meam quam dederam omnibus hominibus in Adamo.

Patet hint perspicue, longe ante Mosem pattum Dei suisse conventum cum Adamo; sive legem Dei primam indittam suisse Adamo. Quod pattum, sive quam legem Dei, primus omnium hominum rescindens & evertens Adamus; quicunque homines transgressi sunt alia patta; sive alias leges Dei: dicti sunt homines illi peccavisse sicut Adamus peccavit: vel quod idem est, dicti sunt peccavisse ad similitudinem

transgressionis Adami.

Concluditur binc tandem: peccavisse ad similitudinem transgressionis Adami; suisse transgredi pactum, transgredi legem Dei; sicut Adam transgressu est pactum, transgressu est legem Dei. Ergo non peccavisse ad similitudinem transgressionis Adami, suisse nullum pactum Dei rupisse, nullam Dei legem perfregisse: quales illi homines non peccaverant ad similitudinem transgressionis Adami, de quibus hoc loco D. Paulus: quibuscum Deus nihil pepigerat: quibus nullam legem Deus indixerat: qui peccaverant antè legem Dei: qui nullo jure, qui nullo pacto divino tenebantur: qui non peccaverant imputativò, quia antè legem peccata non imputabantur.

Antè legem inquam illam quam Deus dedit Adamo: a quo peccatum capit imputari, quia lex ab illo capit esse.

ab relation Gredometer grave tudes guebus-less Des natus

primm , transgressies est legen Bergnumes of entrends. Its

from the most accomentation of the control of the second of the control of the co

CAPUT XVI.

Neminem potnisse unquam peccare actualiter sieut Adam peccavir. Infantes verius peccavisse ad similitudinem transgressionis Adami quam adultos. Legem Mosaicam expressam ad similitudinem legis Adamicæ. Legem Adamicam hoc loco intelligendam.

OTANDA porro fant ex hoc loco Ofea Propheta. Primam. Neminem unquam mortalium veladultum, potuisse proprie loquendo, peccare actualiter scut Adam peccavit. Ratio in promptu eft : quia arbor scientia boni & mali evanuis ex oculis omnium hominum, ex quo Adamus Paradiso ejettus est. Ita ut impossibile fuerit ulli unquam mortaliam vel adulto , carpere fructu illum vetitum quem Adamus comedit. Atqui, non alia ratione credendi funt homines peccaviffein Adamo quam illa, qua confentur omnes comediffe fructum illum vetitum quem Adamus comedit. Ergo si non credendi funt comediffe fructum illum vesitum actualiter . fient Adem illum comedit; neg, cenfendi funt peccaviffe actualiter ficut Adam peccavit. Reflat igitur ut credantur omnes bemines qui peccaverunt in Adamo; peccavific ad fimilitudinem pessati Adamici. Credantur inquam Gentiles, quibut lex Dei nunquam innotuit ; peccaviffe per imputationem iftimpeccati ; qua cenfentur peccaviffe, son actu, fed similitudine manducati fructiu probibiti, & violata legis ab Adamo. Credentur perro Indei quibu lex Dei nota fuit; peccavise secundum eandem similitudinem, dupliciter : primo, quatenue transgreffio Adami imputata eie fuit, aque at Gentilibus : Secundo , quatenus & ipsi transgreffi funt legem Dei quam noverunt ;-ficut Adamus pater corum primus, transgressiu est legem Dei quam & ipse noverat. Et bos

bocest proprie quod voluit Oseas hoc loco, Indees peccavisse

sicut Adamus pater eorum primus peccaverat.

Labitur hincrursus in cineres quod ad hunc locum D. Pauli attulerunt Interpretes, ubi voluerunt adultos peccavise ad similitudinem trangressionis Adami, quia peccaverant actualiter quemadmodum Adamus peccaverat. Ex eo enim quo cenfentur adulti peccavisse actu peccatum Adami , non amplius censeri potuerunt peccavise ad si nilitudinem peccati illius: quia plus est peccare actu, quam ad similitudinem; ratione illa, qua actus qui est veritas rei, plus est quam similitudo que est imago rei. Imo infantes verius censendi esent, secundum Interpretes, peccavisse adsimilitudinem peccati Adamici, quam adulti. Certissimum enim est infantes peccavise in Adamo. At nullo alio pacto potuit quis percare in Adamo; quam vel actu, quod peccavit Adamus, & peccaverunt adulti secundum Interpretes; vel ad similitudinem istius peccati. Atqui infantes non peccaverunt actu peccatum Adami, fecundum Interptetes. Peccaverint ergo necese est, secundum Interpretes, ad peccati illius similitudinem.

Notandum insuper est, eandem esse rationem legis ad legem, qua peccati ad peccatum quod manavit à transgressione sua legis. As proinde, si pecatum Iudaorum est similitudo peccati Adamici: consequi hins legem Mosaicam, qua peccato Iudaorum causam prabuit, similitudinem fuisse legis illius qua pecatum Adami fecit. Atque adeò legem Mosaicam, neque primariam neque originalem dicendam; sed secundariam, ad similitudinem primaria & originalis Adamica ex-

preffam.

Notandum ultimo est: legem Mosaicam subaudiendam esse, ubi agitur de peccato Iudaorum : legem verò Adamicam intelligendam, ubi agitur de peccato illo originali quod transiit in omnes homines, Iudaos & Gentiles, ex peccato Adami.

Asqui egit hoc loco Apostolia de peccato illo originali. Ergo E intellexit hoc loco legem Adamicam, non Mosaicam.

CAPUT XVII.

Peccata facta antè legem, neque imputata, neque facta ad similitudinem transgressionis Adami, Peccata facta post legem, imputata, & facta ad similitudinem transgressionis Adami. De peccato mortuo, & vivis hominibus antè legem & Adamum.

NOTANDUM praterea est diligentissime; nullam aliam his versibus, & toto hoc capite, sive distinctionem, prater illam qua est inter peccata imputata, peccata non imputata; inter peccata facta post legem, dipeccata facta antè legem. Peccata facta post legem datam Adamo, imputata: peccata imputata antè legem datam Adamo, non imputata. Peccata imputata post legem datam Adamo, facta ad similitadinem peccati Adamici, à quo lex capit esse. Homines ergo qui non peccaverant ad similitudinem peccati Adamici, eos fuisse qui peccaverant antè legem & Adamum: sed quorum peccata non imputata suerant, quia antè legem peccata non imputabantur.

Peccata corum erant mortua antè legem. Quod voluit Apofiolus infra capite 7. hujus epistola, versu 9. Absque lege
(vel antè legem, quod idemest) peccatum erat mortuum.
Id est, non vivebat antè legem peccatum: nondum natum
erat: nondum originem acceperat: nondum intraverat in
mundum: nondum exierat in oras luminus: nondum erat
dictum originale. Ergo neque factum erat ad similitudinem
peccati Adamici: quia peccatum illud Adamicum factum suit
lege data Adamo, er post legem ei datam: quia vixit peccatum

ab Adamo: quia intravit in mundum per Adamum: quia originem accepit, & dictum est Originale ab Adamo. A quo deinceps Adamo quicunque peccaverunt homines, dicti sunt peccavisse adsimilitudinem peccati Adamici: peccati scilicet vivi, & originalis, quod fuit à lege, & post legem: non autem adsimilitudinem peccati mortui, quod erat absque lege, & an-

Ego verò vivus absque lege quondam. Subjunzit Apofiolus loco codem. Id est; Ego verò non mortuus absque lege,
vel ante legem. Quemadmodum enim peccatum vocaverat
mortuum, quod nondam natum erat: simili-argumento vivos homines absque lege & antè legem vocavit Apostolus, qui
non moriebantur propter imputationem pratergesa legis.
Dixit Apostolus vivos illos homines, apud quos peccatum erat
mortuum: qua ratione mortuos homines ille idem alias pronunciavit, apud quos peccatum vixit.

Introduxit autem boc loco D. Paulue hominem loquentem absque lege, & antè legem: constitutum haud dubiè sub statu illonatura, quem diximus pracessisse statum legis. Nam de se solo locutum bic Apostolum, nec verisimile est; cum lex utrage & Adami & Mosis, suerit longe antè illum: neque dici possit vixise illum unquam absque lege.

Introduxit inquam hominem loquentem, quondam, mri, indefinite, absque lege, & ante legem. Ergo ante Adamum, cum definite lex data fuerit Adamo.

CAPUT XVIII.

Introducitur vivus homo absque lege, vel antè legem & Adamum, loquens secundum mentem D. Pauli.

INTRODUGAMUS & nos adexemplar D. Pauli, hominemeundem Pra-Adamisam, homines Adams posteres affantem. Fingamuque illum bifrontem, qui antécedentia Adamum & legem viderit tempora; unique fequentia Adamum & legem noverit fecula. Qui viderit utrinfque flatus homines : & fub flata natura creates , & fub flata legis pocruela anna fait

O vos! dicet ille, sub statu legis constituts: vos ego alloquor. Attendite & videte; qua differentia fuerit inter me creasum ante legem , & vos à lege five post legem progenitos. Vivebam ego quendam fub fatui llo natura , qui à veftris prafentitue, fed weque dum cognitue fuit. Vivebam inquam fub flatu illo, absque lege Dei. Et vivebam vità illa naturali tautum, qua mihi communis erat cum cateris animantibus. Vivebam abfque cognitione veri illim Dei, qui creavit selum & terram. Et vivebam absque ulla cognitione voluntaticein. a mobile and remarkant consider admired and a manage in

Cap. I. Rom.

Actor. cap. 17.

Quicquid Dei notummihi poterat ese, manifestum mihi erat lumine illo innato, de relta ratione illa qua mihi à natura indita erat. Invifibilia Dei illim intelletta & confecta Boift ad mibi erant , dereatione mundi , & per ea que fatta erant Prafamebam Deum illum effe, indagine illa naturali qua non nisi in une principie createre conquiescit : sed Deum illum non noveram. Incognitus mihi erat tune temporie Deus ille; qualie idem erat incognisus tempore D. Pauli Atheniensibus. Deus ille qui setoti natura, atq, adrò omnibus hominibus manifestime dederat, per potentiam fuam, & per mirabilia creationis: absconderat à me faciem suam, & nomen suum ; nec se mihi confeffus erat , qualem fe dvirsceps Adama confessus est. Homini nempe illi quem ad bos peculiariter formavit, ut se illi communicaret, & notam in ille faceret voluntatem & legem fuam omnibus hominibus. Cognitio prima veri illius Dei : cognitio prima voluntație & legis ejm , ab Adama fuit. Que moment to notum fededit Dow homini illi; ex ca notam fecit homing

illi legem fuam. Et lex Dei capit ese ab homine illo Adamo, cui primo omnium hominum Deus se approbavit, & quem primum allocutus est a matte as a grante and sale hour ace

Percabam ego absque lege , & ante legem illam Dei : sed non peccabam in Deum ; quia nulla adhuc mihi lex Dei nota erat. qua vetuifet peccatum. Remordebat me intrinfecus peccatum meum; quia me, dignitate & extellentià creationis mea, supra omnia animalia positum, infra bestias ipsas traducebat. Pudebat feilicet me peccati mei , ante legem Dei , quam non noveram, quia nondum erat : codem modo quo pudebat Socratem & Catonem peccati sui , post legem illam Dei ; sed quam neg, ipfi noverunt. Accufabatur & condemnabatur peccatum Cap. 2. illad meum, natura ipfa, & me ipfo judice : qua vatione & ipfe Epift.ad mihi ipfieram quodammodo lex a natura. Rom.

Imo & illud: pigebat me peccati mei quondam: quia prater legem illam naturalem, qua mecum nata erat, leges itidem alia praforipta mibi erant ante legem illam Dei, decretis hominum, jure geneium & civili. Quales deinceps & poft legem illam Dei, prafcripta itidem leges fuerunt, Gentilibus illis quos vocatio hominibus ; quibus , ficut Genobis ante legem creatie, lex eadem illa Dei fuit incognita : quales inquam leges prescripta illu fuerunt, welà Licurgo, vel à Solone, velà Decemviris. Nefas quippe mihi eras peccavise in leges illas, decretis hominum & judicum meorum mihi prascriptas : quale nefas erat vel Thracibus, vel Atheniensibus, vel Romanis, peccavisse in leges illus suas, à Legumlatoribus illis suis promalgatus, ", muhumman berasam, regiona manipura, amak ber

Remordebat ergo me peccatam meum, natura ipsa & me ipso judice. Imo coercebant peccutum illud meum Iudices ad hoc constituti, legibus illis suis gentium & civilibus. Sed pecratum illud meum mibi non imputabatur à Des judice, quia Deus legislator mibi vignotus erat. Sciebam quid effet peccare

in leges hominum: wesciebam quid effet peccare in legem Dei. Sciebam quid effet peocetum , hominibus illud probibentibus: nefciebam quid effet peccatum , Deo illud prehibente. Peccae bam in legementura, & in leges illas hominum, gentium putà & civiles, que à natura orta erant : sed non peccabam in legem illam Dei , cujus transgressio mihi imputaretur à Deo, fient imputate fuit Adamo : & cujus imputationie nota fuit illi & posterio ejus , mori morte : morte inquam regnante & duplici. Nonideires quod peccabam, moriebar mortes ficut Adamm deinceps mortum eft , quando legem Dei transgreffu eft. Non moriebar ego ante legem illam Dei, morte illa regnante & duplici, que seonte est transgressionem legio illime. divine, & imputationem peccati Adamici. Mors mea ante legem illam, mihi pure & unice erat naturalu ; non regnans, non imputata, non duplex , ut morte morerer. Moriebar, fed non morse morieber.

Hac its mecum gerebantur sub statu natura, antè legem de Adamum. Vobis autem sub statu legü consistuois de ab Adamu, vel post Adamum genisis, res aliser longèse babuis. Peccatum unim illud quod mibi erat simpliciter de naturaliser peccatum, sub natura, antè legem de Adamum: peccatum idem illud à lege de Adamo, vahis capit esse imputatum de dupless. Peccatum quod mibi erat mortuum, quod non originem acceperat, quod non vivebas: quod cum patrabam, vivebam: sive quod perinde est, propter quod non moriebar morte, sub natura, antè legem de Adamum: peccatum idem illud, à lege de Adamo, originem accepit, intravit in mundum, de vixit in mabis. Mons qua mibi maturaliter tautèm contingebat, sub matura, antè legem, antè transgressionem legis, vel antè peccatum Adami: mors eadem illa, à lege de peccato Adami, cupit regnarain vas, deimputationis causà viobis insligi. Mass mibi erat simplex antè legem de Adamum: mors vobis suit

duplex, ex quo capit esse regnans, à lege & Adamo, propter

peccatum Adami.

Quibus omnibus, clariùs patet Sole ipso cùm sudum est; quid suerit non solum peccare ad similitudinem transpressionis Adamica: sed etiam, quid suerit mori ad similitudinem mortu Adamica.

CAPUT XIX.

Peccatum Adami fuisse tetro imputatum primis hominibus antè Adamum conditis: & damnationem mortis ex illo peccato, retro regnavisse in illos. Qua de causa illud sieri debuerit.

com along the passe. Best cite

ALE verò suisse peccatum Adami dixit Apostolus hoc loco, at retro imputatum sucrit; & morti sive daminatio morti, exilla peccati imputatione in illos etiam homines retro regnaverit, qui vixerant sub statunatura, non sub statu legis; qui peccaverant antè legem, atque adeò antè Adamum.

Quod nimirum oportuerat, ratione mysterii ad salutem non ad perniciem eorundem hominum instituti. Oportuerat enim primos illos homines, qui peccaverant impune erga Deum ante legem, quia nullius legu divina violata rei erant; reas sieri in reatu Adami, ut participes sierent salutiu & glaria qua est in Christo. Oportuerat primos illos homines peccavisse in Adamo, ut santissicarentur in Christo. Quod ut fusius eloquar. Oportuerat, ut hominibus illu, ratione & virtute mysterii, censeretur retro imputatum peccatum Adami; & censeretur mors sive damnatio mortis, exilla imputatione peccati in illos retro regnavisse; primquam mors Christi, qua peccati Adamici suit expiatio, quaque gloriam salutis operatur, retro eiu imputaretur: & primquam salut qua in Christo est, quaqui vita ipsa est immortalis & aterna, retro regnaret in eosdem,

ex illa morsis Christimputatione. Oportuerat ut quibus imputandus esset lessu Christus, iis dem prius imputaretur Adamus. Us quibus imputanda foret mors secundi Adami, iis dem prius imputaretur peccatam primi Adami. At demum, qua virtute mysteriii vivere eis daretur in Christo; eadem rasione imputationis, censerentur priùs mortui in Adamo. De quibus verissime potuit illud usurpari. Perissent niss perissent.

CAPUT XX.

Peccata pracedentia, de quibus locutus est D. Paulus capi 3. hujus epistola; eadem esse qua facta antè legem & Adamum; quia legem & Adamum pracesserunt.

THE A L E werd fully perceeding Ada ECCATA ille que precesseunt peccasum Adami, illa eadem fuere, nifi me fallit conjectura, qua vocavit Apostolus supra, capite 3. bujus epistola, Peccara przcedentia: acoperiro a apagripale: cum sit: Deum proposuisse Iesum Christum placamentum per sidem in fenguine ipsius; ad demonstrationem justitizsuz, prætereundo peccara que precesserunt. Ale the manion ? mopoporótor apagrapator. Que pracesserunt : supple legem, de quibus peccatic lognitur his nostrie verfibus Apostolus. Edixit enim peccasa fuife antè legem. At certe, qua peccasa pracedentia five antecedentia, intellexiset Apostolus loco illo capitis tertii. praterilla qua legem praceserunt sive antecesserunt? Ideo dicta commodissimi Antecedentia, quia fatto ante legem. Que scilices peccate ab initio nulla & irrite, quie facta aute legem & Adamum, ex post facto Adami convaluerant : quibufque aspersa fuerat labes imputationic ex peccato Adami, quam fanguis Christi ablueret. Vel fecundum mentem & verba Apostoli : qua peccata antecedentia, Jesus Christus placamentum ad hoc propositus prateriret & aboleret.

Mihi

Mibi vero nibil agere videntur, qui volum, Apostolum intellexisse hoc loco; Issum Christum placamentum ad hoc propositum fuisse à Des, ut preterires peccata antecedentia legem Mosaicam. Tanguam ad hoc propositus wideretur Tesus Chrifine, ut prateriret & deleret peccata facta in legem tantum à Mose promulgatam; ut solum extingueret legem Mosaicam, in quam Indei foli peccavissent: non autem ut maxime prateriret, & precipue extingueret peccata fatta in legem datam Adamo: alque in primis refigeret legem illam, in quam non solum Indai, sed homines omnes peccavissent. Certe nulla hic res fuit Apostolo cum Mose: tota illi fuit cum Adamo : qua ratione Christm dictus est, non secundus Moses; sed secundus Adamses. Neque intellexit Mosem, vel locutes est de Mose hoc loco Apostolai, nisi quaterus Indagrum princeps ille, in sujus legis transgreffione Indas sols peccaverunt, pependit, originem accepit, & derivatus est ab Adame; non folum primo ludecrum parente, fed & omnium hominum principe mystico: nimirum, in que, vet in cujus transgressione bamines omnes Deccaverunt.

Patet ergo, locum illum capitis tertii, referri debuisse ad hos versus capitis quinti. Et peccata antecedentia de quibus illic egit Apostolus, eadem suisse que hic intellexit sacta ante legem: non imputata per se illorum auctoribus, sed illu mystice retro imputata ex peccaso Adami: ut Iesus Christus placamentum ad hoc propositus, prateriret peccata illa; & gremio illo suo, absolutionis & gratia, auctores illorum susciperet.

Colorman es dans necessar mortes febrilles en adams, rectione common manacitation mark become the incident and the second

at fant grient illt kommers ente

La sundens. Decomps confessor & too take presention

endonal CAPKT XXI.

Quoma de sandir polle, percuum Adami fuiffe retro imputatum primi hominibus ante Adamum conditis : net non damnationem mortis ex illo percuto, setro regnavisfe in illos.

A T inquies. Quomodo censeri & cogitari potest, homines illes qui Adamum presessisse intelligendi suns, peccaville ad similitudinem transfressionie Adami; & mortem en transfressione illa retro regnavisse in illos? Satisfaciam buic quomodo, per alias quastiones sactas in quomodo. Es

Solverit illam qui mam harum folvet.

Query acontra. Quamodo per transgressionem illam Adami, per peccatum illud originale, censetur & cogitatur natura omnis corrupta, & labefactata omnis creatio? Quomoda consentur & engitantur persavissa, non dicam Infantes, sed neque dum etiam nati hommes in persate Adami? Illud enim; Omnes homines peccaverunt in Adamo: denotat, collettive omnes homines in fecie, & speciem totam poccavisse in Adame: homines ergo omnium temporam & etatum. Scripta sunt de morte, cadem que de peccase. Mortem in Adamo pervalisse in omnes homines. Idest; mortem, ex quo Adamum perculit, pervasisse in omne genue humanum. Erge in omnem feciem, & in homines omnium temporum. As quomodo censendi & cogitandi sunt decollati in uno boc homine omnes homines, neque dum ctiam nati? Nimirum intelligendi funt primi illi homines ante Adamum conditi, peccavisse in Adamo, & damnationem mortis subiisse in Adamo, ratione eadem qua neque dum etiam nati peccavisse in illo putantur, & mortui in illo existimantur.

Quero isidem. Quomado censetur & cogitatur peccatum Idami imputatum Gentilibus illis hominibus, qui nati sunt

ab Adamo , sive post Adamum ? Quomodo censetur mors regnavise in illos ex peccato Adami? Quaro inquam, quomodo censeantur Gentiles illi post Adamum geniti, peccavise adsimilitudinem transgressionis Adami ; & quomodo putentur mortui ad similitudinem mortis Adamica? Gentiles inquam illi, quos ex Pra- Adamitarum hypothesi, non ab Adamo, sed ab ante Adamum creatu hominibus, oriundos flatuo: ad ques neque fando unquam pervenit, vel Deus Adami, vel lex Dei data Adamo, velpescatum velmors Adami; quin neg, Adamu ipfe : & quorum idcirco in his imputationibus Adamicis, par omnino & cadem causa est cum Gentilibus ante Adamum conditie; quibue utique, neque Deus ille Adami, neque Adamus ipfe unquam innotuit. Demonstrabitur autem paulo inferius, non ideò fuise imputatum peccatum Adami, Gentilibus illis post Adamum genitis, quatenus illos Adamus genuit. Probabitur enim non imputari quod manat ex traduce, sed imputari propriè quod non materialiter generatur.

CAPUT XXII.

Analysis continua horum versum Apostoli.

IS ita explicatis, ut magis elucescant; elisiamus & contexamus hine continuam, quam in partes secuimus,

horum versum analysin: qua talis erit.

Versus XII. Sieut per temeratam legem Dei ab uno homine, peccatum intravit in mundum, & per peccatum mors: ita mors opsonium peccati, & proprium peccati inseparabile, pervasit in omnes homines, in hoc peccato, vel homine, in quo omnes peccaverunt. Quemadmodum per illam legu Dei transgressionem, peccatum imputatum suit omnibus hominibus: ita mors per illam peccati imputationem, regnavit in omnes homines.

Ver-

· Verfus XII. Certe, autequam lex Dei effet, antequam lex Dei effet violeta; & ufg, ad legem Dei, ufg, ad legem Dei violatam, peccatuerat in mundo, & legem Dei pracedebat. Sed illud peccasum non crat proprie peccatum ; quia peccatum , proprie eft sranfereffio legis Dei:at non exiftente lege Dei,nullum effe cenfebatur peccatum:non putabatur, quia non imputabatur. Peccatam tanctemporis censebatur tantum, vitium inharentis & innata corruptionis in homine; in carne, in materia & natuoà hominis corruptioni obnoxià. Mors verò putabatur tantum effectus naturalis corruptionis illim : nondum enim decreta erat contra peccatum, quia lex mulla à Deo lata erat, qua impatationis notam peccato ina fifet, & peccatum proprie dictum constituisfet. Sed à momento ille que lex Dei fuit, que lex Dei violari capit ; peccatum quod non antea putabatur; exin capit imputarimors que antes privatio tantuerat, exin capit effe quid positivum, quid vivens, quid regnans. Mors eadem ella que falce instructa erat, ut secundum ordinem natura omnés bomines demeteret: gladio armata est, ut secundum institutum legis, merum imperiumin omnes homines agitaret.

Verum inquies ; quod est illud momentum, à quo lex Ded fuit, aquo lex Dei violata fuit : à quo peccatum imputari,

Ver-

Versus X IV. Regnavit mors ab Adamo. Regnavit mors ab illa transgressione legis Dei, quam Adamus perfregit. Regnavit mors ab Adamo , quia imputari capit peccatum ab Adamo. Regnavis mers ab Adama, & pervafit in omnes bomines, ut peccatum Adami, & peccata omnium hominum qui inilla peccamerant, damnatione animadverteret.

Conflet de principia; videamus finemistius regni. Regnavit morsab Adamo, ufque ad Mosem. Kel ufque ad legem Moss . & quamdin lex Moss obtinuit. Regnavis mors usq. ad mortem legis Mosaica: vel quod idem & clarius eft; usq, ad adven

adventum & mortem Domini nostri Iesu Christi: qui legu suit consummatio, peccati & mortis consumptio. Nulla enim est imputatio peccati, nulla est damnatio mortis iis qui sunt in

Christo.

Imputatio autem illa transgressionis Adami tantùm valuerat; ut mors qua ex ejus condemnatione sequebatur, regnaverit non solum in illos, qui deinceps & post Adamum peccaverunt, ad morem stansgressionis illius, ad morem peccati imputati: sed etiam retro regnaverit in eos qui retro peccaverant; non ad similitudinem transgressionis. Adamica, sed ad similitudinem peccati non-imputati, quoderat antè legem illam quam Adamus violavit.

Ille verò Adamus 19pus erat, fed 19pus oppositus futuri Adami ; idest , lefu Chrifti. Illeerat primue Adamus : his secundus Adamus. Quemadmodum per illum primum Adamum, peccatum quod erat ex transgreffione legis Deis intravit inmundum, & perpeccatum mors : ita etiam per hunc secundum Adamum absolutio de peccato illo intravit in mundum, ac per illam absolutionem vita. Quemadmodum in omnes homines mors pervalit, in illo primo Adamo in quo omnes peccaverunt: ita etiam in omnes homines vita pervafit, in boc fecundo Adamo, in quo omnes peccati Adamisi infontes evaferunt. Ac demum : quemadmodum mors qua obtinuit à peccato primi Adami, regnavit inillos homines quinan peccaverant ad similitudinem peccati imputati; sed qui peccaverant ad similitudinem peccatorum antecedentium; id est, non imputatorum; qualiacrant procasa facto ante legem: Badem ratione, vita qua obtinuit per gratiam abfolutionis illam, quam generi humano comparavis secundus Adamus; requavis in cofdem. Sine quad perinde eft praterit & delevit Christus placementum ad bos à Des propositus, pescase illa ansecedentia, infecta reatu & imputatione peccati Adamici. Que

eft abfoluta comparatie inter utrumque Adamum, primum & fecundum.

CAPUT XXIII.

Adamum dici primum hominum, qua ratione Christus secundus homo est.

DIICITUR; Adamum vulgo dici primum honem. Sed facilè erit responsum, si dicimus Adamum
esse primum hominem, qua ratione Christus dicitur de
est secundus homo. Relative nimirum de typice dicuntur invicem Adamus de Christus; ille primus homo, hic secundus homo. Notandum porrò illud est curiosius quod alias tetigi; de
identidem inculcandum mihi est. Adamum de Christum
propositos este hominibus; tanquam duos oppositos imputationum terminos: unum, damnationiu propter crimen: alterum,
purgationis de crimine: ambos, qui homines omnes imputationibus sun involverint: homines inquam, prateritos de sur
turos: de qui retrò longissime ante illos creatierant, de qui post
illos longissimè progentsi sant de progignentur.

Quedas sensibilius comparatione intelligatur: concipiamus emper bomines, quesques creati sunt à principie temperum, & procreabantur usque ad sinem seculorum, similes esse Esculo

illi Pirgiliana, and management

Que tantum vertice ad auras

Acrino, quantum radice ad Tartara tendit.

Comparemue radices arbora illius, quo ad terram & Tartara ipfadefignatur, hominibus illiu ante Adamum creatis, à principio semporam quorum notitia fepulsa, & féculorum ignoran-siò ab femilia eft. Comparamue tomas illius Esculo ad culum aspac lainariamose, hominibus illa qui nati funt à Christo, vel à tempore Christo, & qui nati funt à Christo, vel

Com-

Comparemus denique truncum illius arboris; hominibus illis qui intercesserunt ab Adama ad Christum. Trunca vero illi concipiamna duos furculos immissos, qui in truncum ipsum coalucrunt, inter radices er ramos asculi: primum, Adamum: fecundum, Christum. Penamus Adamum primum surculum, trunco illi primo infitum, qui succo suo peccati & mortis arborem totam infecerit, ab imis radicibus ad funoma ufque ramorum fastigia. Ponamus Christum secundum surculum, trumco eidem illi & deinceps inolescentem; qui arborem illam medicaverit, eamque à radice ad verticem spirite suo justitie & vita imbuerit. Ponamus, inquam, plantas duas illas trunco il-li immissas, inter radices promos arboris: quales posuimus Adamum & Christum , tom homines illes qui à principio creati sunt, & cos qui ad finem asque porro gignentur. Condiscamus hine tandem, quod quemadmodum non necesse fuis Adamum fecundum & altimum, fuiffe altimum omnium hominum; ut prateritos tantum homines sub justitia sua comprehenderet. Ita neque necesse fuit Adamum antecedentem & primem, fuisse primum amisum hominum, ut futuros tantum bomines sub peccato suo concluderet. Condiscamus, inquam, Adamum dici primum hominem, qua ratione dicitur Christus fecundus homos and was for heart of sugartered at

CAPVT XXIV.

Adamum dici primum hominem, qua ratione primus homo peccator est. Imputationem peccati Adamici, non fluxisse ex Adami traduce.

MO inquies; non dicitur Adamus, ratione illa tantum, primus homo: sed & dicitur absolute, primus & pater omnium hominum. Respondeo; Adamum dici itidem posse primum & patrem omnium hominum, quatenus homines omnes

omnes in illo peccaverunt; & quatenus primus & pater omnium peccatorum est. Simili ratione dicitur Abrahamus pater omnium credentium: imo pater Adami ipfim , quatenus Adamus credidie d'quatemes ex fide juftificatus eft. Ita Chriftiss vocatus eft primitiz refurrectionis; & primus omnium hominum qui resurrexerunt ; quamvis alis resurrexerint longe ante Christum, scriptura sacra teste. Dicitur Abrahamus pater omnium credentium; queniam fides imputatur omnibus credentibus ex fide Abrahami. Vocatus oft Christus, primitia resurrectionis, & primus omnium qui resurrexerunt, quonium resurgitur in Christo & per Christum. Simili argumento, nuncupatur Adamus pri. mu & pater omnium hominum, quia primus homo peccator, quia pater omnium hominum qui peccaverunt, quia peccata fuere imputata omnibus bominibus ex peccato Adami, quia omnes homines peccaverunt in Adamo.

Neque verò necesse fuit, omnes homines duxisse originem ab Adamo, at conferentar omnes peccaviffe in Adamo, vel at eis peccatum Adami imputaretur. Vitium certe naturale & materiale peccati, derivatur ex traduce ; sive ex vitio natura humane, & materia ejusaem ex qua Adamus & ipse formatus est. Sed vitium imputationis, five imputatio ipfa peccati Adamici, qua pure eff intellectualis, emanavit à transgreffione legis quam Adamis violavit, mulla adhibita generatione naturali: quatenus intelligitur transgressio Adami mystice effusa in illa omnia qua imputa-

tioni Adamica subjacebant.

Ita quando ira Domini seviit in fixaginta mille Indaos propter peccatum Davidis : putandumne ergo fuit , Indaos illos oriundos ex Davide, ut eis peccatum Davidis imputaretur? Neutiquam. Imo illis peccatam Davidis imputatum fuit, quatenus David princeps corum & caput erat; quo nomine referebat populum omnem Indaicum ; & qua ratione populi dicuntur plecti propter delirumenta suerum Regum. Ita quando fideles omnes, Indei

Iudei & gentiles , dicuntur filit Abrahami ; anne idee cenfendum eft, gensiles nates effe ex femine Abrahami, at illis impusetur fides que est ex Abrahamo? Vel rursus: que ideo censenda est imputata fides Abrahami Iudais ipsis, quatenus Iudai sunt semen Abrahami, & quatenus ab illo naturali generatione prognati Sunt? Nihil minus. Sed dicuntur ratione spiritali & mystica, Iudei & gentiles , filis Abrahami: quatenus Abrahamus quoad fidem , vices sustinuit amnium fidelium Iudaorum & gentilium : & qua ratione fola dictus est indefinite , pater credentium. Hinc nimirum est, quod tam subtiliter D. Paulus disputavit capite 9 ad Romanes: non omnes Iudaos ex semine Abrahami, reputandos in filios Abrahami : fed illos tantam qui funt filis Abrahami , fecundum promissionem & fidem : id oft, secundum spiritalem Abrabami generationem. Idem prorfus statuendum est de imputatione qua eft ex gratia Christi. Nulles enim natos habuit Chrifine, natos inquam forundum carnens, quibra imputaret fuam gratiam: Plares certe propagavit fpiritales filias, faper ques purgatio & gratia ejus firitaliter & mylice effufa eft; non materialiter, non carnaliter, neque ex traduce.

Sed & imputationem illam ex peccato Adami non fluxisse in omnes homines ex Adami semine, demonstratur clarissime per exemplum Mundi totius; cui peccatum Adami suit aque imputatum. Terra enim maledicto suit propter peccatum Adami: & totus orbis labem imputationis accepit ex peccato illo. Nullus autem dixerit, Mundum oriundum vel natum esse ex Adamo. Sufficit nempe credidisse, Adamum mysticam induisse personam mundi totius & omnium hominum. Cui Adamo tanquam Syndico & desensori rerum omnium creatarum, significata lex Dei, censeretur significata toti mundo & omnibus hominibus. Quam legem Dei si violaret homo ille, nomine illo quod praserebat, & quo reserebat creationem universam, imputaretur illi homini, & omnibus hominibus, & toti mundo. Imputaretur inquam pec-

casum illius bominis omnibus bominibus; prateritis, prafentibus; de fituris: qua ratione fides ex Abrahamo, imputata fuis fidelibus omnibus; prateritis; prafentibus; de futuris: qua ratione issulem Christi obsequium; quo vicem Adami pensavit; imputatum fuit omnibus hominibus; prateritis; prasentibus; de futuris.

CAPVT XXV.

Explicatur D. Paulus Actorum capite 17. Ex uno sanguine, non esse, ex uno Adamo.

TON movet me quod introducitar D. Paulus in Arcopago diceme, Actorum capite 17. Deum fecisse totam hominum gentem ex uno sanguine. Non enim contio ver-cluditur bine, ut vulgo receptum est, bomines omnes oriundos tit,ex u- ex Adams. Ime illud tantum , Denni campegiffe omnes bomines, no, lim-plici-ter. sed demque pulvere, ex una cademque carne, ex uno co-ter. sed demque pulvere, ex una cademque carne, ex uno codemque saninauto-guine. Que locutio vulgaris est in facris literis. Ecce & me ficgrapho ut & te fécit Deus: & de codem luto ego quoque forma-Grzco tus fum : aiebat Elin ad leb. Tale illud eft Domini noftri D. Pelegitur trum elloquentis. Simon Barjona, caro & fanguis hae non expresfun, if retexis tibi. Nec pretereundum est quad hoc loco Actorum, siivos al- gnate distinxit Apostolus materiam à progenie hominum. Mateματω. riam fecit ex sanguine: progeniem duxit à Deo. Vbi dixit, Fe-ex uno cit ex uno languine totam hominum gentem; Deinde consangui- clusit, Progenies ergo Dei cum simus. Non dixit, Progevies Adami cum simus. Quippe qui alloquebatur , non Iudaos , sed Athenienses gentiles : & respiciebat , non particularem illam creationem Adami, que Deus Indaes in Adamo sibi peculiariter finxit & efformavis filies : fed generalem illam , qua Deus naturam ipfam, omnes homines ad fui imaginem creavit i & fecundum 12 11 2

dum quam imaginem dicuntur indistincte omnes bomines progenies Dek

A PV TO XX XV DOOR OF OUR OF ONE

Exercitationis epilogus.

E XEGI qua habebam super his versibus Apostoli, de imputatione peccati, or de regno morsis, als Adamo: nec non de hominibus illis qui non peccaverant ad similitudinem transgressionis Adami; quos peccavisse ante Adamum posui. In quibus tria sunt qua benignus lector perpendat velim.

Primum est. Commodius multo responderi posse objectionibus illis, quas intentat in hanc nostram positionem vulgata opinio; quam responderi queat intricatis illis incommodis, qua mea hac

positio attulit contra vulgatam opinionem.

Secundum est. Nullum prorfue oriri incommodum (quod mihi saltem visum fuerit) ex positione hac : imo è contra commoda multa ex illa percipi. Lucem magnam afferri, cum Euangelio, & versibus his D. Apostoli; tum etiam historia Geneseos. Conciliari Genesim & Euangelium , cum Astronomia veterum', Historia & Philosophia gentium vel antiquissimarum. Itaque si venerint Chaldei ipsi, vetustissimi illi Astronomi, penes quos erant rationes curfue syderum, à multie retro centenie annorum millibus (ut aiunt) composita & confecta: si venerint antiquissimi Egyptiorum Chronologi, cum antiquissimis Regum suorum dynastiis : si venerit Aristoteles ipse : si venerint cum Aristotele Sinenses , philosophi & chronologi fortassean eximii : vel si qui olim reperientur sagaces apud Australes & Septentrionales incognitos : quibus, sicut & Sinensibus, Egyptiu, & Chaldeis, sue sibi sint epoche, à pluribus annorum myriadibus tradita & cognita: Accipiant ultro illi omnes ex positione hac historiam Genescos, & fiant subentius Chri-Stiani.

Tertium of quad unice benignum meum lectorem oratum volo. Vi quacunque bic congessi, scripta putet Exercitationingratia. Nibil enim ausim asserve de bis qua videntur parum convenire cum recepta opinione totius Ecclesia. Cujus praceptis, atque illud iterum edico, totum me sine fraude & devotissime addico.

Deo duce & auspice.

and the second of the second of the second of the second

The continue of the continue o

where the help her was little personal at the personal at the

SYSTEMA THEOLOGICUM,

PRÆ-ADAMITARUM HYPOTHESI. PARS PRIMA.

ANNO SALVTIS, M. DC. LV.

THEOLOGICUM,

The state of the s

LUNDATION Y HAR.

A Ming rake

ANNO SALVIUS

PROOEMIUM.

ONDITI orbis epocham non ducendam esse ab illo principio quod vulgo figitur in Adamo; naturalis est supicio, omnibus insita cognitione rerum vel mediocriter imbutis. Videtur enim

altius & à longissime retroactis seculis petendum illud principium : tum ex antiquissimis Chaldzorum rationibus : tum ex vetustissimis Ægyptiorum, Æthiopum, & Scytharum monumentis : tum ex nupere detectis terrenz machinz partibus : tum & ex regionibus illis incognitis, ad quas novissime percrebuit navigando pervenisse Batavos : & quarum homines verisimile est non suisse ab Adamo propagatos.

Illa

PROOFMIUM.

Illa eadens & mihi olim inciderat fospicio; cum puer adhuc vel audirem , vel legerem historiam Geneseos. Ubi Cainus foras egreditus: ubi occidit fratrem sum, cum essent in agro; nempe illud more latronum, caute; ne à quopiam arbitro proderetur: Vbi timet, ubi fugit pænam fratricidii: ubi denique longe à patribus suis uxorem ducit, & civitatem adificat. Sed quamvis hac animo meo infederet dubitatio; nihil tamen de illa audebam proferre, quod non saperet receptam opinionem de Adamo primo omnium hominum creato: donec incidi in versus, duodecimum, decimum, tertium, & decimumquartum, capitis 9. Epistolæ D. Pauli ad Romanos: quos abhinc viginti plus minus annis, & mente & manibus verfo. Ac veloti qui per glaciem incedit, fufpendit gressus suos, ubi astrictam minus, vel sauciam, distidit: ubi vero concretam, & acrius induratam sentit, fortius figit pedem: timui primo, ne vel plantas mihi secaret dubia hac disputatio, vel in profundam hæresim devolveret, si quando illi dintius insistebam. Verum ubi tandem per hos versus Apostoli scire licuit, peccatum fuisse in mundo antequam impu-4.111

imputaretur hominibus: abi deinceps novisse datum est, illudque inconcusse, peccatum coepisse imputari ab Adamo; ausus sum animo, & totam hanc disputationem usque adeo solidam expertus sum, ut præter illam trepido minus pede vectus sum. Réperi homines trans & ultra imputationem illam peccati, quæ originem traxit ab Adamo; qui quidem peccaverant, sed quibus peccatum non imputatum suerat, ad similitudinem Adami; cui primo omnium hominum peccatum imputatum suit; atque ita imputatum, ut illi, & in illo omnibus hominibus, reputatum in crimen, & versum suerit in mortem.

At, que rerum natura est bene compectarum, tanta mihi apparuit hinc positionis hujus sirmitudo; ut quo plures illam vertiad questiones Theologicas, illasque majores & intricatiores; hoc solidior, major, & purior mihi affusserit Religio Christiana:

> — Qualifque videri Cælicolis, & quanta folet.

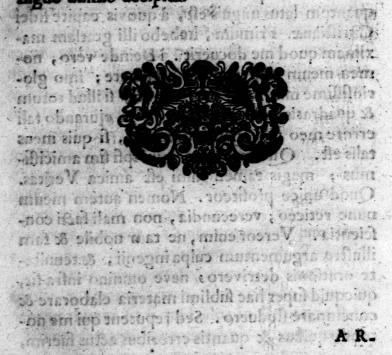
Cujus rei experimenta quadam edidi in Exercitatione illa, quam ad elucidationem Vergium illorum Apoltoli speciatim institui. Neque enim pro ratione opellula omnia potui. Exponere muce in animo est, continua Exercitationis cansa & gratia, Systema ipsum Theologicum quo doctrina omnis Euangelii, ex PraAdamitarum shypothesi, susius explicetur: &
appareat, Positionem hanc, ne dicam Fidei qua
in Christo est, quoquo pacto officere; quin illam etiam tricis quampluribus, quibus implicatur, extricare; nec non oculis, & mentibus,
ubique sere illustriorem exhibere. Quod nullo hiatu promitto. An vero expedire & exequi
valeam, judicium esto Lectoris benevoli.

Non sum vero animi dubius, quin plurimi conspecto Operis hujus apice & lemmate, neque pellecto Opere ipso; voces continuo & manus intententin hanc hypothesin, quia nova est: stylosque ocius stringant, ut quod non ceperint, carpant. Quibus omnibus jam nunc respondeo: Quicquid scripferint, me nibil responsarum. At si qui erunt sedatiores & cordatiores; quales & quamplurimos fore consido; qui sibi temperabunt: Et si quid illos in scriptione mea diligenter examinata offenderit; more humano & Christiano admonere me dignabuntur:

Illis ego totum me adprobabo: & honore summo cumulatis plene satisfacere conabor. Hoc vero præcipue, & verbis conceptissimis recipio. Si quis causa cognita me errare demonstraverit. Hoc est: me in aliquo vel minimo, adversari historia Geneseos, aut quibuslibet locis aliis Scripturz facrz & orthodoxz, quz continetur in utroque fæderer vel diverlum abire. quantum latus unguis est, à quovis capite fidei Christianz. Primum, habebo illi gratiam maximam quod me docuerit. Deinde vero, nomen meum non pudebit apponere; imo gloriosissime mihi versuru putabo, si illud totum & quadratis literis implevero, in ejurando tali errore meo: Quem abominor, si quis meus talis est. Quamvis cuim mihi ipsi sim amicissimus; magis tamen mihi est amica Veritas. Quod unice profiteor. Nomen autem meum nunc reticeo; verecundia, non mali facti conscientia. Vereor enim, ne tam nobile & tam illustre argumentum culpa ingenii, & tenuitate orationis detrivero; neve omnino infra sit, quicquid super hac sublimi materia elaborare & concinnare studuero. Sed reputent qui me norunt, quibus & quantis erroribus actus fuerim,

PRO DEM DUM.

abhino triginta annis: & quæ me fata per illud tempos traxerint & retraxerint. Ita ut meditando magis quam legendo, & literis ut par
erat ferio incumbendo, opus hoc tandem indonditum & male dolatum extuderim. Oro
itaque Lectorem meum hanc veniam: ut hoc
qualecunque rudimentum boni consular, & beniguo animo accipiat.

ARGVMENTA

AROVMENTAL TA

C A P I T V S Y S T E M A T I S.

LIBRIPRIMI

CAPUT L

An experience of the second
T Erfu Apoftoli. Specialiter in illis traffatur de peccato originali.
Lex eo loci intelligenda est Adamica, non Mosaica. De pes-
V cato naturali & legali, imputato & non imputato. De mor-
te itidem naturali & legali. Leges bumana instituta sunt
ut dirigant rectam rationem. Intra homines funt. Lex divina fupra
hammer elf.
II. Peccata bominum naturalia ; vitin ipfa funt natura humane: quorum
caufa non funt petenda ex peccato Adami. Peccatum legale imputatum
bominibus ex peccato Adami, adventitium eft. Spiritaliter concipitur,
nec propagatur naturaliter.
III. Mors naturalis bominum, creatur en natura ipfa mortali bominum :
nes caufatur ex condemnatione mortis decreta in Adamum. Qua mors
legalis oft. Es piritaliter non naturaliter intelligitur.
IV. Hemines creati funt in principio ad imaginem Dei; & valde beni. De
imagine Dei qua prima creationiseft. Et de imagine Dei qua secunda
creationis eft. Homines creati sunt in principio recti : sed ex materia
prava: & qua facile in se ipsam redire posses.
V. De materia hominum corruptioni obnoxia. De creatione bominum
retta. De reditu hominum ad ingenium natura, & materia sua cor-
ruptioni dedita.
VI. Homines reltos creatos, & in pravum natura fue reflexos, Deus crea-
tione fecunda in melius restituit. Et ab bominibus ad Dess evehit. De
productitio & factitio. De immutabili & mutabili : immortali & mor-
tali, &c. De foiritu qui ex Dea eft; & de Spiritu mundi. 23
VII. De une Dee : & de une spiritu qui ex Dee est. De variis sive diu,
126 fer fpiritibm: malame Tema famia. Temalam meillere 126

ARGVMENTA

VIII. Hominor Spiritibus pravis emoti, ceciderunt à statuto suo resti que credit erant, în pravum natura sua. Restituti în melius per Spisitum respectionis, qui unus ex Dea est, norunt Deum quem ignorat cales de sugue: Sanstitutem assequantur, quan non poterant creatione sua prima adopisci: Et mortem suam naturalem immortalitate supernaturali rediminer.

1X. Recreatio bominum, gratia & donum Dei eft. Non omnibu datur bominibu recreati. Sed electio tantum. Electio in rebus naturalibus eft. Electio divina in clettu Dei eft. Qui fint Electi. Et qui dicantur Re-

X. Electio divina dupliciter confideratur: in Deo & in Mysterio. Illa ab secrno est. Has mysticia semporum occasionibus dispensacur. Illa homines omnes industiniste admiccie. Has Indeos primo elegit, & in Iudaio Gentes terrarum omnes assumpsis.

ARGVMENTA CAPITVM

LIBRI SECVNDL

can s went our percurs as the or to and the executive legals imputations them that ex percurs as the executive of the executi

D'E electione Indeorum. Electio Indeorum incepit ab Adamo primo Indeorum patro. Indei primogeniti, quin primo electi. Electi autom non fuo merito, fed moro Doi eligentio & volentio beneficio. Formati en cadem terra communi qua cateri bomines creati funt. Dem matrimonio conjunitius Ecclefia Ifraelitidi. Indeorum pater. Indei Dii babist, qua filio Dei. Dem Indeorum mater: Amicus Indeorum. Indei amici Doi.

II. Dem Indeorum rex. Indei populus Dei. Dem Indeorum dominus.
Indei servi Dei. Indei ditti santti. Ditti justi. Indei eletti in populum
sempiternum. Separati de universii populu terra, in sortem & bareditatem Domini.

111. Indab electo Terro dara oft viella. Terra fantia, quia terra fantiarum. Be verra promissiono, quia promissa juramento patribu Indebvum. Descriptio Terra sontia. Biella terra illa, non sua natura, sed Dei benedicentio de eligentio placito: Indaorum terra. Et quem Indai soli habbitoria.

IV. Ierufalem civitas fancta terra fancta. Templum internfalem posi-

CAPITUM SYSTEMATIS

CAPITON 3131 EMAIIS.	
tum. Et im monte Sion bicipiti. Colles aterni. Civitas David.	
ta magni Regis. De Regibus Indeprum. Explicatur Samuel	
margist bong camt. Description of emario alant, a congestion.	66
V. Electi geneiles in Iudais, electione myfica. Filii Déi habiti, qu	ia ado-
ptati in Iudau. Et insiti in Iudau.	71
VI. Gentiles genere & origine diversi à Indais, qua adoptati & i	nfiti in
illie. Gentiles athei, quia fine Deo. Homines fimpliciter appell	antur.
Et filis bominum. Infipientes, ftulti, iniqui.	1 75
VIII. Gentiles dichi Peccatores. VIII. Gentiles dichi Infantes, parvil & pasperes.	80
VIII. Gentiles dicti Infantos, parvil de pasperes	82
IX. Gentiles ditti flieira. Inimici & boftes Dei. Beftia, & beftia	habiti
à Iuden : imo bestia immunda. Oppositionie comparatio inter	Indeos
Gentilerale affinen nache tant be meretere in erre	90
X. Inder formati à Des in Adams. Gentiles creati à Des. Et creat	ti ver-
- bo Dei ficuti cetera animantes ; nec pen eadem die qua cetera an	
tes. Indei peculiariter formati manibu Dei. Deus Indeorum	
dictu. Adam primu pater Indaorum. Indai filii Adam vocantur.	
XI. Indei vocantur à Mofe, filis Adam. Explicatur caput 32 De	>4 *****
nomii. Explicantur Isaias & Ofeas , super Adam patre primo 1	
rum. Gentiles difti alienigena. Iudei feccies bominum diftinita	
cie gentilium. Gentiles terrigena. Explicatur pfalm. 49. Abr	
habuit servos vernaculos, & emptitios, qui non erant ex stirpe sua:	
Adamica. Filii bominum, qui? Filius bominis, quis? Different	
ter fratres Indaorum, & gentiles alienigenas.	98
"The Called the All Additions and American a right clades when	April 1

ARGVMENTA CAPITVM

LIBRI TERTIL

CAPUT I.

PRobatur ex Genesi origo gentisum diversa ab origine Iudaorum. Gentiles creati suerunt creatione illa qua enarratur capite I Genescos. Creata animalia omnia, & creati omnes homines, mascului & semina, sexta creationii die; sicut & planta & arbores & volatilia, sui diebus; per universum terrarum orbem. Quare die illa non suerit creatus unus homo & solu, in terris omnibus, à quo omnes homines nascerentur.

Pag. 108

** 2

CAPITATO BENTATIS

11. Pormatm fuie Adanim feorfim à primis bominibus, formatione	illa
The state of the s	dend
qua encerneur capito à Genefeor. Adamus primus & pater Indaors	m,
o non amuint bominum. Diversa omnino formatio Adami . A croati	ione
La transport to the first that the same of	
non empine beminum. Diversa emnino formatio Adami , à creati prieste de bominum. Evà non pornie adificari cadem die qua Ad formatu est. Ell. De mirabili formatione Adami. De mirabilibus Isasci & Chi	300
Somework.	113
181 De mirabili farmetione Alami: De mirabilibus Thece de Che	.: A:
	7.0
conseptionion Amaine type Curity Jacom Just in committee its	75065
Christo, excepta justiția Christi. Era Ponfa Adami ; figura & ipfa	Ec-
Oblefie Benfe Chriffi	. 0
Tiele houle coulde	10
LV. Cain agricola. Abel puffer & cuffes evium. Cain, occife Abele,	81-
met. Fugit panam fratricidit. Fugit, more reorum omnium, ad ori	en-
talem plagam Edeni. Vxorom ducit, generat filium, & in plaga	FA-
'Uem orientali civitatem adificat . Adam genniffe dicitur filiez	0
filiar , & Sethe meterafghe ud mercem Adams spfine. Non f	CRIA
- Harrist and the sales of the world there are a before wife of the ideal from	1
prim of geniffe illor volillas ; ab Abels oreife ufque ad Sethum ;	74-
e. Indet peculiariter, formen menichm Deie Deut Indeorumuigter .	23
V. Probantur ex monumentu gentilium , gentiles genore diverfi à Ind	oie.
O à genere ludeorum Adamico. Disputatio de aternitate mundi	111
dun classes ab anciquie distributa. De tempere. De annorum fascic	ulu
ques fidi fecerant Chaldai. De annie periodicie. De anne vertente	
magno. : Anni fignificati per ferpentes. De folunsa avi à Claudi	ano
deferiped. De feculorum feculo. attinues of collaborate acoust trait	29
VI. Ignorant bomines primas fum biftorias & origines. De Chald	
De stupendo annorum numero, quem posuisse dicuntur Chaldai, in co	m-
ponendis tabulis suis Astronomicis. De Egyptiss. Et de annorum n	117-
riadiba per qua regnaviffe dicuntur Egyptiorum reges, Du , Here	
	38
VII. De Regibus Ægyptiv bominibus. Laudatur Plato in Timeo su	per
bellatoribus infula Atlantica. Filis bujus feculi prudentiores filiu lu	
	44
VIII. Probatur antiquisima mundi creatio, ex progressu Astronom	ie.
Aftrologia, Theologia, & Magia gentilsum. Tractatur boc capite	-
confirmatione Sphata.	50
IX. De antiquitate Aftronomia.	54
X. De antiquitate Aftrologia.	56
Committee and the second of th	7 S. W. S.
	62
and the state of t	

CAPITYM SYSTEMATIS.

ARGVMENTA CAPITVM

	10.4 m 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1
A Damm , quantumvi perfectus formatus, non potuit s	
A formatus eft, callere Spharam, Aftronomiam & Aftr	
larum cognitionem progressu temporio assequi potuit.	De Bibliu facris-
Sunt pleraque apographa, non autographa.	
II. Deus fe obseure notum dedit hominibus. Dem in n	ebula. De biblis
apographie. Fuere scriptores ante Mosem. Non om	nia potnie feri-
bere Genefis. Non scripfit historiam primorum bomin	um , fed primo-
rum Indaorum. Arca non fuit prima navium. Vinca	plantata à Noë,
non fuit prima vinearum plantatarum. Qua ratione M	elchisedes intel-
ligi debeat, fine patre, fine matre, fine genealogia, &c.	
III. Erratur, quoties generaline accipitur quod fecialine	debuit intelligi.
Tenebre in morte Domini, facta fuerunt super totan	n terram Indao-
rum : non super universum terrarum orbem. Stella qu	la apparuit Ma-
gu, facula fuit in aere; non stella in celo.	186
IV. In miraculo Ezechia agrotantis, non retroceffit Sol in	cale, fed in bo-
rologio Achas.	189
V. Qua ratione in miraculo Iofua, Sol fleterit in Gaba	ion. Longa dies
illa non debuit extendi extra regionem Gabaonitidem.	194
VI. Vbi fit miraculum de non attritis Iudeorum vestimen	ti in deferto:
Et de calceamentis eorum vetuftate non consumptis.	199
VII. Diluvium Noacicum non fuisse effusum super unive	rfum terrarum
orbem, fed super terram Indaorum. Vt Indaos perderet	, non ut omnes
. bomines obrueret,	202
VIII. Probatur idem quod in superiori capite, per colun	nbam à Noë e-
missam, & per aquarum naturalom decursum.	207
IX. Probatur idem, per bistoriam filiorum & nepotum!	Noa. Per Enfe-
bium in Chronico. Particulares fuere cataclysmi. Ag	
diluvio obruta. Referuntur; Strabo, de Turdotanis I	lispanis. Scali-
ger & Servius de Trojanis. Solinus de Indis. Sanch	oniato , Iom-
kal.	210
X. De aterno ante aternum. De aterno ab aterno.	219
V4 ** 3	XI. De

AND COTTOM FINITE

YI De	aterno ultro at	rnum. De et	erno usque in A	ernum. Reonu	
	quarations aterr				
XIL A	ternum fignificat	i folet in fact	is literis , per di	urationem folis	5
	Manda De A				
tw. A	Eternum indetern	ninatum est.		2.2	
XIII. D	de etatibus anim	antium descrip	tis ab Hefiodo	Ausonio. Qui	j-
	rata bistoria pri				
- sporba	rum. Tencarum alluntur qui arigi	Aborigines ign	grantur	Reference of 23	Q
XIV. F	alluntur qui erigi	mes omnium b	ominum deduca	int à Noaci nepi	9-
tibus.	Refellitur Grotin	e de origina ger	stium American	147Mm. 23	5

ARGVMENTA CAPITVM

eligies entern deckermingur, pen precher manie

rans including A. Model V. Market and And Rank And Plantain & Notes

her delent hat pares I I wrang and health and

Ori debuerunt homines, qui immortales evadere debuerunt: Moriuntur homines in Christo. Debuerunt prim peccare & condemnari in Adamo. Moriuntur homines in Christo spiritaliter, & ratione mysterii. De sistionibus & mysteriii juris. De mysteriii divinii; qua fuere vel sistiones, rel parabola, vel similitudines mystica. Morimur spiritaliter ad similitudinem mortis Christi. Peccavimus spiritaliter ad similitudinem peccati Adamici.

1. De peccaso originali. Est inberens. Est imputatum. Quid sit imputatur. Imputatur quod communione quadam junctum est cum ec cui imputatur. De communionibus & conjunctionibus verum, physicis, politicis, & mysicis. Christus mysteriorum omnium sinis. Referri debuit Adamus ad Christum: non vice versa Christus ad Adamum. Imputari debuit Adamus bominibus, qua ratione Christus imputatur bominibus: Biritaliter & mystice.

III. De duobu imputationum myflicarum primoribu, Adamo & Chrifo. Medius inter illos intercessis Abrahamus. Itur à peccato Adami, ad justiciam Christi, per sidem Abrahami. Pæna insticta ex imputationibus mysticis, mystice & spiritaliter intelligenda sunt. Nullus, neque Adamus ipse, mortuus est pro peccato Adami. Solus Christus pro peccato illo mortuus est. Intelliguntur bomines omnes mortus in Christo, spiritaliter & mystice.

IV. Non

- IV. Non potest concipi alieni delicti imputatio, nisi quadam juris sictione. Imputatum est peccatum Adami omnibus hominibus, ratione mere spiritali, non propagatione naturali. Confundunt naturam & reatum Theologi, qua separatim considerari debuerunt in peccato originali. Natura prior est reatu. Reatus non corrupit naturam: imo econtra, natura corrupta essecit reatum. Quod probatur exemplo Adami ipsius, quando peccavit.
- V. Qui volunt, imputationem peccati Adamici derivatam fuisse ex traduce Adami; ex illo putant quod autumant, Adamum genuisse omnes homines. Apostolu distinuit, pec sociavit peccatum naturaliser inbarens, cum es quod imputatum est. Distinuit nec sociavit mortem naturalem cum ea qua ex condemnatione legis institut est. Mors ex peccato Adami, incepit ab Adamo, desist in Mose & Christo. Paccatum naturale & mors naturale fuerunt ante Adamum. Et erunt post Mosem & Christon, in sinem usque seculorum:
- VI. Quaratione peccasino Adami falutem, non perditionem hominum fecit. Non imputatur à Christo mortuo peccatum alienum hominibus, sed sua quisque peccata patitur. 270
- VII. Quare Adamus qui tanquam caput poccavit, uon tanquam caput poenas dedit peccati sui. Peccatum Adami inobedientia suit. Peccatum naturale & legale, duplex suit repagalum objectum bominibus, quibus Paradiso interdicerentur. Solvit legale repagulum Christus moriens. Solvet naturale Christus idem resurgens, & nos plene sanctissicans.
- VIII. Omnes bomines peccaverunt ad fimilitudinem peccati Adamici. Infantes peccaverunt ad eandem fimilitudinem. 284
- 1X. Qua ratione retroacta fuerit imputatio peccati Adamici, in antecessores Adami. Mysterio scilicet ad salutem antecessorum eorundem comparato. Qua ratione potuerint salvi sieri antecessores Adami illi.

and arom or over a season and beding to mental fitting to be Taylor, success rited, not propagations naturally Continuous extends devicence The day, que formatim equilibrary debuty at an eccesio enighedic. Mating green entry. Lestus non enempt metageme inco security, 21man corrected effects restrant. O'est grabates scienced Adams from

tanna dimeny manaka a English Ang Takan dina a maka ank

IN SYSTEMATE

and he can es an even from the able with the election to a peters D.4. 11. lin. 9. qui non occidunt. Pag. 15. lin. 7. fatilcerat. Pag. 18. lin. 6. putretecir. Pag. 28. lin. alsimo. creatarum naturam participaret. 20g. 29. lin. 11. ventribus. lin. 13. tum. Pag. 32. lin. 13. mento. lin. 24. fatagunt. Pag. 39. lin. 13. donabiles. Pag. 44. lin. 9. anima-rum. Pag. 65. lin. 22. plurimus. Pag. 69. lin. 6. fert. Pag. 132. lin. 2. Pimandro. Pag. 147. lin. 22. in Adams. dele in. Pag. 154. lin. 12. aeronyce. Pag. 126. lin. 9. terrarum. Pag. 191. lin. 11. juperficia que ferit.
Pag. 203. lin. 6. Ex suctio. record calle process along Perception Adams in the Perception of the Perception

many de con legal, deplar foi repagiara elipsana beniniesa, em-. So good of becommender. Salve loga v reproducts Cheffee made er er die de mantale des des lateres pargent, de mar plantific

annuals stated manual added to telepropagations come in A Recommendation of the state o 122 year ship to revenue the remember of the incitation of the some a think, thetern filler of februar accompany decembers to the composition and total production and the first consequents that it

Managar Balanda balan da kanan April 20 July 10 July The think will be the think of the same of A second production of the second sec

And the state of t

and elementary to track the

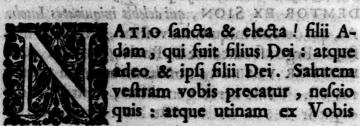

I muha S Y N A G O G I Staden soluzo

pheram velimen les y meumdem neurn VDAORVM

CONTRACTOR SELECTION OF THE PROPERTY OF THE PR REDEMTOREM relicion, renichted ex Sion :

Quotquot sunt per totum Terrarum orbem sparsa.

ATIO fancta & electa! filii Adam, qui fuit filius Dei : atque adeo & ipli filii Dei . Salutem vestram vobis precatur, nescio quis : atque utinam ex Vobis don a prosequent and prosequent maintains and

Magna funt que de vobis dixi in Tractatu hoc; ubi egi de Electione vestra. Multo majora funt que de vobis dicam în sequenti; ubi agam

agam de Restauratione vestra. Quam suturam de como sero. Et, si quid Deus agit secretis cocomo de la apod nos, quam brevi suturam spero como de.

nostros & vestros, Christianorum & Iudzorum oculos heberat! Videbitis Indei Jecundum Prophetam vestrum, lesv m eundem nostrum quem Parces veftri transfixerunt, venientem vobis & nobis in nubibus. Et nos vicissim Christiani, videbimus fecundam Apostolum nostrum, REDEMTOREM vestrum, venientem ex Sion: peccata veltra & noltra delentem. Edixit enim aperte D. Paulus, cap. 11 ad Romanos. TOTVS ISRAEL salvabitur: ficut scriptum est; VENIET RE-DEMTOR EX SION, qui delebit iniquitates Iacob. At, qui delebit infquitates veftras, delebit & no-Arasis Brigos fredicente D. Paulo, VENLET AK-DENTOR . VESTER I gooden vent he rents rus eft. Venic ceres gentilibus, gentilium tedemoor Jesus politer, Sed qui venit gentilibus, gentilium Salvator IES Vaincarne: veniet demille GHRIST vs oldelt Masser spinifiried Salvabor Industry m. Contribut tests; que dicing CHRISTVS; ut feriptum oft ib Enangelia D. Matmega

D. Matthæi cap. 1. Id est: genitus est gentilium IESVS, qui dicitur Iudzorum CHRISTVS.

Mysterium IESV domini nostri, qui venit gentilibus in carne, vobis Iudzis incognitum fuit: absconditum Patribus vestris : imo & tacitum toti mundo, à creatione mundi. Quod scripsit D. Paulus, Rom. cap. ultimo: ubi vocavit Euangelium : Patefactionem myfterii , quod tacitum & absconditum fuerat à seculis & temporibus aternis. Vos sperabatis in cum qui restituturus erat regnum lifrael. At lesvs in carne evertebat regnum Ifrael; ut in locum Ifrael substitueret gentilem. Mysterio, vobis & seculis ipsis incognito. Quocirca, neque credidiftis in IESVM, neque potuiftis credere in illum. Quod notavit Euangelium D. Ioannis, cap. 12. Quia dixerat Ifaias; Excacavit oculos eorum, & indurant cor corum : ne viderent oculis, & ne intelligerent corde: & convertantur, & fanem eos. Convertionem & fanitatem vestram diffulerat Deus in alind tempus. Obduravisse autem dicitur Dominus corda vestra, quando non illa spiritu suo emollivit, & inflexit ad cognitionem mysterii illius : Quod est roiron & posentia Dei, ad falutem cuivis credenti. Virtus vero & potentia illa, tota ex Deo erat, non ex hominibus : ne-

(:) 2

que

que adeo ex vobis, quatenus homines eratis,

Nempe illud fuit, quod IESVS ipse, quo momento crucifigebatur à patribus vestris : & adprime sciens, illos nescire eum, & peccare ignotantia : hæ animitus pro illis & pro vobis oravit
Deum. Pater! ignosce illis : nesciunt enim quid faciunt.
Quin & IESVS idem ille à vobis crucifixus, se
vobis de cœlo exeret. Et qui regnum vestrum
evertit; cum venit in carne : regnum ille idem
vestrum vobis restituet, cum veniet in spiritu.

Stabitis attoniti ad tantum miraculum. Sed nolite commoveri. Auctius & melius vobis erit. quam Patribus vestris; qui fratrem suum losephum quem vendiderant, non noverant : à quo tamen & victum, & vitam accipiebant. Accedet ultro ad vos l'Esvs ille, qui CHRISTVS & MESSIAS vester est; dicetque vobis, que dicebat loseph fratribus suis. Mist me Deus ante Vos in vivificationem; & ad ponendum vobis refiduum. Et nunc vos non mififis me buc. Sed Deus posuit me patrem Pharaoni; id eft, gentili. Et dominum omni domui gentilicia. Es dominatorem in omni terra gentilitia. Perget ille. Felix culpa fuit patris primi vestri Adami, que me menuit rademptorem. Felicion culpa fuit patrum, ve-Aro-OBD

strorum; que me morte mea, vestri & totius generis bumani redemptorem secit. Oportuit ut per crucem meam, que vestra itidem suit, intrarem in gloriam meam, que

westra itidem erit.

Neque vero illud tantum; restituet vobis regnum vestrum Deus; per Spiritum IESV & CHRISTIsui, MESSIÆ vestri. Sed etiam exorietur (si non exortus est) vestris ex ossibus & fratribus; ultor & REX vester; qui virtute Dei, & Spiritu CHRISTI fretus; gentes vobis inimicas conteret. Vosque in manu forti & brachio extento, patriæ vestræ & Terræ sanctæ restituet: ut illam, IN ÆTERNVM, CONFIDENTER, ET SOLI, habitetis. Quod vobis authentice promissum suit. Quod expressim notavi in hac parte mei Systematis. Quodque expressius demonstrandum mihi erit in sequenti.

Gestiunt mihi præcordia; quoties recordor REGEM illum vestrum: Pulchrum pra filiis hominum. Sed pulchrum, qua virtus pulchra est. Et qua Samson vester, qui Hercules gentilium suit,

pulcher erat.

Satus Hercule pulchro

Pulcher Aventinus.

Micat animus quoties animo recolo invictissi-

fem Principem, & Regum Primogenitum; enfem femori suo aptantem; sulmineum stringentem; hostibus veltris & suis servide instantem; tingentem crura in sanguine; bibentem de torrente; triumphantem; & in montem Sion ascendentem; ibique Trophan coram Domino

de gentibus dévictis erigentemi. (id 17818H)

Salit milii cor, & nelcio quod infolitum gaudium pertentat tacitum meum pectus; quoties
imago fubit futusi illius reditus veftsi: quo exciti
ouines ex omnibus Terrarum omnium partibus,
in quas dispersi estis, constuetis ad dulcem illam
patriam vestram possidendam, pro qua tam diu
ost quod imo de pectore suspiria ducitis: ad lerusalem illam vestram instaurandam, de qua tam
præclara se tam gloriosa dicta sunt: se ad Templum illud vestrum vestituendum, in quo erit requies Domini, se requies vestra. Totus exulto,
quoties reputo semitas omnes undique serventes
in reditu illo vestro.

— Plenisque viis sic agmen abundans:
Vt estuos cum stat Austri spiritus
Indignata suis cobiberi slumina ripis,
Vaga per agros murmurant licentia.

Quæ

Quæ sunt psalmi 126, ex paraphrasi Georgii Bu-

chanani, omnium exquistillima. - Sed ad coelos iplos meditatione evehor; quoties in animum induco meum, ceditum illum vestrum, & restaurationem illam vestram, PLEND TYDINEM fore gentium. Et vocationem no-Aram, inchostam in I E sv quando venit in carne, perficiendam & cumulandem in CHRISTO & Messia veltro, quando venier in spiritu. Ec quo tempore, fecundum Prophetam veltrum, Spiritus ille qui ex Deo eft, PLENE tffundeter faper omneis caracis. Quo cempore, inquam laudabunt Dominum omnes gentes cum populo ejus. Imo, quo tempore Cœli enarrabunt gloriam Dei: Terra hymnos concinet: Montes subsilient: Colles clamabunt : Silvæ motabunt arborum fuarum cacumina: Mare gandio æstuabit: Fluvii manibus plaudent: & Natura universa læta erit de revelatione FILIORVM DEI; quæ vestra futura est. Ad cujus scilicet revelationis expectationem, Naturam eandem nobis exhibuit D. Paulus, anbelantem, enitentem & parturientem, cap. 8. epistolæ ad Romanos.

Sed quid ego hæc raptim commemoro? Quæ per latum & effusum orationis campum explananda randa funt. Et siper quibus singulatim entrandis harendum nobis particulatim est. Quod nimirum fuciam in altera parte hujus Systematic de Deus idem, qui velle illud mihi dedit, persis cere dederit. Hoc mihi certe cum Vobis commune est : quod vitam duco erraticam; quaque partun convenit cum otio meditantis & scribentis. At, si vivo vitam vestram; moriar morte vestra: se Moriar morte Instorum; quaz vestra est.

Vos autem sospitet Dens. Vivite selices in spe vestra que forcitudo vestra est. Durate! & Vosmet rebus servate secundis.

Dominum amaics gentles ema populo ejus lund, quo temporo Gali enerabant plantar l'an:

led a d Remanos.

Sed quid ego la crantme commente o Que por laron de chidon orationis cantpum caple.

BARRES PRIME

SYSTEMATIS HEOLOGICI

error at per pocontain Paints Prim Aunteconquing the control LIBER PRIMUS.

slope and immort and included on the management of the color of the co Verfin Apofteli. Specialiter in illis tractatur de peccaso origiwali. Les us loci intelligenda of Adamica, non Mofasca, De Peocato naturali & legali, imputato & nonimputato. De morte itidem naturali & logali. Leges humana instisuta funt ut dirigant rectam rationem. Intra bomines of four the devina fage a beminer off a sale to M any al order

EPONAM versus iplos Apostoli capite s. ad Romanos, quia funt Systematis hujus statumina.

12. Sient per unum baminem peccatum introust in mandam, & per peccatum mors: dita in omnes homines mors pervalit, in que

omnes peccaverant.

13. Ufque ad legem enim peccatum eras in mundo: peccatam autem was impulabatus cum lex gon effet. 14. Sed regulavit mors ab Adamo nfque ad Mofem : etiam

in an qui nen grenschrade all similitudinem tronsgressianis

no cardum est, locum hunc fingularem & mo tractatio peculiaris instituitur peccati is vulgo dicti, quod ab Adamo in omnes homines imputatione pertransit: nech alium signari in tota facrarum literarum mole, & quantus liber est utriusque foederis, quo perspicue, & ex professo, disputerur de peccato illo Adamico, Comprobatur proinde hinc, Adamum intelligendum esse, per illum hominem de quo hic loquirer Apoltolus; per quem peccatum intravit in mundum. & per peccatum mors : per quem itidem mors pervalir in omnes homines, ut in illo omnes peccaverunt. At, que argumento locutus est Apostolus de peccato Adamiillo, quod reatum meruit omnibus hominibus; consequens est ut legem etiam illam hoc loco intellexerit, cujus transgrelles peccarum Adami fecit, quamque Adamicambunoupo: mechon delexipla cadem inselligasur Adamier quam datam omnibus hominibus in Adamo centendum est ratione cadem, qua violaville illam homines ounder in A damo reputandi funt, Eliminabimusergo hinc legem Mosaïcam, cui nullus erat locus in negotio peccari originalis, & Adamici: quia enimneque data fuerar Adamo, neque omnibus hominibus in Adamo, cujos utique transgressio imputari nequiverat Adamo, neque omnibus hominibus in Adamo. Et certe Moraios les ludais tangum late de promulgata fuerat, neque nevo careimputari debuit, neque frem czteris Gentibus que non crant de cribu & familia Judaica, que que nullo pacto, & & nullo Redere fancico, lege Illa tenebantur. Amunitisvit querbam fanca Laceb. B' judicia fua 1frael. Monfecis values simui Propheta Rex psalmo 148. Tum quæ plurima ejus generis leguntur apud auctores sacros, quos ut brevis sam præterco. Si verò legem Adamicam, non Mosaicam, intellexit hoc loco Apostolus: Peccatum erat in mundo usque ad legem Adamicam, per eundem Apostolum. Ergo & antè legem Adamicam. Et incidant in meam hypothesim necesse est, homines illi qui peccaverant ante legem Adamicam, vel antè Adamum, quod idem est om

Præterea; liquido igne liquidius parer, Apostolum stazuisse his versibus, duo genera peccarorum, tempore & qualitate distincta, Tempore distincta, ubi posuis peccatumante legem, & peccatum post legem. Qualitate distinda, ubi voluit peccatum legem antecedens non fuille imputatum; peccasum legem pone lequens, fuille impararum. Air Paulus, Vfque ad legem percatum erat in munde, peccatum verò non imputabatur five non imputatur, ut quidam vertunt) non existente lege. At si peccatum crat in mundo nique ad legem , crat & antè legem .: Er peccatum illud quod legem violavit, post lege procul dubio fuir. Videshic peccata tempore distincta, antè & polt legem instituta. Rurius, fi peccatum non imputatur non existence lege, quis peccarum illud diear impuratum, quod antè legem fuit, vel quod antè legem patratum oft Sin parte alia, transgressio legis illa fuit, que imputatione peccaro inustit, peccatum dicemus impumtum illud quod legem fregit, atquadeò post legem fuit. Vides hic peccata qualitate distincta: peccatum anto legem, non imputatum: peccatum post legem, imputatum. 15 col 138 mon

Peccatu antè legé non imputatu, vocare liceat Naturale: quatenus à nulla prohibitione legis pependit, sed à puris & pravis nature humane appetitionibus ortum habuit. Quod ut clarius elucelcat, sciendum est primò. Naturam humanam dupliciter considerari: rectam, à pravam. Rectam, qua habuit Ideam recti à perfecti, quaternus homo rectus de perfectus creari potuit. Pravam, qua desse sus suit à rectitudine perfecti illius: Quod peccarum naturale esse ajo. Notandum est secundò. Legem institutam suitse esse ajo. Notandum est secundò. Legem institutam suitse esse ajo. Notandum est secundò. Legem institutam suitse esse alla corruptos à pravos homines reduceres. Non un perfectionem hominum constitueret, sed ut ad perfectione illam corruptos à pravos homines reduceres. Non un perfectu illud faceret, sed ut perfection illud doceret à prascriberes. Et quos turpitudinis pudor non deterreret ab inhonesto, sormido pæna intra honesti regulas coerceret. Perfectio hominum recta ratione, à lege dirigitur. Recta ratio, naturalis à nobiscum nata est. Lex, advanticia à nobis prascripta est. At illa ante nata est, quam haet scripta esser neque opinione, sed natura continues est. Lex nos docet quod natura à recta rationis notive corruptione dedichicimus: neque enim sciremus quid offer peccarum, sissi lex nos illud docuisser. Arque hinc all quod Tex simpliciter dicta, vocatur Pedagogue Apostolo: sum leges omnes, documenta, mandata, & prascripta nominantur, apud utsosque auctores, sacros esprophanos.

Petcabant homines peccato naturali tantum, antè legem & usquad legem; quoties deflectebant à perfectione illà, ud quam natura creationis suz nati erant; nec non quoties aberrabant à recta ratione illa, que illos ad persocieta su sum dirigebat. Peccaverunt homines dupliciter post post legem, & postquam lex illis data est. Peccaverunt enim primò, contra persedum illud naturz suz rectz: peccaverunt secundò, contra przeeptum & przseriptum legis, quz illos ad persedum, & rectum suum revocabat. Et hoc est peccatum quod legale esse ajo: quodque D. Paulus Rom. 7. voluit suise peccans per mandatum na 9-

fuerat peccans per naturam. das que en dicempe es anim

Quodeumque autem positum sucrit peccatum, naturale vel legale, sua mors semper, vel naturalis vel legalis, consequuta est. Et peccati cujusvis, sive illud natura, sive illud lege condias, individuum opsonium mors est. Mors naturalis, quam corruptio naturalis generat; antecedentem naturam corruptam, vel pede cito, vel pede claudo, nunquam deserit. Mors legalis, quam transgressio legis facit, ultrix addita post legirupam sedet. Ac veluti peccato naturali peccatum legale inditur: mors legalis morti naturali apponitur. Tum quo argumento peccatum legale peccato naturali inditum, reatum generat qui mente concipitur: mors legalis morti naturali appositia; mortem civilem parir, que sictione & spiritu intelligitur.

Caverunt humanz leges, ne homines extra fines recti
& perfecti sut vagarentur; sed ut intra illos cohiberentur:
Voluit divina lex, non illud tantum, ut starent homines
loco suo recti & perfecti, sed ut supra rectum & perfectum
suum eveherentur. Caverunt humanz leges, ne homines,
ut catera animantes, ad passum abjicerentur: Voluit
divina lex, ut homines ad conspectum & gloriam Dei immortalem sursum raperentur. Humanz leges intra homines sucrunt: Divina lex supra homines suit. Humanz
leges naturam hominum continuerunt: Divina lex natu-

Missa hie faciemus humanas leges, & de illa nobis seramo eric quam Deus-dedit Adamo. Et enimvero, quoniam per legis illius dispensationem, non naturalem sed
mysticam, supra homines evadimus, & in Deos quas transformamur: Quæ sinis est Theologici & Christiani hujus
Systematis. Peccatum itidem legale trastabimus illud,
quam Adamus hominum primus violavit: Quamque
homines omnes in Adamo violavisse putati sunt.

to legis facie, alcress ring por surverm feden. Acve-

clando, nenegran del cric Mars legalis, anamerana

Peccata hominum naturalia, vitia ipfa fant natura humana; quorum sanfe non fuit petendo en peccato Adami, Roccatum legale imputatum hominishui en peccato Adami, udvențitium est. Spirituliter concipitur, nos propagot nr. naturaliter.

Caverant humanusleges, ne homides extra fines toll

Se totas corruptionum naturalium cohortes, terris insubnifie, en imputatione poccati illius Adamici, quod primum ombium legem Dei infregio. Acrites nempe illud contendunt, ex non animadversa distinctione peccati naturalis & legalis. Peccatum enim naturale, quod natura ipsus pravum & vitium est, consequentur naturalieri bella, pestos, & sesses, & que opinque de genere hoc conturbant & male uruns homines. Facilehoc vero

vero illi perspicient, qui nubem inveteratz preoccupationis, quz visus eorum hebetat, sibi eripi tantisper patientur. Quis enim nescit bella ex his orta, quos vel inhians prædæ fames, vel effera vindidæ cupiditas, vel sacra regni ambitio, arma capescere incitat? Nempe ut naturales appetitiones & innatas libidines expleant. Tum pestes & febres quis nasci & inslammari non expertus est, vel ex naturali corruptione aëris, vel & ipsa naturali corporisnostri corruptione? Notitiæ & veritatis hujus tot habemus testes, quot politicos & medicos: quorum auctoritates pene innumeras, parum refert hoc loci comprehendere.

Duplex igitut peccatum statuemus in Adamo: naturale, & legale. Naturale, quod naturaliter Adamo inhafit, ex vitio nature fuz, & materia peccatricis qua formatus eft: Legale, quod accidit & imputatum fuit Adamo, exviolata lege Dei. Naturale, quod affecit sensum, maperiam, & naturam Adami corporcam: Legale, mysticum & spiritale, qued infregit legem mysticam & spiritalem, que non visi ratione & spiritu concipi potuit. Quis enim reputet arborem scientiz boni & malizquis in animum inducat suum, manducationem scientiæ, manducationem boni & mali, nifi illa modointellectuali & mystica ratione concipiata Duplexitidem peccarum confiderabimus in omnibus hominibus, quale & duplex in Adamo ffatuimus: naturale, & legale. Naturale, quod fua fibi natura peccatrici hominibus omnibus innatum, visceribus corum naturaliter & radicitus infixum eft. Qued prediis ex adipe corum: ut cleganter locutus est plalmus 73. Legale, quod accidit & impuratum est omnibus hominibus ex transgressione legis Dei quam Adamus violavit. Naturale. quod affecit sensum, materiam, & naturam omnium hominum corpoream: Legale, quod pervafir in omnes homines ex peccato legali Adami, spiritaliter & ratione my-

Conditionus autem pervasionem illam mysticam & specialem peccati legalis in omnes homines, ex peccato Adami alieno, ratione impurationis: qua intelligimus impuratum suisse omnibus hominibus quod Adamus so-

las peccavita aprovanza den interremedia la labor simple and

Impuratio ex alieno delicto, mera est juris schio extra Theologos: apud Theologos mera est ratio mysterii. Quod exemplo accommodatissimo aperiam. Iuratus rex Iudzorum Sedecias, sidem sefellerat Regi Assyriorum. Impurata suit sraus illa Regis Iudzorum Iudzis omnibus; qui peterasse reputati sunr in perjurio sui Regis; sictione illa juris Gentium, qua putantur populi delinquere in delictis suorum Regum. Iniverat Deus pactum cum Adamo, & in illo cum omnibus hominibus, tanquam in Syndico, desensore, & principe omnium hominum. Pactum illud rapit Adamus: & adscripta suit fraus Adami omnibus hominibus, ratione illa divini mysterii, qua putati sunt homines omnes deliquisse in delicto syndici, desensoris, & principis sui.

Non orgo is sum qui putem imputationem peccati Adamici labesacavisse naturam hominum: neque rursus illis assentior qui nihil concedunt imputationibus. Suum sibi locum relinquo naturalibus, & mysticis. Naturalia naturaliter accipienda existimo; mystica mystice intelligenda censeo. Corruptio contracta ex materia omntum hominum corruptioni addicta, illa est que labesecte naturam omnium hominum. Imputatio mystica peccati Adamici illa est, que mystica condemnationis macula homines omnes infecit. Assero imputationes, sine quibus tota fundituis sucrept mysteria Christiana: sed

illas

illas intra limites suos mysticos coerceo, ne vagentur extra mysterium, extra intellectum & spiritum. Non ergo ex co quod imputatum fuit peccatum Adami hominibus, crediderim homines morbis obnoxios, & omnibus quacumque illos circumveniunt incommodis : sed ex vitio naturz fuz putridz & putidz. Vitium innatum hominibus, solida fuit & naturalis hominum calamitas. Et secundum Ezechielem cap. 28, Productue est ignis de medio corum qui illes exederes. Quo nihil verius. Natura enim fua est, que incendia facit in hominum cordibus. Quod ut clarius exemplis demonstretur; Inaudirum est Adamum ipfum, crimen & caput (ut aiunt) malorum tantorum, vel minimo corporis morbo tentatum fuiffe, totis triginta & nongentis annis quibus vixisse notum est: nisi forte credimus illi qui retulit ex auctore nescio quo, Adamum mortuum arthritide qua laborabat, & quam a patribus suis ranguam hareditario jure accepisse obtendit. Num vero agrotavit Cainus poliquam occidit frattem fuum? Imo enimyero pancratice valuit : aufugit in orientem Edeni, collegit ibi manum facinorosorum hominum; cum quibus rapinas exercuit: Vxorem duxit, filium gepuit, & civitatem adificavit. Illa itidem querela est perperus apud auctores facros, Electorum Deum veluri incusantium, quod omnem quasi potestatem suam ostendat ut reprobos bonis cumulet : omnia illis congruere commoda, przeer spem & oprata etiam evenire: tum volupeates illorum & gaudia nullas contaminare agritudines. Quin & Poera elegantissimus Deos suos plane increpat, quod Domina ejus illos contestata pejerasser. At vero nihilo secius saciem illi candem esse post perjurium, que fuisset ante perjurium : perjuram tam longos habere capillos, quam longos habuisset nondum perjura: eundem on!

dem illi manere oris ruborem roseum, eandem pedis exigui formam aptissmam, cosdem argutos & radiantes oculos, postquam Deos læsisset, quos habuisset side erga illos incontaminata. Imo, simul obligaverat persidum votis caput, pulchrior multo enitebat. Et certe, plures captos ab hostibus reputavit civiliter mortuos sidio Romani juris; quos tamen bene valuisse naturaliter nihil prohibuit. Constat ergo, neque sidiones juris, neque rationes mysterii, vel hilum natura officere potuisse: neque imputationem peccati Adamici, qua pure mystica & spiritalis est, causam suisse pestium, sebrium, & aliarum agritudinum quas natura movet hominibus: sed illa accidisse & accidere hominibus, ex materià pravà, & sigmento creationis sua corruptioni dedita.

Condition of the Condition of the HILL of the condition

Mors vaturalis bominum, creatur ex natură ipsă mortali hominum: nec caufatur ex condemnatione mortii decretă în Adamum, que mors legalis est. Et spiritaliter, non naturaliter intelligitur.

A T, qui mos est incommodorum omnium, ut aliud ex alio incidar: non desunt qui asseverent, homines nunquam morituros si Adamus nunquam peceavisset. Quasi vero immortalitas, qua vita aterna est, & quam sola persicere potuit recreatio, qua secunda creatio est; utpote penes quam solam immortalitatis potestas degat; comparari potuerit hominibus, vi & virtute creationis prima, qua natura sua corruptioni & morti obnoxia est: neque morituri naturaliter fuissent homines, qui naturaliter corruptibiles (ut cum Schola loquar) atque adeo mortales creati suerant.

Ime

Imo inquiunt, hoc edixerat Deus Adamo. De ligno scientia boni & mali ne comedas. Ex quocumque enim die comederis ex eo, morte morieris. Ergo infistunt: si mors data fuit pæna Adamo quo die peccaret in legem Dei, mortuus nunquam fuiffet Adamus, si nunquam in legem Dei peccavisset. Negatur vero & pernegatur consequens. Quamvis enim decreto legis moriantur qui occidunt; non idcirco tamen immortales sunt qui occidunt. Plenos & puros sanguinis eadem versat mortis fatalitas. Differenția hæc est inter utrorumque mortem : quod puri,& vitæ integri, naturaliter tantum & simpliciter moriuntur : scelerofi vero & nocentes, qui moriuntur ex decreto legis, dupliciter mori censentur: naturaliter, & legaliter: morte naturali, & illa qua, ex condemnatione legis, legalis & civilis appellata est. Certe, sive quis sententia judicis laqueo effocatus, five quis capite truncatus, five quis in equuleo positus, vità intersectus sit : censetur primo ille morte naturali mortuus, utpote causis pure naturalibus; quales sunt, intercludi, vel incidi vias spiritus. Deinde, ex eo quod addita est naturz, condemnatio ex lege, censetur idem ille, propter notam mortis, secundo & morte cime can decrea pote pecuatura i in libral suurromiliv

Idem accidisse Adamo putandum est, damnato ex lege Dei, quod aliis hominibus damnatis ex legibus hominum. Debuit Adamus mori naturaliter, & causa pure naturali, ex quo materià corruptibili & mortali compactus est. Mortuus est Adamus idem morte legali, ex condemnatione legis, quo momento legem Dei attentavit. Mors naturalis Adami, peccatum naturale Adami, & vitium ipsum corruptionis, ex materia ejus corruptibili innatum, consequuta est. Mortem legalem Adami peccatum legale effecit: Causa mystica effe-

ctus mystici, qui sola spiritus & mysterii ratione concipi

potuit.

Demonstrabitur hoc evidenter per Adamum ipsum. Edixerat Deus Adamo: In quocumque die comederis, morte morieris. Mortuus ergo intelligitur Adamus, illo ipso die, imo illo ipso momento quo peccavit in legem Dei. Atqui, neque naturaliter neque corporaliter mortuus est Adamus, momento & die illo: constat enim, vixisse annos circiter nongentos, postquam peccavit. Mortuum ergo intelligemus Adamum, die & momento illo quo peccavit; morte legali, spiritali, & quæ solà mente concipi potuit. Mortuus est Adamus morte legali & spiritali, quando legem Dei transgressus est. Mortuus est Adamus morte naturali & corporali, quando exegit triginta & nongentos vitæ sua annos, & horà illà composità quà naturaliter hæsit vitæ sua terminus.

Sed & morte mortuum Adamum, & mortem spiritalem additam morti ejus naturali, sacilius intelligemus, si
percutrimus condemnationes alias, tum in Adamum
ipsum, tum in Evam, tum in Serpentem, post & propter
Adami transgressionem, à Deo sancitas. Hæc suit Adamo pœna decreta post peccatum: In laboribus comedes ex
Terri emitis diebus vita tus. Atqui tulerat Deus Adamum
ante peccatum in Paradisum, ut operaretur culturæ Paradiss. Ergo ut verteret & exerceret terram Paradiss, ante
peccatum, & in laboribus ex ea comederet: sicut terram
vertit & exercuir, & in laboribus ex ea vixit post peccatum. Nota hie labores ante & post peccatum. Labores
ante peccatum, secundum naturam agricolationis, naturales: labores post peccatum, ex condemnatione mysticos, & qui mente sola concipi potuerunt.

Tale illud est quod Evæ pronunciavit Dominus: Mal-

tiplicabo arumnas tuas, & conceptus tuos in dolore paries : & fub viri potestate eris, & ipse tibi dominabitur. Multiplicavit scilicet Dominus ærumnas fæminæ; quando ex condemnatione spiritales & mysticos dolores addidit naturalibus illis quibus naturaliter fæmina rumpitur cum parturit. Multiplicavit Dominus subjectionem fæminæ sub dominio viri, quando addidit condemnationem ex lege, legi illi naturali, qua naturaliter sexus nobilior dominatur se-

quiori.

Sed in primis audire est opera pretium quid decreverit Deus in Serpentem, & quam pænam illi constituerit, propter tentatam manducatione fructus prohibiti Fæminam. Quia fecifii boc, ait Dominus Serpenti, Super pectus suum gradierio, & terram comedes cunctis diebus vita tua. Atqui, hoc erat inditum Serpenti à natura creationis suz, ut reperer & serperet : quod est Serpenti, gradi super pectus fuum, & terram comedere : creavit enim Deus ante peccatum, imo quinto creationis die, reptilia omnigena, è quorum numero Serpens fuit, & certe præcipuus. Replifle igitur Serpentem intelligemus dupliciter: ante peccatum, & post peccatum. Replisse ante peccatum, natura creationis suz, naturaliter : replisse post peccatum, ex decreto Dei, & condemnatione illa qua spiritu constitit.

Simili prorsus ratione mortuum Adamum intelligemus dupliciter. Naturaliter, quando ex instituto formationis suz que fuit ante legem, ultimum diem suum naturaliter obiit. Legaliter & modo spiritali, post legem: decreto legis, & condemnatione illa qua spiritu cogi-

tatur.

described and and the Salt Duplicem utique putabimus mortem in omnibus hominibus, qualem & duplicem in Adamo concepimus. Naturalem, que naturalité omnibus hominibus contigit, ex

innata fua fibi natura corruptibili & mortali : legalem, que mystice homines omnes perculit, momento illo quo in Adamum decreta est. Naturalem, qua naturaliter morichentut homines omnes ante legem : legalem , quæ in illos spiritaliter pervalit post legem, ex transgressione legis. Naturalem, quæ peccatum naturale hominum consequera est : legalem quam effecit peccatum legale hominum; ex peccato legali Adami : Caula mystica effectus mystici, qui sola spiritus & mysterii ratione concipitur. Et certe, sicuti lex proserpendi, decreta in Serpentes ex peccato Adami, nihil addidit natura reptili Serpentum, prater condemnationem meram & spiritalem : ita neque lex moriendi, decreta in homines ex peccato Adami, quicquam addidit naturz mortali hominum, przter condemnationem mortis illam, que mente & mysterio reputatur. Memorare, aiebat David Pfalmo 89, que mes substanria. Et paulo post : Quis est homo qui vivat, & non videbit mortem? Que de morte naturali intellexit Propheta Rex: cujus causas petiir ex substantia & materia ipsa hominum, non ex peccato Adami. Adde his qua D. Paulus scripfit Rom. 8. Qued fapit care, mors eft. nec non, c.6. ejusdem epistolz. Opfinium pecenti mors. Quo loco peccatum naturale,& mortem naturalem intellexit : quatenus mors naturalis peccato naturali intrita est: condimentum scilicet & optonium quod fapit caro, que natura & materia peccati eft.

Ex distinctione porro illà peccati naturalis & legalis, nec non mortis naturalis & legalis, facilis exsurgit interpretatio loci illius Numer.cap.27. ubi filiz Salphaad Mosem his verbis aggressiz sunt. Pater noster mortuus est in deferto, nec fair in seditione qua concitata est contra Dominam sub Core: sed in peccato su mortuus est, &c. Patrem suum mor-

tuum

tuum ajebant illæ, non judicio illo quo absorptus suerat Core, qui in Dominum rebellaverat: sed peccato & vitio naturæ suæ, quæ peccati & corruptionis semen erat: tum sato naturæ illo, quo mors rerum omnium corruptioni obnoxiatum ultima linea est. Non illum haustum aiebant legitimo supplicio illo, quo conjuratis Core omnibus tellus ima satescerat: sed rebellionis puram vitam obiisse in deserto, lege illa naturali qua debentur morti omnes homines; quaque simpliciter mors naturalis peccatum naturale manet.

payett for a relife property & are les minde

Homines creati sunt in principio ad imaginem Dei; & valde boni. De imagine Dei qua prima creationis est. Et de imagine Dei qua secunda creationis est. Homines creati sunt in principio retti: sed ex materià pravà: & qua facile in se ipsam redire posset.

Vo D vero creationem hominum pravam, & corruptam, nomine dixi; congruere parum videtur cum co quod scriptum est Genescos 1. Deum creavisse hominem ad sui imaginem; nec non valde bona fuisse ominia qua Deus creavisse. Vnde concludunt (& recte) interpretes, hominem ad Dei imaginem esticum, rectum & perfectum fuisse creatum. Et si valde bona fuerunt omnia qua Deus creavit; hominem projude, omnium creatorum excellentissimum, summe bonum fuisse creatum.

Ad hæc ut respondeam; Principio concedi mihi velim: aliam esse imaginem Dei quæ impressa est creationi primæ: aliam quæ recreationi, vel creationi secundæ inditaest. Expressir Deus in creatione prima imaginem in

prototypi, five areis illius wa mirabilis, qua Mondum & quecumque in co funt, fummis rationibus finxie cempeperavir, a libravir. Expressir Deus in recreatione, que sounda creatio est, imaginem natura sua ipsius, qua Mundum dilectione & caritate fua communicavit. Exhibuit Deus, in creatione prima, opus suum exterius : sed aperuit viscera ipsa caritatis sua in secunda creatione. Creatio prima expressit imaginem Dei, quam dixisse licear extimam : secunda creatio illam, que intima est. Nihil præterea in rerum natura extitit; quod Deus non participaverit imagine illa prototypi, & artis suæ mirabilis, quam expressir in omnibus crearis. Sed non omnia participare voluit imagine illa natura, dilectionis, & charitatis suz: quam dignius expressit in hominibus, vel recreatis vel recreandis. Quzcumque porro materialia & corporea creata funt; lege sua sibi nature, corruptibilia & mortalia creata funt. Quacumque vero ex materialibus & corporeis recreantur; secunda illius creationis lege, incorruptibilia & immortalia evadunt.

Ve taceam materialia & corporea reliqua; certum est homines suisse creatoris in principio ad imaginem Dei creatoris illain; quam divide liceat; imaginemi reasionis; imo creatos suisse ad imaginem creationis illam, qua supra imagines creationis omnes; quibus catera animalia estica suar, excellentissima est: quaque Deum creatorem expressius & nobilius exhibuit. Sed farendum est, homines suisse creatos primo ad imaginem Dei extimam, qua longiore intervallo Deo proxima intelligenda est, respectu imaginis illius intima, qua imago recreationis est. Verum est, homines suisse creatos in principio persecto, rectos, & summe bonos; quatenus homines vi & virtute creationis sua prima, persecti, recti & summe boricum est.

ni creari poruerunt. Sed naminem fallere debuit; homines suisse creatos in principio, ex materia corruptibili, & qua facile à persecto ad impersectum, à resto in pravum, & à beno in malum/converteretur. Quod nos experimento valido & comprobato homines ipsi primo creati docuerunt, quo tempore persectos creatos, tum natura figmenti sui rum negligentia sua alio illos detorsit.

Quories ergo animum meum subit hac cogitatio; homines ad imaginem Dei creatoris, & ad imaginem prototypi optimi primo crestos, perfectos, rectos, & fumme bonos, vitio illo, quod natura insevit, à perfectis ad imperfectos; à rectis in pravos, & à bonis in malos degeneravisse: Toties concipio Horologium ab eximio artifice povissime expolitum, dentararum rotularum partibus, secundum propostionem; curiose distinctum; nec non zquatis horarum momentis attemperate libratum : cum pyxide vel imaginibus ad vivum expressis exquisire pictà. vel emblemate vermiculato ingeniole compolità; quanrum auro & electro valuit artifex. Horologium quippe illud omnibus sui partibus absolutum, tamdiu perfectione sua stare putandum est, quamdiu non corrumpitur, vel natura materiz suz corruptibilis, vel incuria Domini in cujus potestate est. Simile satum imputo hominibus, qui primum creati à Deo perfecti, recti & summe boni: vitio materiz & acris que illes incendebat natura fuz impetigine; non manserunt in vestigio creationis suz; qui perfectione sua abierunt, & à recto in pravum reflexi sunt.

In peisus ruere, & retro sublapsa referri.

Comparaverim etiam lubens homines creatos in principio, ad imaginem Dei, summe bonos; Ædibus illis

Comici, factis probe & amufitară operă, expolitis & parami fedulo în firmitatem; în quam deinde immigravir nequam home; & isoligens; în immundas, & infirencus,
que carevir indle bonas zdes. Venit fiquidem rempeftas,
que confregir tegulas imbricesque, venit imber qui lavit
parieres; perpluerunt tigna; putrifecit aër operam fabri.
Tom demom ruere parieres; & com fundamento perierunt zdes totz. Atque haud fabri culpă, ut expressim notevit Comicus; sed vecordis illius hominis qui illas habitevit sgnaviă; qui noluit alias regulas pro fractis reddere,
& per quem nequior factus est asus zdum.

Teenim eales creates fuisse primos homines reputabimis; quales uninas concipimus zdes novas illas suisse.
Constructas recutos singuam, ad imaginem Dei; meorruptes, bonos, & rectos: summa cum ratione, summa
com virture; de summa cum fido; neque quiequam addi
potuisse de consistem prima: illius creationis hominum Verum postquam illiujus homines immigraverunt
in se apsis, de la ingenium sum que sus fuis suit masera terrestris & corruptibila; qua a peccato non temperas consistand venicis gravia qua persidit operam creatioris i qua deturbavit hominibus omnem rationis, virtutis, & fidei modum, qua que demutavit persectionem creatioris sum. Arque haud creatoris cuspa, quod sedulo notandum est. led iguavia ipsorum hominum, per quam
nequiotes sast sum; se posi creati se ipsos curaverum
male. Ignavia inquam silla; rempestas sait hominibus;
qua illis grandinem imbremque artusti, qua drexit illorum verceundiam, & per quam negligentes sucrupt soninum denderia prava, permadesectum con ilsoum cogitanum defideria prava, permadefecciunt cor illorum cogitagitationes malignæ; simulque homines, & ratio, & virtus, & sides, deseruerunt; & vitiis tum demum suis puttuerunt. Discessi abilis qued benum erat ex creatione sui, & mansit malignum materia illerum additum, ut loquitur Esdras libro 4. cap. 3.

De materià hominum corruptioni obnoxià. De creatione hominum restà. De reditu hominum ad ingenium natura, & materio sua corruptioni dedita.

Rik ergo confideranda veniunt in creatione primà hominum. Primum est, materia qua homines creati & concreti funt. Secundum, creatio ipsa hominum. Tertium, transitus & recursus hominum ad ingenium illud suum, à sua sibi materia inditum.

Materiam qua homines in principio coagulati sunt, fuisse corruptioni deditam, res ipsa comprobavir: quando stare nesciverunt creatione sua persecta, & à recto in pravam conversi sunt. Vocata hacpropter Caro, qua materia hominum est, per se & simpliciter immunda, polluta, corruptio, & merum inquinamentum, apud omnes auctores facros. Atque hac in prasentia de materia hominum corruptioni obnoxia dixisse sufficiar: quippe qui tantis super hoc cingamur testimoniorum nimbis, ut illis obrueremur si essentia.

Veniamus ad creationem iplam hominum. Creavit Deus homines in principio ad sui imaginem summe bonos & perfectos: sed statu illo tantum boni & perfectos, qua sunt & creati sunt homines. Creavit illos perfectos, & à quibus perfectorum hominum nihil altenum esset: sed qui virtute & vi creationis sua saperent tantum quod

Ereci

inera homines perfectos effets non quod supra est. Quod hominum effet anon quod Dei ast. De quo ut fine controversia inter omnes conveniata nitili video quod obstet de trumpuento o maria interior anon per esta de transfer anon

Descendamus ad conversionem illam hominum in pravum, qua destexerunt à persectione creationis suz, & retrocesserunt ad ingenium materiz suz corruptibilis, quâque perituri erant figment; sui ominibus. Ac primum inspiciamus quid egerit Deus possquam creavit homines persectos, illosque in terris constituit, rebus omnibus ad illorum usum persecte iridem instructis. Cognoscere illud erit per ca qua sescruntur, cap. 25. D. Marthzi: de Parrelamilias, qui peregre proscisseens, reliquit bona sua utenda servis suis. Peregre proscisseens, reliquit bona sua utenda servis suis. Peregre proscitus est. Deus possquam creavit homines persectos. Id est, reliquit homines in manu consilii sui, in sui ipsus potestate & libero arbitrio, ut suo modo viverent. Dimissi illus ingredi voluntates de viva sue su sectionem est. Actorum analizate de suita

Videamus autem quid contra egerint homines facti sui arbitrii, & ut ita dicam, sacrisui juris. Fecerunt quod illis in proclivi etat. Acclivis erat malis corum animus, atque illos urebat peccari scabies. Non habuerunt vita sua modum, sed animo suo morem gerentes. & cupiditatibus suis devinchi, imminuerunt persectionem creationis sua. In virium, libertas excidit: Profiluitque franis non admotis natura hominum liberta. Funiavit cos, & coccos egit caro sua, Idonei neque inviri in malas partes adducti sure; & deteriores sacti licentia, recurrerunt ad naturam materia sua ad malum propensa. Transferant à persectione sua, in affetime cardis sui, ut loquirur Psalmus 78. Creati suerant secti adversum ingenium sum; & inflexi suerant natura sua prava, pravi, in sectum. Re-

flexi funt, contortione & vi creationis suz recta recti, sponte & natura sua, prava pravi, in pravum. Retrahebat homines rectos vitium natura & materia fue corruptibilis à recto in pravum. Non obnisi sunt contra, ut par erat rectis creatis. Sibi ipsis induscrunt: neque fuerunt usque adeo sibi imperioti, ut responsarent cupiditaribus fuis, arque illis obfirmate relifterent. Non belligeraverung cum geniis suis. Remiserunt pedes & manus : tum vero ut tulit nature carnes corruptela, rapuit illos fuus alveus in praceps: & fibi facile imperaverunt ut corrumperentur. Non illis tantillum penfi adfuit, quam vitz rectitudinem infiferent Peius melius prodessorobesset; nihil viderunt, pili quod animo collibitum fuit fuo: & fibi peccatorum omnium gratiam fecerunt. Ruerunt homines per fuum nefas, atque ut loquar cum Ieremia capite 28. Converti fune habenis liberi, ad ingenium fuum, tanquam equi impeta currentes ad gralium con coila tutidologica de 190

Redictunt vero homines ad suam naturam hac proprerea de causa; quod in prima creatione emendatum & correctum sucrat rantum, neque penitus excisum vitium in natura, sive in figmento hominum; quod non omnino sublatum, recurrere usque valuit. Abiit autem in hominibus arbitrio suo mancipatis, quod bonumerat ex emendatione vitii, sive ex perfectione creationis: remansit vero quod malum erat ex vitio suti & figmenti sui. Defecit rectitudo hominum, & bene creatos dedecoravit peccatum suum. Vitium autem relictum, noque penitus excisum, in creatione prima hominum, fermentum suit in illorum pectoribus, creatione potentius, quo toti intumuerunt, & depravati sunt. Adde, quod fortiora sunt quibus, interius agitamur, quam quibus exterius afficimur. Perfectio creationis hominum à Deo promanaverat: arque

constant the filler where contraction, extended to fill and the filler where contraction, extended to fill and the filler waterale hominibus, interius illis adhererat. Redierunt ergo homines ad naturam fuam, qui fecerunt ingenium foum; quia intes monftratum e-tare tum quia fortius filos agiravir vitium figmenti fui insertus, quam afficere poetia extrindeous petita creationis profetio. Imo, quia caro & materies hominum, terra fuit reproba: noverea boni feminis, mater antem mali graminis: noverea vitturum outnium quas petfectione extrionis feminavitare. Deus in actibus hominum: materiationis feminavitare in illis gerentiativitares privignos fuos: materiative indulgentifilma fovet & amplectitur filios fuos. Treative hime; quod averfate de attura & caro hominum pactionis illid & spectarum femin perfectionis qual creati cante rum eriam quod natura eadem rediir in fe iplim qual page illi data est. Atqua ateo, quod hominibus male facere, nimio levius foerit onus, quam bene. Hotruit vero bine petitus hominum, rubis & fentibus vittorum omnium, teri & figmenti fui.

Reversio illa hominum à perfectione creationis, ad vitium nature de carais fue, peccatum illud est naturale, quod d'attitus. Sive illud naturale vocamus, quis natunites. Babasis horier: vel ut loquitur D. Paulus, quis in alla la para solt, adjates quis les est is membris homiparapriorité homines in lege peccati, que in membris illerum est. Van nota, legem peccati naturalis membris hominum influi : vellègem maturalem peccati, carni de macerie ipsi hominum minerentem. Quo sensi intelligendum est caput 7 ad Romanos. Sive illud peccarum naturale dicimus, quia deflexus fuir à natura & lege perfectionis illius, qua homines in principio creati funt. Qua ratione, &

magis proprie, peccarum dici poruit. and se into degra

Perfectionis hujus vestigia quedam restare in cordibus hominum: imo homines naturali & tacità illius percelli conscientià, argumento est; quod peccarum & virium omne naturaliter avessantur, qui cunque meliore & perfectiore suto formati sunt: qui studio virturis pertectionem illam à qua desexerunt, & ad quam se creatos sentiunt, odore consequi & venari videntur. Quo sensu intelligendus precipue est D. Paulus, locis illis quibus voluit, homines se ipsis materaliter incasare, & sibi ipsis legens esse.

correctionate depth crayone accompanies

Homines rectas crentos. & in provum natura fua reflexos. Deur creatione fecundà in melius restituit. Et ab hominibus ad Deos exchit. De productivio & factivio. De immutabili & musabili: immortali & mortali, &c. De spiritu qui ex Deo est. & de Spirito mundi.

HOMINES autemà perfectione creationis suz in lutum suum revolutos, & peccato collutulatos, Deus neque despexit neque deseruit. Neque rursus illos eatenus restitui passus est, in integrum statum illum persectionis suz veteris; quatenus homines persecti in principio creati sunt. Sed illos recreate, illorumque persectionem supra hominum persectionem evehere decrevit. Pracipitati sucrant homines à splendore persectionis sua, ad illuviem suam, quod idem brutorum inquitamentum est. Homines justit Deus à brutis ad Deos

(ue its dicam) fecunda & nova creatione transcendere: A corruptione ad incorruptionem, à morte ad vitam immouralem perser vehi : Et quod exquitirifimum Dei fuit erga homines beneficium : à pravis, malis, & impurifimo no mersis; ad persectionem sancticatis & gloriz suz accolli : ad quam spiritu recreationis, curru velut igneo caperentur: Imo u confilium & decretum Dei reda reus, creare hominescorruptibiles & mortales, antiquius, recreare illos incorruptibiles & immortales. Divinum crat creatio: excellentius, & ut its dicam, divinius quid crat recreatio: Intervallo scilices proportionis illo, quo incorruptum corrupto, & immostale mortali interest.

Verum enimvero, ut rem omnem, quanta est doctrina Christiana, à primordio repetam: Sciendum est, duo occurrere notatu digna in creatione & compolitione rerum; que non demonstrantur per causas; sed designantur in sacris literis, de parent per essecut suos. Vinum, quod nullo intercedente medio à Deo emanavir: alterum, quod medio intercedente à Deo creatum est. Vnum; produ-Stitium: alterum, factitium. Vnum, spiritale: alterum, animale, materiale, carnale & corporeum. Vnum, permanens, ftabile, & zternum : alterum mutabile & vanitati obnoxium, quod பான்ற ரா முக்கேற்க. Vnum, incorruptibile quod purificat: alterum, corruptibile quod inquinar. Vnum, quod olet viram: alterum, quod redolet mottem. Vnum, quod patiens est coelestis illius sulguris, quo Deus coruscat; quodque splendescit in ejus conspe-ctu, tanquam aurum in ignibus: alterum, quod Deus urit splendore suo; quodque ad ejus radios, tabescendo abit in spurpam, in sumum, in cineres. Vnum, quod Deus di-ligit: alterum, quod fastidit. Vnum, quod eligit: alte-

tabi-

rum, quod reprobat. Vinum, quod D. Paulus, Corinthior. 1. capite 2, vocavit Spiritum qui ex Deo est. alterum, quod Apostolus idem vocavit loco codem, Spiritum hujus Mundi. Duo hæc contrartis legibus, & zternis dissidis inter se pugnantia, ex quo Deus omnia miscuit, cum dedit omnibus vitam & halitum.

Spiritum qui ex Deo est, spiritum recreationis dicemus illum; qui nullo interjecto medio emanat & ptoducitur à Deo: qui mere spiritalis, stabilis, incorruptibilis, & atternus est: qui pascitur igne visionis Dei, quem Deus unice diligit & eligit. Spiritum hujus Mundi, spiritum creationis constituemus illum, quo Mundus animatus est, & qui tori se ejus machina in creatione miscuit. Spiritus ergo ille est, qui medio interposito creatus à Deo, qui animalis, materialis, carnalis, & corporeus est, quatenus materialia, carnalia, & corporea vivisicat: qui mutabilis & vanitati obnoxius, qui corruptibilis est: qui mortem redolet, qui stupet & liquescit ante oculos Dei: quem Deus sassidit & reprobat.

Deus quo tempore creavit Mundum, afflavit creata & viventia Mundi omnia Spiritu illo Mundi & creationis per quem vivunt. Sed non item infudit Mundi creatis & viventibus omnibus Spiritum illum recreationis, per quem creata & viventia obsoleta renovantur, corrupta recreantur, mortua in vitam æternam resurgunt. Imo illo tantum numerum certum Electorum, & sibi certo cognitum, communicavit; co consilio & decreto, ut quæcumque ex electis informaret Spiritus ille; in gratiam, & potentia illius, immortalitate donatentur, & patientia sierent cœlestis illius ignis qui probaturus est omnia; Die illa qua omne vitium Mundi excoquetur; qua amovebuntur & consumentur, qua peribunt sactitia omnia, mu-

anuin.

chills vana, morella & corruptioni mancipata que Deus chille de representa de la compania del compania de la compania del compania de la compania del compania del compania de la compania del compa

Manual Duo had I Virginia of the O attente dibline

De une Deo: & de une spirite qui ex Deo est. De variis sive

Pha i was recreationis idem qui spiritus qui ex Deo ch de spiritus Christi, per quem recreatio est; unus est, impatiens confortis & numeri. Spiritus creationis plures effe tum in colo tum in terra, demon-Aravit Apostolus, Corinthiorum 1. cap. 8. quos co loci vocavit Dess, & Demines. Verba D. Pauli hac funt. Natlui Dem nifi anus. Nam etfi fant qui dicentar Dii , fivo in Calo, five in terra : fiquidem fant Dii multi & Domini multi : nobis tamen una Deweft. Deos' & Dominos illos in colo & in terra, vocavit Apoltolus idem Romanorum 8, vilana & Bulo ; disudinem de profinditaten : ques ibi recenfer inter creationis spiritus: subjunxit enim ; in le utiles ini-Et certe, qua ratione Paulus idem, Epistola ad Ephefies, constituit nequitie Spiritus in calestibus, non incommode putaveris nequitie Spiricus dari in terrefiribus. Quin enim feripeum legas Samuelis r. cap. 28. Magam vidife Dees, id oft Spiritus, de terra afcendences; Spirituum illorum przeipus ille eft, quem facti Codices vulgo indigitant , Diabolum , Sathanam , Belial, Mammona, Principem porestatis aeris, seculi & mundi hujus. Cuique datos fuifie Spiritus farellires & Angelos, faeri itidem utriulque fæderis libri paffim testantur. Spirituum illorum principem, nec non Spiritus omnes Angelos illi submissos, creatos susse in principio ad imaginem des creatoris, bonos & rectos, nec non creatione

tione mutabili & corruptibili conflatos, docuie nos luda Apostolus, Epistola sua catholica. Quo loci diserte ait, spiritus illes non serverisse Principatum suam, sed domicilium sereliquisse. Habuisse ergo illos prasumendum est, principatum bonum quem non servaverunt, & domicilium rectum quod dereliquerunt. Hinc illud est lobi 4. Esce qui servinut es, non suas stabiles: Es in Angelis suis reperis pravitatem.

Spiritus illi omnes ut afflaverunt quacunque creationis legibus fubjecta fuerant, & in illis operati funt, ut loquieer Apoltolus Epheliorum 2, credibile est, omnia Mundi creata degeneraville à perfectione boni & resti creationis fue, quo momento Ipirtus illi principatu & domicilio fue tecto ceciderunt. Atque hine factum effe, quod prime creationis homines, dei creatoris sui obliti, nec non spiritibus illis creationis corrupta incitati, aberraverint à l'editudine creations prima, & evanuerint in cogitationibus fuis. Hinc certe illa fuit obscurati sui cordis insipientia; qua deum creatorem suum non putaverunt; qua Spiritibus impuris se dediderunt; qua illos coluerune; qua feroierant creatura potine quam Creatori ; qua denique mutavarano gloriam Del incarragathilà in fimilitadinem imaginis beminis terraptibilis, & volucrum, & quadrapedam, & ferpentum. Rom. 1: 10 10 11 . Hogard cutto , the by

Sacerdotes & Philosophi è Gentibus, qui deum pacrem, & creatorem ignoraverunt: varios observarerunt Spiritus & deos, quos Reges & duces variorum ordinum constituerunt: quosque vel in cœlo, vel in syderibus, vel in igne, vel in acre, vel in aquis, vel in terris, imo & sub terris collocaverunt: & quorum imagines variis facrorum & incantationum ritibus, evocati potuisse non negaverunt. Consideraverunt seilicet cognationem quandam,

2 com-

ntpo

pelionemque Sphituum illorum, cum tebus omnis (mparbiais smilitudine fua afficerent. precari, hymnologic concinere ad Ordinis sui duces. ique d'aichantilli d'Solis equa moverur ad Solem: ach dam, sonum quendam erga Regem suum compositum animadvorteret y qualemeurique poselt planta conficere. Lorus ad planetam cundem explicat & implicat folia sua gradatim out gradatim afcendit & descendit Sol; quem plante illa moru follorum tanquam labiorum, viderus hoporate. De Selenerropiis vero que vortuntur ad Lunam, radem illi jactavere, que de Heliotropiis que vertuntur ed Solemi. Noti funt Gallorum plausus & cantus ad Solis advertum ; quos vocaverim planetus cum Sel decedit vel absconditure Canes Lunam allatrant, & Syrio inflammati ad rabiem efferuneur. Quid pratorea dicam de lapide Helitide, qui radiis fuis aureis Solares radios imimetur? Nec non de lapide Selonite, qui figura Lunz corniculari fimilis oft. & sui mutatione Lunarem sequitur mothm & Quid denique de lapide Heljokleno, qui Solis ptem, quibus fingulis, finguli feptem planeta affignantur. Tum quercus lovi facras; lauros Apollini, oleas Minerve, populos Herculi ; equos Neptuno, fues Cereri, hirons Baccho, oves nigras Innoni infera, Serpentes Epidaurio: & quaeunque de genere hoc, adeo funt multa, delassare valerent enumerantem.

Hominem omnium animantium mage compositum censuemnt Mystæ illi antiqui; atque idoirco Microco-smum distum, quia rerum omnium creatatum participa-

rct.

ret. Hominum itaque alios Saturno caperari, alios Iove hilarefeere: alios Marte irafci; hos Sole rutilare, illos Venere lascivire: unos Mercurio fallere, alteros Luna deficere. Sed & alios, ut pecora Arcadica, rudere; alios canibus similes, hos porcis, leonibus illos rapacibus; columbis unos, alteros serpentibus. Imo homines versos in bestias ipsas, in erbores, in lapides, tradiderunt fabulz: Secundum pura varias aptitudines, similitudines, & participationum sympathias, quas hominibus effe cum rebus omnibus creatis proditum est. Sed & Pythones in veneribus hominum confessos: nec non hominibus datos, his Spiritus mendacii, illis Spiritus foporis, aliis vertiginis, lacra nos docuerunt pagina. Tune Spiritus veteratores, seductores & illusores, homines in tentationem inducere, manifestum ex co est, quod Dominus ipse discipulos suos hortatus sit, ne cuivi Spiritui crederent. Imo & illos increpuerit, quis nescirent que Spirite ducerentur. At locrim D. Petri, Spiritu febrili yexatam, Euangelio teste. comprobatum est.

Hominesergo polt creationem fuama Deo relictos, ut Ipi arbitrii evaderent stum variis Spiritibus, Diis, & Dominis, quiallos incitarent, permillos : quis mirabitur tam mulciplices, & tam yarns rerum creatarum formis, fibi conffirmile & coluife Deos? li reputaverit cognationes & compassiones pene innumeras, quas homines cum Spiritibus, Diis, & Dominis illis, nec non cum rebus ompibus creatis, superis & inferis, habuisse compertum

eft.

Spiritus & Deos illos, à rectitudine & perfectione creationis in mutabile suum revolutos, abominatus est Deus abominatione illa, qua rectissimo & optimo prava & mala cordi elle non pollunt. Dess hacpropter legas filos Codicibus factis nominitari. Spiritus nequami, de nequelas: Spiritus erroris: Spiritus malos, de peffimos. Quale iffud est hidicum o Rifle Deus Spiritum pefficiale Reis Assistelas o Matigaleres Sichem. Deos prateres vanos et mendaces, improba: Idola fallacia, abominationes, immundicias, pollutiones, profitibula, sterco-ta. Imo sopores, de furores Domini. Tale illud Samuelis 1. cap. 26. Irrueras spor Domini. Tale illud Samuelis 1. cap. 26. Irrueras spor Domini sper Sail o pos. Sopor vero Domini idem est hoc soco, qui Spiritus nequam à Domino, superiori capite 16 ejustem libri, ubi legas. Spiritum Dei recessifica Saulo, de exagitavisse illum Stirucia actitata. Dominio. Tale itidem illud de Samuelis 2. cap. 24. Addidie form Domini ir afei contra spirat. Quod liber primus Paralipomenon de cadem re soquens expressit his verbis. Conferente Saihan contra spirat. Vbi Sathan idem est qui sur sur Dominio.

Quin & Spiritus, Deos & Dominos illos lege creations fuz mutabilis & corruptibilis, mortales effe; imo & morti zternz damnatos, libri ipii facri telles funt idonei. Apud quos facinoroli & nequam homines, vocati funt filis Reliai. Filii Heli dicti funt filis Reliai, Samuelis x cap. 2: nee non Nabal homo nequam, Filius Beliai infamatus eff, libro codem cap. 2 f. At idem Alius Beliai, vocatus eff Filius morii, Samuelis z. cap. 12. Et libro codem cap. 2 g. torrentes mortis, vocati funt correntes Beliai: ubi David in cantico fuo hac ait. Chramdedermi de constituites morii: torrentes Beliai servirum me. Quibus locis Beliai non folum mortalis, fed mors ipia dicitur: Vt pote qui Spirituum omnium princeps, nec non Spiritus ipii omnes administri ejus, mortales, & morti ex qua non relurgitur in vitam; adjudicati fint. Quis vero non credat Spiritus illos morti zternz destinatos?

of over an end of Canada un Too Ville of the

Homines Spiritibus provis emoti, ceciderunt è statuto suo recti quo treati erant, in pravum natura sua. Restituti in melius per Spiritum recreationis, qui vnus ex Deo est, norunt Deum quem ignorat care er sanguis: Sanctitatem assequintur, quam non poterant creatione sua primà adipisi. Et mortem suam naturalem immortalitate supernaturali redimunt.

ABEM omnem peccatorum qua pellundedillent homines, hine maxime deducir Apostokia reapite 1. Epistoke ad Romanos, quod Deum creatorem missum feeissent, & fese Dis illis & Dominis Spiritibus impuris permissient; Hine nimitum oceaecatas illorum mentes, nec non fais fibi traditos defideriis, turpibus & nefandis contra naturam exartifle cupidinibus. Tum quas meruissent erroris sui mercedes, in semet ipsis recepille. Tantam vero inde fenostram parefecisse ad nequitiem & turpitudinem, ut per illam tandem ad omne peccatum abiffent. Et seuti Duym nosse ponhabuistent fuz libidini, tradidiffe viciffim illos Deum in fenfum reprobum, ut facerent homines que indigna effent hominibus. Hinc feilicetiniques factos, males, fornicarores, avaros, nequitiz deditos, invidiz & languinis plenos, litigatores, fraudulentos, malignos, fufurrones,. detrectarores, Deo odibiles; contumeliosos, superbos, clatos, scelerum inventores, parentibus non obedientes, infipientes, incompofitos, fine affectu, absque fœdere & the mileteest Des with several feel Deman dur sibrosirsim sont

Homi-

in Homines certe Sphicibas illis emoti, nec non conci-tatione cadem fulnish appetitionibus impuls, pro affe-ctione & compassione que his cum illistati : Homines inem fas peccatorum mole oppressi, & lutulento como meri , desperavissent de falute sua neque plantas evelleinde potuissent, ni Deus illos auxilio levavisset, & pocates manus luas, que mileros inde elicerent, de coelo ctendiller. At non illa mens Deo fuir, que pluribus ho-minious, qui infortunio gravatos presentibus malis eriiune, nec deinde solliciti sunt ut res illorum lapla in melius referantur. Auctius & melius fecit Deus hominibus. Emerlos Tuto fuo flumine vivo primum abluit: stideres deinde Bralbates merito levavic i illosque andem alz internia volusalri ad eccli fui gloriam excepit: nec non participes feeit cognitionis; fanctiratis, & immortalisatis divinz, que in felicissimo ejus conspectu. oft Illud outem vi & virture Spiritus Illius qui ex Deo of squique Spiritus iple Detalt , focunda & nova cicetione perfecit s puro, puto ejus placito , benigna mente, benigno erga homines animo, & mero beneficio. Quod donum Dei, & pura pura ejus gratia, proinde infigniricht Stiegeneuder ein, ue per illam enedem et omne ihne

Conlistant ergo hio quicunque le bene nosse cupiune, & greto in Deum sudhostire sangane animo. Gustent & videant quam duleis & suavis Dominus; Recolant quantis beneficiis, non hominum merito, homines promotium sa. Cogitavione desigant, se animales esse, de animales esse, prospere illa que son Dei, neque intelligere posse que serviciam dici. D. Iacobo cap. 3. & sapientiam animalem, Diabolicam dici. D. Iacobo cap. 3. & sapientia divina ex adverso oppositam. Carnem de sanguirem mysteris Dei non retegere, sed Deum qui in casis, est. Mattheis

thei 16. Considerent proinde secumin animo, quanta quanta fit illorum imbecillitas in Deo cognofcendo. Se mebulos effe turbinibus exagitatus, qui, in loquitur D. Potrus, omni veme deltrina circumfenuntari, nicque uni Deo affiguntur. Non posse illos ex sele accipere Spiritum veritatis, quis non vident eum , neque feint eum, loannis Euangelio, cap. 16. Quin neque se ipsos nosse: Ignerare que sit via Spiritue, de qua ratione impatta fuerint offa fin in metram fuerom meria. Enclesializ 111. At fi non intelligant viet fuet que natione intelligant viet Domini? Proverbjorum 20. Invefigabiles ideirco dici divisias Dei , Apoltolo, quia beme animalis mencepit illas limo quia neque illas proprer exinperantiam inlendoris & altiendinis capere potello Se iplos ergo reputent, ex fe iplis othos auxilii, oputaque, ad Deum affequendum : cocos & tenebricofos in cogniciona ejus anibus proprerea facundum fuum meritum, At dichum De Peter el a . Galiga senterarum refenvariotar. Occasionem vero hinc arripiant benedicendi Deo; us que adeo bano & facili, qui adversum & obviam ictis homintbus eum nessientibus, qui se illis ultro obtulerir & noscendum prabuerit. Ima qui illos vias suas doeucrit, & ficus amicus amicum folce, quam familiariter affainflat, cerus fimulacrum habent, de mane ufott sus

Medicentus runius quam prava ît affectio cordis corum. Homines atures, ficus de Mundam tature, in maligno politic in De Ioannis 10 cape 50 Materia fues. de fatibre fin defices, Septima se recensum potare fleur pilces aquam potare. Septima se cogitationes hominum in malum pronas esta ab adalgicaria, Genescos se hoc che indole se natura su fua innată. At quâ retione Aishiops non mutat pellem suam, neque Pardus varietatem, quia illis innată sunt : Ieremia se la neque homines benefacete posse,

STATE

alum didirecine, 80 malum illis innatum fit. Na orte fue opera malor effe, de suapte malitià. Volunta termostriti punique dei Dei construirame acque ideireo sa preguent diffici inipole itama Denesse. Legi divina non libitati propri possibilità redicente Apostolo cap. 8. ad Romanos. Duras le osse, de cervicem suam nervum fersening qui rettum à perfettum creationis fuz detrettave-ris) de leveriori legis trivine jugo fubmini non pomeric. Recordencer parce alia ADeum non folom bonum & re-Rum effe ; quales homines in principio creati fuerant bomi de recti : fed/qued fupra homines excelfifimum eff, ed , dialogue ; de percette commis. Benignitatem igitue de liberalitacem Des entolismes qui mibilosfectes ita fe com hominibus comparavette, ut ad illos prayos, maligaos, or peccasores accedere non piguerir; particulamque illis deb aon stallie course used and her was abstracted Occasionen vero hine arripant benedicendi Bonnang parment in a proposition de la company de la resperant fregidic Houstones; homanetones, non homi-nes; qui son nibilisme, habitate domos luceus; que ter-son sen habeane subdinateirum que que confidantur vosensen habemefundimentum; queque consistantur volument de la consistant de vel, quod idem ell phancap as morte, quod necessitatis poculumble, creations fine fato, dari empilous quod bi-banca Mousam practice floran juvica diesan, flupean cuis ante

ante Deum, qui ignis confument est, de enjus ante oculos compages humana labat, miraculo transformari in Dei ipsius naturam igneam: cujus virtute, contemplatione ejus gloriosissima, pascantur. Et quod palmarium hominibus est, mortalitatem corum immortalitate commu-

tari, ut in zternum gloriā illā (atientur.

Reportent ergo illud sedulo & semper apud se creatos fe quidem in principte rectas & perfectos i fed rectifudine & perfectione illa tantum, que peripheria hominum continebatur: Atque ingenio usque adoo corruptibili; ut à summitate circuli sur, & perfecti, ad centrum corrupti & imperfecti przeipitati fint. Quodii recti & perfeeti creati, roditudinem & perfectionem fuam non tenuciunt : quanto minus pravi & imperfecti poruere illi attingere ea que fupra rectirudinem & perfectionem fuam polità fuerunt ? Supra inquam, toto intervallo quo terra colle, creatio creatore, & homo Des diffat. Imo data illis fuerit leals que cœlum feanderent, vel slarum pernicitas qua ad Deum transvolarent. Quo suo intellectu, vel qua sua mentisacie potuere illi cognitionem Dei consequi; cujus negata omnino hominibus via est; quique nullam vel minimam, foi iplins noritiam habent? Qua natura suz indole sanctitatem Dei adipisci, qui malum & ipsim quod nolunt , inviti facioni ? Rom. 7. Qua meriti confidentia, vel qua Virtutis fuz conscientia, immortalitatem divinam praripere; cujus caulas cam procul habent, ut neque momento, neque momenti, fi fas est dicere, ramento, depactos virz fuz terminos prolatare polfint? Se igitur virium innatarum inopes, & nullo modo potes farcantur, ad beneficia tanta conquirenda, & tanta rerum intercapedine à se dissita. Eoque Deum submissius & lanctius venerentur, quo benignius

2011111

Inbai munos istalidado es signai sultandil en teleminos compages humana labat, puraculo transformalital. Dei ipliet patte am igneam: cuius virtute, contumplation ne cius plotio il ilia, pattarilur. Et quod paimarium in

Trafficio boninano gratia di donum Dei est. Non omnibus datur boninibus recrearia de electric mutani indicimenta di descrito de la constanta de electrico de la constanta de electrico de la constanta de electrico de electrico

L x v m igitur fatuinque sit, cognitionem, sanctitatem, & immorralitatem divinam, quibus salus hominum constat, & beatitudo coelestis perficitur;
comparati nusquam potuisse hominibus, vi & virtute
creationis primz, qua homines perfecti conditi sunt: ut
pote que supra humanam perfectionem posita sint. Verum illa hominibus dono dari, mera Dei liberalitate &
beneficentia: nec non cos ad possessionem bonorum
tantorum abripi, potentia & spiritu recreationis, que secunda hominum creatio est.

At quamvis Deus, ut ante dixi, non sufflaverit spiritum recteationis illum rebus omnibus creatis, sed sum speciatim hominibus indiderit; neque totam ideireo speciam hominum donayit spiritu illo, cujus virtuse derur omnibus Deum nosse sicuti est: cujus esticacitate liceat omnibus este sanctis, quemadmodum Deus est sanctus; cujus denique potentia, viram omnes aternam, qua immortalitas divina est, adipiscantur. Imo spiritum illum impertivit Deus Electis, rantum hominibus, quos e soco a ordine hominum, ad socum a ordinem supra homines excelsissimum evexit, quos divinis suis dotibus, cognitione a sancticate sua celebravit, a quos sibi tandem immortales, a quasi Deos cooptavit. Ita ut verissimimum rantum immortales, a quasi Deos cooptavit. Ita ut verissimimum immortales, a quasi Deos cooptavit. Ita ut verissimimum immortales, a quasi Deos cooptavit.

me,

næ

me, & ad hanc rem accommodatissime usurpari possit; Deum, qui omnism rerum Dominus est, perpaucorum

tamen, & Electorum hominum elle Deum.

Electio in rebus omnibus creatis eft. Electiora funt animata inanimatis. Animatorum rurfus, senutiva vegerativis, rationalia sensitivis præstant. Sed in lapidibus & metallis, exquisitior est lapis lapide, & metallum metallo pretiofius. Terra item datur electa, & terra datur reproba. Delectus est in floribus, tum colore tum odore, electioribus. Electior est cedrus arbuto, vitis labrusca, & mites arborum fructus silvestribus dulciores sunt. Animantium, leones fortitudine pracellunt, cervi celeritate antideunt, agni mansuetudine eximii funt. Volucrum, lu-Icinia cantu, aquila volatu ceteras vincit. Tum pecudum & avium carnibus, sapidiora alia aliis condiuntur edulia. Quid porro dicam de hominibus? Alii aliis sunt generofo honesto commendatiores; alii aliis sublimiores, pulchriores, nobiliores, honoribus & divitus fortunatiores: alii aliis tum virtutis studio, tum ingenii perspicacitate, funt terum notitia excellentiores. Electio itidem in vita & durarione rerum est. Quadam repente exoriuntur, & repentino occidunt. Cornix justam senescentum vitam hominum novies implere dicitur: cervus cornicis annos quater egreditur: corvus ter in vitam cervi superexit: Phoenix ztatem corvi novies multiplicat: &, si credimus antiquissimis ante Hesiodi tempora fabularum traditionibus; Hamadryades vita sua longissima Phœnicis zvum decies prævertunt. Adde his vitam, si placet, vel durationem cœli & terræ: tum zviternum conjugium illud,quo cœlum in gremium terræ descendit, & quo terra perpetuis in cœlum germinibus repullulat: tum à sempiterno manantem Bellarum in coelis ordinem: tum Solis & Lu-

in his vero events omnibus indefinenter repluntur. & nest que non est de genere & sanguine creationis pri-ne: que genus omne creatorum transcendir, & toto ecelo lupra eft: queque recreationis, id eft fecunde, non rimz creationis, Electio est. Cerre signid est in creatione prima vel exquisitum, vel pretiolum, vel delectum, vel delicatum, vel force, vel sublime, vel pulchrum, vel nobile, vel fortunatum, vel apientia reconditum, vel duratione & vita fempiternum: Illud est in recreatione vel efectione (ecunda, longistime exquisitum ultra exquifitum, longiffime pretiolum ultra pretiolum, longiffime delectum ultra delectum, longissime delicatum ultra delicarum, longiffime forte ultra forte, longiffime fablime ultra fublime, longiffime pulchrum ultra pulchrum, longiffime nebile ultra nobile, longiffime fortunatum ultra fortunatum, longiffime lapiens ultra lapiens, longiffime sempiternum ultra sempiternum.

Sed de his Baruc audiendus eft, capite 3 libri fui. Vis fint, inquit, Principes gentium, & qui dominantur super bestius, que suns super terram: qui argentum thesauricant, & aurum, quo considunt homines? Exterminats suns. Filis Agar exquisicerunt scientium qua de terra est, sabulatores & exquisitores intelligentia. Ibi sucram Gigantes nominats illi, qui ab initio sucrams statura magna, sientes bollum. Non hos elegit Dominus. Ait ille, Electionem divinam non degisse penes Reges & principes gentium: penes doctos & sapientia humana pollentes: penes divites & nobiles: penes fortes & heroas, clara or nominara bellorum fulmina. Quia, inquir, perierunt, & exterminati fint. Quia legem illam naturæ & creationis primæ; qua homines ad mortem omnes nati & creati funt, impleverunt: nec compotes evalecune vira illius aterna (qua Electionis divina potentia, & fecunda creationis virtute conflicit. enternal de ME ANA

Dicitur Deus homines illos eligere & fibi affumere, quos denuo fingere, & secundo creare instituit: quibus se notum dedit & confessus cit: quos sanctitate sua donavir: quos immortalitatis fuz , que vita eterna est ; participes fecit: quosque proinde ab hominibus ad Deos evexit. Dicitor porto deus idem, homines illos reprobare & ciicere, quos creare tantum nec recreare dignatus est: quorem cordibus non splenduit: quos tabo & inquinamento carnis fuz turpatos vivere fivire ques morte domabiles morre non redemiti quos denique nihil fupra homines lapere voluir. a biupotop : comornogan 1201 diavaga

Non eligere, reprobere, & ejicere dicitur. Quod vulgare ellapar socres facros. Admiffin Samuel ad adestfais, ut quem non noverac ex fibis ejus umum , in Regem Ifrael ungeret : quamprimum vidit Eliab primogenitum filiorum fait cujus ofe regium decus eminebat, electum ilicet à des credidit. Sed admonuir deus Samuelem. Non refficier; inquit; caltam Eliab, quoniam abject sum. Samue lis a, capite as, Aljericam, co loci, vere & reaple oft, non clegi cum .: Manifeltius evader hoe per Euangelium D. Matthet, cap. 24, de judicio ipfo Electorum & Reprobonum; quod fee in die Domini. Tene, air Euangelifta, unus affinectur, & unus velinquetur. Relinquetur, co loci, snanifelto idem est, quod reprobabitor & ejinietar. Hacorabar Salomon Regum 1. capite 8. Sit Dem nofter nobifcans, non develinquens nos, meque projeciens: sed inclines corda aufra ad fe. Vbi nota primo, derelinquere & projecte cadem fulle Regulapientillimo. Nota lecundo Denminchiare notem corda

dicitur: nec non stiffe: cum non diligic. In quam bonam parum accipiend imiliade de para stret, edir are parum accipiend imiliade de para stret, edir are para la già. Eximius demun locus refrapude incenium Propium, ibi Deum introducir extrium ludzis minitantem. Derfam, inquit Dominus, de nen farien oftendam en dispradutaria arma. Ibi dosfum ventere ludzis, occurate ludzis fair. Indexos relinquere, defetere, a fugere, la desertair desertair desertaires. Ludworfeit detarbate, fernete, pessindarenphone : 1001 dereliti: vel quod idem ell, non electi, nec allumpri. ches sereferes, son dereffere che le quibus ju secrefiende converso licet argumento; quicquid accrescir Electis selicitatis & gloriz ex recreatione fua , prater & ultra przrepresent orestionis fine; descelares dicimoreliques ho-minibus, quibus cascum licer elle hominibus p fed quibus

nihil concession est prater & ultrahomines. : Raulus, exquilito Romanorum loco illo, quo res omnes Figuli : not non camiem potellaren in resonates creates deo cribuit, quam habet Figulis in lucin ; cum ex eaden malla, alindiquidem vas in honorem, alind vero in opposemblism facit. Atqui, ii bene calculum ponas, nunqui it a magnifice de dei benisate & clementia diceone fue omnie; five ille exectionis honore tantum imnitil of care vile in rerum natura, quod non in honorem, is in honorem magnum greatum fit; qua ratione in honorem

porem Dei chearum elt. Ac veluti Fienlus contumeliofe non seit cime the illo, quod non ed honorem & ornamentum abacorum effingir: nili ratione comparationis ille, que vas forlican ad ufum non dicam contumeliolum, fed minus honoftum, rota criis. Deusitem, nullam vel injuriam vel contimeliam decrevic rebus illisercaris, quas minus honorabiles effinxie: nis contumella pusorue illa. que verius honoris privatio elt. Honor elt verbi gratia, inanimato, creasum effe à Deo: fed cidem consumelia putatur, non creatum esse in honorem animari. Honor oft vegentivo, animatum elle : fed eidem contumelia putatur, animatum non esse in honorem sensitivi. Honor eft fensitivo, animale este : fed cidem contumelia putatur, animale non esse in honorem rationalis. Honor est homini rationalis ceteris ratione fita preftitific animantibus: fed sidem concumelia purante, Electum non fuiffe in honorem focunde creations illem, quo intellectus serione, & homo homine, excellatimo gloriz intervallo interest. As vero, o homo, su quices qui de Deo quereguarus est, si se practice ad recreationis gloriam non elogerica. Numquid dicet figmentum el qui se finair, Quid me fecifti fic? lifud autem pro certo & incubiraro pagunis landis: a-

ditum ell : deuin X T. eife . D., & cereris cen-

Electio divina dapliciter confideratur: in Deo & in Mylanta, Illa ab aterro oft. Has mylicii temperano occasionibus dispenfatur. Illa homines omnes indistincte admissit. Has Indeas prino elegit, & in Indais Gentes terrarum omnes assumplit.

ELECTIO divina illa que recreatione confessor. A que propeie, hominum transfetts est ab hominibus ad Deos,

aduplicites confidentate vel findee; vel in mylterior to inides abustanto cit se carcente la cuite ante infantata est especiale de la constanta de l et adigiettem, vel ad perfonas : secundum illud D. Pauli, sierenen enpite 9 ad Colossonies : spud Donn non esse Gentistia, magne proportion, siene guidant proportion, siene se de manus proportion, siene se de manus de manus per la constitue de manus especiales de manus especiales de manus especiales de manus esta de manus especiales de manus esta de

peragikuriy respectation profito habito ad gentem; reclasces colieriter electis; Electionem fuam mylticam deus primo impercivit; & Louibus Electionem candem illam, ranquam a his fonce, in careros deinceps gentium omnium hominers deriver & effendivoluit. Mysteriore confilm nibbs incognico, quell'descapad se condidir. E segment is abstract sed; que loquipus Moses in cantico suo. Cujus propreres vias investigabiles insistere posse, semere ne presiumanigs i co de ilto nibil proferames, quod Seripes rasfacras non fapine actuation in illis spere concession Onid me feeilli hes erit hominibus...

Illud autem pro certo & indubitato paginis sanctis traditum eft : deum Fez teteris gentibils , & ceteris gentium eminum hominibus, elegisse gentem ludaioam, & succession homines, ques primum, & apre omnes gentum comitum homines, Electione sua donatet. Electione in-quantilla, que vera dei cognitione, que sanctitate divina, que recreatione, & refurrectione in vitam, que vita zterse conflicie Savius rei reflimaniin fedrena libri arbus aporquar functoriy fane forderis: Requirmin locas posch acia (1

puos

puos in procelli hujus Systematis, suis locis, & quemque sui ordine (si deus faverit) non persunctorie attingam. Estasos quinetiam ex sonte illo Electionis mystica, qua manavità ludais & gente ludaica, electionum rivos mysticos, super gentes omnes & gentium omnium homines, Codicibus stidem sacris manisestum est. Quod evidentissimis in promptu erit expedire argumentis, ubi de Electionis in promptu erit expedire argumentis, ubi de Electionis in promptu erit expedire argumentis, ubi de Electionis in promptu erit expedire argumentis.

Ctione gentium machate locus erie. sem annale 28 and and

Electio illa que in deo ab eterno est, Christo constat: quarenus Christus spiritus pure ex deo est: Spiritus emanans, stabilis, incorrupcibilis & zternus: per quem indi-Rinde Indai & gentiles electi , recreantur & refurgunt. Electio in mysterio, quia mystica comporuin partitione revelatur, Christo codem perficitur : quatenus spiritus ille, homo & caro factus est: quatenus inquam homo Iudzus y ex femine electo ludzorum , à quibus myftica Electio procedir y natus efter quarenus item à Indais eje-Aus dannatus, & crucifixus, Indros vicifim abjectt, & fibi gintes non electas afcivit! quaterus porro Iudzos & gentes plene affumet, cum venerit in spiritu: quatenus denique abi rempus erit, utrosque, ludzos & gentiles, fandicate perfecta recreatos, refurrectione donabit, & vita zterna coronabit. Iudzos deus & gentiles indistincte elegie, nulls ludzorum & gentilium acceptione habita, Electione illa que ab eterno est. Potiores Deus Indros gentibus habuit, Electione illa que mysticis seculorum occasionibus imperzitur. Imo gentiles in ludzis primo electis, fibi deinceps elegit deus electione myllica : quatenus extraneos in Indeorum gentem & familiam adoptavit, vel quaterns Oleaftros in ludzorum Oleam infevir que D. Pauli comparario eft. Romanorum cap. 160 antitre d mail be to confidended out

Indeos Deus & gentiles fibi elegit : illos Electione 2erna, quos fine delectu gentis donavie spiritu Christi: vel quibus infudir ab aterno spiritum illum qui ex Deo eternum, cujus vistute recreentur & gloria immortalitatis decorentur. Infunditur autem spiritus Christi animabus electorum, ratione cadem, qua facultas vegetativa arboribus & plantis innascitur: qua facultas sensitiva, animatum vegetativa inferitur: qua denique facultas rationalis, vegetativis & fenfitivis inditur & additut hominum facultatibus. Animarum rurfus spiritalior illa est, que pluribus conftat five componitur facultatibus. Nerhi gratia. Anima bruti spiritalior est anima planta, quia brutum superat plantam facultate fentitiva. Anima hominis spiritalior est anima bruti, quia homo superar brutum facultate rationali. Spiritalissima proinde est anima dectorum, supra animas reliquorum hominum, quia electi superant reliquos homines fpiritu Chrifti, foteico recreationis, & spiritu illo qui ex deo est. Quem idcirco Propheta Rex vocavit firitum principalem, Pfalmo 51. Cujus scilicet virtute electi dicuntur pet excellentiam Spiritales. Imo

Dispar omnino ratio est compositionis materiz, & compositionis Spiritus. Crassior nimirum exsurgit materia illa, cui multa superingeruntur materialia. Desacatior vero & purior evadit Spiritus ille, qui pluribus compositur Spiritibus. Ac veluti in Arithmeticis, minutiam multiplicare, minutiam est minuere & subtiliorem esticere: subtilior evadit Spiritus ille, qui pluribus multiplicatur & diluitur Spiritibus. Multiplicatur vero, imo subtrahitur, & additur Spiritus Christi in Electise

qualis multiplicatus fuir Elifzo, qualis item subtractus suir Mosi, & addieus septuaginta viris de senioribus Israel: Numerorum 11. Sed hæc non sunt hujus loci. Crediderim certe, Spiritum Christi qui Electis infunditur, sermentum illud suisse tribus satis farinz absconditum; de quo D. Matthzi Euangelium est, cap. 14. Fermentum inquam, quia crescit & multiplicatur in Electis. Absconditum tribus satis sarima facultaribus, que sunt in homine; rationali, sensitima facultaribus, que sunt in homine; rationali, sensitima

vz. & vegetativz.

Spiritus Christi qui ab zterno Electione zterna in Electis est, sine delectu Gentium: virtus & potentia in illis
est recreationis, resurrectionis, & vitz zternz. Virtus
illa exeritur, nec non potentia illa in actum reducitur,
Electione mystica, & mysticis seculorum dispensationibus; quibus sudzi primum electi sunt, posthabitis & neglectis Gentibus; quibus vicissim, ejectis & neglectis
sudzis, Gentes in sudzorum locum sussetz sunt; quibus deinceps sudzi & Gentiles concorpores, in Electionem unam coalescent; quibus denique recreatio utrorumque persicietur: ut tandem in consummatione seculorum, utrosque resurrectione & vita zterna donet Deus,
sine delectu sudzorum & Gentium. Qui erit reditus ab
Electione mystica, ad Electionem zternam. Interitus &
Mysteriorum omnium consummatio.

Meta ergo Systematis hujus, que terenda & circumvertenda mihi erit, constituetur in Electione mystică illa, que Iudzis primo competiir, & in cujus deinceps partem Gentes vocate sunt expunctis Iudzis; ut in uaam denique & plenam, Judzi & Gentiles, salutem cocant. Disputatio inquam tota hec erit, de sudzis, & de Gentilibus. De Iudzis, qui, nemine discrepante, ori-

3

ginem

ginem suam duxemur ab Adamo: Er de Gehrifibus, quos, ex met byporties, anterAdamum conditos statuir Delui dest delaminis: Er de Gentifibus Pre-Adaminis: A class conficient de la conficient de l

THEOLOGICI

. Spailts Chimilital So come Elegine de Anoles in Alexanders et Anoles in Alexanders et Anoles in Alexanders et executionis, et interestionis, et interestionis et en et interestionis e

De electione Inderrum. Electio Indoorum incepit ab Adamo pris mo Indoorum patre. Indei primigenti, quia primo eletto. Ellecti ainem non fuo merito; fed mero Dei eligentic de volentio beneficio. Formato excludem serra comunant qua esteri home, lutes diciti funt. Dem matrimonio conjunctim Beelefia Ifraelovidi. Indeorum pater. Indei Dit hubiti, qua fili Dei. Dem Judeorum mater. Amismo Indeorum. Indei amist Dei.

ENTALES non oriendos esse exstirpe & prosapia ludzorum; imo genere diverlos dignoscere erit, ex illis que de Electione ludzorum & Gentium dicemus. De
utraque vero seorum. Principium erit ab
Electione ludzorum.

Electio Iudzorum super omnia rerum creata, extollitur Deuteronomii capite 10. ubi Moses Iudaico populo hze commemoras. En Domini sui culum est, & culum culi a terra di sumia que in casant, Et samen patribus uni conglusinatus est Dominus. Elegisque semen carque post eus. Convenis, de

de hac're Deuteronomio cum epistola ad Hebræos; ubi hae legas forteta, capite 2. Christum misquam apprehendiste were my there fundamenta locavi in Christo, quatenus ex femine Abrahæ & ludæus factus eft. Typus autem Christi ponitur Adamus, seminis Abraha & Iudaici prim cepsi-Typus inquam, prototypum fuum antecedens, ording & tempore. Qua ratione mysterium Adami pee cancis, prejudicium fuit de mysterio illo, quo Christus pro pecento Adami mortuus ell , & quo Electio myltica peragieur. Repetenda ergo ceit Electionis origo myfticar y lecundum ordinom, & dispensationem temporum, ab Adamo primo ludocrum parente. Er quo argumento falus à Iudeis est; fatoris illius origo ab Adamo Iudeorum patre epit. Ab Adamo inquam eodem ipfo, à quo de perdirio fuit. Quam minirum falutem omnibus ho minibus propolitam in Adamo, nunquam accopillent Nomines illam perdidiffet. Recreatio certe, que secunda creatio, salus hominum, & corundem Blectio elle, originem sumplir à lege data Adamo; & à morte Illa que extransgreffione legis illius creata eff. Morte inquam Christi, que prime cicarionis extinchio off quaque ab Adamo ipio invaluir. Sed de his alias Mole. Tale illudett Deuteronemity. Vbf. enisalupilpeq

At quo mysterio, Electionis origo fluxit ab Adamo in omnes homines: propagna endem que ab codem, tanquam à sirpe sua, in sinos at nepotes suos, Indepotum samos omnes. Propteres enim Indepotum semen elegic Dous, quia prius corum patribus conglutinatus est, sur pea laudato Deuteronomii capite 10. Sive quod idem as qual prius Indepotum patribus elegit Dous. Glutinum quippe illudquo Deus Indepotum patribus adhæsir, corundem

dem Electio fuie Scriptum quidem of Exodis. Dem Advorte samenad illa qua diceber Laban lacobo.

Geneloos 3 1. Den Abraban. & Dan Nachor judicer inter W. & Dem patricetum. Vbi nota. Deum, non tantum ruhami Doum fuiffe; fed & Nachor frattis Abraham; imo & There patris Abreham & Nachor: Deumque itiin reputandum partum omnium There, ulque ad Ada, mum. Electio igitur Indzorum, ab Adamo, tanquam à primo patre suo, & primo ludzosum principe, revocanda crin. Et quamvis proprie ludzi diesnaur prognati ex luda, nasu quanto en dundacim filiis lacob : ludzos camen . 14te sumpto nomine dicemus & illos, quicunque ab Adamo usque ad ludam derivati sunt. Elegir orgo Deus Iudeos, Jemen Abrahami & Adami: quia Abrahamo & Adamo, parribus corum a conglutinatus oft, Nimirum quis ladzos formavir in Adamo, so ludzis benedizir in Abtahamo. miniment sulat orario commental.

Electionis hujus mystica , & Indaice , pacha deprehenduntur, ab Adamo ufque ad Mofem ange & polt dinvium, patribus Indentum multoties & multiferiam re-petita. Sed poeuliati magis feedere Indeis iplis fancita in Mose. Tale illud est Deuteronomii 7. Vbi Moses populum Indaicum alloquens; To inquit, elegit Dominus Dem tone, at fil ci l'epules pecalients, de multie pepulis qui fant faper torres. Populum reco illum adrimogenitem fuum vocavit Deus iple, Exedi 4. Reimagenitus mem Ifrael. Nec non, Primitius fragum Damini, Icremias capite 2. Verum-que ratione illà, qua primogenita omnie, & primitiz omnes, Electionis jure ad Deum pertinent. Tum quis Indzi, primi omnium hominum Electionis gratia, & mystemysterio donati sunt. Quo sensu Isaias accipiendus est capite 49. Dominus ab utero vocavit me. Nec non Propheta rex Psalmo 22. Tu es qui extracissi me de ventre. Spes mea ab uberibus matris mea. In te projetsus sum ab utero. De ventre matris mea Deus meus ès tu. Vocavit scilicet Deus & elegit Israelem suum ab utero Electionis mysticz. Id est, sudzos habuit Electione prima, tanquam naturales Electionis suz mysticz silios: neque illos loco Gentilium tenendos censuit; qui non ab utero vocati, neque Electione secunda, in Electionem mysticam adoptati, adoptionis tantum silii reputati sunt. Hinc nimirum est quod Apostolus Romanorum 2. Salutem, honorem, & gloriam (quz Electio est) sudas primum tribuit, deinde Graco: id est Gentili: Grzeus enim eo loci Gentilis politior est.

Donatos fuisse Iudzos Electione illa prima, non suo merito, sed pura Dei gratia & misericordia, patet hine; quod Electio hae mystica, ab Electione illa aterna nata est, qua ludzi ab zterno electi sunt: hoc est, cum nondum nati essent, cum neque aliquid boni aut mali egisfent. Non ex operibue corum, ut loquitur D. Paulus, sed mero Dei vocantis & eligentis beneficio. Electionem illam zternam intellexit Isaias cap. 63. Tu, inquit, Domine pater noster es, & Abraham nessivit nos, & Israel ignoravit nos. Abraham vero & Israel sumuntur indistincte hoc loco, pro patribus Iudzorum. Significavit autem Propheta, Deum patrem fuisse Indzorum nondum natis patribus Iudzorum ipsis, quo tempore nesciebat Iudzos Abrahamus, & Ifrael ignorabatillos. Elegit te Dominus, quia dilexit te. Deuteronomii 7. Non propter lustitiam Indeorum elegit illos. De quo vide cap. 9. Deuteronomii ejufdem. Salvum me fecit, quia voluit me. Pfal, 18. Ipfe fecit 205.

Capite 49. Deminue ab niero vocavit me. Nec Coot on

Si ad materiam spectes ; qua ludei sadi funty nitifie rie quare illos propterea Electionis primaru dignos cenfeas. Conftat enim, carne eadem; & fanguine eodem dilutos, quo Gentiles coaluctunt: nec non codem luto fubactos, quo ceteri homines compacti funt. Sient lucum in manu Figuli , fic vos demus Ifrael in manu men : dicebat deus, Ieremiæ 18. Alludebat vero Propheta ad lutumi ipsum quo Adamus primus parer Iudzorum formatus erat. Lutum inquam, commune & immundum: quod notandum est. Docemur hoc capite 30 Genes. Quo deus dicitur ejecife Adamum de Paradifo voluptatis, que Terra crat electiffima: Vi operaretur Terram de qua formatus erat. Terram scilicet non electam, terram communem & immundam, de qua Adames formatus est, & de qua ceteri homines creati funt. Commune enim, non electum & immundum, idem funt Actorum ro! nec non locis alils quam pluribus urriusque Testamenti. Ratione porro illa qua Adamus luto communi & immundo formatus est; dicitur Deus invenisse Ifraelem, in loco horroris, de vasta fotindini ; Deuteronomi 720 aimegila is zimesov isclot

Iudzos item natos esse naturalitet immundos, sicut ceteri homines naturaliter immundi nati sunt & nascuntur: testis est Ezechiel capite 16, ubi deus sponsam suam Israelitidem, id est Iudzos, & Israelem ipsum, his verbis aggreditur. Radix tua & generatio sua de terra Chanaan. Pater tuus Amorrhaus, & mater tua Cethaa. Et quando nata es, in die ortus tui non est pracissis umbilicus, & aqua non es lota in saluem, nec sale salita, nec involuta pannis. Non pepercit super te oculus ut saceret tibi unum de his misertus tui. Sed projecta es super saciem terra, in abjectione anima tua, in die qua

2444

dorem

nata es. Transiens autem per te, vidi te conculcari in sanquine two. Et paulo post. Expandi amictum meum super te, & operui ignominiam tuam. Et juravi tibi, & ingressus sum pattum tecum , ait Dominus, & facta es mibi , & lavi te aqua, & emundavi sanguinem tuum ex te, & unxi te oleo. Quo textu celeberrimo patet, ludzos ex eadem radice productos, atque ex cadem terra communi compositos, qua gentiles omnes producti & compositi sunt. Amorrhai namque & Cethzi, pro quibusvis gentilibus hoc loco usurpantur: nec non terra Chanaan, pro terra nondum electa, pro terra communi & immunda sumitur. Intellexit inquam Deus, ludzos, patre & matre terra non electa genitis, genitos & iplos non electos: natos immundos, & fanguine creationis primæ turpatos: nudos & expositos. Benignitate autem dei transeuntis qui illorum misertus est, lavatos, amictos, & in fœdus electionis mysticæ asrefreezemental al-oco o fumptos.

Nullo poriore significatu potuit exprimi dilectio Dei erga ludzos: vel potius amor ille sanctus quo deus electione sua mystica ludzis adhzsit: quam matrimonio illo mystico, quo deus expandisse dicitur amictum suum super sponsam suam Israelitidem. Neque enim dari potuit amoris copula sanctior & arctior illa, qua duo Amantes matrimonii glutino, animarum quoque mixturam faciunt, ut duo unum siant. Hinc suaves illa collocutiones Amantium veluti comparum, quibus amatorium suum libellum aspersit Salomon: ubi deus sponsus, sponsam suam sudaicam amatorie compellat: atque ubi vicissim sponsa sudaica, deum sponsum suum veneratione & amore incensa obtestatur. Hinc & illa ornamenta & dona mystica, quibus deus sponsam suam sudaicam celebravir, ut illam è luto sormationis sua ad splen-

dorem divinæ gloriæ elevatet, Ezechielis cap. 16. Vestivi te, ait Dominus, discoloribm, & calctevi te ianthino, &
cinsi te byso, & indui te sabtilibus, & ornavi te ornamento;
Es dedi armillas in manibus tuio, & torquem circa collum tuum;
Es dedi inaurem super us tuum, & circulos auribus tuio, & Coronam decoris in capite tuo. Et ornata es auro & argento: Es
vestita es byso, & polymito, & multicoloribus. Similam, & mel,
& oleum comedisti, & decora sacta es vebementer nimis; & pro-

fecifi in regnum. A sadamid la ray willide a org dischas

Pietatem rursus patriam erga Iudzos testificatus est Deus, quando illos sibi in filios elegit, & illorum pater factus est. Imo electionem suam ambitione donavit, quando illos fibi affumpfit in filios honorabiles. Filius honorabilis mihi Ephraim, lerem. 31. Quos & nomine suo vocavit deos. Vocavite, ô Ifrael nomine meo, Ifai. 43. Solenni scilicet more illo, quo filii nomine patrum suorum appellantur. De quo & Pfalmus exftat 82. Ego dixi Dii effis, & filis Excels omnes. Que de Iudeis Christus ipfe interpretatus est, divi Ioannis Euangelio, cap. 10. Lapidabant co loci Christum Iudzi quod se deum secisset. Iudzos increpans Christus hac illis objiciebat. Nonne scriptum est in lege vestra, Ego dixi, Dii estis. Si illos dixit Deos, ad quos fermo Dei factus eft , & non poteft fobvi feriptura : Quem pater sanctificavit, & misit in mundum, vos dicitis quia blasphemat, quia dixi, Filius Dei fum? Que fic facilius & rotundius tornare liceat. Si vos, ô Iudzi, deos dixit scriptura, ad quos verbum dei pervenit : Quidni dicar ego filius dei, qui iple verbum dei sum? Adnecte his que scripte sunt in capite Psalmi ejusdem. Dens stetit in Synagoga Deorum. In medio autem Deos dijudicat. Que de ludeis intelligenda funt. Synagoga enim illa in cujus medio stetisse dicitur hic deus, Templum dei fuit : locue ille folis Dei , de locue ve-Aigiodorom

figiorum pedum ejus, ubi habitavit in medio filiorum Ifrael. Ezechielis 43. În quo templo synagoga & ecclesia Iudeorum celebrabatur. Dil igitur Iudzi erant , & lynagoga deorum , fynagoga ludzorum crat. Deus irem ludzos judicabat, qui deos judicavisse in synagoga illa dicitur hoc loco. Minitabatur porro deus psalmo hoe, diis illis & ludgis, moritures illes ficut homines, id est, ficur gentiles. Vos autem fient homines moviemini. Homines co loci gentiles fint, ar infra docebitur. Rationem autem reddidit hanc David idem in principio hujus Pialmi, quare Iudzis mori incumberet, ficut gentilibus. Quia, inquit, Indai iniquitatem judicarent, & facies peccatorum sumerent. Hoc eft, quia ludzi legis dei obliti, iniquitates gentilium imitarenque : quia fe in facies gentilium verterent, & fe à Indais fanctis in gentiles peccatores transformarent. Peccatores enim gentiles funt , ut infra demonstrabitur. Dii vero dicti funt Indai, psalmo hoc, ratione illa qua filii dei funt : & qua filii non tantum nomina, sed personas patrum suorum gerere dicuntur. Ego dixi, Dii estis, & filii Excels ommes.

Filii autem Deo dilecti & charissimi fuerunt Iudzi. Quos dicitur deus pertavisse sieut homo portare solet puerum sum. Deuteronomii 1. Nec non erudisse sieut homo filium sum erudit, Deuteronomii 8. Quos circumduxisse, & custodisse quasi pupillam oculi sui. Deuteron. 32. Quod latine suit, sulisse & gestavisse in oculis. Neque illos solum dilexit deus, sicut pater diligit silios suos: sed & viscera ipsa caritatis sux Iudzis aperuit, more matrum qux dulces natos suos ad pectus premunt. Quos & portavisse dicitur in utero suo, & gestavisse in vulva sua. At si natorum suorum mater esset immemor, sudaorum tamen non oblivisceretur Dem. Isai, capite 49.

.701

G 3

Quid

Indiais voluit? Canglatinaturest Dens tudais, de amavit illes.
Dens tudais, de licios firas voluit in Dominus que puerum famo verniam, pagram delica illeme forentre 3: Quod at firmi plichus & verius fignificem, adhrefic deus bisacli amicitiz nexu illes, quo anima tomi ha conglitinaturis minus David, Barnuelis su capi i sumas monupuo Dominus ipse lesus Christus y locamo dilecto discipolo suo bene voluite. Appellatus propertes stract, aminus somme Domini, Deurer, 3 2.

Dicitur itidem deus ludzorum Paftor: & Indzi dicuntur Oves pafcuz ejus. Nos populas paftus Demini, di
cuntur Oves pafcuz ejus. Nos populas paftus Demini, di
cuntur Oves pafcuz ejus. Nos populas paftus Demini, di
cuntur estatu Paftus oves fuas borus paftur,
& numerum carum recenfet. Novit etiam Electos, &
numerum corum recenfet deus. Dunis item Dem di confolana est surga di bacalo suo; quos in los pascus collocavis, disper aquas resessione diunioni. Plalmo 23. Null
lum denique, vel amoris, vel pietaris partite, vel caril
tatis materna, vel amicitia, vel pastoricia sollicitudinis
exemplum est, quod deus non moverit in amore, in pietaro, in caritate, in amicitia, & sollicitudinos qua ludzos
elegit, dilexit, pavit, curavit & prosecurus est.

fanes esselfe. Denteronomii 8. Quos en Caline anal papilial Leti To. W.Sackro

Deus Indeorum resi, Indei populus Dei. Deus Indeorum dominus. Indei ferzi Dei. Indei ditti fantti. Ditti jufti. Indei electi in populum fempiternum. Separati de universis populu terra, in fortem & hareditatem Domini.

A Frecrus ille quo Rex bonus in populo suo commovetur, ceteros hominum omnium affectus complectitur. Rex etenim bonus, pater, & pater, ftor,

stor, & amicus populi sui est. Imo caput populi sui, ratione cadem qua Vir caput mulicris est. Arque illo respectu
Icrusalem, per quam populus Iudaicus significarur, quaque Civitas magni Regis dicta est. Regina & Princeps,
& sponsa incedit Regis illius, apud auctores sacros. Rex
straque populi sudaici deus est; & populus sudaicus, populus dei est sui Regis. Neque vero Rex tantum, sed
deus est sudarem deus, quatemis sudai Escai, una sunt
de ipsi in Reges: & quatemus deus est supra Reges, sicut
Reges sunt supra suos greges.

Dominus autem factus est ludzorum deus, non solum Electione, & animo; sed sactes & pacto, mustrories santeiro & repetito: de quibus anas; de susus dicemus. Tale illud est Deuteronomii 26. Dominum elegisti hodie, ut sit tibi deus; Et dominus elegist te hodie ut sis es populus peculiaris. Tum capite 27. Factus es hodie populus domini dei sui. Deus ergo, qua supra Reges est; & qua deus non solum bonus, sed oprimus, commotus est in populo sudaico, affectibus omnibus, amoris, pietatis, & sollicitudinis, supra

affectus omnes quibus boni Reges commoventur in populis suis.

Dilectio illa, qua dominus Iudzos sibi elegit in populum, cum imperio, & dominio suit, quatenus Rex corum & deus idem factus est. Quatenus inquam Regum imperium & dominium est in suos populos: Reges vero in ipsos, imperium & dominium dei est. Quo nomine & jure auditur Deus, Rex regum, & dominius dominantiam. Imperium sed enim & dominium dei in Iudzos, majestatis & potestatis suit, ad illorum securitatem & salutem; non tyrannidis, ad illorum contritionem & interitum. Noli simere, dicebat deus Abrahamo, Geneseos 15. Ego sum protector tuus, & merces tua magna nimis. Adde & Deutero-

nomii

mi Hud capite 33. Beaten es in Ifrael Quie fimilie sui poor light his in Armora to get home should have the glad

I de file per quam populus ludaicus fignificalit. s populum fuum, Quare & nomine uno, Dominus Dem ludzorum, nuncupatur: & vicissim ludzi, populus del , populus peculiaris, ex peculium iplum domini appellantur. Populus, respecto dei, jure imperii & Regiz ocellaris. Peculium, respectu domini, & jure dominii. Qua itidem fignificatione ludzi, fors & hareditas domini indigitantur. Heredites med Ifrael. Ifai. 19. Ad cojus partem fervi veniunt: & que ratione ludai, fervi dei and Semen Ifrael forti mei. Paralipomenon 1. cap. 16. Et. dixistibi Ifrael, fervus mem es tu. Isai. 41. Tum plalmo 123. Hece ficut aculi fervorum in manibus dominorum suorum; ficut oculi ancilla in manibus domina sua: Ita oculi nostri ad dominum deum neftram. Vbi nota, deum elle dominam & domiludzorum; licut illorum lupra pater & mater fuit. Adeo veto tritum est, ludzos dici populum dei, peculium, fortem, & hareditatem domini : tum possessionem, servos, vineam: nec non vasa & supellectilem domini, & quecumque in hereditatem & dominium cadunt: Hac omnia inquam, libris omnibus facris ita crebro occurrunt, ut operam ludere effer fi in illis recenfendis diutius immorater.

ludzis obnoxius fuir deus, & ut loquitur Deuteronomium cap. 7. Institut est illis dominut; elegit & dilexit illos: ur vicissim eligerent deum ludzi, ur deo obnoxii estent, ut des jungerentur, & deum penitus diligerent. Diliges dominum deum taum, ex toto corde tuo, & ex tota anima tua , & ex tota fortitudine tua. Deuteron. 6. Imo que relatio, que compassio, quod vinculum necessitudinis suit initor

arctif-

arctissimum, inter Deum & Iudzos: Exaltavit Deus Iudzos in nomen, in laudem, & gloriam; ut à nominatis, à laudatis, & gloriandis celebraretur. Rectos decet collaudatio. Psalmo 33. Sient adheret lumbare ad lumbes viri, sie agglutinavi mihi omnem domam Israel, at esset mihi in populum, & in nomen, & in laudem, & in gloriam. Ierem. 13.

Sed in primis elegir Deus & vocavit ludzos ad fanctiratem, ut à fanctis fanctificanetur. Effote fancti ut ego fam fantim. Deuteron. 12. Eritis milis fancti, quia fanctus fum ego dominus. Levitici 20. item Exodi 19. Vos eritis miloi in regnum facerdotale, de gens fancta. Quin & ludzos passim legas unctos & electos, in Reges, in Sacerdotes, & Propheras: que sunt exquisitissima, & electissima fancti-

taris nomina.

Ratione illa qua Iudzi ad sanctitatem electi sunt, dicuntur vulgo gens fancta, & popules fanctas, in bibliis facris. Imo & fimpliciter forti. Quo fentu D. Paulus intelligendus est Epheliorum 3, ubi de se ipso loquens hac sit, Mibi autem Sanctorum minime. Id eft, mihi ludzorum minimo. Neque enim is crat Paulus, humilitatis Christianz typus eximius, qui ratione habita ad fanctitatem suam, fanctum (e propertea gloriaretur. Intellectu codem le-gendumillud est Actorum 16. Vi gentes fortem accipiant inter Sanctos. Id est, ut gentes participes fiant benedictionis & electionis Iudzorum. Sancti enim co loci Iudzi sunt. Explicavit fortem illam, & Sanctos illos D. Petrus, cpistola sua 2. cap. 1. in principio. Petrus, inquit, Apostoles bis qui coaqualem nobiscum sortiti sunt fidem in Christo. Petrus autem scribebat ad gentiles universos qui zqualem cum Iudzis sortiti erant fidem, benedictionem, & electionem in Christo. Quapropter & Epistola D. Petri catholiez dietz funt. Adjunge his que D. Paulus ad gentiles

Chibillentes feripfit , cap. f. Graffer agentes Des , qui diener re la partilious genellium Apoltolus, quando leriplic, nos se fech. Il lamine. D. Paulo, idem fuit quod in Christo. Petro. Elucidantur porto hac per D. Joannem ludaum & ipium, Epiltola lua 1. catholica, five ad gen-tiles universos feripia, capite 1. Vi dem formatem babeadrergo, ludzi funt. Be gens non landa, gentiles funt. Platmo 33. Indica me Deus, & jadica canfam meam, de gente nos fanta. Id est, non indates, & gentili.

Proprete Anchescein Illani qua luntar Sancti dicti funci eludne popular labar deus; nec non proper Mam, 25 plalmo 147. Arque illo respectu quo Iudzi ad justiciam deivocati sunt, diet fuere Generatio justa; plalmo 14, Do-minio di Veneratione putarit. Idest, dominus in genee, & generatione suddite ett. Dieti ettam Indet, tusti simpliciter. Qua nguincarione accipe verba illa uxoris. Poneii Pilatt, monentis eum ut inhiberet matius luas à Christo. Nipil ribi & Tofto illi. Id eft, Tudzo illi. Bo refer & illa Liu. Et 10. Et bifervantes (fudzi) wiferun difficieres qui fe toftis finalarent, ur caperent cum in ferment, &c. Qui le tuffes ilmularent. Id elt, qui le mais fimulatent. Vepore quibirs Iudzis (legundum mentem facerdotum & feribarum) Christus ludeus facilius aperiret stram sententiam, de non folvondo rifunto Calari. Quin cellifloria Indzorum, & Briskerum dict lunt. lolie 10. abi de miraculo Solis de Lune, qui steterancin coelo. Nonne feripium est in libro luforme ! id est in libro qui de Iudzorum factis inscriptus

Illud feidem fuit quod ludzos Deus intimos haboit quod

de-

quod legem illis fuam, & oracula fua credidir; quod ad arcana dei admissi : quod popular fapiene de intelligene dicti fung Domeronomii seneque effet generalis be melyta, ut haberet ceremonen, juftaque judicia en minerfam legem cap.cod. Quid eft omnin caro, ut andiat vocem Dei viventis, qui de medio ignis loquitar, fical nes mulivimme, de poffis viveres exclamabat Moles Deuteronomii ja Mbi dota przrogativam juque non concessa el carni, id est, prime creationi: quia enim cabeleit caro, & prima creatio, ad auditum & conspectum dei. Audi Mosem eundem cap. cod. Ecce oftendis nobis Deminis dem nofter imajefratem di magnitudinen fanni. Focom vine andérimme de madio iglis: Et prebavimus ho-die , que d'aquente Des chin homine ; circes benis. Expleri noquibat Propheta fanctus, meditando rudimenta & primitias recreationis judaica) que illorum futura effet plena Election quijus virture verba dei ignita hanrichant oculis : &cautibos : quaque fplendebant neque ardebant cœlefti fulgura: Interroga de diebus antiquis qui fuerunt ante se; ex die qui crevitit Dels bominem super serram; à summo calo nsque ad cimum ejus : fi fatta est uliquendo buinfondi ves, est unquem cignicad est, est andirest popular veccai Dei loquentis de medioi-gut ; sicut en mediois de vicissis de peimi apud deum habi-

Hincillud est, quod eximii & primi apud deum habiti, quod dicti sunt judzi Populus Dev appropinguans, psalmo 14 equod gene magne insigniti: neque esse alia natio tamgrandit; quo baberes dess sibi appropinguentes, cap. cod. 4.
Deuteronomii. Hacpropuer legas sportavisse illes Deninssiper alas Aquilarum, Exodi 9: nec non crebro, liberavisse esassumpsisse illos, in manu sorti & brachio extento. Qua est gens
ut populus tuns Israel, propter quem secisti magnalia, & horribilia soper terram, ut redimeres eum? Samuelis 2, cap. 7. Illud

00

behause faire, quod confirment Deus Indess in capat, d' non la lande de la lan

guz non concelli eli caini, idelli prima prestioningia Quod denique spectarissimum fuit Electionis specimen : noluie Deus ludzos confusione & mixtura gen-tinto conteminario. Sed illes separavir il haraditatris de mi-cio se popula nevir : Reguim a capite 8 separavi ver à ente-ris popula ne essentie. Levitici 20 l'Iline nimigum est quod Deus ludzos, tanquam possessionem, agrum, & vincam fuzin, sepiviste, circumvallavisse & pariete maceriz cinzisse pradicatus de bline est quod Ecclesia & sponsa sudaica, se semblus, & sem figurare dista est in Cantico: ne seilicee in trivio posta, calcaretur & turbaretur à prarereuntibus: neve Austri floribus, neve Apri liquidiffimis aquis immitterentus. Nam quia gentes confortes non eranc Electionis illius mysticz, qua ludzos Deus ele-gerat : noluiz item Deus ludzos societarem inire cum centibus, corpore nec animo, matrimonio nec religione ; jure civitatis, nec cultu divinitatis. Non inibis cum geneike fade, um fecicle com cu conjugio. Deuter, 7. Fi-lientuen nos dabie filo ejus, uce filien ejus accipies filio tus. Italem. Nempe illud : ne genulous immiscerentur ludei, idelorum culcum docentibus. and the star, in incide forth & bruchiousimio, allege of general

ut populus trust fract, propter quem feeifit magnatics & borrive -Le Der terram ut redimere enm? Samuelie z. capin. Plais

CAPUT III.

Indais electis Terra data est electa. Terra sancta, quia terra sanctorum. Es terra promissionis, quia promissa juramento patribus Indaorum. Descriptio Terra sancta. Electa terra illa, non sua natura, sed Dei benedicentis er eligentis placito. Indaorum terra. Et quam indai soli habitarent.

Up Els, clestis terram dedit Deus elettam. que & fancte dicta eft, quia fanctorum terra fuit. Terram dari electam & benedictam; terram itidem dari reprobam & maledicam; testis est Epistola ad Hebraos, capito 6. Terra, inquit, fape venientem faper fe bibens imbrem, & germinans berbam opportunam illis à quibus colitur, accipit benedictionem à Deo. Proferens autem finas, & tribulos, reprobaeft, & maledictioni proxima; cujus confunumatio in combustione. Quod Euangelium D. Matthai expressit his verbis, capito 13. Deur non amas terram illam qua est in via, (id est, communem, conculcatam, & immundam) neque petrofam, neque spinis obsitam, sed amat bonam terram, in qua seminet filius hominis bonum semen. Neque vero sum nescius, allegorice dica hac fuille de cordibus Electorum. Sed neque illud nesciendum est, Deum expressisse hoc loci ad literam, terram fanctam, in qua ludzi fanctificati (qui hic intelliguntur per bonum semen) seminabuntur per lesum Christum. Quam seminarionem pluribus suo loco explicare dabitur.

Tetram Changan quam Iudzi habitaverunt, terram fuisse electam illam, benedictam, & dilectam Domino; demonstratur capite 8 Deuteronomii; ubi Moses vocavit illam Terram rivorum, aquarum, & finsium: in cujus campis erumperem saviorum abss. Terram framenti, ordei, &

Terran dei, at melli: abi absque penuria comederent panem santa dei, at melli: abi absque penuria comederent panem santa dei de exemp abandantes perserventes. Torram anna Ezechiel capite 20 vocavit. Egregion inter comes deres, de prasipameterraram omitam. Quamque ideireo sargan excelsam prædicavit Deuteronomium, capite 32. Constituit Israelem Dem super terram excelsam, at comederes fractus agrorum; at sugeret mel de petra, oleunque de saxo durissimo entre mentante de la de evibro, com adipe agrorum de armonto, de las de evibro, com adipe agrorum de armonto, de las de evibro, com adipe agrorum de armonto de la de evibro, com adipe agrorum de armonto de la de evibro, com adipe agrorum de armonto de la de evibro, com adipe agrorum em eva biberet meravissimam. Vocata est Chanaan, Terra evies , non propter situm suma: Convallis enim est, juxta tilud Numetorum 14, santaleptes de Chanaan, meta mare de circa successivami. Quare de seveno appellavie terram illam Estras sibro a capit se se como appellavie terram illam Estras sibro a capit se se como, inquie, Terra estra elegisti seveno mano. Id est, Chanaan, que vallis est. Excelsa ergo vocata suit propter servistamen suma, de excellenciam bonitatis, qua supra alias terras elata crat.

Dicta etiam fuit terra Chanaan, Terra promissioni: quia peculiari pacto Deus illam patribus Iudaorum promiserat. Scriptum est Genescos i a Deum apparatise Abrahamo cum venisser in terram Chanaan, ad quam illum manu apprehensum duxerar, & dixisse illi. Sensini tao dabo terram bine. Tum capite 17, in illo die popisi fedus cum Abrahamo Dominao, dicens, Semini tao dabo terram bane. Repetitum sun promissum hoc Isaaco, filio Abrahami, capite 26 Genescos, his verbis. Quieste, aichat Dominao sintere quam dicero tibi. (Terra illa erat Chanaan.) Tibi enim & seministra dado universa regimes bas, complens juramentam quali supposidi para con. Terrio se illud sancisom est

est in Iacob, Isaci filio, cum in câdem terrâ dormiens, & videns scalam in somnis, Terram in qua dormis, dixit illi Deus, tibi dabo de semini tuo. Hine plasmus ille 104. Recordamini in sempiternum patti ejus sermonis quem prasepis Deus in mille generationes, quem pepigit cum Abrahamo, de juramenti ejus cam Isac, de constituit illud Iacob in perpetuum, de Israel in pattum sempiternum, dicens, Tibi dabo terram Chanaan, funiculum hareditatis vestra. Juramentum illud manifestius exhibuit Deus ipse Exodi 4. Pepigi sedus cum Iudeis, at darem illis terram super quam sevavi manum meam, at darem illam Abraham, Isaa, de Iacob. Dica vero est Chanaan psalmo 104 Fanitulus hareditatis sudeorum, significatu codem, quo populus Judaicus Deo benedicebat psalmo 16, Quia

funes cecidiffent illi in praclaris. ASSA 20 . ASSA CONTRACTOR

Terram illam promissionis, juramenti, vel sacramenti; qua vulgo & improprie dicta est Chanaan, quia Chanaan regio tantum vel provincia illius fuit !- Terram inquam illam descripserat Deus Abrahamo capite 15 Geneseos, his verbis. Dabo tibi terram bane, à flovio Egypti ufque ad fluvium magnum Euphratem. Et de illa dicebat Deus Jacobo in visione scalz. Dilataberis in ea ad Orientem & Occidentem, ad septemtrionem & Meridiem. Plaga autem illa designatz sunt in longitudinem & latitudinem, Exodi 23, his limitibus. Ponam terminos tues à mari rubro, usque ad mare Palastinorum: & à deserte usque ad fluvium. Quo refer & illud Pfalmi 89. Ponam in mari manum cius: & in fluminibus dexteram eius. In mari. Intellige utroque, mari rubro, & mari Palæstinorum, juxta Exodum dudum laudatam; Ponam terminos tuos à mari rubro usque ad mare Palestinorum. Intellige etiam per mare hoc rubrum, non finum Arabicum, qui & vulgo mare rubrum dicitur: sed totum illum Oceani tractum qui circumlegitor à finu Arabico

biened finum Perficum. Quod mare est, five rubrum, five Erythraum, & proprie magis Idumaum, ah Efau five Edoma cujus posteri Idumzi, maris illius oras incolue. runt Bdom Ebraice, qui & Grace Erythraus, Latine ruber est: à quo mare hoc subrum nomen accepit, non colore, sed à Principe tralatitium. Additur Psalmo 89. In flaminibus penam dexteram ejus. Flumina illa intellige, Nilum & Euphrarem, secundum Genesim supra laudaram , cap. 15. Dabe tibi terram banc , a fluvio Egypti, sique ad fluvium magnum Euphratem. Nilus per excellentiam fluvius Ægypti est, Quamvis enim in conterminis terra fanda & Agypti, detur torrens qui flavine Egyti, & sium Nili nomine dicitur : Intellige tamen hic Nilum iplum, ut fiant limites terræ fancæ magni & augusti; à fluvio maximo ad fluvium magnum, à Nilo ad Euphratem. Nilum vero accipe hic, non qua Africam fecat, fed oram maris Alexandrini in quod Nilus influxic. Ora vero hac maris Alexandrini dicitur Nilus; quia mare hoc ipsum mutari dicitur in Nilum, & accipere colorem & saporem ipsius Nili, quà fluvius hic per leptem fue oftis in mare illudirruit. Hinc Lucanus fub finem libri 1.

Que mare Lagei mutatur gurgite Nili.

Defertum vero ducitur ab ora maris Alexandrini, per

oram perpetuam sinus Arabici, qui & late sumpto apud Hebræos sluvii nomine, fluvius Egypti dici potuit, quà so in mare rubrum exonerat. Atque illud fuit quod voluit Exodus 23. Ponam terminos tues à deserte usque ad fluvium. Id est, ab ora maris Alexandrini (qui Nilus est) & ora sinus Arabici, usque ad Euphratem, qui hic simpliciter dicitur sluvius. Fines ergo hi sunt positi à Deo terra sanda. Mare subrum, qui Oceanus est; & mare Palastino-

rum

rum Mediterraneum, è regione una: Nilus & Euphrates ab altera. Ceterum, hic vere fuit horrus Judzorum conclusus: neque enim conclusior dari potuit illo, quem duo Maria, & fluvii duo magni circumambiunt. Subjiciam tabulam terrz fanctz chorographicam, ut res ipfa

non animo cantum, fed oculis oboriatur.

In primis vero animadvertere est, quod sicut ludzi communi luto compoliti, electi fuere non fuo merito, sed Dei gratia: Ira & Judzorum terra, bona & electa faeta est, non sua natura, sed Dei benedicentis & eligentis placero. Docuit nos illud Moses ipse capite 11. Donteronomis. Terra, inquit, illa non est sient terra Egypti, ubi jesto simine, in borterum metern aqua ducuntur irrigua: sed montosa est & campestris, de celo expessans pluviam, quam Deus tum semper invisso, es oculi illius in ea sunt, à principio anni usque ed frem ein. Fertilis ergo terra illa fuit, non suo ingenio & fua marura, ficut terra Ægypti, que natura & fitu fertiliffima terragam apud gentes habita est: sed quia Deus ci benedixit aquia tribuit illi pluviam in tempore suo, & apernit ei thesaurum saum benum, ut loquitur Deuteronomium cap. 29, vel cap. 33, quia Celum caligarit rore super illam: atque ut verbo absolvam, quis plutimum in illam Deus descendir.

Terram electam illam providerat Dem Indeis electis, Ezechielis 20. Vt illam babitaret Ifrael confidenter & folus, Deuteronomii 33. Solus, id est, mixtura gentium incontaminatus. Que refer ad jus illud Electionis precipuum, de quo superiori capite egimus : quo nempe separavit sibi Deus Iudzos, in populum & gentem peculiarem, de populis & terrarum omnium gentibus: quosque electos tanquam in partem suam & funiculum hareditatis suz; in Terra itidem electa consti-

moby.

wird. Civitae magni Regis, De Regibus Indearann, Explicatur

ERUSALEM, que precipua fuit civitatum terre fincta, cum magnitudine, tum electione, caput fuum meer illas execulis , de Princept provinciarum dicta eft, leremiz Threnorato . Vipore quim ad hoc Della pecu. rael. Ditta erac febiu, id ell, smealcuia, curo inter civi tates gentium numerabatur : Electa velo & ludgorum civitas facta ("tropata", id ell visto paci", à Deo appellata ell. Deo come il monthe de l'appellata ell. Deo come il monthe de l'appellata d Templum velo in the ponton shekalis wed in m elogio decoratum est. Elegi & fantificavi tocam fram. 77 fr

momes we ma the in prospersion. A permaneupe scall mei & cor menns ihr mache alceas. Paralipomenion z cap. 7. Templum illiad fundaturai tran in monte Sion. Montem servi sion fan-mache Benn in astronom. Pfalmo 48. Eine Colles in aserni. Deuteronomii 37, nec non Geneteos 49. Qui verifimili conjectura duo funt in monte Sion bicipiri. Super quos Templum Dei extructum & juxta Templum Dei, Civitas David, live Regis, adificate effer. Quaproprer & lerufalem fundata diction in Montibuo fantiu, plat. 07, dudum laudaro.

Voca-

Vocatum est Templum domini, Requies domini, & feabellum pedam fuerum. Locus felis Dei , & locus veftigiorum pedum ejus, abi habitet in medio filiorum Ifrael. Ezechielis 43. Quocirca & mons Sion, Ciona Dei dicus est, quia Deus illum habitaret Magnus dominus & landabilis nimis in Civitate fua , in Monte fancto fao. His Dens , oft Deus nofter , in feculam feculi. Pfulmo 48. Imo, Magnificus felammodo Dem in Sion. exclamavit Ifaire in excelle mentis fue, capite 3. Solumned. Id of pricipue, per excellentiam, & super a-lios locos magnificus. Quo sensu & mons ille, mon pinre Charles & lerufalem, fluerent lace Electionis & fan-Citatis domini. Mons vero Sion cremor laceus lac ipfum forer coactum & coagulatum; calcus pinguis, è lacte ele-Ctionis & functionis domini expressus. Sed & Civitas feimmitati ladarrim , dictus est mons ille Ifai. 33. quia in illum confice ane ludzi omnes, oc voca fun ibi & folenniter Des redderents nec non ut folennes ibt lætitias & cpulas celebrarent. Juxta Dei ipsius edictum Deuteronomii 12. In Sien laubimini corme Des veftes, vos de domus voftre ; la quiba benedicerit vobie dominus. Bi epulabimini es. randomine Des velles you, filit, filie, & Levisa. Thi crit requies Donniei , Grequies referel us aftere ries sertar an es es antil

Iunguntur vero plerumque semplum, & Ierufalem, ut Regum 2 ; cap 21. In tempte hoe & terufalem ponam nomen menn in fempleration. Tum loel 2. In monte sim & in terufalem ponam nomen falem erit fabritio. Lai invocavirio ibi Dominium, falous erit. Audienda veso deprecatio Salomonis, qua Deum obtesfabatur super serusalem & templo. Regum 1. capite 8. Laosanque, diebat, miseris populam tann, or abunt te contra vium Croismis quam elegisti; & contra domum quam adificavis nomini tui, & exemplies in culo orationem eorium. Plura dicam

de rerra electa de fancta, de l'erufalem, & de remplo Dei, abi mactabo de reditu Indzorum; que plena illorum erit Electio

Juge moneis Sion altero infidebat Arx Regia, que Civitas David dicta erats quamque Dominus iple Civitasemma-Regis vocavit. De illo antem David, & de illo magno Rege grandis olim nobis fermo erir. Nonnulla interim funt dicenda de Regibus bideoum-qui super solio excello civitatis David sederune: quorum origo hac fuit. Diximus lupra; Dominum, Deum fuille & Regem Judzorum. Deum, qui illos cocleftibus juvaret auxiliis. Regem, qui pro illis flarer in acio, scurum protenderet, gladiem strin-geret, & Indaidi nominis hostes profligaret. Quia vero invalescente Judzorum pervicacia, non raro eveniebat ut averteretur ab illis Deus; & peregre proficiscens, ut loquitur Euangelium, absentivus diutius forer: tum vero Judzi fine Rege & defenfore, hollium fuorum patebant incutionibus, qui illos diriperens, et crudelem in modum ad internecionem deletent. Metuentes illi ne quid tale experirentur mortuo Samuele Indice suo, qui jam fennerat ; & filis ejus que & Indies Ife ael pofuerat, non ambulantibus ju vus cius : pecierune fibi Regem , qui ju-dicaret cos more caterarum gentimu; qui egrederetur ante illos, & belle fue pagneres per illis. Quod nimirum male Samuelem habuit. Neque vero petitionem ludzorum neglexit dominus. And verem errem in amelbus que loquentur tibi. Non eminute, fed me abjectrants Samuelis 1, cap. 8. Que fic resolve. Factus eram pacto, ait dominus, Iudzorum deus, idem & rex. Iudicem vero te, & Samuel, & filios tuos, porestare illa Regia que mihi in Iudeos est, super eos conflitucram. Quia ergo judicem te, & filios tuos renuerunt : non re judicem à me super eos constitutum, sed

me qui te constitueram, abjecerunt. Et fient me dereliquerunt, fie facient etiam tibi. Atque adeo quod in se peccant. prius & gravius in me peccaverunt. Hinc enim plane mentem feam aperuerunt, quam parum mihi credant, & quam non fatis confidenter in me Rege suo spes suas sitas habeant. At quoniam ita fere increduli & obdurati fui cordis infipientia: Andi wecem torner, & confiine fuper en Regem. Illud certe interea receperat deus in descrio, politurum fuper Judzos Regem, quando terram ingressi essent quam daret eis, illamque possiderent. Edixeratque ut configuerent fibi Regem, quem Deut ipfe elegiffet de mumere fratrum farum ; Deuteronomii 17. Imo & Reges promiferat Deus Iudzis, quo tempore Abrahamo, & Indais in Abrahamo, benedicebat. Egredientur ex te Reges. Nec non lacobo propherante atque omnibus judzis in filiis fuis benedicente. Non resedes festrum à Inde. Dedit. ergo judais Regem deus. Super enim dominationes o-mnes Regiam amat. Nulla quippe est que tantum instar Dei habeat, quam potestas Regia. Verumtamen, edicebat deus Samueli: Consessare est, es predicits ei jus Regis. lus vepud Reges Abaticos maxime obtinebat, penes quos fummum & merum imperium fuit : Ius inquam Regis illud Samuelici, co pertinebat. Vr judzis rex suus dominus effet: & viciffim judzi subditi & fervi effent regi & domino suo. Cui obedirent etiam dyscolo. Cui subjecti esfent, non folum propter iram, fed etiam propter conscientiam. Et contra quem si rebellarent, non contra Regem foum, sed contra Deum ipsum rebellarent. Noque illis permissa licentia rebellandi contra Regem dyscolum; sed clamandi ad Deum à sacie Regis sui. Neve Regis sui tactio illis esset. Imo illi parcerent tanquam rei Deo

o, extipu Regen eryreams ereifente Bri Reger (Company of the Company of the Compa Deurffinst; siebne Elie Phir mas Partieur deur deur de Stiffe Me Antereur Davidsidem in Alfans A. tant Indui Electi, boilis oda vel difficilia Electiocold consecutional attracted minescent consecutional win que this is required attracted authorized the colorest consecution colorest consecutional and Doum à facte Rogge faire Niene Registive tachie ellis affer, In will parement to benunce

C 4-

lectio-

decions endem. As nucleo conjunction distributed in formation in judge end of the formation of the state of t

Ost oux m egimus de Electione ludzonim, confentaleum et ur dedine dicamin de Eleagone pen-ulant, que à ludeis et l'Essente shitt concept fil-mis verbis domino ibis iuni Chento. Sanara and hithe-ri, Essagent D. Tozumis capite A. Salar et ludeis et Salas auteur Electio et Electio ergo ex ludeis ett. Quod verbedien Dan dies genensemmer; ihne ipfilm reits fongist.

die Partie Darits Plut Zörlin promitetal. Apralia.

die Partie der Darits Plut Zörlin promitetal. Apralia.

die Britishe, Capite 12 Genelees, Benalaense in 19 aprag.

Tuto Civile 16 quenti 18. Benalatenale. Angelys au coming a character of the coming and coming a character of the coming and coming a character of the coming and Laco, ha was Benearchine in promining mine? gentes Contrat creation in the contration in the contra Apredon accident abinaguaria accus of artification of the control Beneaters and Sale Beneater may be at his in wash Electio Dal en in myherio : que tudeis primo competit. que ante de la manterio de la company de la Chone mythes, hereant genres recunde apud mulb ; E

948714 7 2,1 MA le pallo conjunctiore ni my fricz , geniti llo conjunctiore titulo adhaderunt hadronin myther, nature quadant circa & district Delivity, angle to the property for, and gram parties, values of the property concole full adoption like concole full as a full concole full habiti funt, non (councium carnem & natural full fectualism adoptionem llem que s'éctione public a periodite. Elections inquem el dem que s'éctione public de funt aroun paging promp analyse de funt around paging promp analyse de funt around paging promp analyse de fundament de f contonis grada venunt, que copaya strana de la contonis grada venunt, que copaya strana de la contonis en contonis de la contonis en conto strange and codem, quo genciles filis Abrahami, & single cotum in Abrahamo, lactifam. Adoptionem si-lama politica. Icannos barcilla, logo illo quo ludgos in-cacione a France, signit frankli co gencile più factiva de familiare di la possi cit rivingane lapides; qui potis dedic

potis est vocare non emia tanquam entia, ut ad hanc rem locutus est D. Paulus, Romanorum 4. Id est, qui potis est vocare homines ex lapidibus, & lapides ipsos vertere in homines: lapides autem qui toto viventium genere differunt ab hominibus: Deus, inquam, qui illa potis est, que præter & supra naturam sunt; potis idem suit adoptare silios Abrahamo, quod naturam suit imitari.

Adoptio, aiebat ille, sancia res est, que beneficium natura imitatur. Sed quanto veritas sanctior est imitatione. tanto natura sanctior est adoptione. Natura & adoptio faciunt filios: natura veros, adoptio fictitios. Adoptio homines transfert ex una familia in aliam, & ex uno nomine in alind. Gentem mutat, quod fictionis & imitationis est: Genus vero non mutat, quod natura & veritatis est. At neque generis conditionem mutat adoptio. Verbi gratia, filios facit; sed non facit ex libertis ingenuos, vel ex servis liberos. Hac ita geruntur in adoptione civili. Res aliter se habet in adoptione mystica: cujus virtute, natura gentilium vertitur in naturam iplam Iudzorum. Imitatio naturz que in adoptione civili est, natura ipsa est in adoptione mystica: Et veritas, cujus imaginem fictio juris præfert; mysterio adoptionis, re ipla generatur. Genus ergo ut gentem mutant gentiles, adoptione & translatione sua in ludzorum gentem & familiam. Et qua genus suum mutant, generis itidem sui conditionem mutant. Fiunt enim gentiles, adoptione illa, non tantum filii; sed è servis, liberi & ingenui cyadunt. Efficacia quippe tota adoptionis hujus, in libertate polita est : & proclamant ad libertatem suam, quicumque ad libertatem filiorum Dei, id est judzorum,

adoptionis inte illo accedune.

Mysterium illud, virtus & potentia spiritus Christi est.

quo gentiles mutantur in Iudzos spiritales, & in veros filios Abrahami: non fecundum naturam carnis, fed fecondum naturam promissionis & spiritus: qua vera gencilium adoptio & Electio est. Imo promissio, Electio illa a per quam folam ludzi ipfi funt id quod funt: per quam folam Iudzi ipfi, filii Abrahami, veri Ifraelitz, & veri ludzi funt : non fecundum carnem, fed fecundum promissionem & spiritum. Non enim omnes qui ex Ifrael fant, it funt Ifraclita; neque qui semen sunt Abraha, omnes sihi. Sed in Isaac vocabitur tibi semen. Id est , non qui filis carnis, bi filis Dei, sive Indai; sed qui filis sunt promissionis, astimantur in femine. Romanorum 9. Promissio inquam illa est, qua veros liraelitas, & veros filios Dei; id est Iudzos facir. Quin & fine illa Iudzi ipfi familia fua, que familia Dei elt, & patre suo Abrahamo cadant : definant effe id quod funt: à ludzis in gentes abeant; & contraria generis sui mutatione, à filis Dei in filios hominam degene civili. Red alicer to habee in adoptions n nerent.

Conversionem generis gentilitii in genus Iudaicum, fignificantius expressit Scriptura sacra, ubi voluit gentiles non solum in Iudzis adoptatos, sed etiam in Iudzis insitos. Ve quemadmodum arbor insita, coalescit cum arbore cui inseritur: sive per fissuram, sive per emplastrum insitio siat: quemadmodum inquam, insitione arbor mutatur in arborem, & ex duabus una consurgit: Gentiles stem insitione sua cum sudzis coalescant; nec non insitionis illius virture, in sudzos ipsos mutentur; & ex duabus populis, in unum populum Dei inolescant.

Diffimilis przeterez insteionum ratio est, arboris in arbore instrz, & geneilium in sudzis instrorum. Non enim arbor insertilis in arbore fertili, vel agrestis miti & ingenuz insertur. Geneiles autem studios, et sanctitatis in-

ferti-

fertiles, in Iudzis sanctis, & sanctimoniz operum feracibus insiti sunt: nec non agrestes mitibus & ingenuis immittuntur. Quod Apostolus nos docuir Romanorum
capite 11. Vbi comparavit gentilem oleastro: Iudzum
vero cui gentilis immittitur, olez bonz & ingenuz. Oleastrum itidem illum fecit D. Paulus loco codem, socium succi & pinguedinis, quz in radice est olez mitis
& ingenuz. Itaque sanctificatus gentilis, sive oleaster in
oleam versus, miretur novos operum suorum fructus;
dulces & non suos succos.

mobas son anovi Camalia un itrana Vila como sons, es

Gentiles genere & origine divers à Iudeis, quà adoptati & insis in illis. Gentiles athei, quia sine Deo. Homines simpliciter appellantur. Es filis hominum. Insipientes, stulsi, insqui, &c.

En Tiles origine & genere diversos à Iudzis inducere etit, tum ex illorum adoptione, tum ex corundem in Iudzis insitione: Adoptio enim extranearum familiarum est. Arborum autem diversi generis, hac in illa inseritur. Neque vero me latet, adquatos, & proxime consanguineos, adoptari potusse in silos. Sed notandum est; D. Paulum Ephesiorum 2. Gentiles in Iudzorum gentem & familiam adscitos, constituisse peregrinos, extraneos, alienos, de longe semotos, à Judzorum familia: Quam eo loci marriam vocavit Apostolus; nec non respectu codem gentiles ibidem dixit, Cives de supunalime, Santsorum, id est, Iudzorum: Sed qua marriae, familia intelligenda est; qua ratione Iudzi & gentiles, domestici & filis Dei sunt.

Notum itidem habeo: arbotes ejuidem genetis, mites in mitibus, & ingenuas in ingenuis potuille inferi. Ve-

rum

D. Paulo Romanorum 11. Secundum naturam, & contra naturam. Exemplum dedit Apostolus eo loci institionis secundum naturam; cum dedit illam, qua Iudzi inserentur olim in sua Olea. Et secundum naturam vocavit illam; quia Iudzi secundum naturam sui generis, Olea ingenua in Olea ingenua inserentur. Exemplum rursus institionis contra naturam edidit idem illud, quo gentiles in Iudzis institut. Et contra naturam, insitionem vocavit illam, quia gentiles, diversi origine à Iudzis, contra naturam sui generis, Oleaster in Olea ingenua insiti sunt. Natura ergo, qua origo et genus est gentilium, diversa nec cadem est cum natura, origine, & genere Iudzorum.

Arqui nulla distinctiore vel congrua magis disferentia, potuere norari genriles, origine & genere diversi à ludzis; quam ex hypothesi illa, qua statuit originem gentilium, sive primorum hominum, à principio illo quod determinari non potuit ab Adamo; illosque censuit ab innumerabilibus ante Adamum conditos seculis: Quaque russus Iudzos, respectu gentilium neotericos, in Adamo patre corum primo formatos posuit: A quo usque ad nos, secundum vulgare computum, quinque tantum annorum millia, sexcenti & decem & septem nume-

rios in Jedgogen gengen 88 familiam adicinas junta

Imo inquies; si adoptio que naturam imitatur, juniores cantum in seniorum admittit familiam, ut sunt shii
juniores patribus suis: Quod monstrum adoptionis illud
est, quo ludzi juniores, gentiles antiquissimos adoptaverunt sibi in silios? Et rursus, si respectu codem etatis
habito, arbor adoptare dicitur surculum, in qua surculus inseritur: si planta inquam, tenera & novella, valenti
& annoso ramo immittitur; quis novus inserendi modus
ille

ille est, quo gentiles annosissimi insiti sunt in Iudzis novellis, & si ad gentium originem spectes, hornotinis? Respondeo, gentiles creatione & natura sua, Iudzis quidem seniores; sed iisdem Electione mystica juniores constitutos. At enimero, ratione illa tantum Electionis mysticz, non creationis & naturz, positos gentiles in Iudzis adoptatos, & in illis insitos. Cujus rei luculentam siguram nobis exhibuit Genesis in Esau: qui natura, Iacobo major natu; Electione, minor suit.

Gentiles, qui ex mea hypothesi primæ creationis homines positi sunt, vocavit Apostolus Ephesiorum 2, Astheos, & sine Deo: ratione oppositionis illa, qua Deus ille verus, creator cœsi & terræ; non erat gentilium deus, qualis Iudæorum erat; quaque gentiles. Deum illum non habuerunt Deum; qualem ludæi habuerunt. Atque illud propterea, quia se Deus genti Iudaicæ, & soli, notum dederat; reliquis porto gentibus non item. Quocirca & dicti sunt Iudæi, populus Dei. Hinc & illos amice compellabat Deus Ezechielis 34. Vos greges mei, vos greges

pascue mea, vos homines mei estis.

Homines Dei, Iudzi sunt. Sciant vero gentes, quoniam Homines sunt: edicebat David psalmo 19. Dicti sunt gentiles, Homines, simpliciter; non Homines Dei: ratione illa qua homines primo & simpliciter creati, Deum sut ante dixi) creatione sua sapere non potuerunt, Deus enim supra homines est. Atque adeo, quia Deum sapere & attingère non potuerunt, fine Deo utique suerunt; neque homines dei dici meruerunt. Quare & homines sur plurimum) simpliciter dicti, gentiles sunt, apud auctores sacros. Tale illud est psalmo 66, impossibili homines super capita nostra. Hoc est, missis inos sub jugum gentium. Qua de sudais victis à gentibus intelligenda sunt. Quo refer

Les inter homines. ubi Gentes & Homines, iidem sunt. Hortabatur ludzos lsaias capite 51. Nolite timere opprobria hominem: id est; gentilium. Tum capite 6. de ludzis restituendis & sugandis gentilus loquens: Longe, ait ille, Deus sait homines, & multiplicabitur qua derelista suerat in medio terre. Homines co loci, gentiles sunt, quos Deus ex terra ludzorum expelleret, ut in illam ludzi restituerentur. At qua ratione gentiles, Homines simpliciter dicti sunt: Filis hominum vocati etiam suetunt. Cujus rei tot sere habemus testes, quot capita utriusque sæderis: Quorum ideireo locos pene innumeros seserre, hoc loco parum reser. Dicti vero sunt gentiles, Filis hominum; ratione oppositionis eadem qua ludzi, Filis Dei vocati sunt.

Qui dicti funt gentiles athei, & fine Deo; vocati funt impii, insipientes, corrupti, & abominabiles in iniquitatibus. Plalmo 9. Increpafti gentes, & peribit impius; Id elt, gentilis. Tum plalmo 14, qui & 53 est. Dixis inspiens in corde suo, vanest Dem. Quæ de gentili atheo intelligenda funt. Corrupti funt, & abominabiles facti funt in iniquitatibus. non est qui faciat bonum. Deus de cale prospexit super filies hominum, at videat fi eft intelligens, aut requirens Deum, Omnes declineverunt. Simul inutiles facti funt. Non est qui faciat bonum. Non usque ad unam. Pictura hac fuit graphica gentilium, qua funt & dicuntur simpliciter homines, & filii hominum: quaque natura sua nihil sunt ad Deum intelligendum & affequendum . Gentiles autem intellexit plalmo illo Propheta Rex, ut pater per sequentem verfum. Nonné scient omnes qui operantur iniquitatem, qui devorant plebem meam ut cibum panis? Que non nisi de gentilibus ludzos deglutientibus potuere accipi. Scio, D. Paulum psalmum hunc laudavisse Romanorum 2, ut ostenderer.

deret; ludzos & gentiles omnes, sub peccato involutos. Sed notandum est, D. Apostolum capite illo accepisse ludzos, non quatenus Electi erant, sed quatenus simpliciter homines, iidem erant cum gentilibus, & materiz

ejusdem vitio, peccato eodem, inquinabantur.

Vocavit psalmus hic gentilem, insipientem; quem psalmus 92 vocavit stultum. Vir insipiens non cognoscet; & stultus non intelliget hat. Quare & minabatur Deus Iudais, provocaturum illos in gente stulta, Deuteronomii 32. Qua gens stulta, gentiles sunt pro una gente sumpti, & opposita genti ludaica, qua gens sapiens dicta est. Vocantur etiam hoc loco gentiles, iniqui, & abominabiles in iniquitatibus. Quos Samuelis 2. capite 7. vocatos legas, Filios iniquitatis. Non addent filit iniquitatis ut affligant Indaes sicut prius. Scriprum est idem illud Paralipomenon 1. capite 17. his verbis. Mon atterent eos filis iniquitatis, scut à principio. Quibus fignificatur, ludzos jugum gentium olim excussuros. Filii enim iniquitatis locis illis, gentiles funt. Senfu eodem intellige Actorum illud, capite 24: ubi Paulus hæc de se ad Iudzos. Spem habens, inquit, in Deum; quam & ipsi expectant, resurrectionem justorum & iniquorum. Per Iustos, intellige ludzos, de quibus supra. Per iniquos, gentiles... Hoc enim volebat gentilium Apostolus: Gentes participes futuras benedictionum Iudaicarum, secundum fidem ludzorum; participes etiam futuras resurrectionis Iudzorum, secundum spem Pharifzorum. Vepote quam refurrectionem Pharifzi expectabant: quamque D. Paulus communem futuram Iudzorum & gentilium, ex do-Arina Euangelii prædicabat. Iudæos autem Electione sua flantes, contrario quo gentiles argumento, vocatos audias, non impios; sed veri Dei cultores; non infipientes & stultos, sed sapientes; sanctos, non corruptos; Iustos,

non abominabiles in iniquitatibus, apud omnes auctores facros.

Algenda length of the control of the

Gentiles dicti Peccatores.

dumins hie genetlern, kan ventra RITVM est gentiles vocari etiam Peccatores, libris utriusque scederis. Nimirum ratione oppositionis cadem qua Iudzi sancti, & justi vocati sunt. Voluerat hoc unum Deus, ut averterentur Iudzi à confortio & moribus gentilium. Beatum idcirco dicebat illum David, plalmo 1. qui non abierat in consilium impiorum, & in via peccatorum non steterat; sed cujus voluntas in lege Domivi effet. Hoc est, beatum canebat Iudzum illum, qui non abierat ad gentiles; qui steterat loco Electionis & fanctitatis ludaica; qui ludaus erat, non secundum carnem, sed secundum spiritum, & totus erat in meditatione divinz legis. Iudzus enim hoc loci est, qui legi divinz addicitur: Gentiles autem per impios & peccatores intelliguntur. Peccatores ubique fere apud eundem Prophetam Regem, gentiles funt. Pfalmo 37. Observat peccator Iustum. Nec non paulo post. Considerat peccator jufum , & quarit morti dare illum. Id est , insidiatur gentilis Iudzo. Peccator enim, gentilis; Iustus, Iudzus est. Imo & plaimum torum hunc de Iudzis & gentilibus accipe: Antithelis enim perpetua est inter Iudzum & gentilem.

Insignis locus est psalmo 85 de calice misti, quem Deus Iudzos ulturus, dabit in fine seculi bibere gentibus; & de quo Apocalypsis capite 14, & 18. Bibens, ait Psaltes, sacem ejus omnes peccatores terra. Que de gentilibus intelligenda esse demonstrabo suo loco; & pluribus locis scripture sacre. Psalmus itidem cantatur 109, de extrema

reje-

rejectione & maledictione populi Iudaici: ubi hæc inter cetera legas. Constitue super eum peccatorem. Hoc est, constitue gentilem super Iudæum, & desinant Iudæi in caudam,

qui in caput politi erant. hat sunful noport and ha no!

Expressius notavit gentiles novum Testamentum, per peccatores. In primis D. Paulus Galatarum 2, ubi hac ad D. Petrum. Nos, inquit, natura Indai, & non ex gentibus peccatores. De se vero & D. Petro loquebatur, qui natura & origine erant Iudzi, non gentiles. Eo refer quæ dicebat Dominus Luc. 6. Iudzos alloquens. Si bene facitis iu qui vobis bene faciunt, que vobis gratia erit? siquidem & peccatores boc faciunt. Peccatores eo loci gentiles sunt. Gentilitium siquidem & humanum eft, benefacere benefacientibus nobis. Imo & ceterarum animantium commune, par pari referre, quod naturale hostimentum est. Cognoscit bos possessionem sum, & asinus prasepe domini sui. Isai. 1. Naturale ergo est gratiam referre, & beneficium pro beneficio. Supernaturale vero, beneficium pro maleficio rependere. Arqui ad supernaturale hoc vocabat Iudzos suos Dominus. Adde his sequentia D. Lucz ejusdem, capite codem. Si mutuum dederitis bis à quibus speratis recipere, que gratia vobis erit? Nam & peccatores peccatoribus fænerantur, ut recipiant aqualia. Veruntamen diligite inimicos &c. Quod idem est atque si dixisset dominus, gentiles gentilibus amicis suis usura & fœnori dant, at vos ô ludzi mei homines, neque gentilibus inimicis vestris date fœnori, sed mutuo date illis, sine usura & spe lucri. Imo communia vestra sint omnia gentilium tanquam amicorum. Quod vestri officii erit, Electis quippe & sanctis Domino; quibus utique indecorum & turpe effet, gentilium neque Electorum, neque fanctorum, facta zmulari.

Reputabant Iudzi Christum, gentilem, non Iudzum,

capite 9. Non est, aicbant illi, bit homo à Deo, qui Sabbathum non curat, sed peccator. Quod perinde erat dixisse.
Non est hic homo Iudzus, sed gentilis. Homo enim à
Deo, sive homo Dei, Iudzus est, de quo supra. Peccator
vero, gentilis est. Notum itidem Iudzos numerare solitos Christum inter voraces & helluones gentiles, eo quod
amicus esser Publicanorum en Peccatorum; nec non apud
illos intrarer, atque eorum epulis accumberet: tum quia
publicanos & peccatores reciperet. Vtrumque autem
nesas Iudzis, & intrate apud gentiles, & recipere illos.
Publicani vero & peccatores junguntur pluribus locis
Euangelii: quia Publicani, sive redemptores vectigalium, quz Iudzi pendebant Romanis, gentiles, vel è
gentibus peccatores erant.

Expendendum præterea est responsum quod Dominus ipse dabat ludæis, discipulos suos interrogantibus, Quare cum publicanis & peccatoribus decumberet & comederet? Non veni, inquit, vocare Instos, sed peccatores ad panitentiam. Quod est: non veni vocare ludæos, sed gentiles. Prophetabat scilicet Christus vocationem futuram peccatorum sive gentilium, qui vocem ejus audituri essent: Rejectionem vero Iustorum, sive Iudæorum, (de quibus supra,) qui in illum non crederent. Ejusdem notaæ est quod legitur Matth. 26. Tradetur silius hominis in manus peccatorum. Quod Euangelista idem capite 20 dixerat, Tradetur in manus hominum. Traditus enim est filius hominis in manus, sive hominum, sive peccatorum, sive gentilium; qui iidem sunt: ut à Romanis gentilibus, non à ludæis, morte damnaretur, & cruci affigeretur.

Elicitur porro ex notatione hac Peccatorum, sensus eximius loci illius ad Galatas, capite 2. ubi hæc legas.

Quod-

Quodsi quarentes justificari in Christo, inventi sumus & ipsi peccatores; numquid Christus peccati minister est? &c. Quæ fic resolve & intellige. Quodsi nos ludzi quarentes ju-stificari in Christo (agebatur enim hic de ludzis, quibus non ita cordi erat more gentilium vivere) si nos ludzi, inquit, querentes justificari in Christo gentilium Deo, inventi fumus & ipsi gentiles, & è ludzis fanctis degeneramus in gentiles peccatores: Numquid Christus causa erit, quod contra Dei vetitum, è Iudais in gentes abierimus? quod legem Dei abdicantes, diverterimus ad confilium impiorum, & in via peccatorum ambulaverimus? Absit, ait Apostolus, ut quid tale statuamus. Non enim peccati gentilitii minifter est Christus, sed fidei, quam gentiles , qui in Christum credunt , habent in Christo. Destruit Christus peccatum gentilium: sed i-dem sidei gentilitiz minister est; & sidem illam suscitat, quam revelavir gentilibus, jam tum nomine tenus peccatoribus; fide autem fua electis; & ad fanctitatem Iudzorum vocatis. Quid tum ergo, si habeamur gentiles, dummodo inhæreat nobis fides gentilium, & justificemur in Christo gentilium Deo?

averlaneur. Par A I PV Sal woon coxleD habeir nequen

Gentiles dieli Infantes , parvi , & pauperes.

ONSIDERATE attendendum est quod legitur Proverbiorum 8. ubi Christus sapientia patris, gentiles, quos olim homo suturus vocaturus erat, his verbis aggreditur. Vox mea ad filios hominam. Intelligite parvuli astutiam, & insipientes animadvertite. Sapientia vero clamabat hæc, stans in compitis & triviis, gentiles triviales, communes, atque adeo immundos alloquens: quique aperte hoc loco designantur per siles hominum, nec non per insipientes. Quos & parvulos hic etiam dici liquet. Eosdem nimirum parvulos intellexit vox eadem de ecolo audita, que ludeos & gentiles in unam gentem & ecclesiam coactos, hortatione hac incendit, Apocalypseos capite 19. Laudem dicite Deo nostro omnes servi ejus, és qui timetis cum, parvuli és magni. Hoc est, laudate Dominum Indexi & gentiles, quales olim eritis concorpores & unanimes. Vel, ut vertit & retulit D. Paulus Romanorum 15, subilate gentes cum populo ejus. Sed de conspiratione illa ludeorum & gentium in laudando Domino,

pluribus suo loco agemus.

Gentiles dici parvulos, manifestum est psalmo 64. Sagitta parvulorum facta funt plaga corum. Hoc est, confixi funt gentiles suo ipsorum relo quod in Iudzos direxerant. Vel fecundum pfalmum 35. Captio quam gentiles Indeis abfconderent apprehendit illes, & laqueum cecidere in ipsum. Exclamat fapientia, Proverbiorum capite 1. Víque que pervuli diligitic infantiam, & stulti ea que sibi sunt nexia cupient, & imprudentes odio habebunt scientiam? Parvuli co loci, stulti, & imprudentes, gentiles sunt; qui more infantium balbutiunt, qui sibi noxia cupiunt, & scientiam qua Dei est aversantur. Parvulpe/Salomon cosdem habuit nequam & improbos homines, capite 7 ejusdem libri, ubi hac ait. De feneftra demus mea per cancellos profpexi, & video paramles: quifidere vecerdem juvenem, qui transit per plateam, juves angulson, gradiens in observe, advesperascente die. Gre. Patvalos accipe hic, non infantiz conterminos; sed vecordes, voluptatis robusta, & improbos homines, qui meretricibus le applicant : quod sequentia ostendunt.

Pufili autem & parvi dicti sunt gentiles, respectu Iudeorum qui vocati sunt gens magna, neque alia effet Natio

tam grandis. Deuteronomii 4. Tum cateris gentibus excelsior. Deuteronomii 26. Magni vero, grandes, & excelsi dicti funt ludzi, non ratione statura suz. Locufte enim videbantur comparati Chananzis, quos exploratores lustraverant: quique Numerorum 13, filis Enac, de genere erant Giganteo, procera flatura homines; & monftra hominum, respectu ad Iudzos homunculos habito. Magni ergo Iudzi quatenus electi, & Deo dilecti erant; & quatenus ratione illa ceteris populis & nationibus præcellebant. Gentiles è contra, neque electi, neque Deo dile-&i, opposito argumento; humiles, parvi, & pusilli. Illo confer que scripta sunt Apocalypseos capite 24. Et vidi mortues magnes, & pufilles. Que non refer vel ad etates, vel ad staturas corum qui resurgent : sed ad resurrectionem futuram Iudzorum & gentilium, quam D. Paulus vocaverat Actorum 24. resurrectionem justorum & iniquorum: de qua superius. Rationem reddidit hanc Salomon, quare gentiles parvi & pufilli dicesentur, libro illo quem aiunt inscripsisse Sapientiam , capite 12. Quia, inquit, in erroru via errarent, Deos astimantes que in animalibus funt supervacua. Infantium insensatorum more viventes. Propter quod , tanquam pueris insensatie , judicium in derisum Deus illis dediffet.

Sensu illo accipe que prositebatur Dominus in Euangelio D. Matth. cap. 11. Consiteor tibi pater, quia abscondissi het à sapientibus à prudentibus. À revelavisti ea parvulis. Hoc est, quia Euangelium quod notum non secisti ludeis, revelavisti illud gentilibus. Sapientes enim & prudentes ludei sunt; juxta illud Exodi 4. En populus sapiens à intelligens. Parvuli autem, gentiles intelligentur. Venerat siquidem Christus, non ludeis quos rejiciebat, quia in illum non credebant; sed gentilibus, quos homo sactus.

fun vocabar, & sibi assumebat. Ad vocationem & assumptionem illam gentiles invitaverar Sapientia cadem, Proverbiorum 9, his verbis. Si cais est parvalus, veniat ad me. Es insspientibus locata est: Venite comedite panem meum, & bibite vinum quod miseui vobis. Relinquite infantiam, & vivite, & ambulate per viai prudentia. Invitavit nimirum Christus gentiles, quos co loci per insspientes & parvulos denotavit; ad participationem Euangesti, ad manducationem corporis sui, & potum sanguinis sui; quibus infantia & insspientia hominum ejuratur, vita æterna ingeneratur, & prudentia quæ Dei est acquiritur.

Indignabantur Principes Indeorum; quod pueri in cemplo lesum dicerent filiam David; id est, Regem; & clamarent illi Hofanna. Willudens vero lesus à pueris ad gentiles; qui parvuli & infantes dicebantur; hæc Indæis respondit. Visque manquam legistis; quia ex ère infantium de lattemism perfecisis landem? Nempe illud velebat Dominus. Vos, è ludai; me rejicitis & infantatis. At gentiles, ut scriptum est; me accipient, à laudem meam persicient. Per infantes enim & lattemes; gentiles intellexit; qui

pueri & parvuli dicti fune: himini munitari ma sur sur

Figurate etiam accipienda funt D. Lue, illa capite 18. Euangelii sui. Sinite pueros venire ad me, considere verire con Talium enim est regnum calorum. Quod est, sinite gentiles venire ad me; illi enim vocem meam audient, & nomini meo credent. At salium, id est, corum qui me audient, & mihi credent, Regnum actorum est. Infantum certe & puerorum, qua & prima creationis simplicitas est, non illa est simpliciter per quam intratut in regnum colorum, vel per quam electio & salus est, sed gratia Euangelii, & qua gentilium sides est in Christo. Quod ut clarius concipias, animo hauri qua sequentur. Amen-

que, ait Christus, non acceperit regnum Dei sicut puer, non intrabit in illud. Que sic verte & resolve. Quicunque non acceperit doctrinam Euangelii sicut puer: id est, sicut gentilis qui milli credet, & gratiz mez humiliter considet: non sicut Iudzus, qui Moss credit, & operibus legis Mosaice gloriose addictus est; ille non erit particeps

falutis & gloriz quz est in regno Dei.

Altercabantur discipuli Icsu, Iudzi & ipsi, quis major esset in regno coelorum. Matth. 18. Et advocans lesus parvulum , fasuit eum in medio eorum , & dixit. Amen dico vobis, nisi conversi fueritis, & efficiamini sicut parvuli; non intrabitis in regnum colorum. Quicunque ergo humiliaverit fe ficut parvulus iffe, bic erit major in regno catorum. Certum est, parabolam fuisse quicquid fere ageret aut loqueretur Christus. Parabolice ergo & figurate fignificavit hoc loco Iudzis, inani glotia turgidis, quia magni & gens magna dicebantur: nisi derumesceret illorum jecur, & gentilitiz humilitatis more in parvulos & ipfi converterentur; nullum illis fore adirum ad regnum cœlorum. Parvulos autem manifeste gentiles intellexit hoc loci Dominus, ubi dixie verbis mox sequentibus. Qui scandalizaverit unum de parvulis istis qui in me credunt, &c. Quod neque de infantibus neque de pueris, atate infantibus & pueris, accipi potuit: utpote quorum fides balbutiens esset : sed de gentilibus adultis, qui in Christum crederent, ut adulti & rationis maturæ homines in illum credunt. Iudzi porro scandalizare soliti erant gentiles: quos nimirum viles, humiles, minimi pretii, & despicatos habebant.

Gentiles præterea typos fuisse humilitatis Christianæ, quæ per infantes & pueros repræsentatur; sudæos auteminanis gloriæ fabulas; palam est ex parabola & illa, qua Pharisæus gloriosus magnisice in Templum se inserebat,

fira in Deum jactans merita. Luc. 18. Domine, aiebat, gratias ago tibi , quia non fum ficuti ceteri hominum , raptores , imufit, adulteri; velut etiam hic Publicanus. Iejuno bis in Sabbatho: decimas de omnium que possideo. At Publicanus à longe stans, nolebat nec oculos ad calum levare : fed percutiebat pectus fuum, dicens: Deus propitius esto mihi peccatori. Pharifæus eo loci non dubio Iudaus erat. Quocirca ajebat. Non sum sient ceteri hominum: id est gentilium. Publicanus autem gentilis erat. Aiebat enim, propitius esto mihi peccatori: id est gentili. Tum qui exigebant Iudzorum vectigalia publicani, gentiles erant, ut monuimus supra. Humilitas certe gentilitia, que vitium erat abjectionis & vilitatis ante Euangelium; evasit in virtutem Christianam, sub Euana gelio. Gloria ex adverso illa, qua se in gentem magnam efferebant Iudzi ante Euangelium; versa est in fumum inanis superbiæ sub Euangelio. Atque hinc factum est, quod gentiles humiles, in Iudzos vere magnos exaltati funt. Iudzi è contra gloriosi, abierunt in gentiles humiles & abjectos. Dico vobis, aichat Dominus: descendit publicanus justificatus in domum suam. Luc. eodem. Iustificatus, id est, justus & Iudzus, è gentili factus. Phariszus è contra non exauditus, desit esse justus & ludzus; & in gentilem discessir. Quo refer D. Matth. illud nuper laudatum, capite 18. Quicunque humiliaverit se sieut parvulus (& gentilis) bic erit major in regno calorum.

Notandum insuper est curiose D. Pauli & illud, Romanorum 2. Tu, ô Judze! considis te ipsum esse ducem cacorum, lumen eorum qui sunt in tenebris, eruditorem insipientium, magistrum infantium. Per cœcos, per eos qui sunt in tenebris, per insipientes, & per infantes, certum est intelligi hoc loco gentiles: quorum Iudzi se duces, przcuntes, eruditores, & magistros przsumebant: Przro-

gativa

gativa illa, qua se in lucem gentium datos existimabant. Isai. 42. Totum scilicet Romanorum caput hoc, in Iudzos (ut legere erit) qui gentiles parvi pendebant, & nihili faciebant, institutum est. Magister ille infantium Divo Paulo, idem est qui Doctor parvulorum, Isai. capite 33. Vbi est, inquit ille, literatus, ubi legis verba ponderans, ubi doctor parvulorum? Literatus, & legis verba ponderans, doctor Iudaus est; qui & parvulorum, id est gentilium doctor dicitur hor loco: quatenus advenas & proselytos suos gentiles, legem suam docebant Iudzi: quatenus, inquam, se in lucem gentium datos ventilabant, & lumen corum qui erant in tenebris : id est gentilium ; qui & ipsi tenebricos, & quibus Deus habitabat in nebula, neque sese manifestum dabat.

Qui Gracis Ným Get; Latinis infans dicitur: qui fari nescit: quique pro stulto & ignaro vulgo usurpatur. Stultus enim & ignarus nihil habet quod dicat. Gentiles stultos & ignaros prædicabant ludæi, quia nescirent legem suam: neque illud loqui putabant quod non loqueretur legem Dei. Domine labia mea aperies, & os meum annuntiabit laudem tuam. Mutum se ilicet Propheta Rex credidisset, si quicquam locutus esset præter laudem Dei, justitiam & legem ejus : quod præcipuum erat Iudzorum electorum officium. Quorum idcirco labia circumcifa dicebantur. Gentiles autem labii erant incircumcisi. Proinde vere Nymor & infantes habebantur.

Dicti sunt gentiles parvi, ratione & illa qua pauperes habebantur; neque illis, sicut Iudzis, aperuisset Deus thesauros electionis sux & gratix. Parvus & tenuis, pauper idem est. Servius ad illud Virgilii, Serosi caput boc apri tibi Delia , parvus , Et ramosa Micon vivacis cornua cervi &c. Parvus Micon: id est pauper. Per pauperes designantur maxi-

ailled.

maxime gentiles apud auctores utriusque sederis. Pauper & mendicus non erat apud Iudzos, vetante illud lege. Et qui intra portas Iudzorum mendicabant, advenz,
id est gentiles erant. Neque vero tam anxie pauperes
commendabat Christus Apostolis suis, quà inopes erant:
inopes enim & ipsi Apostoli quo pacto inopes adjutassent: sed quà gentiles per pauperes intelligebat, quos
adventu illo suo Christus vocabat ad participationem electionis & gratiz que à Iudzis est: & quibus ostium Euangelii sui aperiebat.

Curalipun drin IX. sust in mans top

Gentiles dicti filii ira. Inimici & hostes Dei. Bestia, & bestia habiti à Iudais: imo bestia immunda. Oppositionis comparatio inter Iudaos & gentiles.

PHESTOS Gentiles vocavit, filios ira, D. Paulus, Ephesiorum 2. Et se gentilibus permiscuit, gentilium Apostolus, quando dixit, & nos eramus natura filii ira. Gentiles natura sunt filii ira: sive illos creationis prima filios concipimus, quam Deus fastidit: sive eosdem reputamus Iudais oppositos, qui natura electionis mystica, filii dilettienis habentur.

Vocantur etiam gentiles, inimici, & hosses Dei: quatenus prima creatio qua caro est, inimica Deo est: vel quatenus gentiles naturali animorum aversatione ludais infensi sunt. Pereant omnes inimici sui, canebat Debora, qua gentiles, Dei & Indaorum hostes deleverat. Sed de gentilibus Deo inimicis, & Indaorum hostibus, ubi locus erit, pluribus agam.

Ceterum, quod fummum fuit gentilium dedecus; comparati funt paffim bestiis apud auttores sacros bestia,

bestia, infra homines, reputati sunt; ratione illa oppositionis omnium maxima, qua Iudzi supra homines, di nominati sunt. Hæc de gentilibus qui Israelem impetiverant querebatur psalmus 22. Circumdederunt me vituli multi. Tauri pingues obsederunt me, aperuerunt super me os fuum, ficut Leo rapiens & rugiens. Tum pfalmo 57. Eripe animam meam de medio catulorum Leonum. Filii hominum, dentes corum arma & fagitta. Imo & Bestias nomine dixit gentiles plalmus 74. Ne tradas bestiis animas confitentes tibi. Id est, ne tradas Iudzos qui te Deum suum confitentur, gentilibus Iudzorum hostibus, qui te neque norunt neque confitentur. Quo refer & Barue Prophetæ illud, capite 3. Vbi sunt Principes gentium, & qui dominantur super beflias terra? Principes ibi dicuntur gentium, qui dominantur fuper bestias: id est, super gentiles, greges, & populos suos.

Celebris de hac re locus est apud Isaiam capite 43. Henorabilis & gloriosus factus es in oculis meis, dicebat Deus populo ludaico : Ego dilexi te, & dabo homines pro te, & populos pro anima tua. Quod est; Expiabo & redimam te morte hominum, & populorum, id est gentilium; quos' in vicem bestiarum pro te immolabo. Nil vero majus 'concedi potuir Iudæis, honore illo & gloria illa; quo honorabiles & gloriosi fierent ante oculos Dei. Annumerantur quinetiam gentiles inter bestias & animantia terram calcantia, Isaix ejusdem capite 42. Hac ait Dominus creans calos, dans flatum populo qui est super terram, & spiritum calcantibus eam. Populus eo loci calcans terram, indistincte sumitur pro hominibus & bestiis. Qua ratione gentiles, populus, non populus, dicti funt, Deuteronomii 32. Provocabo vos in gente que non est gens, & in populo qui non est populus. Quibus verbis gentiles intellexit Deuteronomium,

nec non homines creationis primæ illos, qui proprie magis greges, ferarum more componunt: præcise minus civitates, & societates hominum legitimas constituunt.

ludai non æstimabant homines, ex ratione, sed ex intellectu. Intellectu inquam illo quo Dei veri notitia elicitur, & qui supra rationem est. Intellectu quinetiam eodem illo, qui manifestatione divinz legis populo Iudaico datus erat; quique spiritus Christi immissione, Christianis revelatus est. Hinc illud est celebre promissum Israeli factum psalmo 32, Intellectum tibi dabo, & instruam te in wa qua gradieris. Tum seriatim ibidem, przceptum datum ludæis iisdem. Nolite fieri sicut mulus & equus , quibus non est intellectus. Et certe, intellectus divinus ille est, qui tota specie differre facit homines à brutis. Neque enim ratio illud potuit. Quam si excellentiorem habent homines mulo & equo; communem tamen aliquatenus habent cum mulo & equo. Nempe illud tam alte sederat Iudzorum mentibus, ut gentiles non putarent homines, quia illos putarent intellectus Dei omnino expertes.

Deputatos sed enim cernere erit gentiles inter bestias immundas, Matth. 15. Non est bonum sumere panem filiorum, & mittere canibus. aiebat Dominus mulieri Chananax & gentili. Quo loci, Filii, Iudzi sunt. Gentiles, Canes dicuntur. Eo respiciens Dominus idem, edicebat discipulis suis Iudzis, apud eundem Matth. capite 7. Nolite dare santum canibus, neque mittere margaritas vestras ante porcos. Id est nolite qua Sanctorum & Iudzorum sunt, dare gentilibus; quos Euangelista vocat hic Canes, & Porcos. Debuerunt scilicet Apostoli Iudzis ante omnes pradicare Euangelium; & priusquam ad gentes converterentur. Exquisitum denique est quod monebat Dominus Luc. 12. Deus, inquit, curat passeres & corvos. Qua de

Iudzis & de gentilibus dicta sunt, quos Deus haberet & curaret nullo discrimine. De Iudzis, qui hic designantur per Passeres mundos: & de gentilibus, qui per Corvos im-

mundos fignificantur.

Immundi habebantur gentiles à Iudæis, Actorum 10: ubi hæc D. Petrus. Vos scitis quomodo abominandum sit viro Iudao, conjungi aut accedere ad alienigenam. (qui gentilis est.) Sed mihi ostendit Deus, neminem communem aut immundum dicere hominem. Hoc nimirum edixerat Angelus Petro, ibidem. Quod Deus purissicavit, tu commune ne dixeris. Antequam ergo deus purissicavit gentiles; id est ante Christum mortuum, communes & immundi erant gentiles: sed à Christo mortuo, & ex quo purissicavit deus gentiles, neminem communem aut immundum dicere licuit hominem.

Verum ut quæcunque hic congessi de Iudæis & de gentilibus, synopsi comprehendam: nec non ut exhibeantur gentiles genere & natura diversi à Iudæis: Inducamus in animum nostrum gentiles undequaque, & ex adverso, Iudæis oppositos. Iudæos Electione, & formatione sua, deorum loco positos: gentiles, creatione sua homines simpliciter æstimatos. Iudæos, filios dei: gentiles, filios hominum. Iudæos, sanctos: gentiles, iniquos & impios. Iudæos, justos: gentiles, peccatores. Judæos, sapientes & intelligentes: gentiles, stultos & insipientes. Judæos, magnos & excelsos: gentiles, parvulos & homunciones. Judæos, divites: gentiles, pauperes. Judæos, filios dilectionis: gentiles, filios iræ. Judæos, amicos: gentiles, inimicos. Judæos, mundos habitos: gentiles, immundos, & bestias immundas infamatos.

At si quandoque legimus Judæos & ipsos Homines simpliciter dici: nec non filios hominum, iniquos, impios, pecca-

tores.

tores, insipientes, parvi & nihili homines, filios ira, inimicos, immundos, bestias: & ceteris elogiorum carbonibus impleris, quibus gentiles inducuntur: accipienda illa sunt de Judzis qui transsugerant ad mores gentilium; Qui, ut loquitur psalmus primus, abierant in consilio impiorum; qui in via peccatorum, non in lege Dei, steterant. De Iudzis qui se dicebant Iudzos, & non erant, sed Synagoga Sathana. Quales vooantur cap. 2. Apocalypseos.

CAPUT X.

Iudai formati à Deo in Adamo. Gentiles creati à Deo. Et creati verbo Dei sicuti catera animantes; nec non eadem die qua cetera animantes. Iudai peculiariter formati manibus Dei. Deus Iudaorum plastes dictus. Adam primus pater Iudaorum. Iudai filii Adam vocantur.

UD EI filii Dei sunt, electione & formatione. Electione, quæ mystica generatio fuit. Formatione, quæ ad naturam propius accessit. Formavit Deus Iudaos in Adamo, quemadmodum apprehendit illos in Abrahamo, & manu duxir in Chanaan. De quo Isaias capite 41. Et tu Ifrael serve meus, semen Abraha amici mei. In quò apprehendi te ab extremis terra, & à longinquis ejus vocavi te. Introduxit Deus Iudzos ad terram sanctam in Abrahamo; mysterio promissionis illo, quo terram illam dedit Iudzorum primo Abrahamo, & promisit cum juramento illam semini ejus. Quo respectu, Abrahamus primus Iudzorum pater, quoad promissiones, jure habetur. Formavit Deus Iudzos in Adamo, ratione illa qua Adamum primum Iudzorum patrem formavit: eumque, quoad formationem, auctorem & parentem primum ludzorum esse voluit. Quare & plastes Indaorum dictus est Deus, Ifai.

Isai. 45. Hac dicit Dominus, santius Israel, plastes ejus. Plastes suit Deus, Israel; quatenus plastes suit patris primi Israel: Adami scilicet, quem formavit de limo terræ. Quapropter & prædicatur Deus, Deuteronomii 26, Fecisse Indaes excelsiores omnibus gentibus quas creaverat. Creaverat nempe Deus gentiles primo, & primæ creationis homines. Formavit deinceps Iudæos, promissionis & secundæ creationis fillos.

Consideratione dignum est, quod primæ creationis homines (qui ex mea hypothesi gentiles sunt) sicut & mundus totus, creati suere Verbo. Notavit illud expressim caput primum Geneseos, quod primæ creationis caput est. Et divit Deus, faciantus hominem ad imaginem nosseri. Dixit, faciantus. Et verbo secit. At non verbo, sed manu, & lutum manibus subigendo, essinxit Deus Adamum, capite 2, Geneseos: Quod caput peculiariter institutum est super formatione Adami, & formatione sudzorum in Adamo. Quorum scilicet historiam scripturus Moses, incepit illam ab limo Adami, patris primi sudzorum: ut solenne est historicis omnibus, qui gentis suz historias literis tradunt, à primis illius auctoribus ordiri illas.

Et formavit Dominus Deus Adam de limo terra: ait Genefis capite 2. Non creavit Adamum verbo: fed manu formavit illum de limo terræ. Foit limus ille quo Adamus
formatus est, in manu Domini Dei, ficut lutum est in manu
figuli, ut ad hanc rem locutus est Ieremias. Quocirca &
feriptum legas apud Isaiam cap. 45 dudum laudato, ventura interrogate super filios meos, & super opus manuum mearum
mandate mihi. V bi, filii Dei, & opus manuum Dei, manifesto judæi sunt. Scio, scriptum esse apud eundem Isaiam
tapite 48. Manus mea sundavit terram, & dextra mea mensa

off cales. Nec non capite 19. Opus manuum mearum Asserius. Sed notandum est, manus Dei ubi leguntur creationi adhibitz, usurpatas locis illis secundum vim linguz Hebraicz, pro virtute & potentia illa Dei, que verbum ipsum Dei est. Atque illo respectu verbum Dei, qui filius Dei; quique virtus, vires, & magna domini potentia folus est; non folum manue, sed brachium Domini, vocatum est: quod alias pensiculatius examinandum mihi erit. Verum ubi manus Dei, plastica, & tanquam figulo adhibentur: tune vere & proprie sumuntur pro manibus ipsis, quibus figulus lutum perdepsir, & plasma effingir. Qua ratione igitur dictus est dominus Indeorum plastes, Isai. 45. dicti funt ludzi fignificatione eadem vere & proprie, opus ma-

num Domini, apud eundem capite eodem.

Numeratur certe Adamus primus, & pater Iudzorum, in genealogia Christi, quæ deducitur à Christo ad Adamum, capite 3 Euangelii secundum Lucam. Vbi adverte sedulo, Adamum, auctorem, primum patrem, & stirpem judzorum, Filium Dei inlignitum. Scriptum enim est sub finem capitis illiurs 3. Qui fuit filius Henos, qui fuit filius Seth , qui fuit filius Adam , qui fuit filius Dei. Adam ergo filius Dei fuit. Formatione scilicet, & ratione illa qua de limo terræ formatus, opus manuum Dei fuit. Qua itidem formationis ratione, Iudzi omnes Adamitz, id est Adami filii, formati à deo, & opus manuum dei in Adamo, filii etiam dei intelliguntur. At certe, quidni Judzos Adamitas dicam, fi dicuntur iidem Iacobita, Macida, Abrahamita? Argumento nimirum codem, quo Adamus Abrahami ipsius, Isaaci, & Iacobi pater fuit.

Vocantur Iudzi nominatim, filii Adam, psalmo 58. Si vere utique justitiam loquimini, recta judicate, filii Adam. Etenim

enim in corde vestro iniquitates operamini. In terra injustitias manus veftra concinnant. Increpat hoc loco judzos Prophera Rex, quos secundum textum Hebraicum filios Adam vocat. Quia justitiam loquebantur, & legem Dei ore to nus profitentes, prava judicabant: nec non corde & affectu iniquitates gentilium operabantur. Quod opprobrium judzis ingestum szpe legas. Tale illud est lsai. 49. Appropinquat popular ifte , & labis fuis glorificat me. Cor autem ejus longe eft à me , & timuerunt me mandate hominum & doctrinis. Id est, coluctunt me juxta ritus, mandata, & do-Arinas gentilium. Secundum probrum objectum judzis hoc pfalmo cft. Quod manus corum injustitias concinnarens interra Que terra intelligenda eft, electa, fancta, de terra fanctorum, id est judzorum, Ifai. 26. Magnum crimen crat judzis, concinnavisse injustitias; sed multo majus, concinnavisse illas in terra. Domini, electa & sancta: quam replevisse imiquitate, ut loquitur Ezechiel cap. 8, irritavisse Deum fuit. Hinc & illud improperatum Ecclesiæ Iudaica, Ierem. 3. Polluifti terram in fornicationibus & malitiu tuis. Quod alibi idem dixit, Contaminavisti terram.

Intelliguntur ergo hic Iudzi per filios Adam, qui justitiam ore loquerentur, prava autem judicarent, nec non corde iniquitates operatentur, & injustitias in terra sancha & electa concinnarent. Quod erat judzis, gentilium more vivere. Atque ut filios Adam, id est judzos, deterreret David à talibus & gentilium factis: exhibuit eis gentiles quales essent, & quas pænas pro sceleribus suis expectarent, psalmo eodem, & verbis proxime sequentibus. Alienati sunt, inquit, peccatores à vulva, erraverant ab mero, lecuti sunt salsa, exc. que lege eo loci. Peccatores alienatos à vulva, & errantes dixit ab utero; eadem mente qua D. Paulus Ephesiorum 2 gentiles statuit, Natura filios

me. Idem enim est à natura; quod à vulva, & ab utero. Additur hic, locati fast falfa. Que gentilibus folis comperere potuerunt : loquebantur enim plalmo hoc filii Adam, id est judzi, justitiam, & vere. Si vere, atique justitiam loquimini filis Adam. Imo veritas ludzis concella est, juxta illud Michae, capite 20. Dabis veritatem Intob. Veritas illa, Lex, & juftitia Del fuit. Quocirca & dicti funt ludzi , penes quos Lex Dei erar , Gens jufta , & cuftodiens veritatem. Gentiles è contra intellige hic, perpeccatores qui falfa locuti erant. fecundum illud pfalmi 5 , Non eft in ore Gentilium veritar. Acque ibidem, Filii beminum, at quid diligieis vanitatem, & quaritis mendaciom? Tum pfalmo 62. Vani fili bominum, & mendaces in flateru. Vani & mendaces junguneur. Atque ubi D. Paulus scripst Romanosum 1 , Creationem ammem fabjectam effe vanitati , intellige . creationem primam, qua per se vana, & mendax, & volucri fomno similis oft. Quapropter & gentiles creationis prima homines, natura cadem, vanes, mendace fque improba finnie. Filii ergo Adam, Indei funt, qui vere justiciam loquebantur. Peccatores, gentiles qui falfa locuti erant.

CAPUT XL

Indai vocantur à Idafo, filis Adam. Explicatur caput 3 2 Doutenonomis. Explicantur Ifrica & Ofens, faper Adam patre prima Indomum. Gentilus disti alienigena. Indai species hominum distincta à specie gentilium. Gentiles terrigena. Explinatur pfalm. 49. Abraham babuit servos vernaculos, & ampuities qui non evant ex stirpe sua: id est, Adamina. Filis heminain, qui? Filino baminis, quis? Dissinentia inter fratres Indonum, & gentilus alienigenas.

I Not an is locus est Deuteronomii 32, quod & Mofis canticum: quo judzi prophetice restituti in terram suam,

suam, separantur ab universis populis & gentilibus. Populi autem & gentiles divisi à judzis (quos scilicet judzi medii inter illos positi olim diriment) constituentur juxta judicos, & terre judaice hine & inde contermini. Quando, ait Moles, dividebat altissimus gentes. Quando feparabat filios Adam. Confituit terminos populorum juxta numerum filiorum Ifrael. Separavit ibi Moles Iudzos, quos vocat filies Adam, ab aliis gentibus: juxta illud Salomonis Deum pro salure judnorum deprecantis: Separavisti illes tibi in bereditatem, de universis populis terra. Divisit gentiles Moses, ratione illa qua gentiles inter Iudzos interjecit. Confituit popularum termines juxta namerum filiorum Ifrael : vel quod perinde elt , juxta duodecim tribus Indaicas : intellectu codem quo scriptum legitur lsai. 14. Adjungetur advena ad cos , & adherebit domui Iacob. Domui Iacob , id est duodecim cribubus judaicis: qui numerus est filiorum Israel. Tum capite ; 4. Ecce accola veniet qui non erat mecum ! Advens queidan tune adjungetur tibi. Adjungentur & adharebunt gentiles judzis; juxta judzos, & juxta judzorum terminos constituentur: sed non illis miscebuntur. Quod nota. Nempe illud authentice decretum & promissum fuerat, Deuteronomii 33. Habitabit Ifrael, confidenter, & folas. Solas, id est, mixtura gentium incontaminatus. Quod nondum fuit, sed futurum esse demonstrabitur suo loco.

Rationem addidit Moses hanc, separationis judzorum à gentilibus, cantico hoc eodem, & verbis individue sequentibus. Pars autem Domini populus ejus. Lacob funiculus hereditatis ejus. Id est. Quamvis benedicat dominus in die illa gentilibus omnibus, illosque in Electione erciscunda, hareditate sua impertiat: quamvis in die illa, secundum promissum datum Abrahamo, benedicatur gentibus omnibus in semine Abrahami: Iudzi tamen, qui

funt semen ipsum Abrahami, primo & ance gentiles benedictum; pars erunt potior hareditaris dominis, & in
hareditatem Deo peculiarem reputabuntur. Separantur
reio electiora à minus electis, quemadmodum Vas eledionis supra alios electos eximium D. Paulus, separatum
vel segregatum se dixit in Enangelium Dei, capite 1. epistola,
ad Romanos.

Accommodantur porro bac prophetia Ifaica, nec non explicantur per illam , capite 19. In die illa erit Ifrael tertials Agyptio & Affirio ; benedictio in medio terra cui benedicit Dens, Benedictus popular mens Egypti, & spar manunus meatram Affrica. Heredicas autem mea Ifrael. Voi nota, Ægyptium trans Nilum & finum Arabicum; Affyrium trans Euphratem ; policos hine & inde lfraeli concermings. Israelem vero cernium, inter Ægyptium & Affyrium, & intra limites suos fluviales interjectum: Nilum seilicer & Euphratem. Nota inquam, Ifraelem politum tertim, & medium inter Ægyptios & Affyrios, nec non besselitie ment in media terra , illius fantte , cui benediciffe hie dicient Deus. Ægyptios ergo & Affyrios cernere erit, hinc & inde conflicutes juste numerom filierum ifrael; de propter ri-pas tribuum Iudaicarium collocatos. Filios vero Adam, five Iudaos ipsos, separatos ab Ægyptiis & Assyris: quos inter nimirum politi, Nilo & Euphrate dividunt. Synopli vero illud perspicus exhiberur in Tabula chorographica Terre fande, capiti tertio hujus libri inferta, quam vide pag. 65. Separati igitur Molis cantico filii Adam , judei funt. Divise autem gentes à ludeis interje. dis; & constituti juxta numerum filiorum Ifrael populi, Ægyptii & Affyrii gentiles intelliguntur

Dicti sunt Iudzi, Adami filii, relatione cadem qua Adamus dictus est judzorum pater, Isai 43. Increpitans

Deus

Deus Ifraelem capite illo, propter peccatum fuum, hac illi objiciebat. Pater tuns primus peccavit. Que de patre judzorum, neque vero gentilium, intellexit Prophota. Alloquebatur enim Israelem zantum. Proinde vero, Paser sues,ô lfrael, dixit: Non pater idem & promifeue genrilium. Pater autem primus ille judzorum, non dubio Adamus est: Quia peccaror non datur prior, neque pofletiot intelligendus est. Audiamus fed enim Oscam Isaiz interpretem, capite sexto prophetiz sue; quo Deus probrum hoc idem judzis iildem oggerit. Ipfi, air, figut Adem transgreff finit pattum meum. Adam ergo ut judeorum parce primus; ita & peccari judaici prototypus; ad cujus exemplum judei peccatores ; & patre peccatore prognati pacum Dei transgressi funt. Le qua ratione Adam primus pater judeorum eft ; judei viciflim omnes revera funt fili Adam. Tum qua Adam filius dei, & genus dei colt, Judei item, fili dei 80 Genar Dei funt. Ve genti infirgenti centra genet meum, canebat ludith gentium victrix. Id eft: Vz gentilibus contra judzos infurgentibus.

Alienigene è contra dicti sunt gentiles, quibus genus non est ab Adamo & Deo. Ad quos alienigenas & gentiles, mess ciat judzis accedere. Actorum 10. Abominandam sudae, comingi ant accedere ad alienigenam: id est, ad gentilem. Peregrini przeterea, hospites, & advenz, judzis habiti sunt: ratione illa qua alienari non solum à gente & familia; sed etiam à civitate Israel; neque in fratres, neque in cives sanctorum; id est judzorum, reputabantur: Epheliorum 2. Edificabant shi peregrinorum manes tuos. Isai. 60. Tum cap. 61. Es stabant alieni, & passent pecora vestra: & silii peregrinorum, agnicala, & vinitares vestri erum: Quz de gentilibus, vel Judzorum famulis, vel mercenariis intelligi debent. Quibus adde

fexocata ejuldem generis alia, que passim occurrunt apud suctions factor. A diverse primiting that to had stade and

Sed neque genere cantum, se fignificatione illa gene sti, diftinxit Deus ludzosia Gentilibus : fed etiam specie ipla differre utrosque voluit. Blegit mi hereditatem fuem, fefecien laceb; quem dilexit : plalmo 47 Whi nora ludzorum specien distinctam à specie gentilium, quam heque dile xerat noque elegerat Dous in bereditatem fuam. Diftinda certe est apud Phitosphos hominum species, à brutorum specie. Discrera neto est apud scriptores sacros, illosque ludgos, ludgorum species à specie gentiljum: quos passim confusor legas cum brutis animantibus, & bellias ellicatos, respecto ad ludges habito, qui vel bee per excellentiam , vel excellentiori titulo, bomines Defindigicaneur Judzorum speciem fibi ipsi à Domino peciniaries efficiam , & formatam deprehendas in Adamo. Geneikum speciem gregatim ceram cernas cum animentibus ; uno codemque neque diffindo ereationis die: quod diligenter notandum est. Namirum et non di-Ringueret creationis dies, quos natura creationis non diflinguebat. gurana copp ba aca I zomaha os fis non

Judzi proprie, & feerfin à rebus omnibus creatis, fe Genciles proprie, se promiseue cum rebus omnibus creatis percationis prime fuere genimina : & cerre ejufdem progenies, que ceteras gorminaveras animantes. Iraque genres conclamabat Prophets Rex his verbis, Pfalmo 49. Andite bes mines Gentes. Auribus percipite omnes qui habi-tath serram. Quique Terrigone, & filis hominum, &c. Genrilet aucen, filios hominum, & terrarum habitatores complume, manifesto alloquebatur David : quos & Terrigries vocavit : ad differentiam judaorum, qui non Terrigenz

genz, vel terra geniti, ut gentiles, a principio rerum creati; sed terra formati fuere in Adamo. Gentiles porro illos jumentis infipientibus píalmo hoc comparatos, fimiles illis factos aichat Pfaltes. Vepoto qui jumentorum more, morti devoti essent : morti inquam zternz, à qua non refurgerent in vitam. Sepulchra corum , domus carum in eterson: inquit Plalmus. Nec non ibidem. Vique in eternum uon videbunt lamen: Ab illis proteres distinctos habuit Judzos David idem Pfelmo codem : quos nempe hortatus est ne Terrigenas & bestias illas timerent. In quorum fellicet greges judzorum olim futurum ellet imperium: Dominebapeur corum luftim matutine. Jufti, judzi funt : de quibus fapra. Dominatio porro illa judeorum in gences, nec non maturinum illud, explicabuntur fuo loco. Rationem reddidit hanc Pfalmus idem, quare gentiles corrigenas, & prime creationis homines, non timere deberent judai, verbis feriation fequentibus. Atteilium, inquit, corum octerafiet in inferne à gloria corum. Verum tamen Deni redimes animam meam de manu inferi, cum acceperit me. Animam fuam cum judzorum animabus, confundebat judzorum Propheta & Rex David. Nullus, aiebat ille, gentilium animas redimet. Judzonum animas redimet Deus, cum judzos acceperit : vel quo tempore judaos ejectos receperic. Refurgent gentiles in mortem eternam: vel quod idem eft,morientur in eternum; creationis sus fato. Resurgent judzi in vitam zreznam : vel quod idem of, vivent in mernum; recreationis & clectionis sua preengativa. Parvi igitur pendant judai vita zterna donandi, gentiles morti zternz afcriptos.

Tanta vero intercapedine cognationis & generie distabant judati à gentilibus, ne qua ratione plures dantur regionibus incognitis animantium incognita itidem spe-

cics;

cles; plures etiam date fuerine genter ludeis ignorate : in regionibus puta illis quas judzi ipfilignoraverunt. Neque rantom judzis ignoratz gentes illz sled & illocum patribus incognite. Parribus inquam, municipate ab Adamo. Quo respiciens Deus hac interminabatur judais, Deuteronomii 28. Ducet te Dominiu & Rogem taum in gentem quam ignore, tu, & Patres tai. Patrestindererminate dixit: Quo nomine Adamus ipse venit; primus paser, & pria mus ludzorum limus. Ergo non omnes gentes ab Adamo, & posteris Adami judzorum parribus, cognitz: imo fuere illis omnino ignoratz, Mole iplo telte. Atqui non ignorant homines luas progenies. Neque ignorate ludzis fuiffent, corumque patribus, gences illz; fiab illis, vel corum patribus, progenitz fuiflens. Gentes vero illa judais & judeorum patribus incognitz, fuere verifimiliter, Americanz, Auftrales, Groenlandicz : & carera ad quas neque dum vel Judais, vel Christianis gentilibus, penetrare lieuit. Adnecte his que de Rege judeorum scripta funt, plalmo 18. Popului quem ignoro ferviet mibis Et de Pfalmo cadem interpretate d'conjice, que de Detterobut inderion Planetta W Rey Livid, Nultes . simon

Arque ut vero verissimo vincam; Genriles, genere, & prima sui origine, diversos à judeis: attende cogitate ad illa que edicebat Deus Abrahamo, quo tempore circumcissonem illi, & toti domui ejus indicebat, Genescos 17. Circumidetar, inquit, vernaculus de emptitius, de quodennque non fuerit de firpe vestra. Id est, quodeumque non suerit de genere Adamico. Adam enim Stirres & origo prima suit Abrahami. De quo Genesis: & de quo Euangelium Da Luez est. Emptitii ergo illi de quibus loquebatur Deus Abrahamo, qui non erant de stirpe Abrahami; neque erant de genere Adami, que Stirres Abrahami erat.

Alie-

Alienigenz crant: ab alio quam Adamo, & stirpe Abrahami oriundi. Neve frustra hic contendas, per sirpem Abrahami, Abrahamum ipsum intelligendum, quatenus pater judzorum , & pater judzorum primus intelligitur, ratione habita ad Promissiones, primo judzorum factas Abrahamo: quo etiam intellectu ponítur primus, & ranquam stirps judzorum statuitur capite I D. Matthzi, que est Genealogia Christi. Nec non ut tibi constet, & tute iple fateare, firpem hoc loco Abrahami, ad Adamum patrem Abrahami ipsius revocandam : lege que scripta sunt in fine capitis ejusdem 17. Geneseos. Es omnes viri domus illius : (id est Abrahami) tam vernaculi, quam emptitii , & alienigene , pariter circumcifi funt. Habuit ergo Abrahamus ipse domesticos populares, vernaculos, & codem genere Adamico, atque ille, oriundos: Tum vero emptitios; & Alienigenas; id est qui erant generis alieni & stirpis alienz, à genere & stirpe Abrahami: qui originem fuam non ducebant ab Adamo, flirpe Abrahami : vel quod idem est, qui non erant Adamitz. Quos ramen circumcidisse hic dicigur Abrahamus, pariter, id est, aque arque si fuissent Adamitz, & de stirpe Abrafrancel neens: nec non ex files Efurremobi. Seel imad

Gentilium & populotum omnium stirps & origo prima, consus & incognita hac de causa est; quod à principio incognito, & à seculis innumerabilibus Aborigines creati in tetris omnibus, increscente propagationis luxurie, qua alii superalios trus & retrus sunt; nec non multiplici compositione, qua invicem permissi & concreti sunt; ortus sui primi notitias conturbaverunt. At, quid tale judais non accidit. Illorum etenim propria & certa constituitur origo, & stirps in Adamo: à principio cognito, neque usque adeo longe petito; continua itidem à gentilibus

Verianti hujus vadem habemus Josephum judeum, & renum jadaicarum scriptorem accuratishmum : ubi conara Appionem , propriam sur genti asseruit originem,
quam ille eo loci vocavit vadeum: quamque idem in an-

riquitatibus fuis judaicis deduxit ab Adamo.

Gentiles qui ex mea hypothesi Aborigines creati à principio in terris omnibus; Filii londium, ubique fene semper vocati sunt: propter hoc ipsum, quod stirpes & origines suas primas duxerunt, non ab uno homine, sed ab innumeris creationis prime hominibus. Filius vere beminis simpliciter dictus, judzus est: qui & filius Adam, & silius sempe Adam patris primi judzorum, & gentis judaicz auctoris unici: nec non illius hominis silius, qui Isch, id est Vir, per excellentiam appellatus est; & cujus uxor Ischa, id est Virago nun-

cupata legitur Geneleos 2.

- Vulgata opinio eft, gentiles oriundos effe ex hominibus Illis judeis, qui à judeis in gentes abierant. Verbigratia: ex filis Caini, qui le ipsum familia patris sui Adami abdicaverat : ex filis Cham, cui Noe maledixerat : ex filis Ismael nothi: nec non ex filis Esau reprobi. Sed omnibus notum effe debet, generis hujus judzos, nufquam in alienigenas & gentiles; fed in ludzos,& in fratres ludzorum reputatos. Cujus rei locuples testis Moses est Deuseronomii capite 23 ? ubi agit de his qui ascribi in civitatom ludzorum idonei essent. Non abominaberio, inquit. Idamaum, quia frater taus est : neque Agyptium, quia advena fuifi in terra ejus. Nota hie diligenter, Idumzos fecessione sua à filis Abrahami, capite minutos; restitui in cives ludzorum, ranguam fratres ludzorum, & ejustem generis Indaici. Ægyptios vero in cives corundem adicitos, endilla

tanquam hospites, tanquam alienigenas, & generis gentilitii. Fratres judzorum credidit Idumzos Moses idem: quando misit nuntios ad Regem Edom, qui dicerent, Has mandes frater tons Israel. Numerorum capite 20.

Annumerantur & inter fratres judzorum, Ismaelitz; qua ratione semen Abrahz dicuntur, Genescos capite 2 1. Filium ancilla saciam in gentem magnam, quia semen tuum est. Eadem argue de Ammonitis, & de Moabitis; quatenus sunt semen Lothi, eodem patre oriundi quo Abrahamus natus erat: Thare nimirum, patris Abrahami. Eadem reputa de filiis Cain, & de filiis Cham: & reliquis quibus secessus suit à Iudzorum civitate alienus: utpote eadem stirpe, & codem Adamo ortis quo Abrahamus ortus erat.

Dicti funt Fratres, ludzi omnes : quia ejusdem generis Adamici, & patre uno Adamo fati funt omnes. Gentiles autem neque fratres omnes inter le, & invicem; neque fratres Iudzorum reputati sunt. Non fratres inter se & invicem omnes: quia invicem fere omnes diversis omnino patribus, ex innumera primorum hominum creatione prognati funt: quapropter & Filii hominum vocari meruerunt; ad differentiam ludgorum, qui omnes patre uno Adamo claruerunt; atque capropter Filii hominis imigniti fuerunt. Non numerati funt gentiles inter fratres judzorum : quia enim, alterius generis, & diversi à genere Adamico, alienigenz, advenz, & peregrini ; pufquam vero fratres judsorum habiti funs. Non poteris alterius generis hominem Regem facere-, qui non sit frater taus : edicebat Deus judzis, Deuteronom. 17. Id est, non poteris gentilem qui non est frater tuus, quia alterius generis est, constituere tibi in Regem. Sed eum tibi constitues, Quem Dominus Deus tuns elegerit de numero fratrum

fraram tuerum : id est judzorum. Quod ibidem scripermett of the control sibilized mere they come it and

Gentiles ergo statuamus genere & stirpe diversos, à genere & Stirpe judzorum. Quod probandum mihi incu-A gammaranter & luces france bed and and an arrangena A

couracione feigen Abraha dicinaun Genelcos espire ari

Padend Loth, coden parte offund que Abrila HEOLOGI

I. T u. A. A. Ditt ejuflem generes

Probatur ex Genesi origo gentilium diversa ab origine Indaorum. Gentiles creati fuerunt creatione illa que enarratur capite 1. Geneseos. Creata animatia omnia, & creati omnes homines, masculus & famina, sexta creationis die; sicut & planta & arbores & volatilia, suis diebus; per universum terrarum orbem. Quare die illa non fuerit creatus unus homo & solus, in terris omnibus, à que omnes homines nascerentur.

GE VERO, ut nihil intentatum relinquam, quod ad celeberrima difputationis elucidationem conducere & conferre valucrit; demonstrabo Gentiles genere diversos à Iudzis, ex Genesi ipsa. Cujus scilicet lectione bene intellecta, Sole cla-

rius appareat, primæ creationis homines longissime creatos ante formatum Adamum : quem ex mea hypothesi stirpis Iudaica auctorem statui.

Verum

Verum enimvero, legere id quod vel opinione indudus, vel superstitione præoccupatus, neque velis neque audeas intelligere, nec legere est. Fidem ego hic quæ adhiberur mysteriis sacris interpello : sed sidem illam quæ bonz mentis foror est, quaque rectam rationem amat. Facessant ergo hinc Miracula incomposita, & male conciliata, quæ fibi illi fingunt, qui ad fidem oriofam recurrunt. & non necessariam Dei omnipotentiam, si quando ratione minus possunt. Hoc illi proficiunt, ut cum omnia une delectu credant, nihil illis credatur. Vbi enim ratio tota enervatur, ibi cadit tota fides. Przcipue in illis quz naturalem, rationalem, & historicam seriem continent. Qualia sunt que enarrantur capitibus primis Geneseos, de creatione primorum hominum, de formatione Adami & adificatione Eva uxoris sua, nec non de Caino & Abelo fratribus. Quorum omnium summos hic tantum apices attingam. a group bing as a personality and full

Constat ergo ab initio Geneseos; sexto die illo, quo terra produxitanimantia omnia, Deum codem die fecisse hominem; & creavisse illos masculum & sæminam. Fecit hominem; loquitur Genesis de homine in specie. Creavit illos; enarrat individua. Masculum & sæminam; declarat, unicuique homini masculo, creatam suisse suam fæminam. Masculus enim & sœmina eo loci, pro uno homine sumuntur. Declarat etiam, non abrupta serie, sed uno actu, codemque tenore creationis, productos à Deo fuisse homines, masculum & sceminam; quippe qui duo, unus homo erant. Vocavit autem Genesis; hominem illum masculum & fæminam, Adam. Nam si quando, vel hominem indistincte, vel genus ipsum hominum designare opus habet Scriptura, proprio & innato Adami

nomine, omnes ex æquo fignificare consuevit.

Porro; qua ratione creationis Terra germinaverat herbam; qua ratione prodierant arbores; qua ratione animata fuerant animantia omnia; qua ratione inquam producta hac omnia fuerant, fecundum species suas; per suos dies; una eademque progressione creationis; super omnem terram; sive notam atavis nostris, seu novissime, five nondum cognitam: Inducendum est, eadem analogia creationis, formatos à Deo fuisse homines, masculos & fæminas, uno die, una eademque nec intermissa creatione, & ubicunque terrarum: neque regionem ullam fuisse in terris, que germinavisset herbam, que produxisfet arbores & jumenta; quæ intra fextum & ultimum absolutz creationis diem non habuisset suos homines & fuos dominos. Ad hoc certe creata illa fuerant, ut servirent homini suo domino, loquendo in specie; vel hominibus suis dominis, enarrando individua. Deus aurem fecisse quid frustra videretur, & quid non conveniens; si eo iplo die quo destinaverat illa ut servirent homini; nec creavisset codem tempore homines, qui vel eis usi fuissent, vel uti potuissent, ubicumque terrarum & illa producta fuerant.

At, si ponimus Adamum, primum & unicum hominem, à quo deducte & essure deinceps suerunt per totum orbem coloniz omnes hominum: ad quid per illud immensissimum spatium temporis, quo poruit universus orbis per unam & solam hanc prosapiam, habere suos colonos & suos dominos: ad quid inquam, regiones Mesopotamiz antipodes, germinavissent herbas & olera? quibus dominis pependissent fructus arborum natarum in terris illis? quos juvissent terrum jumenta, sic creata & nuncupata ut juvarent homines? Vel enim per illud longissimum tempus, si non frustra, certe ad alium usum ad quem

quem non destinaverat ca Deus, fuisse creata illa; vel fatendum est, ibidem creatos fuisse homines eodem tempo-

re, qui eis dominarentur, qui eis uterentur.

Creatus fuerat Mundus in principio, undecunque perfecte ornatus, undecunque perfecte bonus, atque adeo undecunque perfecte pulcher. Creatus vero mundus fuisset in principio, undecunque inornatus, undecunque imperfecte pulcher, atque adeo imperfecte bonus, quod nesas esset cogitavisse; si quotquot sunt terra in mundo caruissent in principio, suis hominibus. Desormes nempe suissent terra omnes, si caruissent in principio suo gramine, suis arboribus, & suis animantibus: sed informes omnino evasissent, si caruissent in principio, decore & ornatu suo pracipuo, & suis hominibus; propter quos terra ipsa omnes creata erant, & quicquid in terris nascitur. Tum& si desuissent terris ipsis manus, cultum poscentibus.

Quale autem fuerit super hoc Dei consilium in creatione mundi; deprehenditur ex Dei ipsius consilio, in conservatione & regimine mundi ejusdem. Scriptum est Exodi 23, Deum, quo tempore educebat Israelem suum ex Ægypto, ut illum ad terram Chanaan intromitteret; hæc illi cavisse. Non ejiciam populos terra Chanaan à facie tua, anno uno, ne terra in solitudinem redigatur, & crescant contra te bestia. Paulatim expellam eòs de conspectu tuo, donec augearis & possideas terram. Scriptum illud idem est Deuteronomii 7, his verbis. Consumet Deus nationes has in conspectu tuo, paulatim, atque per partes. Non poteris cas delere pariter, ne

forte multiplicentur contra te bestia terra.

Duplex ibi cernitur cautio, quare nollet Deus ex intervallo anni unius, neque uno omnes impetu ejicere nationes terræ Chanaan, quarum in locum sufficiebat populum suum Iudaicum. Prima erat; quia nolebat ter-

ram illam cui benedicebat; informem & indecorem folitudine evadere: horror enim, non decor est in solitudine; imo nota est maledictionis solitudo. Proinde lamensabatur Prophera super lerusalem maledida. Quare sedet fola civitas plena populo? Er inferips idem. Egreffus est à filia Sion omnis decor eius. Abierunt eius Principes, abierunt eius virgines & juvenes eins in paptivitatem. Tum Isaias capito 64. Civitas fancti tui facta est deserva. Ierufalem desolata est. Secunda cautio erat : ne crescerent & multiplicarentur bestiz teriz Chanaan, contra populum dei. Prima cautio decoris erat : secunda securitatis. Nolebat Deus nutu & momento, quod potuerat, nationes terræ Chanaan delere: fed eas paulatim expellere, donec augeretur populus Iudaicus, & plenus effet numerus terra illius suorum hominum & suorum habitatorum: qui foret terra decor. Volebat dominus augeri populum suum, ad numerum illum sufficientem & plenum habitatorum; quo potis effet vindicare se à bestiis terra Changan: qua fo-Aret populi fui fecuritas. Inem salange W anoisevalues

At si duplex suit illa Domini cautio, eaque diligens, super terra tantum Chaman decore, & securitate populi sui Indaici: quamvis numero abundarent ludai, & tunc temporis ad multa centena millium excrevissent: Quid non cavisse Deum putabimus in creatione mundi, super decore, non terra tantum unius, sed terrarum omnium quotquot sunt sin mundo; ne in solitudinem redigerentur, si creavisset in principio, vel creare instituisset hominem & seminam, solos in terris omnibus? Et si noluit Dominus exponere multa centena millium Iudaorum, bestiis terra sive regionis unius: an verisimile existimabimus, Deum exposuisse hominem & seminam solos, bestiis terrarum omnium à Certe, si nimium crevissent & mul-

& multiplicatæ fuissent bestiæ terræ Chanaan, contra centena millia multa Iudæorum qui illam habitarent: quidni crevissent nimium & multiplicatæ suissent bestiæ terrarum omnium, contra Adamum & Eyam, solos in terris omnibus?

-noupon allago : C.A.P. u. T. II.

Formatus fuit Adamus feorsim à primis hominibus, formatione illa que enerratur capité 2 Geneseos. Adamus primus & pater Indeorum, non omnium hominum. Diversa omnino formatio Adami, à creatione primorum hominum. Eva non potuit adificari eadem die qua Adam formatus est.

XPEDITIS & perfectis capite primo, diebus creationis sex, qui numerorum primus est perfectus: incipit auctor Geneseos secundum caput à sanctificatione Sabbati, qui dies est septimus; & resumit que primo capite dixerat de creatione universi, cui nihil deesset amplius enarrandum. Quia vero Iudzorum gens segregata erat ab aliis & universis terræ gentibus: quia elegerat illam Deus, ut esset ei populus peculiaris de cunctis populis qui sunt super terram: quod reposuimus supra ex Deuteronomio, capite 7: Auctor idcirco Pentateuchi, Iudzus & ipse, eujus institutum erat scribere originem, propaginem, leges, & chronologiam gentis suz: seorsim à creatione universali totius mundi & gentium omnium, incepit formationem particularem primi hominis Iudzi, à quo gens illa peculiaris & electa derivata est. Nimiram, ex qua gente falus oriretur gentibus omnibus in Christo, quemadmodum ex eadem perditio emerserat gentibus omnibus in Adamo.

Es formavis Deus hominem, Genescos 2. Hominem, id est,

Adamum. Sed enim, quia narratio hæc per E T incipit; creditur vulgo formationem hanc Adami patris primi Iudzorum, specialiorem suisse explanationem creationis illius hominis in specie, de qua egerat Moses capite 1. ubi dixit Faciamus hominem, &c. Sed non advertunt qui hæc autumant, particulam E T, principium suisse rei novæ apud Hebræos, non seriem ante actæ: qualia frequentissime reperias narrationum principia, apud omnes auctores sacros. Imo & libros per E T incipientes. Prophetiæ Ezechielis principium, hoc est. E T sattum est anno trigesimo. Item Ionæ. E T sattum est verbum Domini ad Ionam.

Formationem hanc Adami patris primi Iudzorum, de qua agimus, non fuisse primam illam creationem hominis, de qua mentio fit superiori capite Genescos. Hanc inquam formationem Adami secundam, & secundi capitis Geneseos; non fuisse primam illam, & primi capitis creationem; hine maxime præsumitur: Quod pro indubitato & confesso sit, primam illam creationem & primi capitis, quæ ex mea hypothesi primorum hominum creatio est: confectam fuisse uno illo sexto & ultimo creationis die; qualis describitur capite illo primo, Impossibile sed enim est, transacta suisse illa omnia qua narrantur capite secundo, ab Adamo formato usque ad Evam ædificatam, per id temporis quod potuit adhiberi à vespere ad mane unius diei : Ergo multo minus per dimidium diei illius fexti, quo Deus creavit primum animalia omnia, deinde hominem. Numeremus certe momenta singula, quibus declarare Deus voluit facta fuisse illa omnia cum tempore, quamvis potuisset agere fine tempore : nihil tale reperiemus in prima creatione hominum: non acta intercifa creationum masculi & fœminz.

minæ, qualia sunt longo tempore interrupta ab Adamo ufque ad Evamoin onev mell viente hier and and bigo

Dicitur primo, Deum formavisse Adamum de limo terre. Vbi nota, Deum qui primo capite hominem creaverat, non ex terra simpliciter, sed ex eadem illa prima materia qua terram ipsam creaverat; in hoc secundo capite formavisse Adamum de limo terræ. Nota inquam, Deum qui se in primo capite creatorem primorum hominum præstiterat; in hoc secundo capite plastem Adami se exhibuisse. Quocirca & plastes Iudzorum dictus est Deus, Isai. 45. Hac dicit Dominus sanctus Ifrael, plastes ejus. Plastes Israel, quia plastes Adam patris primi Israel.

Sed de illis supra satis superque egimus.

Dicitur secundo : Deum inspiravisse in faciem Adami spiraculum vita. Tertio: Tulisse eum in Paradisum. Attende serio ad illa verba Genescos. Plantaverat autem Dominus Paradisum voluptatis à PRINCIPIO, in quo posuit hominem. Principium verò illud intellige, non de tempore illo quo Deus formavit Adamum: sed de Principio illo retro longissimo, de quo scriptum est ad aperturam capitis primi Geneseos, In principio creavit Deus calum & terram: quo etiam creavit hominem in specie, id est homines prima creationis omnes, qui terram à principio creatam illo coluerunt. Certe, si Adamus hic fuisset homo ille creatus in principio, & triduo post terram creatam; non dixisset Genesis super hoc Adamo quem tulit Deus in Paradisum, Plantaverat Dominus Paradisum à principio: imo vero illud: plantaverat nudius quartus Paradisum. Tertio etenim creationis die apparuit Arida, & plantatus fuit Paradisus: die autem sexto creatus est homo ille in specie.

Scriptum est quarto: Deum dedisse Adamo huic leges:

przcepisse illi quid comederet, quid non comederet: quid faceret, quid vitaret. Nota vero hic curiose, nullam legem datam prima creationis hominibus, qua enarratur capite 1. Geneseos: nullamque hominibus illis interminatam arborem. Dixitque Deus; Ecce dedi vobis omnem herbam afferentem semen super terram, & universa ligna, qua babent in semet ipsis sementem generis sui; ut sit vobis in escam. Interminata est arbor scientiz boni & mali; secunda creationis homini Adamo, quæ enarratur capite 2. Præcepitque ci Deus; Ex omni ligno Paradisi comede. De ligno autem scientia boni & mali, ne comedas. In quocumque enim die comederis ex ea, morte morieris. Illa autem ut diversa instituta, ita manifesto diversa tempora arguunt. Quinto: balbutiens nobiscum Scriptura, demonstrare voluit, Deum didicisse quasi experimento, & per quoddam tempus elapsum, Adamum folum fine adjutorio, nec coluisse, nec custodiisse commode Paradisum. Proinde vero dixisse Dominum; Non est bonum, hominem esse solum. Faciamus illi adjutorium simile Cus.

Sexto: Adduxit Dem ad Adamum omnia animalia terra, & universa volatilia cali. Qua non verifimile est convenisse per dimidium unius diei. Eo quippe venturi erant Elephanti, ex remotis India & Africa regionibus, quibus lentus & gravis incessus est. Quid porro dicam de innumeris fere animalium & volatilium speciebus, hemisphærio huic nostro incognitis; quibus tantum maris tranandum, & terra menendum erat, ut ex America in Mesopotamiam venirent, & suum ibi nomen sortirentur?

Septimo: Vidit Adamus quid vocaret ea. Vidit. Id est, ut apposite quaque nominaret, in qualibet appellatione ratiocinatus est: Id est, exercuit mentis operationes illas qua discursu & tempore distinguuntur. Neque illud pos-

fibile

sibile est, Adamum intra diei unius dimidium, vidisse animalia & volatilia cœli omnia, tum vero, nomina illis omnibus convenientia, ratiocinando accommodavisse; qui neque nomina illa distincte pronunciando, & continua serie enarrando, intra breve adeo tempus enuntiare potuisset.

Octavo: Immisit Deus soporem in Adamum: cumque obdormiisset: id est longum & profundum præ sopore dormiisset Adamus: Tulit unam de costis ejus Deus, & replévit carnem

pro ea.

Nono: Edificavit costam in mulierem. Neque vero crediderunt judzi hellenistz, zdisicatam suisse costam Adami in mulierem, eodem die quo Adamus formatus est. Asseverant enim, Adamum formatum suisse prima Luna; id est, primo die Lunz: Evam autem zdisicatam secunda Luna; id est, secundo die Lunz. Quod retulit illustrissimus S ALM As I u s in annis suis climastericis; superstitionemque Iudzorum resutavit: Mentem vero eorundem aperuit, qua dissito diei intervallo Evam post Adamum zdisicatam suisse crediderunt.

Decimo: Adduxit Evam Deus ad Adamum. Horum vero omnium si rire siat summa; non dicam dimidium dici, sed non dies solidus, non hebdomas, non mensis, dimidio horum suffecerit.

Neque illud prætereundum est, quod Adamus vocavit mulicrem illam Viraginem, quia ex Viro sumpta erat: nec vocavit eam Haminem, quemadmodum in prima creatione vocatæ suerant sæminæ hominum: Creavit hominem masculum & sæminam. Vir quippe hic secundo sormatus, tantum excellebat super alios homines primo creatos, & deinceps progenitos: quo nomine primus & pater suturus erat gentis sudaicæ Deo electissimæ; nec non quo

Dei confilio vicem exhibebat torius generis humani: Ve fuum adjutorium non invenerit Vir ille inter hominum forminas; led viro illi zdificanda fuerit Firago, ceteris forminis excellentior. Atque hinc in posterum tam rigide interdicta matrimonia Iudzorum cum fœminis gentium: prohibitz nuptiz filiorum Dei cum filiabus hominum. Ne scilicer contaminaretur populus sanctus & electus, cum gentibus prophanis & gregatim creatis.

De mirabili formatione Adami. De mirabilibus Isaaci & Christi sconceptionibus. Adamus typus Christi factus fuit in omnibus similis Christo, excepta justitia Christi. Eva sponsa Adami, figura & ipfa Ecclefia fponfa Christi.

V i sedulam navant operam lectioni sacrorum co-dicum, & serio illis incumbunt; deprehendunt cres homines peculiari & mirabili formatione productos. Primus est, Adamus. Secundus, Isaacus. Tertius, Iesus Christus. Primus, Adamus; cui terra mater, Deus pater fuit. Secundus, lízacus; cui Abrahamus pater, Deus mater fuit : desierant enim Sara fieri muliebria, Geneseos 18. Quo respiciens Deus, Isaiz 46, & Iudzos Isaaci filios alloquens, ait se illes portavisse in utero suo, & geflavisse in vutva sua. Tertius est, Iesus Christus; cui Virgo mater, Deus pater fuir. Vtrifque, Adamo & Chrifto, qui torum orbem sub imputationes suas mitterent, Deus pater fuit. Filius Dei fuit Adamus: filius Dei fuit Christus, & Filius Deus. Peccator fuit Adamus: Iustus fuit Christus. Cetera similes fuerunt Adamus & Christus. Fuit Adamus, typus Christi, & terminus Christo oppositus. Fuir Isaacus, medius inter Adamum & Christum, & figura Christi. Fuit Christus, Isaaci prototypus, & Adami

antitypus.

Vulgata opinio censuit, Adamum suisse formatum à Deo grandem, ad persestam staturam hominis: & quo die natus est, attigisse annos triginta tres, quibus Christus mortuus est. Facilius sane inducerer ut crederem, Adamum suisse in omnibus similem Christo, excepta Iustitia Christi: qua ratione Christus factus est in omnibus similis Adamo, excepto peccato Adami: atque adeo Adamum, non illico, & primo die; sed ex intervallo, successive & per atates suas, provectum suisse ab infantia & adolescentia, ad virilem statum; iissem gradibus & annis, quibus Christus pervenit ad candem atatem; quibus Isacus illam attigit, mirabili & ipse conceptione essicus; quibus denique ceteri homines consueto modo geniti, provehuntur ab infantibus ad viros.

Imo & hoc verismillimum comperiet, qui seriam contemplationem injiciet super historiam ipsam Adami, à formatione ejus, usque ad adificationem Eva, uxoris sua. Formavir enim Deus Adamum extra Paradisum: quem deinde tulit in Paradisum, at operaretur illum, ait Genesis. Formasum suisse Adamum Infantem extra Paradisum, hine conjicio; quia delatum doceor in Paradisum, ut operaretur illum. Eo igitur pubertatis & atatis sua

anno, quo potuit operari cultura Paradifi.

Paradisum rursus illum conjicio regionem suisse illum terra sancta, qua Arabia solix est. Terminatur enim cap. 21 Genes. Tigride & Euphrate siuminibus, qua junctis confluentibus, qua Arabiam respiciunt, in simum Persicum exonerantur. Arabia item selix intelligi videtur, Paradisu Domini, loco illo Genescos i 2. Vbi Loc elevatis oculis vidit omnem circa regionem Jordanis, qua universa

universa rigabatur, sicut Paradisus Domini, & sicut Egyptus venientibus in Segor. Comparavisse enim & junxisse credibile est Genesim, Arabiam selicem & Ægyptum, re-

giones vicinas, & omnium amcenissimas.

Delatum conjicio Adamum ad terram illam fanctam, ratione eadem qua manu correptum à Deo Abrahamum comperio, & deductum ad terram eandem. Nempe, ut terra illius naturalem possessionem iniret primus, & pater sudzorum omnium, Adamus: quamque deinceps, strictioni quodam jure, & peculiari magis pacto, promitteret & daret Deus Abrahamo, sudzisque ejus posteris: semini quippe Adami & suo.

Adolescente Adamo, & operante cultura Paradis, cogitavit Deus de adjungenda ei Vxore: Et tanquam incertus quam illi propriam dicaret, Adduxit ad eum cuncia animantia terra, d'universa volatilia cali, ut videret quid vocaret ea. Omne enim quod socavit Adamus anima viventis,

ipfum eft nomen eju: called vogel minigal thanois flan

Duo hic conjicio. Primum : ex eo quod scriptum est, Vi videret Adam quid vocaret es. To videret, denotat Adamum usum fuisse ratiocinatione sua, in nominibus propriis & signatis, que dedit animantibus & volatilibus omnibus. Acque hinc conjicio, Adamum ephebum apprime edoctum fuisse naturalem omnem historiam animantium & volatilium. Quale notum est de Mose expofito quem legimus cura filia Pharaonis eruditum in omni Agyptiorum fapientia. Quin & Rabbi Moses Ben-Maymon, refert libros antecessorum suorum, qui mentionem faciunt Przceptoris ipsius Adami, quem dicunt fuisse nomine Somboscer. Et quamvis parum credam Rabbinorum fabulis: nihil tamen adeo fabulosum est, quod non antiquam redoleat ventatema ananco a bar a luno ? Deinde diniver!

Deinde; ex eo qued scriptum est, omne qued vocavit Adamiu anima viventis, ipsum est nomen ejus; conjicio, Adamium, que tempore naturam animantium & volatilium ominium concipiedat, codem momento scriptis illam mandavisse; nec non in Commentaria redegisse nomencelaturas omnium. Que mode enim sieri potusset, ut omne qued vocavisset Adamus posum suisset nomen ejus, tempore Mossis, nisi Adamus codem momento; que suis nominibus vocabar animantia & volatilia omnia, Dictionaria illorum nominum composuisset, ad usum posteritatis, & ne exciderent memoria Adami ipsus multorum animantium & volatilium nomina, que nunquam forte deinceps visurus erat? Non enim sert unaqueque tellus & regio omnia animantia & omnia volatilia.

Appellavit Adamus nominibus fuis cuncta animalia & universa volatilia, & omnes bestias terra. Ada vero, ait Genelis, non inveniebatur adjutor similis ejus. Absurdum autem videretur, quafitum fuifie adjutorem Adamo fimilem, inter bestias terræ & volatilia cœli. Quæ enim vel similitudo vel relatio est homini, cum quadrupede & volucri? Verum advertendum eft, annumeratos fuisse hoe loco gentiles, & primos illos quos pofui creationis prime homines, inter cetera viventia; ratione cadem qua illos indistincte cum bestiis vocatos legas, Populum qui calcat terram, Isaiz 42. Imò & bestias à Iudzis habitos & traductos. Quod supra & plus satis demonstratum est. Illud ergo voluit Genesis, adjutorem non inventum suisse Adamo, inter animalium, id est gentilium illorum faminas. Eximio nimirum homini illi Adamo, qui Ish erat, eximia uxor obtingere debuerat, que Ische esset; neque vero generis gregarii & gentilitii fœmina. so lo aireanuaem unola

Ada ergo adificata fuit uxor. At non exfurgit neque ab-

folvitur tam cito edificium, ut habitari possit illo codem die quo edificari incipitur. Ita neque edificatam concipio Evam eò persectionis & etatis provelle, qua nubilis & habitabilis esse potuit, illo codem die quo extracta suit ex costa Adami.

Adde quod Eva sponsa Adami, figura fuit mystica Ecclebe fponse Christi; argumento codem quo posuimus, Adampm; cypum fuiffe Christi ipsius. Imò & illud certistimum est, matrimonium ipsum Adami & Eva, fuisse facramenrum & mysterium in primis fignificans conjun-Aionem illam unanimem, qua Deus adheret Ecclesie suz. Ædificatam surfus intelligions Ecclesiam sponsam Christi, capite 16. D. Matthei; quemadmodum edificatam legimus, capite hoc Genescos, Evam sponsam Adami. Quibus autem five gradibus, five gratibus, five temporibus, creverit Ecclesia Dei, videre est apud Ezechielem capite 16; ubi Deus ipse Ecclesiam suam alloquitur his verbis. Multiplicatam quafi germen agri dedi te. Multiplicata es & grandis effecta; & ingressaes, & pervenisti ad mundum maliebrem. Vbera taa intumuerant, & pilus tuus germinavit. Et ecce, sempus tuum, tempus amantium. Crevific Evam sponsam Adami concipio, ab infantia ad adultam atatem, paulanm : quemadmodum exfurgit zdificium ; quemadmodum multiplicantur & crescunt arbores, que vocantut hic agri germina; à surculis puta, ad ramorum luxuriem; & quâ ratione crevisse hoc loco legimus, Ecclesiam sponerco romit Genelis, adjutorem non inventum fuijed ma

Adduxit Evam Dominus ad Adamum. Evam autem conjicio puberem & viri potentem factam, adductam fuisse ad Adamum, tempore illo quo Adamus & ipse vir plenz maturitatis essectus est; annum circiter zetatis suz trigesimum terrium. Vt peccavisse putetur Adamus codem

dem anno, quo creditur mortuus Christus pro peccato.
Adami.

Que omnia si ita se habeant; qualis amabo differentia suit, inter sormationem Adami & edificationem Eve, que recensentur capite e Geneseos: & creationem hominum, quos creavit Deus masculum & seeminam, à principio rerum, sexto & ultimo creationis die; que recense tur capite e Moss ejustem equal ama a que capita a Moss ejustem equal ama a que capita a moss ejustem equal ama a que capita a moss ejustem equal a ma capita a ma

fine & eft in focieties hominum, à longiffimis remports

Cain agricola. Abel pastor & custos ovium. Cain, occiso Abelo, times. Fugit panam fratricidis. Fugit, more reorum omnium, ad orientalem plagam Edeni. Vxorem ducis, generat silium, & in plaga eadem orientali civitatem adissicat. Adam genuisse dicitur silios & silias, à Setho nato usque ad mortem Adam spisus. Non scriptum est genuisse illos vet illas, ab Abelo occiso usque ad Sethum natum.

qui factus est de limo terre ; & excepta adificatione Eva, qua educta suit ex costa Adami: probabile est Adamum & Evam crevisse & vixisse in reliquis omnibus; eadem ratione qua homines omnes à longissimis temporibus creatos, crevisse & vixisse notum est. Imo qua ratione Christum & ipsum Adami antitypum, & modo mirabiliori conceptum, crevisse & vixisse perspicuum est. Quod ut clarius per Genesin ipsam intelligatur, persequamur quod superest historia Adamica. Postquam peccavit Adamus, timuit, eo quod mudis erat. Fecisque Dominus Dem Ada & axori ejus, tunious pellicas, di induit cas. Tunicas nempe ex pellibus occisarum animantium: qualibus indui consucrisse homines illius temporis credibile est.

eff. At enimvero, quis non inde conjiciat fuille tempore

codem coriarios, alurarios, & pelliones?

Cognovit Adam uxorem fuam Evam, que concepie & peperit Cainum primogenitum; deinde Abelum naeuminorem. Divilitque Adamus bona fua fihis fuis adultis. Quod fieri foler inter homines civili jure utentes, Terras feilicet arandas dedit Caino Adamus; oves paseendas Abelo. Erat ergo tune temporis, Menm, & Tuam. Quale fuit & est in societate hominum, à longissimis temporibus bene & legitime instituta. Patrimonia sua & fundos suos habuit Cainus primogenitus, quos coleret. Suum peculium & suas oves Abelus natu minor, quas pasceret & custodiret. Qualis parririo usu fit apud bonos omnes

& aquos Patres-familias.

Fuit Cainus agricola. Abelus pastor ovium. Qui dicit Aratoriam artem, multas alias supponit artes: & qui dicit Agricolam, innumeros fere presupponir artifices. At si nulli præter Cainum agricolam fuere tunc temporis artifices : maximus fane fuit Ardelio Cainus. Ergo fibr folus fodit ferrarias; fornaces excitavit; fibi incudem & malleos fabricavie, & alia fetramenta quibus vomerem enderer & procuderer locures fibi acuit, quibus cafe aral bores formas acciperent vel aratri; vel raftri, vel plauftri, vel ceteri id genus. Tum fi exfarre quod messuerat, panem, ut credibile eft, confecit : fibi folus ergo cavavit lapidicinas Cainus, unde molas eruerer: vel si tunc tempos ris nullus erac molendinorum ufus, eo deductus fait ubi flent nequam homines qui polentam pinsitant, & sibi pi-Arinum construxit ubi panes torreret. Fuitergo Cainus folus, araror, meffor, & piftor . Eas ergo Cainus arres folus exercuit, ad quas innumeri pene & fervi & artifices reu quirebantur que non più longà meditatione, & longiffid mo

mo usu reperiri potuerunt. Parva illa sunt. Nobilissimus omnium hominum, qui referebar Deum avum, & Terram aviam , deputatus fuit ad ferratias & lapidicinas, vel in pistripum ad tundendas segetes; quo damnati ad metal-

la, vel servi pœnæ deportabantur.

Veniamus ad Abelum. Scriptum est, fuisse pastorem ovium. Arqui Paftorovium, idem est qui custos ovium. Pascebar & custodiebar Abelus oves suas. Sed quare custodicbatillas Abelus? Quos fures timere debuerat, præter patrem, matrem, & fratrem, fi nulli præterea fuiffent homines in terris? Ab lupis autem & feris rapacibus, quæ gregem suum invasissent, plus Abelo ipsi, quam ovibus fuis, rimendum fuisset : ne in illum scilicer, neglectis ovibus, infurrexissent. I manifestal wrong of our condition

Verisimile porro est, Adamum degisle tunc temporis, vel in pago circumsepto, vel in oppido muris cincto. Postquam enim certum fixumque fuir in animo Caini, infandum illud quod meditabatur facinus; Dixit ad Abelum fratrem fuum; Egrediamur foras. Cumque effent in agro, consurrexit Cain adversus fratrem suum, & interfecit eum. Illud, Egrediamur foras, denotat Cainum & Abelum conclusos fuisse, vel intra sepravici cujusdam, vel intra muroscujuldam oppidi. Intra que fepta, vel intra quos muros, timuit Cain apprehendi, & obtorto collo rapi in carcerem, si palam & in conspectu vel paganorum vel civium, occidiffet fratrem sum. Interfecitque eum cum estent in Agro; qui opponitur Vrbi. Quod nota. Interfecit euch cum estent in solitudine, clam arbitris. Quod facere solent graffatores & facinorosi homines, qui flagitia, & homicidia maxime perpetrant. Pramia autem tempore illo benefactis decreta, & supplicia malefactis, hine apparet; quod Deus iratum & obstipo capite Caimulli

Q 3

num elloquens, quia porior illo Abel eran; hec illi dixir.

Quare ir simes, & our toncidis facies tua? Norme si bene egaris, recipies: sin antem male, statim in sir ibus procutum aderit?
In soribus, id est, in portis. Notum enim est locis quamplurimis scripture sacre, judicia apud Orientales exerceri solita in portis. Imo enamuunc apud eosdem, porta
eadem est que Curia. Significabat autem Deus Caino,
si male ageret, rapiendum ad judices qui poenas sceleris
sui ab eo reposerent. Quod docte admodum animadvertit, & quo me liberaliter communicavit M 1 c H A E L
M A R O L 1 V S, Abbas à Villeloing, prosapia illustri, &

gregem funt invalident, pisilion anothicum muni magang

Vigeamus. A quibus latronibus acceperat Cainus ensem, quo verteret sanguinem Abeli fratris sui? Item, quos timuit Cainus postquam intellexit palam esse quod patraverat fratricidium? cum dixir Deo: Omnii qui invenerit me, secidet me. Timuit enimvero judices suos, & leges quibus capite plecendus erat. Effugit ergo junididionem in qua occiderat fratrem suum : atque adeo in qua sistendus erat judicio. Er aufugit more reorum omnium, qui feiunt fe rem malam metuiffe, & pedibus illico perfugium parient: Aufugit inquam, in aliam regionem. Ad orientalem plagam Edeni, ait Genefis. Notari vero digna sunt verba ipsa, que cum Deo habuit Cainus anrequam fugeret. Ejicis me hodie à facie terra. Terra autem illa intelligenda ch fanda, à qua cjiciebatur Cain. Brero vagus & profugus in terra. Terra rurfus illa, intelligenda eft peregrina & gentilitia , ad quam effugiebat, & in qua vagaretur, ut fedem in illa quareret. Omnie igitar qui invenerit me. Nota, in terra illa peregnina & gentilitia. Ottilles me. Nimirum neque le bene turom credebat in terra extera, societis sui conscius Cainus. Neve putemus mun illum

illem timuisse incassum homines & Iudices sui temporis; cavit ei Dominus, dixitque eam ob rem dumtaxat; Omnis qui occiderit Cainum septuplum punictur. Possitque signum in Caino, ut non intersiceret eum omnis qui invenisset eum. Incassum autem timuisset Cainus, & in vanum posuisset Dominus signum in Caino, ne occideretur à quopiam homine, si vacuz hominum suissent terrz illz ad quas

Cainus confugifiet. Engage continued config.

Scitu digna funt quæ ad hanc rem scripsit losephus, Iudaus ipse, & antiquitatis Iudaica vindex acerrimus: quique nihil scripsisse putandum est, quod non, vel fando longinqua traditione accepisset, vel inquirendo lectione accurata didicisser. Profugum refert in Oriente Edeni Cainum, non in melius vitam mutavisse, sed facultates domesticas per vim & rapinas accumulavisse: Accitis, ait ille, undiquaque latrociniorum & nequitia sociis : nec non Magistrum illis ad facinorosam vitam effectum. Monuit me Clarissimus, idemque doctissimus Is MAEL Buil-LALDUS, se eadem fere legisse in MC. Graco Bibliothece Regiz, ex Chronico Hebraico translato: que latine reddita ita fonant. Cum vero multum itineris confecisset Cain, in quendam locum Cainan appellatum venit, omniaque scelerum genera patravit; pratereuntes ex insidiu invadens & occidens: Ex quorum spolits ingentem pecuniarum summam con-

At, qui genus amabo fuere homines & socii illi, quos ad partem prædarum suarum undiquaque accivisse Cainum memorat Iosephus? Num potius Caini nepotes vocavisset homines illos, si illos Caini nepotes Iosephus credidisse? Sed enim quia non credidit. Caini nepotes, simpliciter vocavit illos, Caini socios vel comites. Quales vocantur milites, à suis vel ducibus vel magistris. Item,

contra

contra quos accivit manum illam facinorosorum hominum Cainus? Anne armavisset nepotes suos, contra suos itidem alios nepotes? Neque vero illam suisse Iosephi mentem existimandum est. Ad quid vero armavisset nepotes suos contra nepotes suos? Nempe ut dominii sui sines extenderet? Sed neque illud verisimile esset in tanto terrarum vacuo, quale suisse intelligendum soret, osi Mundum & primos homines recens tuno temporis, vel creatos vel genitos supponeremus. Adde quod hoc soco Geneseos, que propria historia est sudeorum; nulli alii memorantur vel formati vel nati homines sudei, preter Adamum, Evam, & Cainum: illosque sudeos, de quo non ambigitur. Neque dum enim seminam ullam genuisse Adamum legimus; ex qua & fratre suo Caino prognatos conjiceremus homines illos quos querimus.

Quam ergo uxorem duxisse Cainum dicemus, ex qua genuisse Henochum novimus, cum esset in orientali plaga Edeni? Certe, si non ex familia Adami patris sui ex patris primi sudzorum; quod non potuit Cainus; quia nondum nata erat filia Adamo: Censendum est duxisse uxorem illam ex siliabus gentium; oriundam ex prima creatione hominum, que enarratur capite 1. Geneseos. Impius scilicet fratricida ille, degeneraverat à fancta sua

origine, & prophanis se gentibus immiscuerat.

Ad hanc orientalem plagam Edeni appulsus Cainus, adificavit civitatem; vocavitque homen ejus ex nomine silissus, Hemoch. Nimirum, ur distingueret illam abaliis civitatibus orientalis plaga Edeni; qua sua utique habebant nomina. Sed quibus architectis & fabris Vrbem illam posuit Cainus? Quibus civibus illam composuit? si non accersiti operarii, si non aliunde quam ex familia patris sui Adami dedusta Colonia, qua urbem suam habitaret?

Orbus erat tunc temporis Adamus. Abelus occifus. erat, Cainus effugerat. Et genuit deinceps Sethum Adamus, amos natus triginta & centum. Quem ut peperit Eva, dixit Adamus. Posuit mibi Deus semen aliud, pro Abelo quem occidit Cainus. Quibus verbis palam est, nullum aliud semen, nullam aliam propaginem suffectam suisse Adamo in locum Abeli, nisi trigesimo & centesimo atatis sua anno. Quo tempore Cainus jam tum uxorem duxerat, & urbem ædificaverat. Addir Genesis; Et facti funt dies Adami post quam genuit Sethum, octingenti anni. Genuitque filios & filias. Quod dixiffet haud dubie de tempore illo quod interelapium erat ab Abelo ad Sethum, si per illud tempus vel filios vel filias genuisset Adamus: Quia vero neque illos neque illas, intra illud tempus genuit: idcirco dixit Adamus genito Setho; Posuit mihi Deus semen aliud pro Abelo quem occidit Cainus. Id est, substitutus est mihi Sethus in locum Abeli mortui.

damum & Even alver formeres a Co, arque creatifue

Probantur ex monumentis gentilium, gentiles genere diversi à sudai, & à genere sudaorum Adamico. Disputatio de aternitate mundi in duas classes ab antiquis distributa. De tempore. De annorum fasciculis quos sibi fecerant Chaldai. De annis periodicis. De anno vertente & magno. Anni significati per serpentes. De spelunca avi à Claudiano descripta. De seculorum seculo.

Join us supra gentiles, genere, & affectione generis, ex adverso ludzis oppositos: stirpe alia quam stirpe ludzorum satos: nec non alienigenas à ludzis ipsis dictos & habitos. Vidimus gentiles & primos homines, capite 1. Geneseos creatos cum cœlo & terra; cum Sole & Luna, temporum & seculorum patribus: in principio illo cujus nullum datur hominibus determinatum principium.

Vidi-

· Vidimus partealia Adamum, à quo gens Iudaica est, capite secundo Genescos, seorsian formatum à primis illis, primi capitis; & prima crestionis hominibus. Vidimus Evam Adami fœminam, discontinua serie, neque illo ipso die zdificatam, quo Adamus formatus est. Vidimus Cainum agricolam. Abelum paftorem ovium. Fratres duos, penía divería, usu reperta & stabilita obcuntes munia. Abelum occifum à Caino, cum egreffi effent foras: occifum in agro, clam hominibus, & hominum frequentia semotum. Vidimus Cainum perterrirum, propter occilum fratrem fuum; homines sui temporis, id est ludices fuos pallentem: Patria fua profugum, & in Natione extera lattonum ducem; uxorem ducentem, fundamenta urbis locantem: neque vero urbis fine nomine, sed cui nomen esset dedicationis egregium, à primogenito suo Henoc. Quod ut clarius aperiam: Vidimus Adamum & Evam aliter formatos à Deo, atque creati fuerant gentiles, & primi creationis prima homines. Vidimus Cainum domo patris sui Adami, & familia Dei extorrem, ad gentiles remotos & alienigenas transfugam.

Vidimus denique tum ex Geness, tum ex locis aliis selectis utriusque testamenti, probationum strues quibus abunde demonstratur, gentiles genere diversos ab Adamo, atque adeo à Iudæis Adami posteris, constitutos. Quia vero sama est, juncta fortius ire argumenta; adnedere luber his ratiociniis sacris, gentilium ipsorum monumenta, quæ in numerato sunt quamplurima, super creatione Mundi & primorum hominum: quos antiquissimi & melioris notæ Philosophi & Historici, non ab Adamo nupere formato, sed ab æterno, vel à seculis po-

fuere innumeralibus, mailda ana olli organită at rand Et enimyero, in duas classes distributi fuere, qui de Mun-

Mundo disputaverunt. Una fuit asseverantium, Mundum ortus & interitus expertem, fuisse ab zterno, & futurum in æternum. Altera differentium, Mundum, & principium habuisse, & finem habiturum : utrumque autem, & principium & finem ejus, neque certum, neque cognitum. Qui Mundum posuere zternum, numen esse crediderunt, neque genitum, neque interiturum unquam. Imo Deum & Mundum voluere unum quid effe; & Deum , Mandam induille. lovem proprerea Deorum fummum, Mundum fuisse universum: animantem ex animantibus, & Deum ex dis, tanquam sui partibus, compositum. Mundi enim partes ipsas in Deorum æternorum numero reposuerunt. Deos quippe dari eternos. Inter quos, Sol & Luna, & reliqua coli sydera, æterno & irrequieto ambitu circumagerentur; neque foi ortus principium haberent, neque unquam desitura essent. Æternum vero fuille universum hoc, affirmavere hacpropter illi; quia si genitum esser, ex eo quod nusquam est, genitum fuisset. Nihil autem fieri ex nihilo, pro confesso habebant. Æternitatem quinetiam Mundi conjecere illi, per zternum tenorem illum, & perseverantem constantiam, qua Mundus permanet, & qua semper sui similis est. Quocirca & immutabilem dixere illum: quia talis semper fuerit, & talis semper futurus sit, qualis nunc est. Quo refer Ecclesiasta illud, capite 1. Quid est quad fuit? ipsum quad futurum est. Nibil sub Sole novum. Nec valet quifquam dicere; Ecce boc recens eft. Iam enim pracessit in seculis que fuère ante nos. Et si Sol alius, idem tamen nascitur. Nimirum, illud ipsum fuit; quod erant adulteræ ante Helenam; quod erant duces ante Idomeneum, & Sthenelum; & quod Troia capta fuit ante Agameconfronte of bening & printing protophile torris monorm

Deu dernitatem: eternitai Mandam effecit: aiebat Mercurius in Poemandrol Deus ergo ante eternitatem: eternitas ante Mundum fuit. Verum ut Sol causa diei, non
ante diem, sed cum die nascitur: & sicut Deus causa externitatis; non tam ante eternitatem, quam cum eternitate ab eterno suit: Similiter eternitas que Mundum
essect, non tam ante Mundum fuit, quam cum Mundo
suit ab eterno. Quare Poemander idem volebat eternitatem esse in Deo; & Mundum in eternitate. Imo eternitatem animam esse Mundi; qua ratione Deum, animam
eternitatis constituebat. Mundum ergo opus suisse eternitatis assectabat: sastum non aliquando, sed semper
& ab eterno: cum vero nunquam cesse eternitas, nunquam etiam Mundum cessarum.

Actio porro in Deo, potestas semper suit insuperabilis: neque enim unquam oriosus suit Deus. Quod ex Mundo ipso percipimus, qui imago Dei est. Nullum quippe orium datur in nullis Mundi partibus. Mundus enim & semper pragnans est, & semper parturit; secundum loci & temporis cujusque naturam. Mundum propterea non natum concipiemus, si Deum respicimus: in quo ab æterno Mundus & creature omnes etant, unde nasci debuerant: quarumque Deus voluntate sua semper & ab æterno prægnans suit. At si Deum semper & ab æterno Mundum gestavisse in mente & voluntate sua credimus: credibile utique putabimus: Deum, potestate illa insuperabili, qua semper agit & semper parturit, Mundum ab æterno generavisse.

Qui parte alia, principium Mundo assignavere; exordia rebus suisse, & illarum formas universum hoc paulatim sumpsisse docuerunt. Tum vero tenerum Mundi concrevisse orbem, & primis prorepsisse terris animalia;

terrasque novo Sole illucescente stupuisse putaverunt. Sed & naturz ipsius lanuginem, eleganter expressit Porphyrius, ubi de primis & antiquifimis Ægyptiorum egit factificiis. Infinitum, inquit, videtur fluxiffe tempus, ex quo Eg yptii, genus hominum longe sapientissimum, ad focum domesticum, sacra diis celestibus facere caperunt: non myrrba, non ca-Ga, thurifque cum cocco mistorum , primitiis ; fed virentis berba: cujus fit, tanquam natura genitalis primavam quafi lanuginem, manibus fublatam offerebant. Infinitum, dixit Porphyrius, non fluxisse tempus, à principio rerum : sed videri fluxisse. Quod nota. Secundum opinionem eorum, qui mundum ab immenso evo, perpetua commotione volvi statuebant : neque certo aliquo tempore generatum effe, Certo, id est, cognito. Quo sensu Sanchoniato, qui ante Trojanam cladem vixerat; Principia mundi infinita fuisse dixerat: Mundumque, nullum nifi longo feculorum intervallo, terminum habierancium, periodi conbra vel certus (nos acramanunt

Perpetuam commotionem illam qua Mundus volveretur, tempus volubile itidem, generavisse censebant. Tempus inquam, quod lapfum effet ab immenso avo, & in zvum laberetur immensum. Temporis porro illius partes constituerunt, momenta, horas, dies, menses, annos, secula, seculorum secula: tum denique componi ex illis; seculum seculorum; sive Ævum illud, quod extenditur à seculis in secula; quodque à principio rerum ortum est, & fine carundem definet. Date preterea fuerunt,annorum hebdomades, & menses, apud auctores sacros, Dati etiam annorum anni: Chaldzorum dodecaeterides & Grzcorum terraëterides, octaëterides, enneadecaëterides, &c. Curiosa sunt & electa, que stupende Vir eruditionis, CLAUDIUS SALMASIUS, scripsit in Prafatione ad annos suos climactericos. Chaldros ait ille, adeo R 3 Karefes

liberales & largos fuisse, in computandis Regum suorum remporibus, ut non per annos ea numerarent, sed per diversas summas ex multis annis constantes. Tria, inquit, carum sucre genera & nomina. Emplo, Neipo, & Zwo. Ex quibus, Emplo, ut reperit scriptum, sex millia annorum continebat. Neipo, sexcentos annos. Zwo., sexaginta. Solenne itidem suit Mexicanis & Peruanis, tales annorum strues congessisse, in digerendo etatis Mundi computo: etatemque illam per Soles numeravisse. Sol autem unus, referente Gomara, octingentis & sexaginta constabat annis. Et si qua sides illis est; Sol ultimus apud costem, numerari debuit ab anno Christi millessmo quadragessmo tertio. Quod scriptum dedit in commentatio suo regio, Garcillassus à Vega, ex regià Incarum origine, Mexicanus ipse.

Dicuntur & anni , variz ftellarum, tum fixarum, tum errantium, periodi; quibus vel cursus suos peragunt, vel invicem conjunguntur. Annus enim, definiente Scaligeso, circuitus est ejus periodi, cujus cognominis ipse est. Maxima omnium periodus, putata illa est, qua ad motum octava Sphara componitur; quaque absolvitur, cum ad idem punctum unde semel profecta funt, cuncta redeunt sydera. Quem Annum vertentem Cicero appellavit. Cujus tempora cum numerare vellet, substitit ipse, adeo multa deprehendit. In illis, air ille, non andeo dicere, quam multa hominum fecula teneuntur. Magnum illum annum, vertemem ideireo vocavit Cicero; quia exactis immensis illis syderum omnium, tum curriculis, tum conjunctionibus, verteretur ille, iterarerque vices suas; adinfar fingularium fyderum, que vias & conjunctiones invicem fuas, indefestis motibus, eunt redeuntque.

Confirmpto Magnus qui dicitur anno,

Rur fus

Rursus in antiquum redeunt vaga sydera cursum, Qualia dispositi fuerant ab origine Mundi.

Que sent elegantissimi poete Ausonii. Quo refer que de Ægyptiis post Herodotum scripsit Pomponius Mela. Ipsi, air, mandatum literis servant, dum Ægyptii sunt, quater cursus suos vertisse sydera. Quod est quatuor magnos annos & vertentes elapsos, ex quo Ægyptii essent.

Magnum illum annum, qui, Cicerone judice, tam multa continet hominum secula, graphice descripsit Clau-

dianus, Panegyrico Stiliconis 2. Sont Zanani dianus

Est ignota procul, nostraque impervia menti,

Vix adennda Diù, annorum squallida mater,

immensi spelanca evi; qua tempora vasto di sull'accidenta

Suppeditat revocatque sinu. Completitur antrum,

Omnia qui placido consumit numine Serpens:

Perpetuumque viret squamis; caadamque reducto

Tralaticium est, annos cujusvis generis, significari solitos per Serpentes, caudam in orbem ori insertantes. Ratione scilicet figura circularis, qua in se ipsam perpetuo revolvitur & recurrit sicut anni omnes, perpetuo in se ipsos revolvitur & recurrit. Immensum propterea Serpentem assignavit Claudianus, immensu propterea Serpentem assignavit Claudianus, immensu evi matrem annosam & squallidam, Serpentem illum complecti voluit: tum reducto ore caudam suam vorare finxit; quia magnus ille annus, caterorum & minorum annorum more, in se ipsum recurreret inciperet que semper illic ubi desineret. Imo quia, ut ipse loquitur, vestigia sa lapsa tacino relegeret.

Neque vero annorum perennitas repræfentabatur per Serpentes, propter figuram tantum, quâ in rotundum in-

flecte-

flectebantur: sed ctiam propter naturam ipsam suam, qua immortales quodammodo esse, & longissimo confecto annorum curriculo, in se ipsos resolvi putabantur: qua etat Phoenicum & Ægyptiorum sides. Magnus ille Serpens, qui speluncam magni anni complectitur, perpetuum virere squamis, Claudiano dicitur: quia hoc genus animantis, propter vim & copiam spiritus quo abundat, non solum exuto senio juvenescere, verum etiam majora simul virium accipere incrementa creditur. Tum quia natura ejus ignea & vivida est. Quare Serpentes suguine di igne suffettos, pinxit Virgilius. Que cum magno anno mire consentiunt. Senectus enim illi est cruda & viridis, que vastissimo sinu suo tempora indesinenter ducit & reducit,

revocat suppeditatque.

Que diximus de Serpentibus caudas suas remordentibus, conveniunt annis illis periodicis, quibus certa & cognita principia, tum cetti & cogniti fines deputantur: five illi fine minores anni, five ille fit magnus annus, quem periodicum, & terminis certis definitum statuimus. Non fic se habet cum Maximo illo anno, qui repetitas periodos annorum omnes, & magni, & minorum completitur: quod feculum feculi dictum eft, five Ævum illud, à principio fluens, & in finem usque seculorum deducendum. Ævum enim hoc nulla certa & cognita periodo continerur. A principio pender non intellecto. Et quamvisad finem fuum irrequieta volutione properet; nunquem tamen illum assequitur. Ævo propterca illi non Serpens Claudiani convenit, caudam suam vorans; sed vere magis Vrfa illa Lucani, que dentes in caudam retorquens, ut infixum tergo ferrum morlu extrahat, lecum fugientem circuit neque apprehendit cuspidem. Appofire ad hane rem lamblichus, Mens opifex, inquit, celeri ra-Ache. PAGI-

pacitate circulos culestes convertens, suam ad se machinam stexit. Eamque volvi à principio ad finem absque fine pracepit.

Evum illud, quod à principio rerum creatarum excurrit, & fine earundem herebit : quod proprie Tempus folidum, & Systema ipsum est, præteritorum & sutprorum omnium; Corpus temporam, Tertuliano dicitur, Apologetici 26. Seculum vero feculorum ; & feculum, fimpliciter : tum, Dies evi, & Dies feculi, auctoribus facris appellatur. At si magnus & vertens Ciceronis annus, attonitum ejus percussit animum, in enumerandis illius seculis: si spelunca Claudiani, eadem quæ magnus Ciceronis annus, ignota, & hominum menti impervia; fi Din ipfis vin adeunda, Poetz illi dicta est : Qua numerorum caligine hebetari putabimus hominum mentes, in recensendis seculis illis omnibus; que Ævum ipsum componunt? Ævum inquam illud, quo fecula praterita & futura omnia, in unam congeriem revocantur: Quodque speluncam ipfam Claudiani haurit, ut boletum gula voracior; nec non annum Ciceronis vertentem torquet, ut figulus rotam folet.

Nimirum illud fuit, quod de Ævo illo scripsit auctor Ecclesiastici, quod vocavit scentum, capite 1, à limine. Arenam maris, & pluvia guttas, & dies seculi, quis dinumeraverit? Tum capite 18, de die zvi. Qualis gutta aqua maris, & sicut calculus arene, sis exigui anni mille in die evi. Furiosos quocirca profiunciabat Socrates illos, qui de Mundi origine curiosius disputabant. Plato, dialogo de Anima. Ille se nihil in ca intelligere profitebatur; tantum illi contemplatio ipsa cœcitatis offuderat. Scientia illa de origine mundi, quæ soli Deo competit, homines fallit, quia hominibus abscondita est: neque enim possumus tempora & fastos mundi evolvere. Et si filius Dei, qua homo suit, sinem

finem mundi nescit ; qui possumus homunciones, indagare mundi exordia? Eadem enim est przeriti quz fucuri ratio. At immipatente non sint abstendita tempera; lob. 20.
Megne est nostrana nevisse illa; Actorum ulrimo. Eapropter
scriptum est Ecclesiastz 1, Prieram non est memeria. Fuere
fortes; ziebat Lyricus, ante Agamemnonem : sed omnes
istachrymabiles, quia ignori, longissma oblivii nocte urgentur.

cots percentic and Vine T cure can D illust 100

Ignorant homines primas suas historias & origines. De Chaldeis.

De supendo abnoram numero, quem possisse dicuntur Chaldeis.

dei, in componendis tabulis suis Astronomicis. De Egyptiis.

Et de aunorum myriadibus per quas regnavisse dicuntur

Egyptiorum reges, Dis, Heroes, & Homines.

Prime Senexiller

At qui mos est Geographis, maria terris inducere quas ignorant: Solent affines corum Chronologi, praterita obliterare qua ignorant secula. Regiones illi ignoras submergunt: hi tempora incognita atroci stylo consodiunt, & negant, are nesciunt. Divisere tempora Graci Chronologi, in 2000, quod est absconditum: 1000000, & ipatroi, quod fabulosum est: 15000000, quod pro vero & comperto habuerunt. A'dindoi, & absconditum illis suit, quod à conditu rerum ad diluvium sinxit: Quod tempus, sive habuit sintium, sive semper suit; certe quot annorum sit non potest comprehendi: austore post Varronem Censorino. Mossion, & spainio, sabulosum suit; quod à diluvio adprimam Olympiadem dimanavit: Incognitum itidem: neque enim plane scitur, quantum dister, vel

vit;

vel Inachus ab Ogyge, vel Codrus ab Inacho. 1'secros, & compertum numeratur, quod à prima Olympiade commentariis relatum est.

Quacunque autem fapimus in humanarum retum notitia, Gracos sapimus rantum, & qui cos secuti sunt, auctores Latinos. At enimyero, nova apud Grzcos omnia; & ante unum alterumve diem, aiebat ille, extitisse reperias urbium molitionem, excogitationem artium, legumque perscriptionem. Omnium vero novissimi ad scribendam historiam sese contulerunt. Ægyptiis autem, Chaldzis, & Phænicibus, vetustissimam arque constantiffimam rerum fuarum manfiffe memoriam, Graci fatenturipfi. lidem sero admodum, vixque tandem, literarum naturam didicerunt à Phœnicibus, & Cadmo Phænice illos eas docente. Dubitatumque proinde cft, utrum literis uterentur Grzei, Trojanz expeditionis tempore. Quod Iosephus contra Appionem scripsit. Sed qui res suas vix à prima Olympiade pro veris habuerunt Graci; neque pro compertis potuerunt dare ceteras, que primam Olympiadem preverterunt. Fando tamen & legendo ad illos pervenerant, que de Chaldeis, Ægytiis, Phœnicibus, & Scythis, nobilissimis populis, jastata & scripra fuerant. Sed per saryram, & confuse adeo vul. gata, ut que ab antecelloribus turbata acceperant, turbata decessoribus eadem tradiderint. Et si singula, sigillatim spectata, parvam faciant fidem; juncta nihilominus evincant, gentes illas à retroantiquissimis seculis regnatas fuiffe, & belli & pacis artibus longe claruiffe.

Diodorus Siculus, vir elarifimus habitus, & opinionem doctrina magnam apud omnes literatos confecutus: legendo, percunctando, & peregrinando, Europam, Asiam, & Africam, per quadraginta annos peragra-

vir. Bibliothecamque fuam, pluribus & veruftiffimis,nec non exquisitoribus bibliothecis instruxir. Hac ille de Chaldzis refert : Mundi illos naturam , ab antiquissimis maporibus credidille sempiternam; que neque principii an oreum haberep, heque corruptionem ullam deingeps tempore admitteret. Genulque hominum fuille ab zierno, fine ullo generationis principio. Sydera credidisse ereina Tom exlanga & diveurna fyderum illorum erernorum observatione, nec non exacta motuum atque visium cujulque cognitione, qua universos præstabant morrales, multa hominibus eventura prædixific. Nameram autem amerum, quibus Chalderum collegium affeverabat fe vacavisfe confiderationi mundi, hand facile credideris, ais Diodorns. Nam ufque ad expeditionem Alexandri in Afiam, qua-dringenta & feptuaginta annorum millia numer abant, ex quo fjdera observare capissent. Difficile illud creditu, sed non impossibile factu, puravit Diodorus : quippe qui morum zrerni circuitus crederet ipfe, lege zrerna, ftellis & fyderibus offe definitum. Nempe illud fuit quod Cicero, in cujus zrarem Diodorus incidit, hac eadem fere scripsit, que Diodorus, de Chaldeis, quos Babylonios dixir, a de Divinatione. Nam qued ains, inquit, quadringenta & se-ptunginta millia austram, in perioditandi experiundisque pueris, quicunque mai essent, Babylonies posaisse, fallant. Si enim esses factum , non effet defitume. Neminem autem babemus auctorem, qui au fieri dieat , aut factium feint. Refutavir loco illo Cicero, non annorum computum, quod non impossibile putavit, alioquin per impossibile ipsum resutavisset : sed nugasdivinationis Babylonice, pericula & experimenta illa usque adeo anxia, & per tot millia annorum continua serie tradità, in digerendis puerorum genituris; que non probabilia Ciccroni vifa funt. Quare enim, ait ille, defiiffent

tore

fent Babylonii, tales & continuas zerate sua ponere Geneses? Stupendus porro annorum numerus ille, quem referunt Diodorus & Cicero, Chaldzos impendisse, vel in observationibus syderum, vel in geniturarum diathematibus, non aberrat à fasciculis temporum illis, quibus usos susse Chaldzos superiori capite ostendi, in computandis Regum suorum sastis. Nimirum tantus erat temporum illorum numerus, & tantum in przeterita secula recurrebat, ut non per annos, sed per plura annorum millia, non per secula, sed per multiplices seculorum

fummas, Regum fuorum annales numerarent.

Ægyptii, Chaldzorum in Astrologicis zmuli, credidere, morum grernum stellis, & syderibus omnibus, tum universis, cum singulis, ab zterno fuisse deputatum. Motuum vero illorum descriptiones, per incredibilem annorum numerum custodiisse eos, asservit idem ille Diodorus. Sed & Regum suorum historias, per incredibilem itidem annorum feriem, fervavisse compertum est. Quos scilicer habuere, & Reges Deos, & Reges heroas, & Reges homines. De quorum antiquissimis dynastiis, mira funt que narrantur ab Herodoro & variis rerum Ægyptiarum scriptoribus. Græcorum & Romanorum dodiffimus SALMASIUS, vetuftifimi auctoris meminit, qui triginta dynastias Ægyptiorum regum posuit; casque per annotum Myriadas tres, duravisse scripsit. Myriadas vero illas exposuit, millies decies millia, cum tribus annorum millibus. Sunt qui periisse dicant apud Ægyptios tempora Vulcani Dei, regis sui : quem per infinita seculorum spatia, in Ægypto regnavisse contendunt. Solem vero Vulcani filium, imperium Ægypti tenuisse, post patrem suum, per annos sexcenta millia, fexcentos feptuaginta fex: numerum referente, indaga-

5 3

core rerum acerrimo, prefatione ad annos climactericos,

Neque est quod Herodoti, vel aliorum de rebus Ægypriacis scriptorum, sugillemus fidem, co quod Diodorus scripserit: Portenta illos narrationum pro verstate amplexos. Diodori enim verba hæc alio referenda funt, quam ad rationes illas temporum pene infinitas. In se enim ipsum portenta illa convertisset Diodorus ipse: qui non dubitavit. difficilia itidem creditu, quadringenta & septuaginta retulisse annorum Chaldaicorum millia. Probabile certe eft, Herodotum scriptorem elegantissimum, & in pluribus accuracissimum; nec non alios historicos diligentes; ficut & Diodorum iplum, veritatis historiez afserrorem, nihil de rationibus illis exposuisse; quod non vel audivissent, vel à Sacerdotibus Ægyptiis, in commentarios relatum legissent, pensiculate examinavisfent, imo & vidissent in Ægypto. Quod nimirum de se religiose professi sunt, tum Herodotus, tum Diodorus. Quin & Diodorus ipse de Ægyptiis hoe retulit, neque portentum credidit, fecunda parte libri 1. Bibliothecz fuz , Reges indigenas , altra quettor mille & feptingentos , Egyptum gubernavisse. Quorum scilicet tempora, sexaginta annorum millia superavisse comperiemus, si reputamus, exactos effe mille ducentos & ultra annos, nondum exactis sexaginta quinque Regibus Francicis.

Sed enim dicere, millia annorum illa, nec non myriadas quas retuli annorum illas; intelligendas esse de annis lunaribus; vel de terria parte anni; qua annum, vere, zstate, & autumno divisum quondam aiunt; objectionis operam ludere est. Przcipue cum Diodorus ipse de Chaldais hac affirmet: Dicere illas, Solem, & Lanam, per duodecim signa carsitare. Solem, anno; Lunam, mensis spatio orbis sui

iter

iter emetiri. Tum Herodotus de Ægyptiis diserte hæc ait. Didicisse ex Heliopolitanis, qui Ægyptiorum omnium solertissimi habebantur: Egyptios primos hominum omnium, annos comperisse, & distinxisse in duodecim menses. Partitionem illam annorum, & mensium, intellexit caput primum'Geneseos, ubi de creatione Solis, & Lunz, hac ait. Fiant luminaria in Firmamento cali, & dividant diem ac noclem : Et sint in signa & tempora, & dies & annos. Dies cnim hoc loci sunt menses, qui dividuntur in 30 dies: anni autem, qui 12 componuntur mensibus. Sol nimirum luminare majus; majorem, id est annorum partem fortitus est: Luna vero, luminare minus; minorem, id est mensium divisionem consequuta est. Partitio ergo illa annorum & mensium, creatione & natura, Soli & Lunæ, à Deo ipso indita est: neque ulla alia obtinuit apud Chaldres & Ægyptios, hominum omnium in cognitione syderum experientissimos & peritissimos.

Sed tantum abest ur Chaldai annos suos (quos Solares semper posuerunt) ad augendos temporum suorum numeros; in menses, & lunares ut vocant annos, fregerint: Quin è contra, ex annis ipsis Solaribus, fasciculos annorum composuerunt, quibus usi sunt ad commoditatem computi, & facilius multo compendium. Abeant ergo hinc, cum suis annorum minutiis & quisquiliis, quicunque tales annorum strues, vel manipulos, neque noverunt, neque novisse huc usque sategerunt. Vtut erit, si ad myriadas, quas notavi, annorum illas diligentius spectes: pro competto semper habebitur, vel minutissimam rationum illarum, longissime excessuram principium crea-

tionis, quod vulgo statuitur in Adamo.

common or company of the view of the contraction of

De Regibus Egyptiis bonsinibus. Laudatur Plato in Timao super bellatoribus Insula Atlantica. Filis hujus seculi prudentiores filis lucis. De prodigiosa Sinensium periodo secundum Scaligerum.

STO fane! oscitaverit in multis, & indiligens fuerit Herodotus: odio & favore scripserit: fabulas tradiderit, atque illas Cicero 1. de legibus posuerit innumerabiles Adeone illum præterea veteratorem, & sublestæ fidei purabimus; quem Cicero idem Patrem bi-Roria vocavit; ut neque ei credamus de illis, in quibus nihil fua interfuit; quaque auritus & oculatus testis, testibus aliis adhibitis, & probatis indiciis, memoria tradere instituit? Narravit ille in Euterpe; Introductum se à Sacerdotibus Ægyptiis, in grande conaculum: vidiffe hine, trecentos quadraginta unum Colossos ligneos; quos enumerando Sacerdotes illi demonstrabant imagines prztulisse totidem Regum beminum, qui regnavissent in Ægypto: Parem & inde numerum Colosforum è ligno, qui totidem representavissent Pontifices Ægyptios. Cumque inter loquendum Hecatzus quidam originem fuam recenseret, illamque ad sextumdecimum Deum referret; occurrisse è diverso, progenies itidem suas recensentes, & in enumeratione non admittentes quod ab Hecateo dicerctur, hominem progenerari à Deo. Conveniebant ceterum in repetenda Regum illorum hominum progenie; quod dicerent, unicuique Colossorum regum, fuille Piromin patrem; id est, honestum & bonum; ex alio Piromi, id est honesto & bono patre genitum. Piromis enim apud Ægyptios, honestus & bonus fuit. Eos

itaque Reges homines, quorum Colossi illi imagines erant, demonstrabant, Sacerdotes, tales omnes exstitisse; sed muleum à Regibus diis distantes. Stabant parte alia Pontifices sub imagine, vita qua quisque vixerat. Enumerantes igitur Sacerdores, imagines corum fingulas gradatim percenfendo, donec omnes exposuissent; oftendebant mibi, air Herodorus, unumquemque eorum fuisse filium definiti Secerdotia. Tempus autem per quod homines Reges illi regnavissent, numerabant Sacerdores, decem millia trecentos & quadraginta annos. Intra quod tempus negabant ullum Deum forma humana extitisse Regem in Aegypto. At vero in his & similibus recensendis computis, fibi ipli curiole, & hunc in modum pracavit Herodotus, Enterpe cadem. Et hac, inquit, Egyptii pro compertie affeverant; seque scire, affidue supput ando, semperque annes describendo. Quibus verbis paret, quam religiosi & bonz fidei fuerint Ægyptii, rerum suarum Chronologi: Quam religiosus itidem & bonz fidei rerum Ægyptiarum scriptor & ipse Herodotus extiterit; qui in illis referendis cautiones has diligenter adhibuerit.

Esto criam, attexuerit Plato, cognomento licet Divimu, quamplurimas Philosophiz suz fabulas. Historiamne propterea & illam, quz non est opinionis, sed saci, in
fabulam reputabimus, quam enarrabat apud illum Critias; Dialogo qui Timzus inscribitur? Quamque probabili omni ratione, veram & certam demonstrabat Critias: utpote qui illam continua traditionis serie didicisset; ille à patre suo; pater, ab avo Critia; Critias avus, à
proavo suo Dropida; Dropidas & ipse, à Solone familiasi suo. Narrabat ille, Sacerdotem Ægyptium, grandem
natu, ludibrio excepisse Solonem, qui illi narraverat antiquissima Atheniensium suorum gesta; Phoronei & Nio-

cuilly.

bes, ante diluvium , Deucalionis & Pyrrhz, à diluvio. Rififfe, inquam, pueriles nugas illas, quas Solon veruftif imas credebat & recensebat historias. Primo, quod po nius cantum inundationis meminifier; cum multe alia precessissent. Secundo, quod genus majorum suorum clarissimum & optimum ignorasset. Quod ignorasset Athenas alias, vere fuas, & veruftiffimas, extitiffe, ante exitialem illam quam retuliffet terra illuvionem: neque pervenissent ad ejus aures, instituta, & praclara facinora, que gestissent inclyti cives illi Athenienses, per tempus quod rotundabat, desem retre mille amorum, ante dilavium. A quibus, vis innumera & una collecta bellatorum Infulz Atlanticz acerrimorum, Ægyptum & Graciam, & quicquid inter Columnas Herculis continebatur, invaserat. Et contra quos omnes, solius civitatis Atheniensis virtus, inter omnes gentes, tunc temporis enituerar. Laudatur, neque refellitur, historia hac cadem, apud Ar nobium, excelsi scriptorem spiritus; ubi pro Christianis adversus gentes, his verbis insurgit. Nos, inquit; fuimme in causa, ut ante annorum millia decem, ab Insula qua perhibesur Atlantica Neptuni, ut Plato demonstrat, magna erumperet vis hominum, at immunerat funditus deleret atque extingueret civitates? 5 auguntio 10 ann min mach 25 annsa

Redeamus ad Solonem. Miratus est Solon narrantem Sacerdorem Ægyptium; neque dubitavit de illis quæ audiverat; quippe quia de illis inquirere ei datum fuisser, serio & sedulo, in sontibus ipsis, in Ægyptiorum historiis plenis sidei: quas scilicet tam religiose conditas servabant in Templis suis; in divinis illis Myrotheciis, & sacris Bibliothecis, quas vocabant animi medicamentum; ut erat inscripta Bibliotheca Osimandii, vetustissimi Ægyptiorum segis. Crediderat Solon, antiquissimam, & à longissime

gissime retroactis seculis petitam, Deucalionei diluvii historiam; neque putaverat cogniti quicquam fuisse ante illam. Miratus est Ægyptiorum historias, quas retro longissime grassatas, trans & ultra diluvii illius memoriam, competiebat. Neque vero amolitus est Solon ille, cui Gracia palmam septem Sapientum concesserat, jocosam Sacerdotis Ægyptii fannam; qua illum, & Grecos omnes, in cognitione historiz suz Paeres vocitaverat: quippe cui compertum fuisset, neque Solonem, neque quemquam alium Gracorum, de vera antiquitate quicquam unquam cognovisse. Vbi enim Athenas revenit Solon, in errore suo convictus, & omnino persuasus de illis que in Ægypto audierat & didicerat; versus meditatus est in honorem Heroum illorum Atheniensium, qui tam przelara peregissent facinora, decem retro mille annis, ante vetustissimum Deucalionis diluvium.

Summe certe dementiz effet, afferere gentiles ullam unquam Dei veri cognitionem assequutos, præter illam, que per visibilia creationis, in medio posita, obviam esse potuit. Invisibilia Dei illius veri, revelata fuere primis hominum Iudzis; quibus Deus ille se notum dedit & confessus est: in Adamo primum, & ceteris deinceps Iudzorum patribus. Gentilibus vero, absconditus & incognitus fuit Deus idem. Qualis ara fuit apud Athenienses, Des incoenits dicata. Cœcutierunt ergo gentiles in cognitione veri Dei. Sed quis eos cœcutiisse dicere audeat, in cognitione mundi, & rerum que in orbe terrarum gerebantur? Fuere illi in rebus divinis, cœci & Thamyrz: sed quis eos fuisse in rerum humanarum notitia, non fateatur argutos & lynccos? Filis bujus feculi, prudentiores sunt filiu lucis, in generatione sua, aiebat Dominus iple, Lucz 16. Quo loci, filii feculi, gentiles funt;

filit lais, ludzi intelliguntur. Qua significatione vidimus supra, vocatum Israelem, Lumen corum qui essent in tenebrit, Roman. 2. Egyptierum porro sapientium commendavit D. Stephanus, Actorum 7. Neque fabulam ideirco
putavit omnem illorum humanam scientium. Prudentiores ergo suere, sapientiores, & perspicaciores, silii seculi & gentiles, filiis lucis & Iudzis: non in cognitione
Dei; sed in generatium sur air Dominus. Id est, in rebus
illis quæ genus gentilitium, originem, & creationem
suam, spectabant: quæ historiam terrarum orbis, quæ
naturam hominum, quæ scientias humanas, quæ res ab
hominibus gestas, & inventas, pure sapiebant.

Solon ille, sapientum sui temporis sapientissimus & doctissimus habitus; cujus atas media sere interciderat à nobis ad Adamum, quamque à nostris temporibus non usque adeo dissitam numeramus: qui historias plurium aunorum millium, ut credibile est, Sacerdoti Agyptio recitabat; ignoravisset ne principium mundi, is suisset, ab Adamo; à quo usque ad Solonem, tria nondum exacta erant annorum millia? Nonne resuravisset argumento illo invictissimo, Agyptiorum nugas & sabulas, qua tempora memoria Solonis vetussissima, decem retro

mille annis transcendebant aldara) and man announg!

Sacerdotes porro Ægyptios, judicio vel ipso D. Stephani, Sapienes sancitos; adeone rerum imperitos suisse putabimus, ut tam recens mundi principium ignoravissent, quale statuitur ab Adamo? vel adeone sycophantas, ut quas pro compertis habuissent fabulas, pro compertis historiis obtrudere voluissent; si quid tale de principio illo vel novissent, vel dubitavissent? Quid præterea dicam de tot viris egregiis, & tanti nominis Philosophis, non minus prudentia, quàm eruditione præstantibus; qui

ad Sacerdotes illos confluebant, ut Ægyptiorum mores, doctrinaque genus cognoscerent, cum tanta opinione religionis & sapientia Ægyptiaca? Philosophosne illos existimabimus suisse adeo lapides, ut non persensissent tam inepta & absurda sibi dari verba, de historiis ab annorum myriadibus petitis; si illis vel tantisper suboluisset, mundum ab Adami temporibus, usque adeo noviter conditum?

Adde his que de Seytharum gente scripta sunt, antiquissima semper credita: nec non contentionem diu habitam, de generis vetustate, inter Scythas & Ægyptios. Adjunge & illis, que de Phoenicum verustissima tradita funt profapia. Galli autem, tanta seculorum caligine obductam reputabant suam originem; ut se omnes à Nocte ipla, velà Dite (quod idem est) prognatos prædicarent. Ob cam canfam , fpatia omnia temporie , non numero dierum , fed noctium finiebant : Es dies masales , annorum & menfium initia, sie observabant, ut noctem dies subsequeretur. Quod Casar super illis notavit diligenter. Prodigiosa insuper visa est Scaligero Sinarum periodus: Inxta quam, ait ille, bic anous Christi 1594 (quo emendationem temporum scribe-.bat) eft, à conditu rerum, octingenties octagies millesimus septuagesimus tertius. In secula itidem innumera recurrit Americanorum de origine mundi computum : Atque innumera dubio procul deprehenderemus tempora, de eadem origine, apud Australes homines, si terra corum nobis effet cognita. Nempe in illis seculorum millibus, quibus numerantur rerum initia, mirus est consensus popu-Jorum nuper cognitorum; cum Chaldzis, Ægyptiis, Scythis, Phænicibus, Gallis, &c. populis ab antiquis temporibus perluftratis, & cognitis. imp main non annual fed via (emmoverity illam artigorum) norman ocali nul-

as Sacrelotes illes confinebates, at A president motest doctring que gentlieby to recent, and anima opinione re

probatur antiquissima mundi creatio; ex progresso Astronomia, Astrologia, Theologia, & Magia gentissim. Tradatur has sapite de constructione Sphara.

Enty well, Chaldsorum felencias, Alfronomium puta, que syderum motus notaverat; Astrologiain, que illorum apoteleimata definiverat; & Magiam, que rerum fympathias, coelestium cum regrestribus, exploraverat , flornisse tempore Abrahami. Imo Abrahamus tole, in disciplinis uidem ab Hebrais fuls folerussimas datus, Ægyptios docuific illas dicitor, que tempore ad illos permeavit. Eruditus porto legitur Moses omni Agyptierum fapientia, Actorum 7. Ægyptiorum fed enim fapientia illa, cadem que Chaldzorum erat : Verfabatur enim circa Aftronomiam , Aftrologiam , & Magiam precipue. Opera precium ene discutere hoe locopenticulate; Verum possibile fuerit Chaldris, disciplinarum illarum exactam, qualem habaerunt tempore Abrahami, penitiam aslequi; per illud rempus quod ab Adamo formato ad natum Abrahamum intercipitur : quodque ex ludzis Hellenistis Scaliger posuit, annorum mille nongen-torum quadraginta octo. Vtrum quinetiam (quod eadem fidelia dealbabo) valuerint Ægyptii disciplinas casdem, amuffitata, qua illas Mofis feculo callebant, opera, per annorum spatium illud adipisch quod ab Adamo ad Exodum à Mose procuratam numeratur : quodque Hellenistis iisdem auctoribus, duorum millium quadringentorum quinquaginta trium annorum fuit.

Sciunt, non dicam qui se Astronomia rota prolucrunt, sed qui summotenus illam attigerunt; notitiam cœli nul-

lo alio pacto potuisse deprehendi, quam per notitiam terrz. Variis siquidem experimentis observavere primi homines, Terrarum incolas diversis regionibus sitos, calidas hos, frigides illos, remperatas alios habitare: nec non pro illa fitus diversitate, varietates dierum, noctium, & tempestatum, illis contingere. Tum & umbras aliter his arque illis cadero. Neque vero confecta observationes he perfunctorie & cafu, fed longis per sorum orbem terrarum, & multoties repetitis peregrinarionibus, à permultis, & fagacibus veritarum illarum indagatoribus, conquifice. Quas ubi tandem longava & comprobata experientia, pro indubitatis & certis habuere ; à terra ad colum converti, causas ex Sole petierune, mutationum, & varietatum omnium, que in terris fierent, dierum atque noctium, zstatum atque hiemum. Observavere illi, Solem ab Æquatore quem appellavere, & cœli medio, circomferiptis hine & inde, quos Tropicos dixere, circulis, evehi & revehi ; per circulum quem nominavere Zodiacum, Tropicos duos attingentem, & Æquatorem bifasiam, sed oblique, secantem. Quas vero terra plagas, Tropicos inter politas, fol accenderet, directis illas ferire radiis i at obliquis magis ac magis cas, que à Tropicis longius recederent, & ad coliaxes, quos Polos esse voluerunt, propius accederent. Tum vero cogitatz & distin-&z Zonz quinque. Torrida, que Tropicos inter Soli ardenti subjaceret. Temperate duz, que à Tropicis ad polares circulos collocatz, Solo mitiori gauderent. Frigidz duz, que à circulis polaribus, ad Polos ipsos circumflexz, nive & gelu rigerent. Intellecti porro Coluri, folfticiorum unus, alter zquinoctiorum, Sphzrz duo fulcimina. Meridianus his additus : intra quem immourn dum ceteri moverentur, fieret ille instar plurium ::

rentoria organis delenation experimentis observavere primare,

Inventa & confirmeda hac ratione Sphera price non pro illius fitu paprata Horizonti, observavere iriplicem rectam, parallelam, & obliquam. In recta Sphara police re illos, qui directe sub Aquatore habitarent. In parallela qui directe fub polis effent. In obliqua, qui degerent in locisciater Aquatorem & alcerutrum Polum, interjectis. Observavere, in recta Sphera habitantibus omnia altra oriri & occidere. In obliqua, aliqua oriri & occidere; aliqua nunquam oriri, fed sub Horizonte semper delitescere : aliqua nunquam occidere, sed perpetuo imminere Horizonti. In parallela, nulla neque oriri neque occidero led partem temper fupra, partem infra Horizoni tem postam: nisi que Zodiacum percurrentia, dimidio decursus sui conspicua, dimidio inconspicua evaderent. In Sphera recta policis perpetuum elle zquinoctium. In parallela diem perfeverare totos fex menfes continuos & noctem itidem continuos fex. In obliqua inequalitates effe dierum, & noctium, fecundum Spharz, alrerurrum polum versus, elevanonem Mirabili semper observaro hoc tenore & rempetamento in partitione dierum & noctium; ut nullus foret in terra locus, cui non effet intra annum integrum, diurnum & nocturnum tempus, fex mensium. Quod liquerer in sphæra recta, & parallela, siris: in obliqua vero, prolixitas dierum, & brevitas nochium, per æstarem; compensarerur cum brevitate dierum, & prolixicare noctium, per hiemem.

Adde his, animadversos Pericecos, sub codem æquatori parallelo circulo, & diversis Meridianis habitantes; quibus dies & noctes; diversis temporibus contingerent; iisdem vero, æstates atque hiemes. Antœcos, sub paralle-

lis diversis, cis & ultra Æquatorem æque dissitis, sed ad eandem partem Meridiani ejusdem utrinque acceptis, degentes: quibus dies & noctes temporibus iisdem accederent; diversis autem astates arque hiemes. Antipodes, five Antichthones, sub aquidistantibus hinc & inde ab Æquatore partibus, sed ad partes Meridiani ejusdem oppolitas, litos: quibus ellent diverlis omnino temporibus, dies & noctes, affates atque hiemes. Notatos denique Amphiscios, qui haberent utramque umbram, dextram & finistram. Heteroscios, quibus altera umbrarum tantum, dextra iret vel finistra. Periscios, quibus umbra per

omnes Horizontis plagas circumverteretur.

217

Taceo permulta, atque illa pene innumera, que ad Sphæræ observationes spectant; cujus hic brevissimos tantum, & notifimos apices, percurrendo tetigi. Quzque omnia jampridem nota, ac veluti in trivio polita, quia scitu facilia sunt, inventu proinde, neque usque adeo longa, neque operola fuiffe, incogitantibus putabuntur. Sed fi rem diligentius attendimus; quorum omnium que vel minima & minutissima videbuntur, non nis exacta, repetita, & longissima disquisitione, deprehensa, & cognita fuerunt. Quinimo, ut concarenate funt discipline omnes; que non nis perfecta in primis Arithmetice & Geometriz cognitione, ab exquisitisimis scientiarum illarum, & plurium seculorum magistris, demonstrari potuerunt. Plarium feculerum addidi; quia non omnes omnia potuere, omnibus seculis Mathematici, quantumvis eximi : neque enucleata, qualem habuere Chaldzi & Ægyptii, Spharz demonstratio, elici potuit; nisi successivis, & diuturno tempore, per totum orbem terrarum qualitis, tum experimentis, tum observationum collationibus.

CAR UT IX.

Louis Service monorcome and the transcription

De antiquitate Astronomia.

V ECVNQVE vero Sphæræ funt, initiamenta fuere tantum Astronomia, & sapientia illius, qua apud Chaldzos, & Ægyptios maxime viguit. His nimirum principlis, tenera adhuc syderalis scientiz concrevit notitia. Primi erenim Astronomiz conditores ubi diligentius syderum situs, ex Sphæræ cognitione, & stellarum motibus conjecerunt : observavere Planetas septem, alios aliis superpositos: tum fixas & inerrantes stela las innumeras, errantibus septem elatiores, ad Boream & Austrum, variis constellationum figuris distinctas. Notavere & illi, sydera omnia varie oriri & occidere : astronomice, poëtice, cosmice, acronyctice, & heliace. Circa planetas, illos nunc iftis, nunc illis Horizontis locis, orifi & occidere: & sub Meridianum, nunc altius in Boream, nunc humilius in Austrum attolli : ac utrumque certas inter metas. Incedere omnes nune ocius, nune segnius: aliquando majores, aliquando minores apparere. Quamplura eriam observata circa Solem & Lunam. Solem Zodiacom percurrere, quà illum media in longum interstingueret linea, quam dixere Ecclipticam; quaque cœlum in duo hemisphæria, boreale, & australe, divideret. Solem illam folum semper insistere. Planetas ceteros, obliquos ad hanc lineam curfus inflituere : & ab illa, qua Zodiaci latitudo effer, nunc in boream, nunc in austrum deflectere. Lunam variis, crescendo & decrescendo, apparere phasibus : tum laborare & desicere, cum foli opposita, Ecclipticam oblique interfecaret, in alterutro opposito rum punctorum, quos nodos appellavere; caput Draco-

ma,

nis unum, caudam Draconis alterum. Mercurium & Venerem, Solem circumvolvi, & Solis asseclas dici. Martem porro, Iovem, & Saturnum, non ita soli alligatos; sed illi quoque interdum oppositos. Ferri illos aliquando concentricos, aliquando excentricos: vel in Apogæis elatos, vel in Epigæis depressos. Per Epicyclos sieri quandoque directos, quandoque retrogrados, quandoque stationarios. At stellas sixas, non tenere semper candem à punctis æquinoctialibus distantiam; sed tendere quoque

lentissime in consequentia.

Salvandis & explicandis phænomenis illis, excogitatæ variæ hypotheses, & ventilatæ disputationes; dicentium, cœlum moveri, terra immota; dejerantium ex adverso, terram moveri, cœlo immoto. Asserentium, astra moveri liberrimis spatiis, quibus solus motus simplex competeret, ab ortu ad occasum : atque illa apparere moveri in ortum, que ferrentur legnius in occasum. Affirmantium è contra, aftra illigata, & Sphæris folidis implantata, ad quarum motum circumferrentur, & una cum ipsis, à primo mobili ab ortu ad occasum abriperentur: dum eadem secundo motu, & sensim, ab occasu ad ortum graderentur. Acque ut paucis absolvam, secundum varias illas hypotheses, assignatz suz, cuique planetz, theoriz; innumerabilibus, tum observationibus, tum experimentis, deprehense : quæque non nisi longissimo zvo, acquiri & confirmati potuere. Notavere & illi stellarum motus varios, vias illarum varias, varios discursus, varias periodos, & cœtus multiformes. Innumeris & miris modis, configurari planetas inter se, tum etiam cum stellis fixis, & donec quidem conjungerentur. Conjunctiones porro syderum multiplices. Minores prætereo. Saturni & Iovis observavere illi, annorum fuisse nongentorum. De maxi-

V 2

ma, qua ad idem punctum unde profecta funt cuncta redeunt sydera, fusius supra actum est. Taceo argumenti ejuldem quamplurima, in quibus non est numerus, quæ ne odium pariam, & compendii causa omitto. Quaque omnia, quia jam vulgata, breviter & nullo negotio exhiberi posse non satagentibus videbuntur : sed que non ita breviter, nec tam facili negotio, observata & demonstrata reputabit; qui bene perpenderit, in illorum vel minutiffimis particulis, speculatione & observatione diuturna indagandis, vetustissimos & magni nominis Astronomos, per totum plerumque vitz suz tempus, super excelsos montium apices invigilavisse. Attende & illud : quod sicuti Rex & Poëta non quotannis nascitur; ita neque primis temporibus nascebantur quotannis przelari Astronomi, qui in illis depehendendis, talem meditando & pernoctando, impenderent curam & sollicitudinem; Constat ergo, Astronomicas cognitiones, vastas & diffufas, Sphæricis item longe ampliores, & projectiores, non nisi diuturnis mage etiam temporibus, & longioribus multo seculorum intervallis, parari & conquiri poruisse. bereitge mares, drienfankenbergenbeed organischderen-

THE STREET CON COM COM THE X STREET STREET STREET

De amiquitate Aftrologia.

ERVM ENIMVERO, quamvis necesse sit, permulta, illaque innumera pene suisse tempora, que
in Sphærica & Astronomica contemplatione impenderint primi illatum indagatores: parva & exigui momenti putanda sunt, præut illa non dubio suere, quibus
syderum assectiones & conditiones indagatæ & collecte;
quibusque stellarum vires, tum in ciendis aëris mutationibus, tum in moderandis hominum fortunis, plurimum

valuisse demonstratz sunt : vel certe demonstratz creditæ sunt. Erexerant primi Astronomi vultus suos à terra ad cœlum, ut syderum positus & motus consequerentus Reflexerunt qui illos secuti sunt Astrologi, oculos suos à colo ad terram; ut quid possent stellarum vires & influxus, tum in aerem, tum in homines, defixa & attenta consideratione aucuparentur. Stellas enim putavere illi longos habere stimulos, qui de cœlo nos pungerent : atque adeo ingenerari qualitates hominibus, prout illos sua

ferirent svdera.

. Several and a charles of marker Deprehendere illi multiplici & longa experientia : fyderum quedam esse ignea, calida & cholenca; quedam terrea, ficca, & melancholica; quedam aerea, humida & fanguinea; quedam aquea, frigida & phlegmatica. Affignatos credidere suos cuique Planera ventos: nec non tempora premonstrare syderum cursus & recursus, circuitus & transitus. Stellarum, alias este benevolas, alias malevolas: benevolas que felicitatis infignia hominibus decernerent: malevolas, que periculum facerent, hominesque pessundasent. Mixtas & temperatas, que interdum commodam & felicem efficerent vitam hominum; interdum incommodam & inprosperam. Sydera slia dari masculina, alia forminiua: quadam homogenea, quadam heterogenea. Diurna este & nocturna stellarum gaudia. Occurfantium stellarum, qualdam przsentia & testimonio occurre, qualdam radiatione & aspectu. Bonum aut malum perhibere, si bona vel mala præfentia, bona vel mala radiatione respicerent. Stellas dari anzreticas, que occurso vitam inciderent. Climactericas alias, que vite curriculum interturbarent. Leviores & graviores notatos climacteres: tum & stellz malevolz occursu lethiseros. Climacteres faceres non vim numeri septenarii, & novenarii: sed stellarum decre-

decretum & apotelesma. Planetis ideirco singulis, singulas assignatas periodos, ad signandos climactericos; rotavita codem renore recurrentes. Afpellus prateres dari trigonos, tetragonos, hexagonos, & diametros. Trigona, tetragona, & hexagona, alia poni dextra, alia finiftra: dextra, que fierent per radiationem & afpectum: finistra, per præsentiam, & testimonium. Climacteres hebdomadicos fieri in diametro, Enneadicos, in tetragono: sed optima quaque portendere, trigonum & hexagonum. Signa ut loca esse climacterica. Stellas beneficas vim fyderis vel loci climacterici emollire, & inflecte. ro: quin & figni naturam quandoque mutare ftellz afpedum. Observavere illi suas esse partes Zodiaco; masculinas & fæminas. Et qua ratione divilere Altronomi Zodiacum, in duodocim figna & partes; divifere Aftrologi unumquodque signym Zodiaci in tres Decanos, & novem munifices, five Liturgos; qui duodecimam partem Zodiaci in duodecim partes dividerent : quibusque virtutes fignorum duodecim impresse essent, & nomina indita > dodecatemoria foilleer in dodecatemorio : figna in fignis dominantia. Varile præteres coloribus pinxere antiqui Decanos illos, Planetas seprem, & duodecim Zo-diaci asterismos, storidioribus hos, & clarioribus; satural tioribus illos, & obscurioribus. Saturno verbi gratia, dedere nigrum ! lovi , candentem , qui daungis eft : Marci, rabrom : Soli, lucidum: Veneri, varium: Mercurio, luteum: Lune, acrium. Obrundi claram stellam à fusco fydere: & viciflim, liquescere fuscum fydus à clara stella irradiatum: tum fydera, fyderum aliorum mixtura, mille invicem & non fues colores trahere.

Decanis porro illis attribuere antiqui Genethliaci ducatum Aftrologica omnis divinationis qua ex themate Stoop

geni-

genitura fieret. Quin & illis tantum posse Decanos vifum est; ut totidem instituta populorum, legesque universales esse censucrint, quot Decani essent. Collecte hine Geneses, non solum urbium; sed & Mundi ipsius tentata genitura est. In ponendis sed enim hominum genesibus, accuratiores suere Chaldzi, & Ægyptii; qui in dodecatropi constructione, & horoscopi diathemate, omni follicitudinis intentione, qualivere primo horoscopum ipsum; quem geniturz dominum, principem & datorem vitz indigitaverunt. Chronocratorem deinde, sive Aphetam venati sunt, temporum & fortunz datorem. Loca posuere illi duodecim, folicia & infausta, in diathemate horoscopi; qua uti significarent, ita decernerent. Totidem fecere illi commoda & adversa, fortunz dodecatropo; quz duodecim fortunz asha appellavere: quæque literatorum princeps Salmasius, non labores, ut vulgo folent, sed fortunz przmia, bona & mala, interpretatus est. Ex positu & constructione diathematis, ordinavere illi sydera, que vires suas ab horoscopo sumerent, quæque genesim cujusque moderarentur. Et quamvis propriis quaque virtutibus pollerent, ob varios ramen aspectus & configurationes innumeras, quibus invicem quali contemperarentur; vel amieterent virtutes illas suas, vel alios influxus sibi adsciscerent. Pofuere illi ratione platica, horofcopum, cundem quem Decanum: sed ratione partili, & ex ain lia, secundum quara digette fuere geneles, apud Chaldzos, & Agyptios; indagara illis fuere dodecatemoria ipía stella horoscopantis : neque solum in qua parte duodecima horoscopus versaretur; sed etiam in qua parte duodecima duodecimz: imo ecque tandem in cjuldem fexagefima: Addidere qui rem accuratius expenderunt, quanamin illius

illius sexagesima sexagesima. Bene autem vel male dispofita stella videbantur, cum planeta in bonis vel malis siguit, bonis vel malis partibus erapt constituti. Chimadetes porro varios secere, pro ratione decanorumas horofecoporum. Arque ut singulis decanis suos planetas affignaverant, diversos etiam secere climacteros, pro ordine
planetarum qui in singulis genesibus disponerentur. Imò
neque solum in inveniendis climacteribus rationes habuere Decanorum & planetarum: sed etiam ascensiones syderum consideravete, & temporis terminos omnes
secrutati sunt. Que omnia disquisitione partis & exacta,
ab antiquis Generaliacis suere cogitata, explorata, & Apotelesmatica sue religiose accommodata.

Chronocratoras przeerca, five Aphetas, observavere illi generales & carholicos, qui è carceribus vitz emissi, ad finem usque fortunas & actus hominum perducerent: Qui tempora, annos, menses, dies, & horas; sequentibus aftris traderent: aftra vero fequentia, ordine succedentibus. Chronocratoras catholicos, à nullo accipere tempora, fed à fe ipfo: dividere autem apheris specialibus & dequentibus: lequentes & speciales aphetas, que accepiffear composs comboligis; date illa apparis fuccedenribure itant fiella quaque chronocratorias fuas ordine fortirentur. Chronocratoribus porto generalibus darentur specialiores, sois quali scaphidiis & capsulis inserti, chronocratores annui, mentirni, diarii & horarii. In quibus supputandis, suordine fiso digerendis, non dici porest quam exactam veteres Indiciarii adhibuerint diligentiam : przcipue in datione & acceptione temporum, que inter fe mutuitabant aliz aliis substitutz stellz. Notavere illi, variare & alternare vices fydera; in bong arque maio : neque ab uno chronocrasore bona & mala conferauilli

ferri, sed, à multis. Et cum bona & mala eodem tempore uni homini contigissent; non potuisse ex uno aphera contraria illa prædixisse, sed ex alio atque alio. Vt enim permiscerentur in cœlis syderum aspectus, discursus, circuitus, & congressus; ita permixtas sluxisse in terris actiones & fortunas hominum.

Innumera de genere hoc prætereo observata, quæ vulgo prostant apud artis illius magistros. Tum & alia quamplura, vetustate & malignitate ævi, cum libris Chaldæorum & Ægyptiorum erepta & perdita. De quibus, si extarent, diceremus eadem fortassean, quæ Psellus reposuit
de libris Teucri Babylonii. Ex illis, inquit, qui hauserit, mirabilia multa deprehendet, de signis calestibus, & sideribus qua
cum iis oriuntur, & de Decanis: qua ad diversas vita actiones

& eventus faciunt.

Fareor, illa omnia, & Genethliacam toram, constitisse principiis vagis, susse, sus arbitrariis: sed quæ multiplicibus & reperitis, quia dubia & incerta, propter hoc ipsum, educenda suere observatis & experimentis. Quæque proinde, longiore multo repetenda suerunt temporum & seculorum serie. Quorum hacpropter longæva & veneranda traditio, tanti suerit apud antiquos, illosque excessissimi exacutissimi ingenii Philosophos; ut maximi nominis assertores habuerit, Deos, Reges, & Heroas: Mercurium, Æsculapium, Anubium, Petosirim, Necepsonem, Orpheum, & alios quamplures; qui de stellarum apotelesmatibus Aphonismos conscriptere: quique quas nos credimus nugas, putavere susse aliquid; nec non sumo illi pondus dedere.

Que quoties apud me reputo: nulla me amplius tenet admiratio tot millium annorum, que poluisse Chaldeos tradidit Cicero, in periclitandis experiundisque pueris.

Hinc

Hinc etenim scrupulosa illa que antiquos habuit Generalizos anxietas, in disquirendo partili horoscopo, in Chronocratoriis stellarum dispertiendis, & Climasteribus indagandis. Que plurima seculo huic neoterico incognita, mirum in modum subtiliter, doste, & enucleate, detexit singularis & eximius Salmasius; recondita qua pollet in omni scibili lectione. Deditque idem, quod mirer, dostas & subtiles fabulas; tum ingeniosissimis positas inventis, quas ille putavit & resutavit nenias. Verum uno hoc nenias illas jam volo, ut vincant, non temere & aliud agendo, sed composito repertas; & longissimo illo usu, qui artes omnes extudit, attentissime & diutissime meditando, suisse exsculptas.

CAPUT XI.

De antiquitate Theologia & Magia gentilium.

Tustioris & primzvz Astrologiz, nemo est qui inficias eat. Erravere scilicet primi homines diutissime in terris, antequam ad cœlum converterentur, & cœlimensiones ex terrz mensionibus assequerentur, Sphzramque detexerent. Erravere diutissime in cœlo qui illis successere Astronomi, ut syderum leges, stellarumque cursus deprehenderent. Despexere diutissime terras jacentes, qui illos secuti sunt Astrologi; ut quid possent sydera in terras, desixa consideratione haurirent. Resexere oculos à terra ad cœlum Theologi, Astrologorum discipuli: atque ubi observavere, cœlestes igues, in agmine veluti & acie ordinatos, radiis, tanquam sagittis, terrestria serire corpora, quocirca & militiam celi appellavere illos sacri Codices: Deos esse voluerunt omnipoten

tes, quibus omnia parerent, quique omnibus dominarentur, & omnia ad se converterent. Tum nomina illis imposuerunt: vel à potestate, quam in terrestria quæque exercerent, cogitata; vel ab essectu peculiari indita, quem

in fingulis genituris oftenderent.

Attribuere mundo ipsi Deum suum & genium: quem Deorum inseriorum principem, & primz creationis spiritum suisse, supra & multis demonstravi. Dixere illum Pana: & sistulam ei dedere septem cicutis compasam; ad cujus sonum Satyri & panes alii omnes saltarent: ut significarent, spiritum & Deum illum universalem, Spiritus & Deos omnes alios movete & moderari, septem planetarum concentu & consensu. Sui deinceps, regionibus, urbibus, locis, populis, latibus, & hominibus singulis, assignati dii & genii. Quos omnes, quia plutimi sunt, & protetariis cogniti, ut brevis siam, przetereo.

At enimyero! quia plerique principia & causas rerum, non ad cœlestia tantum sydera; sed ad supercœlestes etiam intelligentias, & mundum ipsum referebant Archetypum: varia itidem de diis, corumque ordinibus jactara fuere. Quas lites ut componeret Mercurius Ægyptius, cognomento Trismegistus, Deus & iple Ægyptiis habitus; mira funt que de illo retulit Firmicus. Mercurius Agyptius, ait ille, conscripserat viginti millia voluminum, de variis substantiis, & principiis, & potestatum ordinibus calestium: qua alsa atque alia tradita fuerant. In quibus Astrologia & Theologia Agyptiorum explicabantur. Quas artes docuerat Esculapium & annbium. Quod ut plurium auctoritate confirmetur; hac de libris il is Mercurialibus reculit lamblichus. Mercurisus, inquit, composuit libros viginti mille : ut Meneteus recenjuit : tricies mille, item fexies mille, quingentes & vigintiquinque. Composuit libros centum de diis empyreis; totidem

quam antiquissima suerit Theologia gentilium; tum ex antiquisate Mercurii ipsius, tum ex primis Theologia ipsius gentilitia auctoribus; inter quos, longe ante Mercurium, de dis suis non conveniebat. Hinc etiam liquet, Theologiam gentilitiam, ex syderali scientia manavisse; quod quascunque commenti essent gentiles de diis suis sabulas, intelligerentur de syderum errantium affectionibus, aspectibus, & corundem conjunctionibus. Finxere ideirco Saturnum morosum, & crudelem; quia cœlum maligno & noxio sydere contristaret. Iovem amatorium; eo ipso quod animos hominum, spiritu benevolo & benigno hilararet. Trucem & serum Martem, visu suz Veneris malacissari. Illorum congressus à Sole intercipi. Et cetera, que odiosus essem si omnia recenserem.

Theologia porro gentilium, corundem Magiam peperit: & qui Deorum Sacerdotes, Magi itidem apud illos habiti sunt. Credidere antiqui, rebus omnibus terrestribus, vires inesse occultas; vel à cœlo irradiatas, per virtutes disponentes: vel ab intelligentiis infusas, per rationes medias: vel ab archetypo impressas, per Ideas & formas exemplares. Omnia scilicer in omnibus esse volucrunt. Cœlestia, intellectualia, & archetypa, rebus inesse terrestribus, modo terrestri & composito. Terrestria rursus cœlo inesse, modo cœlesti & desæcato: in intelligentiis, ratione intellectuali, & mage simplici: in archetypo, Idearum more purissimo. Tum vero omnia per divinas illices, & symbolicas illecebras reciprocari: nec non spiramentis occultis, sese mutuo quasi sugere. Calestia & supercoelestia suis influxibus terrestria ad se convertere. Terrestria vicissim suis hiatibus, cœlestia & superceleftiaad le allicere. Nullam propterea vel herbam

esse in terris, quin haberet suam stellam; cujus spiritu, & vitam, & vires, facultatesque quibus esset prædita, possideret. Tacco lapides, metalla, gemmas, arbores, bruta, & homines, quibus sua itidem sydera deputaverunt. Materiis itaque potentibus, mitabilia operari crediti sunt, tum ad Lunam, tum ad stellam, tum ad syderis aspectum, quæsitis & præparatis. Sicut enim virtus opisex ex occultis manifesta produceret: ita Magi manifesta assumendo, occulta attrahere videbantur, per stellarum radios, & res naturales cœlestibus congruas. Insluxus autem cœlestes potentiis naturalibus commixtos, illos esse qui exhiberent in terris essectus mirabiles, quorum cause in cœlo essent.

Hine nimirum excantaras & devocates syderum Deorumque imagines, cœlo in terras descendisse, & vim sacam dissipsis tradunt; sacrificiis, consecrationibus, suffitibus, invocationibus, & imprecationibus. Deorum & syderum imagines illas, Persona, & Facies, appellavere, quales Decani suerunt. Decan enim Chaldaice, & Persone, Illustrissimo Salmasio auctore, Persona suit, & Facies. Persona autem, vel sacies, apparebant dira, vel placida.

Apparent dira Facies, inimicaque Troia

Numina magna Deum-

Inter sacrificandum vero plerumque vel amicz, vel hostiles occurrebane. Ad depellendas hostiles, instituta suere Romanorum purpurea capitis velamina: qualia przceperat Ænez Troianus Helenus: Æ neidos 3.

Purpureo velare comas adopertus amictu;
Ne qua inter fanctos ignes, in honore Deorum,
Hostilis facies occurrat, & omina turbet.
Hunc socii morem sacrorum, hunc ipse teneto:
Hac casti maneant in relligione nepotes.

Orta

Orta ex his incantamentis veneficia & philtra illa, quibus homines fascinati, vel in odium, vel in amorem inducerentur; tum vel agri vel fani evaderent. Adde his impressas virtures bonas, vel malas, imaginibus quas vulgo Talifmanicas vocant: per characteres, per adjurationes, per lumina, per sonos, per numeros, per verba, & nomina. Naturam enim rationes occultas in apparentibus formis, quali fymbolis, exprimere ; Deofque veritatem Idearum per manifestas imagines explicare purabant. Tum vero antiqui Sacerdores ex multis compenendo, unum conficiebant; assimilabantque ipsi uni, quod est super multa. Vnum inquam ex materiis multis permistum. Quarum quidem materiarum divisio unamquamque debilitaret: mistio vero per vires exemplares ideam restituerer. Decanos referent in Talismanicis figuris illis pingi solitos; alios cum fecuri, alios cum telo, alios cum capite viri, aut fæminæ, radiato : illorumque imagines annulorum gemmis insculptas, ut essent pro amuletis. Telesmatibus porro illis, efficaciam imprimi eximiam, si confecrationibus Chaldaice vel Ægyptiace conscriptis inciderentur, quia facrarum gentium linguz estent.

Quid memorem, verba carminis Magici, rebus cantatis inhalata, aptavisse illas ad suscipiendam quamcunque voluissent Magi virtutem, præter solitum ordinem? & retrograde prolata, ad insolitos movisse assectus? Nonne & illa vulgata; Magico susurramine, tonuisse love inscio, amnes reversos, colligata maria, Solem inhibitum, Lunam despumatam, stellas evulsas, ruptas viperarum sauces, & capita aspidum incantata dissiluisse nænia? Quid referam Acherontem imis avernis resusum, manes sepulchris erutos, hominum formas mutatas, cessavisse rerum

vices, & Mundum ipfum torpuisse?

Innu-

Innumera præterea suere ex Astrologicis & Magicis inventis, divinationum genera; per Physiognomiam, per Metoposcopiam, per Chiromantiam, per Geomantiam, per Hydromantiam, per Aëromantiam, per Pyromantiam, per Haruspicinam, per tonitrua, per fulgura & fulmina: per somnia, dormiendo: per phantasmata, ex vigiliarum reliquiis: per surores & manias, vigilando. Et quæ putavere antiqui, in omnibus absendita susse suturorum oracula.

Non hoc vero jam agimus, ut concilietur fides his omnibus quacunque enarravi. Verum ut demonstretur, vel minimis tum Magiz, cum divinationis partibus, artes fuas poficas; multiplici observationum experimento, usuque longissimo inventas. Neque vero ludicras & vanas arres, sed tanti momenti & ponderis, ut divinis etiam miraculis ad similitudinem accedere valuerint. Qualia fuere, virgas in dracones vertere : aquam fluminis mutare in fanguinem; & ranas lacubus educere. Qua non simpliciter fuere Damonum præstigia; sed stupenda artis Magicæ oftenta. Quam scilicet Magicam artem, Sapientiam vocavit D. Stephanus, Actorum 7 : quamque in primis Moles sapuit, Hebrais ipsis auctoribus : neque illam folam , fed omnem Egyptiorum fapientiam , addidit fan-Etus Martyr, eo loci : quatenus nempe Apotelesmatica, Astronomica, & Sphærica constitit; à quibus Magia omnis ortum duxit. Sed enim, si in Magica tantum valuere Ægyptii, teste vel ipsa historia sacra; nec non Chaldzi, quorum Ægy vii fuere zmuli : Quid non valuiffe utrosque putabimus, ... potelesmatica, in Astronomica, & Spherica? Imo, fi plurima, feculo huic nostro incognita, calluere illi in Magicis; quidni cosdem plurima, itidem seculo huic nostro incognita, calluisse putabimus,

in Apotelesmaticis, Astronomicis, & Sphæricis? Tum si plus eis accessir cognicionis in disciplinis illis; quidni in iidem conquirendis plus illis etiam accessife temporis existimabimus?

Advocentur etiam huc cumulo, innumera alia sive artes, sive disciplina; quibus ha omnes adnexa, & concatenata sunt : quasque scivisse oportuit, qui has calluisse putan sunt sunt. Reputemus andem sedulo, quod erat instituti nostri ostendere: utrum Chaldai & Ægyptii, disciplinas & artes illas omnes potuerint consequi intra illud tempus quod numeratur, ab Adamo, usque vel ad Abrahamum Chaldaum, vel ad Mosem Ægyptium. Certe, si res hac bona mente, & bona side peragitur, nemo erit qui non censeat tempus illud angustissimum, vel ad minimarum & trivialium artium deprehendenda experimenta; ne dicam scientiarum altissimarum, qualia suere Astronomia, Astrologia, & Magia, curiosa observata; expendenda & demonstranda.

ris Magner of the ris. Continues Advices Single markett. Stephanus Advices of a conquetic primis Motes tapeir, Records phistaudoribus of expenduction in the foliage, Resource phistaudoribus of expenductions of the Major, ecologic quarents nemps Aporaleuranus. Antennerus, ecologic quarents nemps Aporaleuranus, admits organ durit, Sedenim, de in Magnes tantum valuere Agrecis, reflevel ipla hifteria incria, reference Chalder, quotem Agrecis, in Aporaleuranus orroleur retaleurus, in Aporaleuranus in Aporaleuranus in Antonomics, urbendico incognical establece illi in Magnesis, quidat coldem plurima, in dem lecto base notico incognical et al callo base notico incognical callo base notico notico enerus callo esta potationes.

SYSTEMATIS THEOLOGICI

LIBER QVARTUS.

supplication of the contest of police contest read could be a contest of the cont

Adamus quantumvis perfectus formatus, non potuis momento illo quo formatus est, callere Spharam, Astronomiam & Astrologiam. Sed illarum cognitionem progressu temporis assequi potuis. De biblis sacris. Sunt pleraque apographa, non autographa.

INDICANDIS nodis illis, prodit mirafeulum è machina. Affetunt qui volunt mundum creatum fuisse cum Adamo formato; Adamum, momento illo quo vitam & lucem hausit, scientias, artes, & disciplinas omnes calluisse: Quas deinde

fine labore & experimento, nullo itidem gradu temporis testudineo, posteros suos docuerit. Ignoscant viri summi, si dixero, non recordari serio que dicant, qui hec dicunt. Adamus enim, quod supra ostendimus, qua homo perfectus formatus est, perfecti quidem humani nihil à se alienum habuit: sed nihil propterea perfectione sua adeptus est, quod perfectum humanum & suum superaret. Excessisset vero Adamus extra perfectum humanum & suum, si momenso illo quo formatus est, scientias, artes, & disciplinas omnes calluistet. Non ergo illas calluit. Ponamus certe Mundum cum Adamo conditum: at non ideo sequeretur, scientias, artes, & disciplinas omnes, cum

Ademo iridem conditas. Erant quidem in principio, & ante rerum principium, fumma scientiarum omnium ramones & cause in Deo: sed illarum semina cantum jacta mere in Adamo, quo tempore formarus est: que non nisi cogitatione & ratiocinio, cultura & tempore, ex Adami potentia educi potuerunt. Potuit Adamus scientias, artes, & disciplinas omnes assequi; sed non eas ideireo assecutus est, momento illo quo formatus est. Dei etenim fuit, non hominis, rerum que nondum extiterant causas cognovisse. Adde quod nihil intelligere de prioribus, vel presumere de futuris & posterioribus, valuit Adamus, quarenus homo vel persedissimus, nisi cognitione, aut potius conjectura illa, que elici potuit ex consideratione rerum præsentium; quæque in suos sensus prius incurnistet: secundum illud vulgatum, Quo nihil esse potnit in intellectu, hominis vel perfectiffims, quod non prius fuillet in mundum creatum fuille cum Anna suilli

Non orgo pecuie verbi gracio Arlamus vel perfectificanus, cusi regiones, que Sphere cognitio est, animo describere, quin terrarum regiones prius deprehendiste neque varius terrarum regiones deprehendere potuit, quin verras prius ottudes petugravisses, se undequaque lustravisses. Illa autemnon usa décim persurando, videndo, et mediando, persei potueres juxta illud Pialmi 19. Dies dici crastas verbans de non nesti indicas scientiam. Quo loci, Dies, rerum notas apprehensionem, que sit per visum, sensoum nobilissimum nobili

Sed enim, li Adamus, quaterus homo; imo perfeccione formationis fue integra, vel ante peccatum (quod idem est); non petuit tali paulatim, et successione temporis, or

scientias, artes, & disciplinas apisci: longiore sane temporis intervallo comparare illas, post lapsum & peccatum
suum, valuit: Ex illorum preserum hypothesi, qui volunt,
animum Adami, post peccatum, tenebris suise obductum, & rerum ignorantia hebetatum, Adjunge his, quod
secundum cosdem, tam breve statuitur spatium, inter formationem Adami, & peccatum ejus; ut nihil fere scire
potuerit Adamus, quod non illi magno constiterit: id est,
labore & temporis dispendio codem, quo disciplina omnes, peccatoribus vendi prasumuntur hominibus.

Solent omnes qui libris Mosaicis scrupulose addicti sunt; inventiones scientiarum, artium, disciplinarum, ez rerum omnium, vel ad Adamum, vel ad Adami referre posteros. Ratione illa tantum, quia nullus homo prior Adamo legitur apud Mosem. Hoc illi autumant, argumento codem quo putant, antiquissima omnia, tum naturalis, tum humana historia, monumenta, libris sacris,

przcipue vero Mofaicis, contineri.

Instituti mei non est, neque istud Deus sinat! vel quicquam imminuere de side quæ sanctis codicibus præstanda est, vel corundem auctoritatem desugere. Dicam ingenue quæ sit de illis mea sententia. At si quid sallo, ita sallar. Opinio hæc semper mini sedie, quam inconcusse & sirmiter teneo: Bibliis Sacris contineni quicquid scire hominibus concessit Deus, vel de origine Mundi, vel de historia sacra, vel de Prophetiis, vel de Mysteriis divinis, vel de salute nostra. Quæ ad salutem nostram unice spectant, paucis constant. Et in illis tantum curæ, tantum diligentiæ, & tantum lucis adhibuit Spiritus sanctus, quantum captui humano convenit. Plutibus mandata sunt quæ de aliis tractant. Et de illis aperiam, quod omnes sentiunt, quodque plerique mussant dicere. Tanta scilicet incuria,

& caligine causa feripta fuille ; ut nihil plerumque intri-

casius, nihil obscurius legi possit.

Perenti apud me causam hujus rei : hoc mihi ipsi , raone illa que homini cuivis presto est, responsum dedi. Deum, qui se nosci ab hominibus voluit, tenebris latuisse; neque se plene manisestum dedisse. Illud enim de se ipso profitebatur, habitatarum in nebala. Itaque, neque se nomine uno ludais confessus est sub veteri fœdere. Sub Euangelio autem, discipulos suos, & Damones comprimebat; ne, quis effet, evulgarent. Quicquid præterea dicebat, parabola erat: & variis sermonum ambagibus, suos ut plurimum circumagebat auditores. Quodsi coram lequendo cum hominibus, perplexe & znigmatice locurus est Deus; non absimili vero conjectura existimandum crit, scriptis cadem tradita, perplexius & nodosius ad posteros transmitti voluisse. Hinc inusitatz illz & insolentes coelestium species, quas divinis scriptoribus oblatas legimus ; inusitatis & insolentibus loquendi formulis descripte & expressa. Ludos dicas fere omnes schematis enthei, quos nobiscum balbutiens Deus, miris modis fecerit hominibus.

At enimvero l'quis afferere audeat, divinorum Auctorum autographa ipfa, perplexe quamvis & znigmatice ab
illis scripta, ad nos eadem transmissa, qualia dictante Deo
ipso, voluminibus sacris commissa sunt? Negari certe
non potest, quin sint apographa que leguntur in libris
Iosue, Regum, & Paralipomenon. Remque ipsam auctorem dabo. Miraculum Iosue, quo increpante Sol & Luna
steterunt, manifesto apographum est. Scriptum enim legas capite 10. libri illius. Steteruntque Sol & Luna, donec ulcisceretur se Gens de inimicis sais. Nonne scriptum est in libro Iustorum? Exceptum ergo miraculum, ex libro Iustorum:
id est,

id est, ex libro Iudzorum, qui dicebantur Iusti; quod notavi supra. Exceptum inquam, ex libro illo Iustorum, qui ex libro alio (fortassean autographo) exceptus fuerat. Nihil vero frequentius occurrit in aliis tractatibus. Ecce scripta sunt, vel in libris Nathan, vel in libris Gad, vel in libris sermonum dierum, regum Israel, & regum Iuda: vel in verbis Iebu, silii Hanani; vel in sermonibus Hosai; vel apud Isaiam prophetam, suo illo historiarum libro qui lumine cassus est: &c. Quacunque scilicet leguntur vel apud Reges; vel in Chronicis, collectanea sunt, deprompta ex libris Nathan, Gad, Iehu, Hosai, Isaia, &c. unde hausta & compilata, suo sibi auctorum ipsorum indicio, evidentissime deprehenduntur-

Nescio vero, quo auctore satis idoneo, compertum sit; Pentateuchum, Moss ipsius fuisse autographum. Vulgo dicitur, sed non omnibus probatur. Hæ causæ me movent, quare libros quinque illos, non Moss archetypos, sed excerptos & exscriptos ab alio credam. In primis quod in illis legitur Moses mortuus. Qui enim potuit Moses scribere post mortem suam? Iosue aiunt addidisse mortem Moss, capiti ultimo Deuteronomii. Verum, quis addidit mortem Iosue ipsius, capiti ultimo libri illius qui Iosue inscribitur; quique à Iosue ipso conscriptus, ut Pentateuchum à Mose, reputatur?

Legitur potro Deuteronomii cap. 1. Hac sunt verba qua locutus est Moses trans Iordanem. Que si scripsisset Moses, repossisset, cis Iordanem. Non enim transisiverat Moses Iordanem. Imo neque illum vadavit unquam. Dixit autem, trans Iordanem, qui Deuteronomium congessit, quia in Terra sancta erat: cuique adeo locus ille in campestribus Moab, ubi Moses Iudzos extremum allocutus est, trans Iordanem erat. Illud autem, trans Iordanem, re-

petitum multoties à Mole reperias, Deuteronomio co-

dem. Quod revera illi fuerat, cis Iordanem:

Laudatur quinetiam Numerorum capite 21, parcemia fumpta ex libro, cui titulus erat, Bellerum Domini. Verba Numerorum hac funt. Vnde disitur in libro bellorum Domini. Sicut fecit in mari rubro, sic faciet in torrentibus Arnon. Laudari autem non potuit à Mose, liber ille bellorum Domini, in quo facta fuisser mentio, corum que in Arnon, & in ipla arena à Mole iplo gerebantur: Quia enim neque conscriptus erat liberille; neque potuerat. Crediderim certe, diurnos commentarios Mosem confecisse, rerum omnium mirabilium quæ Deus in gratiam Iudzorum, Mose eorum ductore, faciebat. Ex quibus scilicet commentariis, longo post Mosem tempore, conflari potuerit liber ille bellorum Domini. A quo deinceps Numerorum liber exceptus fuent. Quique proinde, non autographum; neque dum vero apographum ex autographo iplo exscriptum: sed vere & reaple apographum apographi reputari debuerit.

Indicant vero longissime post Mosem seripta, que leguntur Deuteronomis cap. 3. Iair filius Manasse possedit omnem regionem Argob, vocaturque ex nomine suo, Basan banoch Iair; id est, villa Iair, usque in prasentem diem. Non
dixissed Moses, usque in prasentem diem, si hæc scripsisset.
Vix enim possidebat lair ipse villam illam suam, quo tempore introducitur Moses hæc dicens. Arguiturque hine
manisesto, loci illius Deuteronomici auctorem, ostendere voluisse, à longissima & prima origine, unde villa
Iair diceretur: deducendo causam nominis illius, à Mose, ad sua usque tempora. Proindeque apposite dixisse,
vocari villam Iair, ex veteri illo Iair, usque in prasentem

works Wheel and commenced the control

diem.

Tale est Deuteronomii ejusdem illud, capite eodem tertio. Solus Og Rex Basan superfuerat de stirpe Gigantum. Monstratur lettus ejus ferreus, qui est in Rabbath filiorum Ammen. Quorsum enim attinuisset, Mosem dixisse Iudzis; monstrari lectum ferreum Regis Basan, in Rabbath filiorum Ammon, unde magnitudinem Gigantis illius discerent? Quorsum, inquam, opus erat, ludzos alio mittere, ut lectum Gigantis viderent; qui Gigantem ipsum, coram, in terra sua, viderant, vicerant, & campis Basan ipsis prostratum, vulgo mensi erant? Satius multo fuerit credidisse, historiz illius Scriptorem, quo fidem acquireret de Rege & Gigante Og; cujus mentionem moverat; quique longissime ante ejus rempora extinctus erat; testem certissimum adhibuisse, lectum ejus ferreum: horrendas scilicet immanis Gigantis exuvias; quæ tempore illo viserentur, non in Basan, ubi jacebat Og; sed locum mutantibus feculis, in Rabbath filiorum Ammon.

Leguntur etiam hæc Deuteronomii cap. 2. In Seir prius habitoverunt Horrai: quibus expulsis atque deletis, habitaverunt filis Esau: seut fecit Israel, in terra possessimi, quam dedit ei Dominus. Significatur his verbis; lqumæos, qui sunt silis Esau; habitavisse montem Seir, expulsis atque deletis Horræis, prioribus montis illius accolis. Iudæosque deinceps, montem eundem Seir habitavisse; nec non Idumæam sibi à Deo in possessionem concessam asseruisse, expulsis vicissim, atque deletis Idumæis. Atqui certum est; neque Mose auctore, neque Mosis seculo, expulsos et deletos suisse Idumæos à Iudæis: assertore Deuteronomio ipso oapite eodem 2. Dixitque Dominus ad me, inquit Moses, transibitis per terminos fratrum vestrorum, sitios Esau, qui babitant in Seir, et timebant vos. Videte ergo diligenter, ne moveamini contra cos. Neque enim dabo vobis

de terra corum, quantum potest unius pedis calcare vostigium: quia in possessionem Efau dedi montem Seir. Non ergo in diebus Molis, concella fuir Idumza ludzis, fed longissimo post Mosem intervallo: Davide prophetante, psalm. 108. In Idumeam extendam calceamentum meum. Hoc est, in Idumeam extendam possessionem meam. Capitur enim possessio, per pedis immissionem. Et calceamentum hoc loco, pes est: continens pro contento. Quin & David iple prophetiam suam ratam fecit, ut scriptum est Paralipomenon 1. capite 18. ubi legitur, Davidem Deo consecravisse argentum & aurum. Quod tulerat ex universis gentibus, tum de Idumaa, Moab, & filio Ammon. Additur co loci. Abifai vero filim Sarnia, percussis Edom in valle Salinarum , decem & octo millia. Et confituit in Edem prasidium : nt serviret Idames David. Tempore ergo Davidis, non Moss, redacta est Idumza in terram possessionis quam promisso dederat Deus Israeli: utpote que in sortem & in partem terre fancte veniebat. Atque hine evincitur, scripta hac Deuteronomii fuisse post Davidis tempora: dississimo scilicet post Mosem interspicio.

Nihil vero est, quod pluribus lectorem atteram exemplis, ut lucem Soli senerem, ex probem rem per se claristimam: Non este archetypos qui reputantur Moss libri, bibliorum quinque principes. Neque erit quare mirari quisquam posthac debeat, cum animadverterit, tam multa in illis legi, obscura, confusa, inordinata, trunca ex mutila, sepius repetita, omissa plurima, extra locum esteriem posita: quoties reputabit congestam illos esse apographorum farraginem. Trunca sunt que leguntur de Lamecho, cap. 4. Geneseos. Quoniam occidi virum in vulnus meum, de adolescentulum in livorem meum. Nusquam enim apparet vir ille adolescentulus quem Lamechus oc-

cidit.

cidit. Mutila est historia que recensetur capite 4 Exodi, de circumcisione silii Moss. Et mutila eo ipso deprehenditur, quia qualis esse debuisser, clare conjicitur. Transpositum est caput 20 Geneseos, de peregrinatione Abrahami, ad Abimelech, Regem Gerare. Non estim vero simile reputabitur, Regem illum voluisse Saram verulam, cui desierant sieri muliebria, que que non poterat voluptati operam dare. Eadem reputa de Rebeccha, cap. 26. Geneseos ejussem; que inciderat in eundem, vel alium regem Gerare Abimelech. Neque enim credibile est Regem illum cupivisse Rebeccham, propter pulchritudinem sum, ut scriptum est: quia tum senuerat, grandibus

jam & adultis, Efau & Iacob, filiis ejus.

Extra vero locum & tempus positum est, quod legitur Deuteronomii capite 10. Filis Ifrael moverant caftra ex Beroth, filiorum Iacan, in Mosera, ubi Aaron mortuus est. Deinde ibidem, mox. Es tempore separavit tribum Levi, ut portaret arcam fæderis. Atqui longe ante Aaronem mortuum, separati fuerant Levitz ad officium curandi tabernaculi, & portanda arca; secundum Dei praceptum, sapius, & longe ante mortem Aaronis repetitum; tum in Levitico, tum in Numeris. Imo Aarone ipfo in vivis degente, & ex quo perfectum fuit tabernaculum; quoties castra moverant filii Israel, tories Arcam portaverant Levitz. At, siquidem operam dabit lector, veloci percurrat precor oculo caput hoc decimum Deuteronomii. Et mortem Aaronis narrationi infertam przpostere comperiet, in qua locus ad mortem illam nullus erat utibilis; neque quicquam ad eam rem attinebat. Imo, contra rationem temporum scriptam eo loci deprehender, ubi agebatur de lege lata in Sinai: longe ante Aaronem mortuum.

Extra locum itidem & tempus scriptum cernas Exodi

rorord

illud capite 18. Teme terbre cognatue Most, & filis ejus, & exercipe, ad Mesem in desertam, abi erat castra metatus junta mentem Domini. Qua ratione enim potuit venire lethro ad Mostem generum suum, post ludzotum exodum; cam auere Mess, & filiu ejus: si Mostes ipse, cum abiret à lethro socceto suo, & reverteretur in Ægyptum, ante candem exodum, atque ut illam faceret; dicatur diserte, tulisse auerem suam & filies suo? Exodi ejuschem cap. 4.

Plura id genus notabit in libris iisdem, qui vel persuncorie illos legerit: tum, que omitto recensere, obscura, confusa, & turbata passim pleraque: imo quedam invicem pugnantia, ut frigida calidis, & sicca humenribus. At vos, qui in illis conciliandis, responsiones & solutiones, undeunde eruere, & extricare sargius. Frustra omnes operam teritis, nisi nodos illos animadversione hae rescinditis: Et diversis modis scripta reputatis; quia ex diversis auctoribus exseripta & translata sunt.

tereture, whedere. Arqui longe ante Aaronem morteum, separati ineratt Listen ad omotuna con militabernaculu.

Deus se obscure notum dedit hominibus. Deus in nebula. De biblis apographis. Fuere scriptores ante Mosem. Non omnia, potuit scribere Geness. Non scripsit historiam primorum haminum, sed primorum sudaorum. Area non suit prima navium. Vinea plantata à Noe, non suit prima vinearum plantatarum. Qua ratione Melchisedec intelligi debeat, sine patre, sine matre, sine genealogia, cre.

U a a z autem nolucrit Deus, se, qualis esser, mapisestum date hominibus. Quare itidem perplexe & obscure cum illis locutus sit. Quare perplexius & obscurius dicta sua seriptis mandari curaverit. Quare tandem autographa ipsa quamplurima, qua divini seriptores

ptores à Deo iplo baulerant, perire siverit : neque corundem ad nos, nisi obscuriora multo, & turbatiora manavisse apographa, voluerit. Inquirant sagaciores. At mihi lateat, ur voluit Deus. Nihil ad me istud, Quare Deus voluit: dum mihi conster, Deum voluisse. Nebulam in qua Deus habitat, penetrare oculis meis non datur; ut Deum videam, qualis est. Deum certe habitare in nebula intelligo. Deumque in nebula veneror. Que obscura funt in facris, quas manibus versamus, paginis, elucidare, confusa in illis & turbata digerere; omissa revocare; manca & mutila restituere; pugnantia conciliare; perspicacitati mez (si qua mihi est) non conceditur: tum neque plenam, ex illarum lectione, de origine Mundi notitiam habere; neque historiz sacrzseriem totam callere; neque Prophetias clare intelligere; neque vim mysteriorum efficacem perfecte cognoscere. Quicquid prærerea, in ildem facris paginis, vel obseuri, vel confusi & turbati, vel omiffi, vel manci & mutili, vel diversi & alieni est: Spiritum fandum, qui Deus est, in illis nihilo secius degere scio. Vel enim, illarum autographa à Spiritu sancto divinis scriptoribus dictata, certe teneo: vel carundem apographa, ex facrofanctis autographis haufta & derivata, constanter mihi persuadeo. Ac veluti in nube, quam tempestas atra glomesat; qui ejus caliginem transadigunt radii, Solem testantur qui nube occultatur: Haud aliter; in obscuris & densis apographorum nimbis; ignea que illos percurrit Spiritus fancti rimula, Deum prodit, quem nimbi cripiunt.

Neque vero me latet, lappas, & tribulos, nitidis Domini cultis succrescere: farreamque inter ejus sementem, lolium infelix, & steriles avenas, dominari. Soio, in messe Domini, palez & aceris majorem copiam, cum tritici

Cur-

granis confundi. Scio, auro & argento, ligno & lapide, reno & stipula , confose permistis & interstructis, educi zdificium Christi. Scio utique, divinis scriptis cadem illa interstrui, confundi interseri, & succrescere. Imo inquies, facile dignoscitur lolium à tritico, palea à granis, aurum & argentum à fœno & ftipula. Sed quis tam acri judicio erir, ut divinum autographum, ab humano apographo, separare queat? Apographum inquam, adeo cognatum autographo; ut te ipfo confitente, ludat ucrumque in verborum strophis & antistrophis. Atqui fane non ita difficulter fecernere erit apographum ex autographo; ubi autor apographi se ipsum prodit; & ingenue fatetur, ex quibus libris librum fuum composuerit. Difficultas in eo est, nosse in apographo, quæ sunt excipientis, & que autographi, à quoille haufit qui excepit. Arque ut id quod est dicam. Impossibile esse aio, novisse & discrevisse omnia illa. Multa certe sunt, in quibus attente meditando, dignosci valeant que sunt autographi ab illis quæ funt apographi. Et fi canis venaticus, qui feram requirit q ubi plurima videt & confus in pulvere vestigia, odora qua pollet sagacitate, illa excernit, & ftringir que sunt fere cui superinfistic: Quidni ratio nostra; ubi ponderibus & modulis suis utitur; divino præcipue adjuta auxilio; divina ab humanis excernere poteris? Tum si pater Isao cocus, distinxit vocem lacob, a manibus Esau: Quidni mens nostra cœlesti lumine irradiata, distinguere poterit vocem Dei, à manibus hominum?

Non ea vis, dicamne vel imbecillitas, animo meo est; ut me in illis dignoscendis, excernendis, & distinguendis, coelitus adstatum prasumam. Illud certe estari licent, inesse mihi illam divina aura particulam, qua homini

cui-

cuilibet ratio est: nec non Spiritum Christi eundem, qui de plebe Christianum quemque informat; & sine quo, nullus Christi assecla dici potest. Si qui enim Spiritum Christi non babet, is non est Christi. Romanorum 8. Hujus ego divini Spiritus àuxilio fretus: tum & illo, qui nobis est ractus divinitatis melior quam notitia, instinctu emotus; audeo quædam in quibusdam Bibliorum locis conjucere; neque enim possumus omnes omnia. Illa autem seliciter audere mihi videor: quia enim nihilaudeo quod non rationis & sidei trutina, curiose appendam & cassignet librem.

Farum idem quod exemplaria profana, illaque innumera, abstulit; autographa sacra absumpsisse quamplurima, meo mihi sum conscius & promus pectori. Nullus certe dubito, quin Moses Iudaorum exitum ex Ægyoto: zum legem Dei laram in monte Sinai ; tum corremonias lege illa præscriptas; tum historiam quadragiota annorum, quibus coerraverunt ludzi in deserto; tum denique memorandum Deuteronomii mysterium, scriptis accurayerit. Credo unque, Propheram incomparabilem, recondita illa qua præftabat, rerum ludaicarum fapientia; Judzorum fuorum fastos, à prima origine, & Adamo sanguinis Iudaici auctore, ad sua usque derivavisse tempora. Tum etiam rerum omnium Geneum, ante Adamum conditum, feripfiffe, mihi facile persuadeo. Illa autem, & prima ludzorum monimenta, & terum creationem primam, didicisse Mosem censeo, & lectura vetustiorum codicum; & divipi, quo madebat, Spiritus monitu. Quamvis enim nullus nobis sit scriptor cognitus Mose antiquior. Scriptores ramen Mole antiquiores fuille, negare quis audeat ! Imo prioresallo fuiffe clase apparet, co ipfo quod historias suz Gentis, ante & post diluvium, intra bis plenis

bis mille & quingentes annas, wel citciter, feriptis man daverte. Qualque lecundum rerom naturami, earumque ordinem et feriem ; & quod notandum, nullo hinc ofiente incommodo, didicifle conjicere est ; vel ex libris tempore luo extantibus; vel ex longissimis traditionibus, ad fun vique fecula fideliter deductis. Literarum fane ufum fuffe spud Phoenices longe ante Molem, compertum eft : nec non Phoeniees eadem locutos conflat , qua Hebratloquebancer. Cujus pimirum rei specimen eximium dederunt, viri doctifimi Samuel Petitus in Miscellaneis, & Clariffimus Bouchardus in suo Phaleg. At, frab Hebrais loqui didicerunt Phaesices : quidni feribere didiciffe ab iifdem, putabimus ? Scripferunt ergo Hebrzi ante Mosem. Quid vero rectius, & mellus scripfissent Hebrzi - quam historias suas ? Ab illis autem excepisse Molem quos feriplie teram ludaicarum faltos, credidiffe, lege illa præferipras ; thus historiam que iodiffere blup

Mosem cerre, qui totus pracipue crat in digerenda sua, ex sui temporis historia, earptim scromaximo, qua Vniversi genesse comprehendebant. At qui Mosem secuti sont apographorumetoromatores, broviores multo creationis universa, at primorum sudaorum apices, tetigisse existimo. Atque bine factum conjicio, quod Mundi creatio, capito primo, et unico Geneseo, brevissme absolvatur. Quod dehino, Ada sormatio, Eva adificacio, et peccarum Ada, capitibus sociando eterrio curiosus paulo describantor. Quod denique capitibus quarto et quinto, que a Caino ad Noachum extenduntur, torius antedibusant temporis percariatur instoria. Videric autem, qui conque su quinto, brevibus admodum ex gencalogiarum sere plenis;

plenis; comprehendi potuerint, quecunque toto orbe terrarum, vel acta, vel inventa funt, per spatium mille sexcentorum annorum, & ultrau Verum etiam, ratione incolumi, negare possimus; quzeunque, salvis sidei mysteriis, naturali & recta argumentandi via, fieri potuisse demonstrantur : propter hocipsum tantum, quod duo illa compendiofissima capita, nullam corum mentionem exprellam faciant apply threaten obstantibroup & deringer

Hac ego apud me ferio reputans, & diligenter expendens omnia illa, que de retroantiquissimis temporibus, supra & fuse recensui; ram ex profana, quam sacra ipsa historia: tum que à me inferius dicentur, de Ævo illo gterno, à quo Mundus conditus Prophetis & Apostolis perhibetur : non dubitasi primorum hominum creationem, à principio rerum, longissime ante Adami revocare tempora. Neque sum me movere debuit, quod illorum hominum Genesis expressim non meminerit. Ime eo ipso mihi fieri fatis putavi, quod homines illos expressim non pegaverit. At vero intercal; eth ufque adeo breviter; ut nihil brevius, return originem perstrinxerit Genefis: conjicere nihilominus ex libro eodem datur, quod demonfravi superius ; longe diversam fuille creationem primoram hominum, que delibatur capite primo ; à formatione Adami primi ludzorum patris; que parcius minus enarrator capite fecundo. Anoma 25 mast angolosis

Vulgo argumentantur. Nulli homines nominatim leguntur ante Adamumin Genefi. Ergo nulli fuerunt ante Adamum Arqui negatur fequi illud; nullos fuiffe ante Adamum homines, quia nulli ante Adamum nominatim leguntur in Genesi. Constat enim, neque omnia scriplisse Genelim; neque omnia negari debuisse, que supprestit Genesis; cujus scilicer institutum erat scribere, non cerdohiftohistoriam primorum hominum, sed primorum dumtaxat ludzorum. Simili ratiocinio dejerant, Arcam Noe, primam fuific navium omnium, quia prior non legitur in Genesi. Quasi vero Adamus, qui secundum vulgaram hypothelim, formatione sua artes omnes edoctus est, Nauticam ignoravisser; artium omnium tum mage egregiam, tum societati hominum mage necessariam; tum naturali & quotidiano usu natandi, deprehensu mage facilem. Tale est quod de codem Noe jactant; plantavisse primam vincam: Quia nulla prior legitur plantata apud Molem. Quali vero terra, qua arbores peperit omnigenas quando creata est sin ipsa mundi juventute, & hilaricadine, vicem non protuliflet, hilaritudinis datricem, & juventutis instauratnicem : Adamus autem infignis agricola, plantationem vinez neglexisset, agricolationis partem suaviorem, & vinum deseruisser, quod Scriptura ipla celto, latificat Denm & homines. sages allando manaira

Prodigium fed enim hominis; non hominem faciunt qui Melchiledech revera fuille putant, fine patre, fine matre, fine genealogia, neque initium dierum, neque vitz finem habentem : eo folo, quod Mofes nullibi meminerit, vel parentum, vel liberorum, vel natalium, vel mortis Melchicedeci. Non illi reputant; quod subtiliter admodern animadvertit doctifimus; & acutifimi ingenii Theologus, Ioannes Camero. Mystice hac pratermissa foiffe Mole, & mystice notata ab Apostolo; ut significaretur, Melchisedeci sacerdonium fuisse zternum, ad similkodinem sacerdotii Christi: non tempotale ad instar legalis & Mofaici : quod pattibus ortum Sacerdotibus, liberos genuit Sacerdotes: & à Mose inceptum, Christo desit: Melchisedeci autem Sacerdorium, neque à patribus derivatum Sacerdotibus, neque in filios deductum Sa--ofini cerdocerdotes: at neque principium cognitum habuisse, neque finem cognitam habiturum. Hæe vero sic intelligi debuisse ratio & sides suadent: ne silentii mysterium naturæ evertat ordinem: secundum quem Melchisedech, patre & matte naturaliter genitus, gignere potuit naturaliter liberos: nec non ortum & interitum naturaliter & revera habere debuit. At, inquiunt; hæc non scripsit Genesis ita se habuisse. Ergo non sunt. Verum è contra aio ego. Hæc eadem non scripsit Genesis vera non suisse: hæc eadem Genesi non adversantur: hæc eadem rationi & sidei congruunt: hæc eadem Genesim produnt mysteria scripsisse, non monstra. Hæc eadem ergo ita sunt, quia ita

intelligenda funt.

Missing.

Eadem prorsus oscitatione creditur, nullos homines: extitisse ante Adamum, quia nullus prior legitur apud Mosem. Neque advertitur, institutum Moss fuisse in Adamo describendo, memoravisse, non auctorem generis humani, sed primum ludzorum patrem : quorum scilicer peculiarem, non gentium omnium, scripturus effet historiam. Incipit certe apud Mosem Iudzum, arque apud Iosephum ludzum, & rerum ludaicarum scriptorem, ludzorum origo ab Adamo. Postquam nimirum enarravit Moses idem, ab initio Genescos, hominum & gentilium omnium originem, ab ipía Mundi origine. Atque adeo gentiles, origine & stirpe distantes, ab origine & stirpe ludzorum, constituit. Gentiles inquam, creationis divina fœturas, à principio: Iudzos autem, formationis divinz filios, in Adamo. Account free following quet Marin action if is marin.

etakin bir mulan bir danglar dapentan i inlihatil saes

undadaming burning an apparent of a second

CAPUT III

Erratur, quoties generalius accipitur quod specialius debuit intelligi. Tenebra in morte Domini, sacta sucrums super totam terram Indaorum: non super universum terrarum orbem.

Stella qua apparuit Magu, facula suit in aère; non stella in calo.

PECCATVA non raro in lectione sacrorum codicum, quoties generalius accipitur, quod specialius debuit intelligi. Quale est de Adamo, quem Moses primum Iudzorum patrem secit: quemque zas izescodio, primum omnium hominum parentem vulgo statuimus.

Ejuschem abollæ est, quod creditur de tenebris illis, quæ sacæ sucrunt in morte Domini. Illas enim Theologorum turba suisse purat per totum terram orbem dissus: eo quod Euangelistæ tres uno ore consentiant; sactas suisse super suisse suisse

Accedat huc stella illa, quæ Magis apparuit in nativitate Domini; quamque, vulgare & tralatitium est, cœlo inter alias posuisse. Quod nusquam fuisse, & nusquam ficei potuisse, vincitut his argumentis. Vidissent nempe

illam

illam in cœlo ceren homines præter Magos. Vidisset illam inter primos Herodes, turbatus hoe nuntio; quem scilicet expressius phenomenon hoc petere videbatur. Atqui, neque viderat, neque videbat illam Herodes. Clam enim vocatis Magis, ait Euangelista, exquisivit ab eis quo tempore stalla apparaisset. Patet ergo, stellam illam neque fuisse in cœlo, neque in conspectu omnium positam, ut vulgo existimatur. Sed rent desea, ignem illum, particulariter tantum Magis illuxisse, quo duce Bethlemam devenirent; quemque præeuntem Magi sequerentur, stellz, sive facis adinftar; ut adoratum irent Regem Iudzorum : neque Herodi, neque ceteris apparuisse. Talis fuerar exercitus ille igneus, ad auxilium Elifei, de cœlo missus; quem videbat Propheta, neque videbat juxta Prophetam minister ejus. Simile, quamvis dissimili specie, miraculum. Non enim videbat unus homo innumeros ignes quos videbat Elifzus. Videbant Magi tres stellam unam, quam non videbant innumeri homines.

Probatur vero, stellam illam non suisse in cœlo positam, ex-Euangelio ipso, his verbis. Ecce stella praibat iis, donec venit, stetique super locum in quo erat puerulus. At si stella illa suisset in cœlo posita; qua ratione potuisset stare super locum illum in quo erat puerulus? Qua ratione item potuissent Magi deducere perpendicularem lineam, a puncto stella illius, ad locum in quo erat puerulus, quem perpendicularis illa distincte notavisset, ut scriptum est? Potuissent certe Magi illi exquississima inspectione decernere, cui regioni terrarum respondisset cœli plaga, in qua stella illa sita esset. Sed loculum illum, præsepe ipsum in quo jacebat puerulus, inspectione vel ratione ulla, deprehendere; non erat solertiæ Magorum, non sagacitatis humani ingenii. Constat ergo, stellam illam, sive ignicu-

A2 2

lum,

lum five faculam illam vocitein; ficut feriptum oft Aposalypfeos & Caridis è cali fiella aidem fion lumpa; conftat inquam stiellam illam Magis pratucentem missim fuille de coelo, ad particularem tantum Magorum ulum; qua pracunte Magis ambularem; qua ffante supra locum in quo etac puerulus, starent & ipsi; ut inventum adorarent quem; quarebant lesum Christum. Quods licet stella illi patva, majus lumen componere: Talis erat nubes illa ad speciem colimanz, die albicantis, & nocte ignicantis, que praibat Hebrato populo in deserto: quamque nullus asserverit, Phanomenon suisse toti hemisphario conspicuom. Particulariter enim castris ludzorum incubabat; particulariter Tabernaculum sandum operiebat; ad motum particularem nubisillius, proficisebantur; stante illa, stabant stracture. Quale de Magis, & de stella sua credendum est.

Tum, si stella illa, cœlo inter ceteras susser afixa, preisiste ut Magis, ita & ceteris hominibus facientibus iter aboriente in occidentem. Quod non scriptum est: imo tantum, préisse Magis. Cucurisser porro illa ad numeros & cursus aliarum stellarum, que screbantur junta Tropicum, ab ortu ad occasium. At, quis potuisser sequitantes celetitate presuntem? Si demum, stella hec susser in conspectu hominum omnium posita, meminisser ejus historici celeberrimi, qui memoranda seculi & rempotis illius notaverunt: quod nullus tamen secit.

Evictum ergo abunde est; allucinari, non omnes ac prudentiores luterpretes; sed cos qui putant stellam il-lam apparuisse omnibus hominibus in cœlo: quæ revera illuxerit Magis tantum: tribus, ut sides est, hominibus. Allucinari inquam, co quod generaliter acceperint stellam in cœlo; quæ specialiter debuit intelligit de

de lampade vel facula ardente, quæ Magis folis apparuit, and romano d'alloles de calches de parte and a sur la vial Lami angina d'anni contravante, ut parte al calches angin and

Calle ou Tan IV. slot, mabried

In miraculo Exechia agrotantis, non retrocessit Sol in calo, sed in horologio Achas.

Cam de miraculo quod fecit Deus, in sanando Rege Ezechia zgroto: quale extat apud Reges, libro 2, capite 20. Signam daturus Isaias Propheta, à Domino, Regi Exechia agrotanti, sanatum eum iri, er ascensurum die tertia templam Dominis; invocavis Dominum. Et reduxis Dominum umbram per lineas, quibus jam descenderat in borologio Achas, retrorsum decem gradibus. Quod scriptum est apud Isaiam, capite 38, his verbis. Ecce ego reverti faciam umbram linearum, per quas descenderat in borologio Achas, in Sole. Es reversum est Sol decem lineis, per gradus quos descenderat.

Vulgo receptum est; miraculo hoc, Solem retrocessisse in cœlo. Ponitur scilicet in Sole, & cœlo miraculum, quod fuit in horologio Achas. At quia reducta suit umbra retrorsum in horologio, oportuit Solem retrocessisse in cœlo? nec potuit Deus facere miraculum in horologio Achas, quin violenta commotione cœlum totum averterit; & retroabierit generalissimus ordo terum? Hoc est sane, sudere bonam mentem sudo illo, quo aliquis possularet socum & caminum removeri; qui se igni propius admovisset. Recedat ipse ne amburatur: stabit autom socus suo loco, nec fatiscet domus propter amotum caminum. Ponatur miraculum in horologio ipso, in horologio Achas, ut vult Scriptura: stabit miraculum suo loco: stabit natura suo ordine, nec sascinabitur intelle-

ches prestigiis inanibus. Qualis enim est, Deus bone! larva hzc, quz plures & celebres lust homines imaginibus osque adeo vanis, ut puraverint, ex hac lectione intel-

ligendum, Solem iplum retrocessisse?

Si retrocessit Sol, vel retrocessit solus in Zodiaco: vel immoto gradu illo Ecclipticz, quem die illo peragebat, retroit primum mobile, & cum primo mobili, verla itidem fuere retro Sphæræ inferiores omnes; inter quas Sol etiam versus retro abierit. Alterutrum ponere, incidere est in absurdissima. Si ponimus Solem retrocessisse solum In Zodiaco, & dextante Zodiaci; eadem proportione, qua retroiisse dicitur dextante herologii, in horologio Achas: oportuir Solem plura figniferi Zodia, qua anno codem emensus fuerat, remensum; przteritos menses; imo & tempestates anni elapsas, horz momento reduxisse. Quod monstrum confusionis & absurdicatis esset horrendum. Quam vero abiere ipsi retrorsum, non dicam à vero, sed à tota veri conjectura, qui retro abiisse volunt coelos omnes, ut retrocederet umbra in horologiolo? Illud fane interturbare fuit naturam universam : inconciliare rerum ordinem & feriem: conturbare ortus & interitus fyderum : evertere Ephemeridas, & tabulas Astronomicas: & confundere Astronomiam totam. At. quis unquam turbarum tantarum, quis inversionis, quis confusionis hujus meminit? quis tale unquam rerum omnium, ut ita dicam, petaurum notavit? Extat enim rerum gestarum memoria apud gentiles, tempore Ezechiz.

Ad quid porro censendum est majus miraculum in morbo Ezechiz, quam suit in morte Christi? Tenebrze satz suerint per regionem tantum Hierosolymitanam, in morte Domini; Sol plus solito illuxerit toti Mundo in

mor-

morbo Ezechiz! Christus moriebatur; Ezechias agrotabat tantum! Christus moriendo peragebat redemptionem totius Mundi; Ezechias zgrotabat, sibi, & suo populo! Quam male se habent que sic comparantur! Ponatur vero miraculum, ur debet, in horologio Achas, non in cœlo: quadrabunt apprime omnia cum horologio illo. Comparatur enim recte, vita hominis, umbrz: imo umbrz horologii. Vltima periodus vitz, & horologii, vocatur hora ultima. Comparatur rurfus apposite vita Regis, horologio regio. Retrocessit umbra que cadebat in horologio quod fecerat Achas: Retrocessit vita quæ cadebat in Ezechia quem genuerat Achas. Neque ullum potuit convenientius augurium dari de sanitate Ezechia, miraculo hoc. Quod capropter fignum peculiare datum fuerat Ezechiz: juxta illud Paralipomenon 2, capite 32. Egroravit Exechias usque ad mortem: Et dedit ei Deus signum. Dedit ei, non omnibus. Accidit autem signum hoc super terram Iudaicam, non super alias terras. Quod notandum est, & vincitur per cundem locum Paralipomenon, ubi legitur: Missos fuisse principes Babylonios Legatos: Qui interrogarent de portento quod acciderat super terram. Non in cœlo, quod nota, sed super terram. Terram vero intellige illam, Iudaicam. Nil enim tale Babylone acciderat. Neque necesse fuisser Babyloniis, interrogare Iudzos de portento, si vel Babylone accidisset, vel si Sol in colo retrocessisset. Vidissent quippe illud & ipsi portentum.

Reducendum ergo est miraculum, ad horologium Achas. Imo illud ipsum evidentissime voluit, & expressim significavit, Scriptura sacra, utroque loco, Regum & Isaiz: si verba utriusque loci, rite ut par est trutinentur. Verba Regum sunt. Reduxit Dominus umbram, per lineas qui-

bour jam descenderat in borologio Athas, retrorfum decem graw. Nota hic, fignari expressim miraculum, in borologio Arbas. Verba Isaiz funt. Et reversus est Sol decem lineis , per gradus ques descenderas. His locis, reductio umbra, & reverhe Solis, idem funt: quia non potuit reduci umbra, quin Sol reversus sit : neque vicissim reverti Sol, quin umbra reducta fuerit. Et hoc est quod dixerat Isaias verbis proxime antecedentibus. Ecce ego reverti faciam umbram linearum, per quas descenderat in horologio Achai, in Sole. vol cum Sole. quod idem est. Sol; ibi sumitur, non pro Sole iplo; fed pro lumine quod effundit in superficie qua feritur. Quale effunditur in horologia omnia: & quale effufum fuiffe in horologium Achas credendum est. Linez porro illæ; quarum meminere his locis, tum Reges, tum Isaias; descripte crant super area horologii, ab umbra styli, qui secundum artem, ex area ipsa horologii excitabatur. Linearum vero illarum przcipuz notatz erant duodecim; que totidem horologii, five gradus; five horas indicarent : cum interim umbra styli; percurrendo aream totam horologii, innumeras describeret alias lineas, quibus minutiffima & ipfa horarum, five graduum, momenta fignarentur. Promiscue sed enim vocantur linez illz his locis, Vmbra, & Sol: quia revera describuntur, & componuntur in horologiis omnibus, ex umbra, & Sole: [alvis Geometrarum principiis, qui definiunt suas lineas. puras; non compolitas longitudines. Neque illas utique lineas, przcife umbram, nec przcife Solem; fed verius, extremitates & distinctiones individuas Solis & umbrz. nominaverim. In illis enim; ultima pars Solis, prima est umbræ: nec non, ultima pars umbræ, prima est Solis. Ar. quis unquam Mathematicus tales sibi finxit lineas in cœlo; si verba Regum & Isaiz sumantur his locis, pro Sole iplo,

-ologod ni sedebnuite boup enimul orq mesus non colqi

Adverse autem, Isaiam vocavisse promiscue, umbram & folem; quod Reges simpliciter & semper eo loci, ambram, nafquam vero Solem, appellavere. Vi at afcendet umbra decem lineis, an ut revertatur socidem gradibiu? Es ait Exection, Facile oft umbrem crefcere decem lines: neg bec volo ut fiat; fed ut revertatur retrorfum decem lineis. Invocavit staque Isaia Propheta Dominum; & reduxit umbram per linear, quibus jara descenderat in borologio Achas, retrorfum decem gradibus Versabasur, ut videre est rosum miraculi hujus negotium, in area horologii Achas, Facile autem factu, dicebet Ezochias, fi cresceret umbra horologii. Non quod severa facile forer, umbram crescere hore momento decem gradibus, qui non nifi decem horis exactis gonfici potorant. Sed quia facilius apparebat, umbram currero, quam recurrere, in horologio 4 petilt, quod minus facile, & miraculum majus videbatur; ut reverteretur retrorsum decem lineis. Miraculi certe hujus, vis tota erat in horologio Achas: secundum mentem iplam Ezechiz agrotantis, & Ilaiz precantis. Petierat epim Isaias. Vis ut affendat umbra, an ut revertatur? Revertatur, inquit Ezechias. Bi reducta eft umbra in herologie Achas. Non agebatur hic fecundum mentem Ezechiz, & preces Isaz, de reversione Solis in cœlo, sed de reversione umbrz in horologio. Factumque revera est miraculum, volente rege, & precante Propheta, non in ceelo, sed in harologio. Neque vero retro versa fuisset miraculo umbra in horologio, si retro versus suisset Sol in colo. Sequitor enim umbra in horologio motum Solis in colo, natura, non miraculo.

Adeo quinetiam certum est; splendorem Solis qui se-

hotologium Achas | frmi debuille pro Sole ipio ; Scrato Sydonius, Rex falutatus & renuntiatus fine con-W fuerie qui fulgorem Solis i non Solem ipiom, rimus Sydoniorum, fummo civicatis fahigio, orientem contra, oftendiffet , & Solis ertam in schidente inveniffet. Expediantibus frustra alris ; orientem versus ; ur Solem iplum's spicerent: Quelex Trogo Pompeio, luftinus revalo at flat; fed at reverte or retraction decem ! Spiretingston

Militant ergo recta ratio, & probata auctoritas, cum his locis; & verbis facris; ut intelligatur miraculum hoc de horologio tantum Achas. In quo, currente Sole, ut foler, france horologio foo firu, e imasses horologii flylo: contra ordinem, & micuralem effectum Solis & umbra, miraculo, de modo hominibus incognito, umbra reducta fuerie retrotfom decem gradibus. Decipi illos qui ptrant, colom ; & Solem; retroculife Decipi, in: quan ; co good miraculum hot universale in delo 8 fole, polucrine, quod particulare fuir, & specialiter de horologio Achas intelligi debuit. irettori recentingi de la linguis, vis tora etar in horologio Achas i lecundulu recentingi de la linguis de la linguista de la linguis

tem iplam EzechVegramier & la precanns. Perie-

Qua ratione in miracule lossa, Sol steerit in Gabaon, Langa dies illa non debuit extendi extra regionem Gabaonitidem.

X FIRIAMUR, numquid tale intelligi debeatede miraculo loftie: In cojus iracundia Sol impeditas of. Ecclefiaftici cap. 40. Necinon , fietit, & veci hominis varait. Toluz 10. Conturbaverat Deus Amorrheos à facle Ifrael : qui fufi ab excelfis Gabaon, in declivia Bethoron, effugium quarebant in vallibus. Decreverar autem delere illos losue ad internecionem. Quos ne ferro & ultione ejus nox subtraheter: dixit ille in conspectu filiorum

rum Ifrael. Sol, contra Gabani ne movearit, & Luna contra vallem Ajulan: Steteruntque Sol & Luna, dones ulciferetur fo gens de inimicio fute. Et ibidemi: Stetis itaque Sol in medio cali. Es non foffin dojs occumbere, patio unim dies.

Nemo est quin primo intuitte bac legens, affeveret folem ipfum fletiffe in coelo. Verum, fi quis attentius vim miraculi expendat, & miraculum iplum intra fines suos contineat, facile deprehendet, lumen & fulgorem folis, non folein fofum hoc loco intelligendum effe : ficut in miraculo Ezechiz demonstratum est: Auctoritatem & confidentiam conjecturz adjicie, quod scriptum est. Solem fletiffe in medio celi. Sol enim occiduus coelo precipirabat, quando illum folue flare justic. Neque Sol flare tune poterar in medio cell in quo non erar. Diftar enim occasus, toto cell quadrante, à modio celi. Accipiendum ergo its est miraculum hoc; ut cum Solipse revera occumberer; reque ceffarer interes celeftis & naturalis rerum ordo: fulgor Solis, fine Sole iplo, & miraculo maximo, faperellet in Atmosphara, vel regione vaporum illa, que civitari Gabaonice, cœli & aëris medio, incubabat: Solis vero fulgor, civitatem Gabaonicam, & monrem Gabaon verberaret: ita ut reverberati ex fulgore illo radii, jacentes undequaque convalles illustrarent, ar enim futi & fugati Amorthei, imminentem illis lofte effugere non pollent: que miraculi causa erat.

Incidi in hanc cogitationem, cum in valle amcenissima, mediis Cadurcorum montibus, olim degerem: Vnde coeli spatium breve parens, Solem conspicuum, per diei horas circiter sex, mensibus astivis, in valle cadem admitteret. At vero interea Sol, qui mihi temporius occiderat, per hiatus & intervalla montium, excelsum & oppositum valli montem seriebat: quo sulgore vallis tota

3 b 2

accen-

accen-

debatus; dance Sol fub horizontemiplum cecidif-Videbam ergo in monte opposito solem sine sole, per plures horat: quod mini instar miraculi erat. Tories au-em subibat miraculi losus recordatio. Poruise nempe Deum retinere splendorem solis, sine sole, in Gabaon: miraculo majore, quo videro mihi datum erat folem, fi-

ne fole, in monte mihi oppolito.

Quantum zero meum eres ranocinium, evalille ad conjecturem mihi videbar: quia scriptum eret , Sal contra Gabara ne moveatis. Sol enim occiduus, oppolicum montem Gabaon, ut sonjicere eft, illuminabat; neque omnes preinde horizontis plagas: quas haud duble conspexis-tes, si vere sol in medio corli secusios. Recinuit ergo Deus in monte Gabaon anna in locis emnibus horizontis, mi-raculo memorando a fulgosem cundem, quo Sol occideus in monte illo, & locis adjacentibus, sutilabat. Sive illed facius fueris credidiffe, satione Atmosphere, & sefractionum que in illa fiunta folis occidar speciem, super horizontem apparvissa i postquam sol occidisset. Argumento codem ; quo Hollandi in nova Zembla, post nodem continuam duorum mensium & semissis, solem recuperavisse memorans, aliquot diebus maturius, quam merito illum expedirent. Quia pimirum Armolphera, folis speciemanente folem ipsum, evexisses. Arque illis propretes, folis species eliquos dicbus, pro sole ipso illuxisset. Quod retulie & signate animadverrit. Vir summus, PATAME GASSENDUS, & fama Super orbem Philosophicum notissimus, libre 1, capite 19, Institutionis

Scriptum oft porto in Lofue, Et nen festimevit Sol sceumbere, Auie min diei. Quod explicatur Ecclesiastici capi-10 46. Bi was dies falla of quaf des. Spacium ergo unius dia.

diei, quod notavit Iosue, non integrum, sed quasi integrum, intelligendum est. Evanuit seilicet paulatim sulgor Solaris ille, qui in monte Gabaon rutilabat: Et splendor Lunari similis, in valle Ajalon, Solari successit; donec inimicos suos omnes ultioni mastavissent stractica. Quo sensu capienda sunt Iosue illa. Lana contra vallem Ajalon ne movearis.

Additur soco codem Iosue. Nen fuit enternes posses eris,

tam longe dies. Et vere. Dies enim illa una, facta est quali duo. Brevis erit mora, neque non morz pretium erit; fi hoc loco narravero certamen magnum quod erat Mathemaricus egregius, cum Theologo minorum profeucharum. Demonstrabas Mathematicus, dies dari plurium dierum, fecundum Sphere obliquitatem : imo fex menfium perpetum, sub parallela degentibus. Excanduit ad hac verba Theologus: impium clamitans, & lamina candente qua heretici ustulantur, expiandum; afferere, posuille dan majores dies, die illa que fuit in miraculo lofuz, quaque una facta fuit quali duo. Prafertim, cum diferre feriptum effet. Non fuit antea, met erit poftea tam longa dies. Quo nihil expressius, nihil clarius apparebat. Manifestas autem mendacii teneremus, aichat ille, Scripturas facras (cogitatu nefas, & horrendum) fi vera effent que demonstrarer Mathematicus. Ac proinde optime caville Imperatores, qui Mathematicos coelo Christiano interdixiflent. Ne favi, parve Sacerdos; respondit Theologo Mathematicus. Fallit to incentum pictas tua. Nam & verbum Dei verum elt : & ratio Matheleos vera elt. Verum ell, neque fuiffe antea, neque futuram poltea tam longam diem, in regione Gabaonitide; qualis fuit pracipiente miraculum Iolue. Sed non extende miraculum illud, & longitudinem diei illam, extra Gabaonem, ad re-B b 3 giones · normes

pones alias. Verum entir ell', neque illo verius dari pol tell: in regionibus polaribus, longiores multo fuille & fui mas dies, die illa, qua jubente loue, Sol non feffinavit decumbere fabrer Gababbem, fpatio unus diei, queque una dies facta est tantum quali duo. Dantur enim mani-Beliffime lub polo habitantibus, dies, non quali duarum dierum; fed revera, centum octuaginta duo dierum; & ultra. Quod argumentis inclucabilibus evincebat Mathematicus. Victus vero fruitra contendebat Thelogus. Sed ut unde digreffa eft, illue revertatur oratio, Ponendum reaple est mitaculum Solis retente l'Iosue, non in ecelo, fed în terra. Neque vero în terris omnibus : fed în regione fola Gabaoniride. În qua, neque fuit antea ; neque ent polles, tam tongs dies. Viers emin, circaque, not quites filind affen de constant en de

Non decrune maligna opinationis homines : qui vel me suspicione impleate, de miraculorum fide male fentientis; vel qui me lymphatum prædicent; meamque di-cant'integram audaciam : quod tam longe lateque à vulears opinione recedam, fixum saturaçõe habennum, So-lem, dicto loise, fublicide in codo, us revers credunt retrorfum abiisse in morité Ezechiz. Obtrectabant scilicet conjecturis meis sarque Illas canquam male natas infamabunt sque nebalas verbis facris spargere pretendant, ubi tam clate; de fine ambage loquuntur : Solem, edicente losue, fatisse in medio arti: nec non lsaia precante, reversion descentives. Nimirum illa sunt, quibus religiosum & divinum in primis est, quicquid non creditur : Er quo maticipal dividente de la companya de la company gis incredibilia, hoc fanctiors apud illos reputantur mi-racula: tum (quod & ipform monttrum est) quo magis superant fidem, hoc magis fidem illis adhibent. Fateor autem ingenue, me nomen non profiteri meum inter abgones normes

mormes miseculorum affertores, qui rationem omnem denormant. Rationalis som, & rationi conveniens nihil à me alienum puro. Miracula illa losuz & lsaiz credo; Deumque in illis maxime veneror. Sed non illa credo, majora veris, & rationi congruis. Continui ergo illa intra limites suos. Et suspendat oro mentem suam Lector benevolus; in meditatione corum que scripsi super his, Seripsi autem, ambitione procul a non ut vulgatos errores triumpharem, sed ut de illis amore veritatis inquirerem. Et judicent de animadversionibus meis, quibus rationis & veri benigna vena erit modulos qui con a constantino de su de illis amore veritatis inquirerem.

the practices, vel contains, veltamores, vel conting vel ful-

Poi sit miraculum de non attritu Indaerum pestimentis in deserto: El de edlecamentu cerum vetustate non consumptis.

Just na rom est, porcentum, non miraculum; quod intelligitur Deuteronomii capite 29. Vbi Moses miraculum, et beneficium Dei hoc, ludzis commemoratividanii ves, inquit, Denimu quadraginta amii per deserum: Non sun atrita vestimenta vestra, nec calcamenta pedam vestra moratita vestimenta vestra, nec calcamenta pedam vestra moratita consenta pedam vestra moratita consenta sinci in deservo: quia Deus virturem incorruptam pannis indidisser, ut qua Deus virturem incorruptam pannis indidisser, ut qua peus virturem incorruptam pannis indidisser, ut qua atrete qui quas primum induti susfeent vestes siraclicarum filii, crescentibus his, crescerent illa. Quod de calcamentis corum itidem dejerant: Nulla unquam vetustate suisse consumpta: Atque adeo, ubi primum induxissent calcas infantibus; crescentibus infantom pedibus, creville corum calcaos:

Plec illiopinantur, quia non cogitant, vim miraculi hujus here from field, up infacilibus illis, de paragram nos alle e fed in minibili providentia, qualifracitam Dens addition fed in minibili providentia, qualifracitam Dens additionary, qualifracitam Dens additionary, per deferta omnium egeps quibus rumam omnium copia canta suppetitister, ut milla dis materia defuillet; qua vestibus se calceis inducrenturalis materias sufficie comm vestes, quia municosim babuillete quamplares; mes calceaments pedutos forum sensistente consumpta; quia vettra se la manovia mutavissente.

Material des poendaments pedutos in deserve quointa la calceis in deserve quoin la calceis in deserve quoin deserve q Mille illes pecudum greges pavifie in defente que um la-nis pannos textifiems, se veitimenta faccifient e tum pel-libus corum, & coriis, calceatheura confinients Neque illis præterea, vel textores, vel fartores, vel coriarii, vel fu-

Addidit Dens Ifraelitis en loci. Pavem non comedifica.
Vinum de ficer un non hibifits in deserte, at seixette quie ogéssione
Dominus Deus vester. Pluerat Ifraelitis manna de coelois fluxerat eis aqua de faxo: utrumque miraculo Dri; ut manna & aquam, vice panis, vini, le ficera rederont & biberent. Miraculo ctiam Dei faction fuorat ; ut le goeges corum invenificat, que pascerentair, le hiberent indeient ofterili & ficco. Ningum, ut quibus esus le panis faction fuorat ; un le goeges to ferili & ficco. Ningum, ut quibus esus le panis factias fuisse; vestium maque & calceorum copia redundavisse; le nihil Deus illis, in solicudine arenola & inferrali,

visser; & nihil Deus illis, in solicudine arenosa & infertili, per quadraginta annos desicripassus estet.

Vin agitur totam miracularibajus possuit Mases; ut ostenderet, nihil desuisse ludais in deserro per quadraginota annos: Quod variis loquendi siguris, sed codem semper significatu expresse. Explicavit apertius mentem sum Deuteronomii capute 2. Nevis Dominus ster sum, quanda transferio selitudinem bino mognam; per quadragues, annos, babitans tecnia Dana. Et nibil tibi desuit. Quo intelicular accipe Deuteromii ejusdem caput 3. Vestimentum.

inum que speriebarie, nequaquam vetultate defecit: É pes tuni non est subtritus. En quadragessimus amus est. Potuit scilicet invererascere vestimentum liraclitarum, sed non desicere vetustate: Deo non sinente, ut desicrerillis vestimentum novum, quod veteri substitueretur. Potuit indem laxus corum calceus hiare; sed non pes corum atteri; quia corii illis abunde suisset in deserto, ut neque laxo, neque pitraciis consuto calceo attererentur.

Simili modo intellige, quod de ludais indem legitur, Ilaiz 48, Non fisivisse in deserto. Potuerunt liquidem ludzi sitire in deserto: sed aqua els non desuit, qua sitim suam sedarent. Imo, quicquid sonent verba Haiz, sitiverint necesse est sudzi in deserto: alsoqui non bibissent in deserto.

Nullus enim nifi fitiens, aquam porati 271922 meno him

· Flamine visino fratta fitis. .

Id eft, fitim patitur. Eodem ergo fensu dixit Isaias, non litivisse ludges in deserto; quo dixerar Moles, vestimenta corum non fuille attrita, neque calceamenta veruffare consumpra : quia enim suppeditaverar eis Deus, & quo firim explere, & quo vestes & calceos mutare possent. Potuerar revera Deus, quibus pollet miraculis, præstare illa: neve eferirent, neve ficirent ludzi : neve attererentur corum veltes, neve confumerentur veruftare corum calcei in deferto. Arque hac miracula opus fuillent, fi & cibo & potu carniffent ludzi, si neque lanis & coriis abundavisfent. Sed nihil horum illis defiebat. Neque adeo miracula illa opus crant. Imo defectum vestium & calceorum quo laboravissent Judzi, manifesto arguisset miraculum; si vestium & calceorum penuria, & virtute miraculi, easdem semper induti suissent veltes, que non attererentur, & cofdem semper gestavissent calceos, qui non verustate consumerentur. Copiam è contra, qua superfluebant sudai, vestium

vestium & calceorum, indicavit manifestissime, quod neque velles, neque corum calcei inveteraverunt; quia utrof-

que ereberrime muraverunt.

Refer etiam ad providam illam curam Domini, qua Suppetebant que necessaria erant Judes in deserto; quod cos per regiones quandoque amornas, & fertiles circumduxit : à quorum habitatoribus (Deuteromii 2, & alibi paffim) ribot emebant perunia , & comedebant ; nec non aquam em-ptam haurichant , & bibebant . Quam nimitum gratiam habucrunt Krachtz, Idumzis, & Moabitis. Atque illo rerum ulu prohibente cos Rege Schon, percullerunt eum cum omni populo suo, cundrasque urbes ejus; Es pradam, co spoles urbium esperant. Deuterono, cap. 2. Deleverunt quin etiam, capite 3, Og., regem Balan. Tuleruntque in illo tempore terram de mann Auorum Legum Amerrheorum, qui erant trans Iordanem. Dixisset Moses ipse, cis Iordanem: quod nota. Atqui inter prædam & spolia duorum illorum Regum & velles & calceos inventos; tum materiz plus latis, que veltes & calceos conficerent, quis dubitabir? Eadem conjice de Amalecitis, victis à Judzis, cap. 17. Exodi: ante legem latam in Sinai. Adjunge his: quod per plures annos circuiscrint Judzi montem Seir, Idumæis habitatum, a quibus cibos & aquam emerunt; quod dudum demonstravi: & à quorum urbibus, vestes & calceos pretio redimere poruerunt. tent. Sed mibil tilly ally agreem. New Caden mittenia

Diboutum Noacicum non fuiffe effufum fuper univerfum terrarum orbem , fed super terram Indarram. Vs Indaes perderet , non nt omnes homines obrueret.

XXXX MUM boc concedatur discussific miraculum, C de cataclyimo Noë; qui terrarum plagas omnes, plumuifley

viis undique effusifimis obruisse creditur: quemque Palæstinam & Judzorum terram tantum inundavisse, verismilius multo existimaverim. Conjecturam pracipue mavent, cause ipse diluvii illius: quas hic ab also peram.

Demonstravi supra , Judzos formatos in Adamo, & filies Dei poculianter habitos, separatos fuisse ab aliis gentibus, quas Deus in principio creaverat. Gentes vero illas, Filies kominem, podicibus facris indiglearas, pluribus oftendi. Separaverat quin etiam Deus Judzos à gentibus, quo tempore illos collocaverat in terra fancta & fua, tanquam in horto concluso, cujus aditus non pateret gentibus : ad quas unique genies nefas effer Judzis accedere. Judzos ergo veruerar Deus mixturam ullam facere cum gentibus. Maxime vero averfatus erat, filios fuos matrimonio contaminati cum filiabus hominum. Contra Dei vetitum, admiferant Judei ad terram fuam gentiles homines : Qui cam capifem muliplicari, sit Genelis, super terram, (in-tellige Palathinam) & filiar procreavissem; videntes filis Dei, filias baminum, quad essent pulchra : vel quod idem est : videntes filii Adam , qui deinceps Judai dicti funt , filias genetlium effe pulcheas; acceperant fibi axores ex amnibus qua elegerant. Concubiru porro illo prognati funt Gigantes. Etenim cum vegetes & fortes Judzi , à recenti formatione, qua Deus optime habitos compegerat; ingreffi effent ad filias beminum : ratione illa qua fortes creantur fortibus; & divinum humano commiltum, heroas generat: creavere filii Dei, filiabus hominum commisti, Gigantes; id est, heroas, & viros fortes : quales explicantur loco codem , per potentes & vires fama feculo fue illustres.

Iratum vero Deum propter Judzorum nefas, pænituit fecisse hominem, & terram perdepsuisse qua Adamum formaverat: unde Judzi nati essent, kurulentum & cor-

CC 2

ruptum

madani

ruptem hominum genus : que un emela copitatis circli de-sens effet ad malore, omné sempere; ast Genetis: omni sempe-re sid est, à prima sui origine : tum in Adamo; primo co-rum patre ; qui Dei pactoro transgressus erat : tum in se

iplis, qui fædus utique divinum tuperantimo la maria

Delebe, adjocit Dous co loci, hominem quem creavi, à facie terre : ab homino ufque ad animantia : à repoils ufque advoclueres ne, Paletinam intelligie more Hebraorum, qui nomine terra simpliciter dicta, Palastinam intelligent: Quale fopra adnotavi, de tenebris in morte Domini factis. Hominem igitur quem creaverat, decernir Deus delere à fa-cie cerra illius. Per haminem quem creaverat; intellige Judzos Adami filios : Adami inquam illius, quem Dous creaverat, id est formaverat. Idem enim est hoc loci creaverat; quod formaverat. Per animanin vero; gentiles ctiam intellige, Indris permittos, de peccari Judzorum causas: secundum illa que fusius supra enarrara sunt; ubi demonstravi , ludzos, homines simpliciter dici , qua gentilibus comparantur ; gentiles è contra ludzis hominibus collatos, animantes dictor, de popular non popular habitos, apud auctores factosu Certe, neque homines tantum; ludzos & gentiles, delere decrevit Deus : fed que ejas fuit ira qua excanduit , hominibus omnibus rerræ illius del londis, animancia revera ipia omnia , terre ejuidem, à repull usque ad volucre, addere volunt. Noe Judzo exceproj qui Arcam mandato Dei texuit; qua falvus ab aquis בי ול כל אפרלים לב עורם לבינום לבונים: מוש בי בי cvatlorier: בי היום בי בי

Rapti ergo funt omnes fontes aby ffi magne, inquit Genefis; di cataratta teli aperta funt, d'fatta est pluvia super ternam, quadraginen diebut, & quadraginea noctibus: Factumque est di buvium super terram : & multiplicate sunt aque : & eleveverunt Arcam

Arsam in fiblime à terra: vebementer enim inundaverunt; & nia repleverant in superficie seure. Es aque prevaluerant ni. wie fuper terrant. Opertique funt somes montes excelf, fub universo celo. Quinderim cubitie altier fuit aqua super montes ques oper uerat. Confumptaque eft omnis caro, que movebatur super terram, volucium, animantium, bestiarum, omniumque reptilium que reptant super terrane. Vinverse homines, & cuvila in quibes firesulare vita est in terro, martua fint. Et delevit omuem substantiam que erat super terrem, ab homine usque ad pacus, tam reptilia, quem volucres culi; & deleta sunt de terra. Remanfit autem folies Not, & qui cum es erant in Arca. Que omnia oratione prophetica, & dicendi genere entheo, exaggeravit Genelis; ut significaret, homines & bestias omnes terra Indaica periffe diluvio illo, quo Palesting nors immers est. Quaque, si ad verba sola spedes fonere videntur; Terras omnes, qua Sol utrumque respicie hemispherium, cataclysmo illo fuisse involutas, see algrood se one achanal

Neque vero me movet quod scriptum est; Ruptos fuisse omnes fantes Abyffi magna; & Catarallas cali apertas. Abyfses enim magna illa, mare ipsum Palæstinorum fuit; à quo fontes Palzstinz omnes scaturiunt. Quos ruptos hic nobis exhibuit Genesis; ut repræsentaret, Palæstinam totam in aquas liquefactam, exfudavisse quicquid humorum habuisset in venis. At enimyero, qui mos est vim addere hyperbolice dictis & scriptis : funt qui Catarallas sali spertat, interpretentur Cœlum ipfum aqueum, in terras undequaque effusum. Que sunt gerre maxime. Hac enim luxuriante ftylo (cripta fuerunt ; ut exprimerent vim pluviz, qua ludzorum terra diluvio illo inundata oft. Operti vero montes excelsi omnes, sub universo calo: intelligi debent de montibus Palæstinorum excelsis oollo. mnimaibus. Nec non microfine colon hoc loco dictum est, quod Palustinis patuir. Tralaticium unim est, cuclum sum regioni cuique assignari. Sensu codem accipe caput Deuteronomii 20 ubi Deutemetum incutiens populis omnibus terre sancte, ad quam stractem suum intromittebar, hortabatur illum his verbis. Malie incipium mittere metum aspac formidistem sanue in popular qui babitam sub emit ielo. Omne cuclum hoc loco intelligendum, quod imminebat terre sancte. Neque enim terrorem sudaici nominis immittebat Deus runc temporis in populos qui habitabant sub cuclo, vel Sinensi, vel Americano, vel Australi, vel Groenlandico. Patula patula particano, vel Australi, vel Groenlandico.

Quodii non ad verba fola; sed ad rem ipfam diligentius atrendimus: Diluvium illud, Iudzorum terra, non rori Mundo, ingruisse, manisestum erir. Tum ex causis diluvii ipsius; quas dudum accigi; quasque peccara suisse Iudzorum ostendi. Tum ex Noë Iudzo, et aliis ejus; ludzorum reliquiis. Tum denique ex loco ipso in que Arca stetir, corrivaris aquis diluvii: Saper munto Armenia, ait Genesis. Qui scilicet montes Armenia, qua Palzestinam respicium, paraem Syeiz constituum, Palzstinz conterminam.

At, certe diluvium illud peculiare Iudzorum fuifle, intellexit Iosephus, ubi contra Appionem libro 2, auctores
omnes gentilitios recenser, qui Iudzorum meminissent:
inter quos Berosum laudat. Berosu, aitille, scripsit de Area, in
qua generis nostri Princeps servatus est. Non dixit, in qua generis humani Princeps servatus est. Ped in qua generis nostri, id est
Iudaici, princeps servatus est. Agitur enim eo loci de Iudzis:
quos sus, exgenus sum, vocavic losephus, ludzus ipses Princeps, inquam, populi Iudaicià diluvio: cum Iosephus idem, primam ludzorum stirpem traxerinab Adamo, ante
dilu-

diluvium. Quibus, Sole meridiano lucidius patet; generis Iudaici reliquias tantum, Iosepho auctore, servatas fuisse in Arca: Et genus itidem Iudaicum reparatum fuisse à Noë; secundo, à sestauratione cataclysmi, Iudzorum principe.

CAPUT VIII.

Probatur idem quod in superiori capite, per columbam à Noë emissam, & per aquarum naturalem decursum.

L D E M facit, diluvium hoc peculiare Iudzorum suis-

I DEM facit, diluvium hoc peculiare Iudzorum fuiffe, non universale gentium omnium; quod scriptum est de Golumba, quam Noë emist, & vespere ad illum reditt; Portans, ait Genesis, ramam aliva, virentibus foliis, in are sue. Nimirum ramus ille virentibus foliis, quem matre sua avulsum retulit Columba, non erat ex Oleis illis, quas diluvium obruerat, & per annum emensum limosa palude obduxerat: quarum idcirco solia, limo gravata; limi tubigine emarcuerant. Probabilius ergo crit dixisse: Columbam è montibus Armeniz emissam, aquas diluvii omnes transvolavisse; & in campis superioris Asiz elarioribus, legisse ex Olea quadam, cataelysmi & limi pura, ramum illum virentibus soliis; quo virentem nec marcidam salutis spem Noë ostentaret.

Quod ut clarius percipiamus, retractemus animo, & recogitemus apud nos; impetum illum, quo diluvii imbres, immeniis aquarum agminibus, eruperint; & terram totam, per quadraginta dies, & quadraginta noctes, nec mora, nec requie, verberaverint. Reputemus quot & quantas cœnosas aquas præcipitati montibus torrentes, in valles devolverint. Tum vero diluvium ipsum, torrentibus illis concitatum, & constatum, nil nis aquam suisse, limo, & cœno, delibutam. Qua deinde cum

Geo.

per annum liquarur, quo montibus altioribus incubuit,& quindecim cubitis fupra fuit; fex limi in fundum decidens, ramis arborum fubfedit, folimque hæßt fuper omulbus. Docemus nempe hoc quotidiano experimento; ubi torrenses turbidi & superflui, ripas suas inundaverunt, Exactis enim postmodum aquis, cernimus & arundines, & arboros, quibus ripe ille confite funt, limi pondere, marginibus fais pessum pressas, & como im-mundissimo turpatas. Quale exemplar suerat Olearum omnium diluvio Noacico immeriarum. Olcas quinetiam iplas, per annum folidum, que diluvium illas obruifle legirur, nullo Sole cas vegetante, comolis aquis omnino corruptas, & interfectas, putruille tandem, credibile est.

Campos vero superioris Asiz, montibus Armeniz quos diluvium opernerat, elatiores, hoc pacto concipio. Quod terrarum omnium depressiores illas puro, quecunque ad oras maritimas jacent. Elatiores autem, que à mari longius abscedentes, altius itidem in superum & converum terra globum affurgunt. Quod in oculos nostros incurrit, quoties videmus nominatos, & rapidos fluvios, per longiffimos terrarum trades in mare devolvi : ratione illa, qua de supero in declive terra convexum deferuntur. Neque vero me pigebit, hoc loco retulife, que mihi o-lim experientifimus geometra memorabat: Exploravifse se declivitatem qua fluvius Garumna ab agro Tholofano, per agrum Burdigalenfem, in Oceanum influir: Et centum perticis ementis, perticam enam declivitatis, ab illo multoues fuille interceptam. Propter hanc scili-cet terre ad mare inclinationem, mihi persuadebam, 74pidam Garamam, infigniti ab Aufonio, in Mofella:

Lenis Arar, Rhodanusque celer, rapidusque Garumna.
Quod si tam prona non admittitut inclinatio, qua

Geometra ille Garumnam in Oceanum rapi volucrat. Ponacur Danubius, famolissimus & rapidus fluvius, qui per sexcenta declivis terra convexi milliaria, à sonte suo in Pontum Euxinum delabitur. Deturque explorata des declivitas, non centum, sed sexcentis perticis emensis; perrica una declivitatis intercepta: nec non sexcentis milliaribus emensis, milliare unum declivitatis interceprum. Qua ratione Danubii fons, Ponti Euxini ora, milliari uno excelsior deprehendatur. Constituatur porro declivitas illa, nullis montibus interrupta, & nullis obicibus salebrose; per zquor continuum deduci, quale cernitur in globo, vel ex merallo, vel ex ebore, apprime aquato, & expolito: its ut nihil valeat aquas, per leve illud fluentes, morari. Fingatur demum, Ponti Euxini ora diluvio tanto immeria; nt profunda ejus aque vis, à terra in altum, milliariuno perpendiculariser excitetur. Quzaltitudo duplo superet altiorum montium altitudinem. His positis; ratione illa, qua, ut dixi, Danubii fons ponti Euxini ora milliari uno excelsior datus est: compertum foret, diluvium illud, quod ab ora Euxina, in superum & læve illud convexum assurgeret; fontem Danubii libaturum tantum; neque terras illas prætergressurum, que cis sontem illum politz, aquis intacta, & ficco fuo illibatz perstarent.

Idem judicium esto de diluvio Noë. De cujus aquis facile colligeretur, quantum agri Asiatici emensæ essent, fupra montes Armenios, si comperta foret altitudo montis Ararat, qui inter altiores numeratur; & in cujus vertice area subsederat. Tum quos montes, quos gibbos & obices, convexus terra illius Asiatica globus, effusis desuper aquis objectavisser. Desuper; id est, quindecim cubitis, quibus aqua, secundum Genesim, altior fuerat super montes quos operucrat.

Facile

Facile certe mili persuaderem, aquas diluvii Noacici, centum vel circiter milliaribus, in superum Asia convertum susse alebrola, & verrucosa; imo ad Tautinos tractus dorsis immanibus exsurgens, cursus aquarum, ut credibile est, fregerit; & rupibus interjectis, ne longius & la-

tius vagarentur, valide obstiterit.

Centum vero, vel circiter, milliaria, emensam & remensam die uno Columbam; ut virentem ramum olez rostro legeret & referret, hine maxime conjicio; quod emissa mane revenir vespere. Conjicio inquam, lengius avolavisse; tum ex persicitate alarum, qua, innata celeritate, rapitur Columba; tum quod ducente & serente Deo, quasitum ierat pacis tesseram; qua Deus, in Noë, Iudaicz genti conciliabatur. At vero, non ita longe volatum destinavisse; si mareidum, & turpatum limo termitem, carpere illi satis suisset: prostabant enim juxta aream innumeri.

nos bell ovel at Crair a milX ato de both Latu

Probatur idem , per historiam filiorum & nepotum Noë. Per Eufebium in Chronico. Particulares fuere vataclysmi. Agyptus nunquam diluvio obrata. Referentur; Straba, de Turdotanis Hispanis. Scaliger & Servius de Trojanis. Solimus de Indis, Sanchoniato, Iombal.

Un ratione creditur, genus hominum omne, diluvio Noacico fuisse immersum: convenienter etiam statuitur, genus hominum omne, à filiis Noë suisse reparatum. Et si vere constaret ex historia Geneseos, terratum omnium populos, à Noaci filiis, disuvio ex illo, suisse-propagatos: nihil cause esset, quare victas

non

non dederem manus opinantibus, terras omnes diluvio codem fuisse obrutas. Legatur vero diligenter caput 10 Geneseos, unde reparatio illa hominum omnium ex filiis Noë deducitur; nec non divisio terrarum omnium, ab. iisdem facta inducitur : Et luce clarius patebit, divisas & possessas fuisse post diluvium, à filiis Noë, non terrarum omnium plagas omnes; fed regiones cantum terre fanctz: quales eo loci describuntur, vel revera regiones ipsz terræ fancæ, vel terræ illi conferminæ. Principium regni Nemrod, capite illo, Babylon fuit. Affur vero ædificavit Niniven. Nihil autem, præter Babylonem & Niniven, memoratur toto capite, aut divisum, aut possessum à filis Noë, vel ultra Euphratem, vel ultra fluvium Æ gypti, vel ultra mare rubrum, vel ultra mare Palaftinorum: quos posui supra limites terra sancta; quique illam undequaque concludunt.

Imo vero, prognatos legas capite illo; ex filiis Cham, Philiftzos, Hethzos, Ichufzos, Amorrhzos, Gergefzos, Heyzos, Sinzos, Aradios, Samarzos, & Amarhzos: populos omnes terre sancte. Quod perspicue apparet ex locis, & ex terræ ejusdem itineribus. Scriptum enim ibidem est. Factique sunt termini Chanaan (filii Cham) venientibus à Sydone Geraram, usque Gazam, dones ingrediaris Sodo. mam & Gomorrham ; & Adamam & Seboim, ufque Leza. Quz funt vel urbes, vel regiones terre fancte. Additur vero seriatim. Post hac disseminati funt Chananai. At de illis non dubitatur, quin fuerint notissimi & pracipui terra electa populi. Deinde hinc scriptum legas. Hi fant filii Cham, in cognationibus, & linguis, & generationibus, terrifque, & gentibus fais. Que si incautius legas, imaginoso te impleant; linguas, generationes, terras, & gentes illas; tertiam terrarum omnium partem complexas. Adverte autem no-

Dd 2

mina illa grandia; linguas, generationes, terras, & gentes, filiorum Cham; intelligendas omnes, suas sibi regiones terra sancta, quales illo cap 10 describuntur, divisas &
concessas habitantes. Nota eriam obiter, linguas, locis
omnibus hujus capitis; præpostero ordine scriptas. Erat
enim tunc temporis Terra labii unim & serundem; atque adeo lingua ejusdem; ut scriptum est capite 11, & sequentis Geneseos, Neque dum enim sacta suerat linguarum consusto, qua sequitur capite codem 11,
in adificatione turtis Babel.

Enumerantur filii Sem: qui pater fuit filiorum Heber. Natique funt Heber , ais Genelis, filis due. Nomen uni Phaleg .: er and in diebus ejus divifa fuerit serva. Et nomen fratris eine Iellan, Terra autem divisa illa, terra sanda intelligenda est. Additur enim de fratribus illis. Et fatta eft babitatio corum, de Messar pergentibus, usque Sephar montem Orientalem. Quod terra fancta itincrarium merum eft. Habetur pro coronide, capite codem to. He familie Noe, justa pipulos, & nationes fuas, Ab his divife funt gentes in terra; post. diluvium. Id est, ab his divisa sunt provincia terrasanda. Vel, ab his divisi sunt incola regionum terra sancta. Terram enim simplicirer dictam, interpretantur Hebrzig terram fuam. Quad fupra, & plus una vice monei. Intelligatur vero hoc loci, totus terrarum orbis, per terram in diebus Phaleg divisam: Possibilene vel factu, vel creditu ent; tantam suppetiisse hominum copiam gintra quintam generationem filiorum Noë! (quintus enim numeratur Phaleg, à Sem, generis sui auctore) ut & Sinam, & Americam, & terram Australem, & Groenlandiam, & quicquid inter illas undequaque interjacet, dividere & habitare potuerint? Restringendum ergo esit, hoc loci,! terræ nomen, ad tetram folam electam. Que, si res ipfa curioenim

curiosus attenditur; ne vix quidem intra decimam generationem, justo habitatorum suorum numero, filiorum

Noz propagine, impleri, & dividi potis fuit.

Conjicitur autem, & incaute conjicitur; Terrarum omnium plagas omnes, à filiis Noæ fuille divisas & habitatas; ex opinione, ut prædixi, illa, que omnium fere animos prior occupavit; homines tetrarum omnes, diluvit aquis Noacici fuisse demersos. Tum ctiam ex nominibus que gesterunt quidam ex filiis Noæ; queque nomina, conjecturis alii minus invitis; plerique, invitis omnino, ad similitudinem nominum quorundam, quibus vel noti sunt hodierni populi, vel noti sucre antiqui, obtorto veluti collo instexerunt: populosque illos omnes, à sitis Noæ, propter nominum suorum imaginem, imaginosis scriices

conjecturis, oriundos statuerunt.

Ecce aliz suspiciones. Scriptum aiunt ; capite illo 10 Genefeos, de filis Iaphet. Ab bis divifa funt Infula gentium, in regionibus fuis : unufquifque fecundum linguam fuam, & families fues, in nationbies fuis. Infulas nempe illas gentium quidam interpretantur, sparfas per aquor omne, tum Mediterraneum, tum Ageum; tum quas Oceanus circumalluit, Britanniam, Hiberniam, Hebridas, Orcadas, Thulen ultimam; & qua fuperfunt, cognitz vel incognitz. Tanta scilicet hominum propagine luxuriavisse volunt filios Noz, in diebus nepotum laphet; ut non se capientibus, in continenti terrarum omni, habitatoribus; effuli fuerint in Insulas omnes, adjacentes, & semoras, Infulasque illas ipsas, trudentibus se coloniarum copiis, in regionibus fais, ut hoc loci scriptum est, diviserint, & habitaverint. Quod an fieri potuerit, intra tertiam generationem filiorum laphet, viderit cui pectus sapit. Sunt qui infularum, eo loci, nomine, Terras omnes intelligant, ecul : Dd 3

que funt ultra Palestinum mare posite : qualemque Enropam speciatim, insulam nomine distant volunt, Hebrzis auctoribus. At fi filios laphet conjiciunt Europam transfretavisse, & immenfissimos terrarum trachus quos illa pars Mundi celeberrima valtiffimo ambitu compleditur, fibi divilisse, intra tertiam generationem filiorum laphet, quod nota; recenserur enim hic tertius cantum alcendendo, à filis illis suis laphet : Imo si conjiciunt filies illos terriz generationis laphet, non folum Europam infolam fibi aflignavifle ; fed etiam infulas omnes alias, & gentium omnium divilisse; propter hoc infum solum; quia Europa Hebrais insula nuncupata est; tum quia seriptum oft hoc loci , infales gentium ab bis filis taphet fiiffe divifas, in regionibus fuis , fecundum linguas fuas & familias fuas, in nationibus sui ; quam amabo parum certam fidem struunt illi, super conjecturis adeo incertis. In primis autem super more loquendi Hebraico, qui tam variz & multiplicis fignificationis, nec non infolens usque adeo est, ut nihil fere ubique nisi tropos loquatur.

At, si qua sides conjecturis est, crediderim verisimilius multo; insulas gentium illas in regionibus suis, à filiis Iaphet divisas; anoqueque, at scriptum est, seinadam linguam sum, or familias suas, in nationibus suis diviserunt. Quia enim eadem intelligenda sunt, eo loci, de siliis Iaphet, qua dicuntur infra de filiis Cham, & de quibus supra egimus. Hi sant sili Cham, in cognationibus, or linguis, or generationibus; terrisque, or gentibus suis. Filios siquidem Iaphet opinandum est, sedes suas in regionibus terra santa possibile; quales pedem sixisse in terra eadem filios Cham, notum est. Etenimyero! si filii Cham reprobi, sortes

fuas

suas acceperunt in terra sancta, que terra Domini erat: quid ni filios laphet, partes suas in terra cadem Domini fortitos fuisse erederemus? quorum scilicet patrem eledum, & fibi diledum, Dominus habuisset. Funes certe filiorum Sem, ut & filiorum Cham, cecidiffe in terra eadem, fupra demonstrarum est. Quare ergo soli filiorum Noz, filii laphet, exharedes fe fecifient terra fanca & fua! aut quo clogio exhæredes terra illa renunciati fuissent à fratribus suis? Attende autem serio ad verba illa de filiis lapher. Ab bis divisa sunt insula gentium in regionibus suis. Inducerer epim ut crederem , infulas & regiones , idem fignificavisse hoc loci. Et regiones singulis gentibus habitatas, infular dictas; quia conterminis gentibus circumfluentur! qua ratione insulas domorum appellant, que vicis conterminis circumambiuntur. Quid vero prohibuit infulas geneium concessisse, si concedimus infulas domorum jure optimo usurpatas?

No n levis causa est eur mihi persuadeam, diluvium Noacicum, peculiare Iudzorum fuiffe. Eusebius in Chronicombi ad tempora nascentis Abrahami, hac ait. In bujus Nini imperii quadragefimo tertio anno apud Hebraos natus eft Abrahamia. Apud Egyptios autem decinsa fexta potestas erat, quam vocant Dynastiam. Que tempere regnabant Thebai , qui prafuerunt Leyptis, annis 190. Atqui secundum ludzos hellenistas, nondum erant exacti trecenti anni, à diluvio Noz, ad natum Abraham. Quomodo ergo fieri potuit, ut intra annos trecentos, nobiliffimum sub Nino Assyriorum imperium, statutum fuerit, & stabilitum per quadraginta tres annos? Nini inquam, cujus origo tam alte petita fuit; ut non folum ad fabulofa, sed & incognita recurrerit tempora. Nino autem antiquiores posuit lustinus, libro 1. regnatorem Ægypti Vexorem, & Scythiæ regem Tanaum. Qua ricenti ratioratione etiam ordinari & inflaurari potis fuit per idem rempus Thebanorum regum prafectura illa in Agyotlos quam tempore illo, à nonaginta & centum annis inva-Inise retulit hoc loco Eusebius? At, quod magis mirabere: credibilene est, intra annos trecentos (tempus adeo breve) clapfas fuiffe dynastias quindecim, & inchoatam decimam sextam apud reges Ægyptios : si reputamus très tantum numerari dynastias apud reges Francos, ab origine regni Francici, per ducentos, plus minus; supra mille annos? Notum porro est ex historia ipsa Geneseos, que plurimum favet Eusebio : Abraham Ægyptum petiiffe, sub Pharaonum dynastia: quæ vigebat item losephi tempore Abrahami pronepotis; quaque viguit quadringentis post Iosephum annis, tempote Mosis: cujus Pharao novus ignorabat losephum, quem Pharao vetus tam bene noverat. Imo que Pharaonum dynastia, Cesarum dynastiz duratione zquiparanda, Salomonis claruit seculo: affinitate enim conjunction of Pharaoni regi Egypti Salomon ; daxitque filiam ejus uxorem, Regum 1, capite 3. 3000 mon sel

Particulares porro datos fuific regionum cataclyfmos, testatur Ogyge diluvium, quod Bocotiam totam inundavit: nec non Deucalionea illuvio, que Thessaliam totam haust: quamque plures alias, illasque particulares, præcessisse retulit Plato, ex Sacerdote Ægyptio, in Timzo. Cataclysmum quinetiam suum jactant Sinenses, suum Americani: utrumque vero, ex corundem computo, a Noacici diluvii temporibus longe distantem. Quidni autem & suam particularem concedemus Palastine illu-

vionem? The resign with men on the author, many

Imo negant & pernegant Ægyptii, Palæstinorum ipsorum contermini; diluvio unquam ullo labesastatam suisse Ægyptum. Alluisse quidem Nilum, & secundavisse quotannis tanais terram suam: nusquam vero obruisse illam asseverant diluvium. Quod validissimis argumentis, & probatissimis historiarum suarum monumentis demonstrabae. Sacerdos Ægyptius, supra laudatus, apud eundem Platonem, Timzo codem.

Non erit incommodum Platoni Strabonem attexere, libro 3 Geographiæ suz; ubi hæc de Turderanis Bæticæ Hispaniæ incolis. Hi omnium, inquit, Hispanorum doctissimi judicantur: utunturque Grammatica, & antiquitatis monumenta habent conscripta: as poëmata, & metris inclusas leges, à sen millibus ut aiunt annorum. Habuere ergo Turderani leges suas, longe ante diluvii Noacici tempora; si Strabonis seculo, à sex annorum millibus habuere conscriptas. Quas scilicet diluvio illo intastas, intasti & ipsi, per totos sex mille annos ex ordine tenuerunt; illisque jugi observantia assure discontinue.

Celebratam quinetiam refert Scaliger Olympiadem. primam, anno mundi 3074. Troiz vero excidium, quadringentis octo vel circiter annis fuisse ante primam Olympiadem. Atqui notavit Servius ad illud Virgilii de Troia:

Vrbs antiqua ruit, multos dominata per annos. Antiqua, inquit, vel nobilis: vel quia duobus millibus offingentis annis regnavisse dicitur. Ponendum ergo erit regni Troiani principium ante ipsam mundi originem. Et si regnata suit Troia, continua serie, per duo mille & octingentos annos; statuenda erit Phrygia, ut Bætica, diluvio Noacico intemerata. Eadem conjice de India, quam Liber pater primus ingressus est. Ab boc, inquit Solinus capite 52, usque ad Alexandrum Magnum, numerantur annorum sex millia, quadringinti quinquaginta unus; additis er amplius tribus mensibus: habita per Reges computatione, qui centum quinquaginta tres te-

nuisse medium evum deprehenduntur. Reponis hung numerum apud Plinium, Plinii restitutor in Solino, mendo-

rumque Averruncus Salmafius.

Semiramidem porro mille annis excidium Troiz antecessisse, auctor est idem Scaliger; illamque intra seculum
diluvii primum locavit. Sanchoniatonem vero, tempore
Semiramidis vixisse, idem voluit. Sanchoniatone autem vetustiorem posuit lombalem: nec non ab illo multa
accepisse Sanchoniatonem, retulit ex Porphyrio. Tum
etiam Eusebius Sanchoniatonem cundem memorat in
arcana quædam Ammonæorum volumina incidisse, quæ
ex interioribus templorum penetralibus, ubi antea jacuerant, eduxerat. At, qua ratione aptari illa poterunt diluvii Noacici temporibus? Adjunge his: quod neque Sanehoniato, neque Sanchoniatone vetustior sombal, numerantur inter filios Noæ. Et extra Arcam jacuerint & conservata suerint, necesse sit; volumina Ammonæorum illa,
in quæ Sanchoniatonem incidisse, testatus est Eusebius.

Huc demum refer que notavi supra enucleatius: incongruum omnino statutum suisse tempus, quod numeratur ab Adamo, vel ad Abrahamum Chaldeum, vel ad Mosem Ægyptium; quodque sufficiens incogitanter putatum ost, ad assequendas disciplinarum illarum notinas; quas Abrahamus & Moses ad amussim calluerunt. Incongruum sedenim supra incongruum assignaretur spatium a diluvio Noaciso, ad eosdem vel Abrahamum vel Mosem, si crassiore negligentia, competens existimaretur, ad easdem disciplinas conquirendas. Præcipue vero Astrologiam, Theologiam, & Magiam Chaldeorum. Quas storuisse tempore Abrahami celebri indicio est, quod Vr. Chaldeorum quam habitabat Abrahamus, Camarina distro-

Astrologorum civitas. Et Camarini dichi sunt Chaldei: iidem qui Aftrologi & Magi. Chaldzorum enim nomen, gentis & artis fuit. De Camarinis porro Magis scriptum est lob capite 41, sufeitare illes Leviathan : qui Dæmon est. Leviathan autem terrestrem & aqueum dari constat: vel quod idem est, Dæmones dari terrestres & aqueos. A quibus scilicer derivatos subtilissime censuit doctissimus idemque linguz Hebraicz peritissimus, PHILIPPUS Co-Dur cus Commentario super Iob, Spiritus illos quos vernacule appellamus Luithons vel Luthins. Theoremata vero Magiz, nec non horrenda Deoque exola carmina illa, quibus suscitabant Magi spiritus; nesas esset cogitavisse condita fuisse in Arca, ne diluvio immergerentur. At enimyero dixisse inventam artem, vel de integro reparatam, à diluvio ad Abrahamum; impossibile esset probare, juxta cum mage impossibilibus. A meintro of partie in on

mocalem underan processoacui compositio Anthine.

_ De aterno ante aternum. De aterno ab aterno.

d

1-

n

)-

d

0-

as

Vr

li-

Jæ'

0-

A Lucinantur in dispensatione & assignatione rerum gestarum à diluvio Noacico, qui autumant, diluvium ipsum Noacicum universale suisse gentium omnium. Longissime & illi falluntur in dispensatione & assignatione rerum gestarum à Mundo conditio, qui Mundum conditum statuunt cum Adamo formatio. Tum vero, qui Mundum nupere natum, mox etiam moriturum arguunt. Principium illi & sinem rerum tam angustis hinc arque hinc coarctavere temporum spatiis; ut nullo modo ad cancellos illos quadrare possint, qua de Mundo creato ab atterno, & de Mundo in atternum duraturo, leguntur, non dicam apud Historicos & Philosophos

phos gentiles; sed apud Prophetas & Apostolos. At enimvero! spatiis illis iniquis, quæ tempora illa duo æterna, præteritum & suturum; tam anguste & incommode amplexantur; quam bene convenit quod de Pallio brevi, sub quo duo jacebant, memorat Isaas, cap. 28. Pallium

breve, inquit, utrumque operire non poteft.

Scriptum est, quod profiteor, Deum creaviffe celum & terram, IN PRINCIPIO. Illud cerre audacter affeveraverim, nos non novisse Principium illud. Suus est, fateor, ergo determinatus numerus stellarum in firmamento. Suus est, fateor, ergo determinatus numerus calculorum arenæ in littoribus. Suus est, faceot, ergo determinatus numerus feculorum, que computantut ab illo principio usque ad nos. At enim, stellarum firmamenti omnium, calculorum arenz omnium, feculorum que fuere à principio omnium, fummam conficere; non existimo talem unquam numerationem competiisse Arithmeticz nostrz, vel humano computo. In numeris illis neque est numerus, neque refert, illos numero comprehendere. Satis sit, Deum novisse nomen & numerum ftellarum omnium quas creavit. Ab omnipotente non funt abscondita tempora, ait lob, cap. 20.

Duas porro fignificationes Æternitatis comperio in lectione factorum codicum. Primam, qua Deus dicitur eternus, ante fecula, & ante res omnes creatas. Alteram, qua eternitas designatur à seculis, & rerum creatarum principio. Significationes eternitatis he jugiter comprehenduntur loco illo Proverbiorum, quo introducitur Sapientia loquens his verbis. Deus possedit me ab initio viarum surrum, antequam quiequam faceret. Ordinata sum, vel secundum alios, Principatum habui ab aterno, à sapite, ab initiu

terra; five, à creatione Mundi.

Duplex

Deplex ibi cernitur initium, sive principium. Vnum, anto secula, ante terram creatam. Alterum, à seculis, ab initis terre, sive à creatione mundi. Distinguitur primum à secundo: quod in primo dicitur Deus simpliciter, possedisse Sapientiam: in secundo, ordinavisse sive inauguravisse illam, ut principatum obtineret super res omnes creatas. Utrumque ergo principium, eternum: sed antiquius primum secundo. Primum principium, eternum per se: eternum ante eternum. Secundum principium, eternum ab eterno; eternum respectu nostri; quatenus intellectus noster non potest assequi illius numerum.

Docuit nos illud clarissime Paulus Apostolus, capite ultimo epistolz ad Romanos: tum capite 3 epistolz ad Epheños; nec non capite i epistolæ ad Colossenses: quando vocavir locis illis Euangelium, Patefactionem myferis, quod tacitum & absconditum suerat, à seculis, & temporibus aternis. Epistola vero prima ad Corinthios, cap. 2. definiverat illud, Sapientiam Dei occultam, quam prafinierat Dem, ante fecula. Secunda item ad Timotheum, cap. I. Gratiam qua nobie data fuerat in Christo, ante tempora aterna. Tum epistola ad Titum. Spem vita aterna quam promiserat Deus, ante tempora aterna. D. Petrus cadem referens, epi-Rola sua catholica prima, capite 1, dixit. Christum pretoquitum fuisse, ante jacta mundi fundamenta. Quibus locis deprehenditur evidenter, differentia illa Æternitatum quam notavi. Primo, zternitatem dici, ante secula, & ante tempora æterna. Secundo, æternitatem dici, à seculis, & à temporibus æternis. Æternitatem illam quæ est ante mternitatem, ante fecula, & ante tempora mterna; candem effe quam vocavit D. Petrus, ante jacta mundi fundamenta. Ergo, idem esse æternum à jactis mundi fundamentis; quod à temporibus eternis. Ergo, fundamenta mundi jacta fuisse à temporibus eternis, vel ab eterno, respectu nostri: vel à temporibus eternis, vel ab eterno, respectu nostri: vel à temporibus et seculis nobis incognitis: sive à principio illo cujus nulla nobis datur determinata scientia. Atternitas vero hec mundi, non divina illa, sed divine illius imago, vel imitatio est: juxta Mercurii illud in Asclepio. Dem eterni, ait ille, mundam non natum intra se habait. At quatenus mundas Dei imago est, asernitatis etiam imitator est.

Cha Pito To X Letter tom Particip

De aterno ultra aternum. De aterno usque in aternum. Regnum Messa qua ratione aternum.

U a ratione dictus est Deus, aternus ante aternum; dictus idem est, eternus post eternum, & ultra aternum. Regnabit Dominus in aternum & uhra; dicebat Moses in Cantico. Quoties autem Scriptura sacra fignificare vult quid semper duraturum: non aternitate illa qua Deus durat; sed zternitate illa qua mundus permanet: exponere illud foler per grernitatein Solis, & or dinem Lunz & stellarum sempiternum. Tale illud est de pacto zterno, quo Deus Iudzos in populum suum sibi in erernum elegerat, leremiz 31. Het dicit Dominus, qui dat Solem in lumine diei, & ordinem Luna & Stellarum, in lumine no-Etis. Si defecerint leges illarum caram me; tune & femen Ifrael deficiet, at non fit gens coram me. Fœdus autem illud cum ludzis pactum, vocatur fædus sempiternum. Genescos 17. Isaiz 55. Ieremiz 32. Ezechielis 37. & aliis locis innumeris. Sempiternum inquam, & zternum; quod idem effs Sol ergo, & Luna, & stella, ponentur cum lfraele, in fempiternum & zternum. Æternum vero illud accipe, non ultra

ultra aternum; fed usque in aternum. Quo sensu intelligendus est Ecclesiastes. Terra autem in aternum stat.

Regnum Messiz in zternum duraturum evincit Deus hoc argumento, leremiz 33. Si irritum, inquit, potest fieri pactum meum cum die, & pactum meum cum nocte, ut non sit dies & nox in tempore suo: & pattum meum irritum esse poterit cum David fervo mee. Quod non verbis iisdem, sed intellectu codem reposuerat Psalmus 72. Et permanebit cum Sole & Luna, in generatione & generatione. Ubi nota, Solem & Lunam, respondere diei & nocti Ieremiz. Explicatur Psalmi illud 72. in generatione & generatione: Psalmo 88. Semel juravi in sancto meo, si David mentiar. Semen ejus in aternum manebit: & thronus ejus ficut Sol in conspectu meo; & ficut Luna perfecta in aternum; testis in calo fidelis. Ubi testis fidelis, idem est qui permanens & zternus. Palam illud idem elocutus est Psalmus 10. Dominus regnabit in aternum. Iuxta illud capitis 6 Paralipomenon 1. Firmabo solium ejus usque in aternum. Tum Danielis 6, Regnum ejus non dissipabitur. Et potestas ejus usque in aternum. Nempe illud fuit, quod scriptum est Euangelio Ioannis capite 12. Christus manet in aternum. Sed regnum Messiæ sempiternum & æternum futurum, exhibuit omnium expressissime Angelus, Virginem fanctam fuper Filio fuo & Christo alloquens. Et regni, inquit, ejus non erit finis.

Atqui revera finis erit regno Messiz. Docente nos illudinconcusse D. Paulo, Corinthiorum 1, capite 15. Deinde sinis, inquit, cum tradiderit regnum Deo & Patri. Tum paulo post: Oportes autem illum regnare, dones ponat omnes inimicos sub pedibus ejus. Cessabit igitur regnare Messias, cum posuerit Deus omnes inimicos sub pedibus ejus. Æternitas ergo regni Messiz, locis supra laudatis omnibus intelligi debet illa tantum, quæ secundo modo accepta, usque

usque in eternum crit, neque ultra eternum durabit. Cujus eterni, finis non crit, respectu nostri: ficut respectu
codem, principii eterni, nullum itidem principium fuit.

Regnum illud Meffiz Eternum; quale fueric se quale futurum sit, synopsi clara percipiemus ex capite Proverbiorum supra laudaro, nec non ex loco hoc Corinchiorum D. Pauli. Hæc dicit Sapientia patris, quæ Messias & Christus est, Proverbiorum 8. Deminus pessedis me ab initio viarum fuarum , antequam quicquam faceret à principio. Nondum aby fi erant, & ego jam concepta eram: nec dum fontes aquarum eruperant : nec dum montes gravi mole constiterant. Ante colles ego parturiebar. Adhuc terram non fecerat, & flumina, & cardines orbis terra. Que de eternitate Christi ante zternitatem, intelligenda funt. De zternitate inquam illa, que erat ante secula, ante tempora eterna, & ante jacta mundi fundamenta. Ab initio ordinata fum, ait ibidem eadem illa; five, principatum babui, à capite, ab initiis terra. Quando praparabat calos, aderam: quando certa lege & gyro vallabat abyfos: quando esbera firmabas furfum , & librabat fontes aquarum: quando circumdabat mari terminum fuum, & legem ponebat aquis, ne transilirent fines suos: quando appendebat fundamenta terra. Cum so eram cuncta componens. Que de eternitate Christi, per quem omnia facta funt; omnia itidem moderantis, & regnantis super omnia, intelligenda sunt. De æternitate inquam illa, quæ à seculis fuit, à temporibus aternis, & à jactis mundi fundamentis. Regnum ergo Messia incepit à creatione mundi, à jactis mundi fundamentis, & à temporibus æternis. A principio illo fuit quod fine principio est. Definet regnum idem fine illo eterno, qui fine fine erit : quo mundus qui principium habuit à seculis & cemporibus zternis, in temporibus itidem zternis, & seculorum fino hamitories Deinde finis, air D. Paulus, cum tradiderit Dery Pari. Fuit regnum Christi à seculo & eterno. Defines them in feculum & eternum. Falta fuere hacpropiet per Elriftum feeula. Hebradrum 1. Et Rex feeuloruns dictavelt Christus, Timothei 1, capite 1, Imo & regnuar Christi, Regimm omnium feculerum claruit Pfal. 144. Qua ratione vocavit D. Paulus Christum, Benedictum in fecele faper omnie. Regnabar Deus parer ante secula, ante tempora eterna, antoquam ordinavisser Sapientiam, & Principatum illi dediffet super omnia. Regnabit Deuspater, idem post secula; postquam Sapientia, que & Christus-filius est, regnum Patri tradiderit in fine seculorum Regnabat Dous parer ante aternum; & regnabie ultra zeornum. Regnavir Deus-filius ab zterno, & regnabit usque in zternum. Que sensu accipe psalmi illud David idem canebat Paralipomenon capras. Nec non que David idem canebat Paralipomenon per capras. Benedit du Donninus Dens ab aserus afque in aternam. Ip airbol ello ni cool and catrol se musico roque a roque a capras en musico roque a capras en musico roque a roque

logmi sags bal Cook . we wome XHaqmi . m. rigilios

Eternam fignificari foles in facris literis, per dur ationem Solis & Lune & Mandi, De Evo, De remporibus aternis. D. Paulus explication. Esermum indeterminatum eft.

TERNITATEM legis & federis illius quo Deus ludzos in zternom fibi affumplerar : nec non'z vo suo & Messia pepigerat; ut lignificaret letemias, per res indubitatiffimas, utique & poriffimas, expreffit illam his verbis. Si, inquit , defecerint leges Salis ? & Lame , & feltaram , coram Donino ; tame & femen sfract deficies coram co. Et rurlus. Si trritim poterit fieri patium Dei enm die & notte; Pactum

-

0

IS j.

C,

Palling Dei irritum effe poterit com David ferve ojus. Usraque igitur indubitata & immota constituuntur: eternitas feminis Ifrael, & regpi Messix: nec non grernitas Solis & Lune, Rellarum, dierum & noctium. Atque ut convenienter copulantur ; convertuntur etiam convenienter hoc modo. Nunquam deficiet femen Ifrael coram Deo: nunquam etiam deficient leges Solis & Lunz, & stellarum, coram co. Impossibile est pactum Dei irrirum unquam futurum quod pepigit cum David fervo ejus; futurum nempe illum, & permansurum usque in zternum: impossibile eriam est, irritum unquam futurum pactum quod Deus pepigit cum die & nocte, futuros nempe illos in eternum, & perenniter usque duraturos. Impossibile illud legis Dei unquam intenture , nec non pacti ejus in irritum anguam abituri, intellexit Dominus iple capito 6 Euangelis secundum Lucam subjait. Fastius effe celum & serram praterire, quam degit antimaticom decidere. Legis, id est, sederis quod Deas cum linelo & Messia suo pepiote. Mundus autem totus per cœlum & terram hoc loco intelligitur. Impossibile autem hac, per illud zque impossibile demonstravit. Nunquam scilicet decidet legis divine apex vel minimus : heque unquain parteribit mun-dus. Ejuidem momenti e illud est quod legitur Plaimo 72. Permanebis Meffla cism Sole & Line in attention. Quod its convertere in promptu crit. Permanebunt etion Sol & Lung cum Mellia in grernum.

Scriptum el Goncleos, I., Paciamus laminaria in firmimento calin de divident dien de noclem, de fint in ligna de tempora, de dies de annas, Quod auctor Ecclesiastica retulit his verbis, capite 43. Sal de Luna oftendant tempus, de lignant event. Componentus scribect tempora, diebus & noctibus, mensibus, annis, as seculis, que Sol & Luna dividunt dunt, dispensant, & mensuram cornin constituunt. Przcipue vero Sol, qui per excellentiam, seculorum genitor, & pater temporis, ab antiquis insignitus est. Qua de causa & sancti codices atternitatem seculi cum Sole metiuntus.

CE

01:

1:

m

06

le

io

6

id

1-

ſ.

i-

1-

3.

Vulgare est apud auctores facros, numerari annorum hebdomadas, dari annorum mentes, annorum annos & fasciculos. Cumulantur & spud cofdem creberrime seculorum fecula, que innumeras annorum myriadas ampleduntur, quibus zvum conftat. Ævum inquam, idem quod zviternum & zternum. Quem magnum annum, & annum mundi, vere vocaveris. Cujus tempora & fecula, innumerabilia putata funt. Quod non mirabere, fi reputaveris ex Scripture ipla facra, diem dierum, annum annorum , seculum seculi, & secula seculorum omnia, à temporibus aternis manaville, de in tempora usque aterna duratura. Copitavi dies antiques, & munes aternes in mente habri. Supputavi dies qui fuerunt à principio. dicebat David, plalmo 76. Cogitavit & supputavit dies illos, sed illorum computum affequi nequivit Propheta-rex. Nalla enim est priorum memoria, Ecelefiaste capice r. Et vere. Memoria enim hominum finita & caduca extendi nullo modo potest ad cognitionem priorum illorum, que infinito confrant, & ab annis eternis derivantur.

Quali vero D. Paulus, locis illis quos superiori capite laudavi; ubi dixit, mysterium Euangelii absconditum suisse, à seculis & temporibus acternis: ut rem retro longissime abstrusam significatet, voluisset absconditam suisse à mundo nato tantum cum Adamo. A quo, usque ad Apostolum, intercedebant anni plus miqus quatuor mille. Fuisset hoc certe immittere quatuor guttas aqua mare in medium, vel in ejus littus quatuor calculos arenæ:

Ff 2

focundum illud quod foriptum oft Ecclefassici capite 18.

Callegate apite miritalistica adades arme; focusqui assi mile, in lie vair Voltrit nimirum audor Ecclefassici co loco; ut qua proportio datur gutta ad totum marci nec non calculi arena ad totum littus; cadem esser millo annorum ad diem avi; qui principium & fincap rerum omnium coestarum, externis annorum pleditum fixtum minimote loco sumium; pro atemitate illa secundo modo accepta, qua à temporibus atemis est, de perstabite usque in tempora aterna. Qua scilices tempora aterna comporum pora eterna comporum superiori si squa secuna computan.

Neve pures, semintuo intelligendum elle de sternitate illa prima & pura, que mullam annorum diftinctionem admittit; nullam recipit compositionem; nullam utique comparationem, cum eternitate hac secunda; seculari, & composita Omanyis enun auctir Enclesiastici sumplisse hoc videntui en Pfalmo 88; abi dicitute; Mille anni ante oculor tros tranquam dies hesterna que preteriit; Norandum tamen est, Pfalmistam co loci voluiste, nullam constitui posse proportionem; sinic comparationem; inquete mille annos de aternitatem Domini. Quos scilicer mille annos comparavit cum die que preteriit, cum co quod non est. Non entis enim ad ena nulla datur proportionem intel mille annos si; diem evi; cum gurtà aque, se toto mari, cum calculo, se tota arena. Sunt enim homogenea, gurta aque se totum mare, calculus se tota arena, mille anni se dies evi; qui annorum corpus se compositum homogenemm est. Comparantur quinctiam hac invicem secundum illam habitudinem numeri se mensure qua referuntur inter se. At nulla potest

constitui proportio inter mille annos & eternitatem Domini, quis sunt diversi generis. Heterogenea sunt, mille anni, & eternitar illa pura sque nullis annis constat, nullis seculis & temponous componitur. Tum neque inter se comparari possunt, secundum suas habitudines & mensuras, quia nullas habent inter se.

Tot & cantis restimoniis sacris de principio rerum, & de Mundo creato à seculis & temporibus zternis, optime conveniunt que libro superiore ex Diodoro Siculo repositi. Antiquos tum Physiologos tum historicos statuisse Mundom eternum, nec non hominum genus affirmavisse ab eterno. Quod Diodorus idem de Chaldeis loquens, ita explicavit. Mundi naturam sempiternam credidisse illos, que non certum principit sui ortum haberet. Non enim negavore illi principium Mundi, sed incertum & incognitum existimavere, juxta Ecclesiasse illud, Priorum esa est memoria.

Atternitas illa, incerta, & indeterminata suit. Quapropter & in Bibliis, eternum persepe indeterminatum
est. Tale illud quod legitur Genescos 6. Non permanebit
Spiritar medi in bomine in aternum. Atternum co loci, longinquum indeterminate est. Quod ex sequentibus patet.
Eruntque dies ejur, centum et viginti annorum. Fixit scilicer
Deus in centum & viginti annis, etatem hominum, que
antea longior multo & indeterminata suerat. Intessigendum idem est de Servo illo, cui Dominus subula aurem
persoraverat, Deuteronomin 15. Serviet tibi usque in aternum. Id est, indeterminate, & quam diu vivet. Innumeros ejus dem argumenti socos alios pretereo.

Constet ergo, creationem Mundi que à seculis & temporibus externis suisse traditur, ab utriusque secderis audoribus nullo modo desiniri potuisse ab Adamo formato, secundum utramque eternitatis significationem. Sive eternum à seculis & temporibus innumerabilibus peratur. Sive illud pro indefinito & indeterminato accipiatur. Compertum enim est, tempora non esse innumerabilia que à nobis ad Adamum usque computantur. At neque indefinita & indeterminata in illo sunt. Definiuntur enim & determinantur tempora in Adamo, noto seculorum computo. Differentia porro maxima est interpriora que sucrunt ab Adamo, & priora que sucre à principio rernm. Priorum horum nulla neque datur memoria neque notitia. Priorum ab Adamo, memoria & notitia certissima est.

CAPUT XIII.

De atatibus animantium descriptis ab Hesiodo & Ausonio. Quare ignorata historia primorum hominum. Ex Platone. Ex mutatione epocharum. Terrarum Aborigines ignorantur.

Seren um en en miratus sum ztates animantium illas, quas Hesiodus recensuit. Ætatem justam hominum, annorum esse nonaginta sex. Cornicum, octingentorum sexaginta quatuor. Cervorum, trium millium quadringentorum quinquaginta sex. Corvorum, decem millium tercentorum sexaginta octo. Phænicis, nonaginta trium millium, trecentorum & duodecim. Nympharum, nongentorum triginta trium millium centum & viginti. Ætates nempe illas versibus Grzcis incluserat Hesiodus, ex traditione Hesiodo antiquiore multo, ut conjicere est, quam erat antiquus Hesiodus Ausonio; qui ex illo ztates easdem versibus latinis longo post tempore comprehendit. Fabulosa sed enim credidit Plinius, quz de Phænice & Nymphis scripsit Hesiodus.

Esto, fabulosa fuerint. Sed & illa eadem ex sabulosa, id est retroantiquissima traditione hausisse Hesiodum evincunt. Traditione scilicet illa, qua atates cornicum, cervorum, & corvorum, de quibus non dubitavere antiqui, tam justis & desinitis spatiis discluserat. Quasque non nisi pluribus, & multoties vel repetitis vel auditis experimentis, circumscribere potuerat. Neque vero tam ineptas nanas versibus eximiis describere dignati essent; tum Hesiodus, senex docussimus & elegantissimus; tum Ausonius, poeta venustissimus & acutissimus; si putavisset uterque, rerum principium deducendum suisse ab Adamo: à quo usque ad Hesiodum, neque dum elapsa erat Cervi unius atas.

Has ætates, & hos fines, cohibere fata animantium voluere Vates illi. Cæteras vero ætates; Mundi puta, cœli, & syderum, novisse Deum Ævi arbitrum. Ævi inquam, quod secretam eo loci vocavit Ausonius, utpote Deo solo notum. Seculorum scilicet æternorum quæ suere à principio, notitia abscondita fuit hominibus, consilio Dei illo, quo non omnia posse & scire homines voluit. Quoque in primis, occasiones & dispensationes temporum ignorare illos sapientiæ suæ conducibile putavit. Secundum illud Domini ipsius ad cœlum jam jam ascensuri. Non est vestrum novisse tempora que Pater possit in sua potestate. Actorum capite 1.

Causas inscitiz illius referebant Ægyptii, auctore Platone, ad varia hominum exitia, quorum maxima igni & aqua siebant, minora vero innumeris modis aliis. Eorum quz eirca terram & in cœlo volverentur, emanare aiebant illi, longorum temporum curriculo, commutationes quasdam atque evariationes. Vnde vel regiones excelsiores nimio igni instammatz consumerentur, vel depressio-

res nimia imbrium effusione immergerentur. Ægyptios autem conflagrationum & inundationum exortes elle, Nilo eos à conflagratione servante. Atque illam este regionis suz temperiem, ut nullus imber desuper effusus, vel illos unquam irrigaret, vel unquam irrigavisset. Neque illos alia unquam aqua perlui, quam illa quæ vel è Nilo superfluerer, vel è terre visceribus scaturirer. Proinde, cum neque incendio ingenti flagrarent, neque aqua nimia obruerentur; apud illos, licet alias pauciores, alias plures, semper tamen homines servarentur, neque corum vastities tota esset. Quamobrem apud illos antiquissima rerum monimenta servari. Tumque sua & aliarum nationum gesta, si que audivissent memoratu digna, diligenter in templis suis fuisse descripta & curiose recondita. Grzcos aurem & ceteros populos, lue cœlitus immissa, vel aqua vel igni consumptos, certis temporum cutricuhis, & literis & cognitione rerum orbatos, tanquam à primis rerum elementis repuerascere, neque scire quid vel apud se, vel apud exteros gestum sit, nisi per nebulam aut fabulam. Ab illo itaque principio quod notitiz suz principium est, caput rerum manavisse putant; illudque transdere posteris unice satagunt. Hactenus Plato.

Adde his longinquam zvi vetustatem, quz omnia mutat & consumit: à cujus ingluvie neque se Ægyptii vindicare potuerunt. Quamvis enim plurima illi ostentarent rerum suarum & exterarum monimenta, à permultis retro-annorum millibus conscripta: perierant tamen apud illos tempora Vulcani Dei, Regis sui; tum solis filii ejus. Adjunge diluviis, incendiis, & helluoni zvo, crassam illam ignorantiam; quz aliis atque aliis seculis per totum terrarum orbem grassata; ignibus, aquis, & tempore ipso potentius, rerum anteastarum memoriam deleverat, hau-

ferat,

ferat, & consumpserat. Huc etiam revoca malignas hominum mentes, & diras Regum quorundam libidines. Nabonassari puta Chaldzi, à quo usque ad mortem Alexandni, anni fuere quadringenti viginti quatuor. Ille omnium ante se Regum sacta curaverat abolenda : ut à se novum principium rerum & regnantium duceretur. Vnde & Nabonassari zra ducta est. Retulit autem Alvarez à Semedo Lusitanus in historia sua Sinensi, Regem quendam nomine Tein, justisse edicto comburi Sinensium libros omnes, folis Medicorum libris exceptis. Imo & tantam calamitatem tam anxie procuravisse per quadraginta annos quibus regnavit, ut & literas & literatos sui seculi omnes penitus everterit. Quinimo illa fuit victorum Principum ambitio, que rationem temporum maxime interturbavit; cum mutaverunt epochas, & temporum titulos nominibus suis notari voluerunt. Hinc noti illi indices, Alexandri, à morte ejus : Augusti, à clade Adiaca; & que Diocletiani Epocha dicta est. Veteres vero Ægyptii renovabant annorum suorum intervalla, quoties à novis Regibus & victoribus legem accipiebant. Quod cos fæpius factitasse asserit Scaliger libro 3. de emendatione temporum.

Vt variis & multiplicibus ruinis oppresse fuerunt terrarum plage omnes: successive tamen & alternis, quod statuendum est, neque uno omnes impete & tempore. Ve homines in his regionibus perditos, sarcire illis oportuit, qui in terris aliis generationis luxurie redundaverant. Ve variis fortunis & casibus hine asque hine disjectum suit hominum genus, neque semper nativis suis solis stare potuerunt terrarum incolæ. Accidit hine quod neque terrarum ulla suis se Aboriginibus veris jactare possit: id est, natis ex primis illis hominibus, qui à principio terum & Arque hine fit quod nullam fidem adhibeam, vel Ægyptis, vel Æthiopibus, vel Scythis, ubi se vel Aborigines,

vel populorum antiquissimos gloriantur.

Christiani patres qui primis à Christo seculis vixerunt, quos & Filies lucis appellare sas est: ut neque prudentiores suerunt filiis seculi in generationibus suis, ita neque illis in generationibus iisdem disquirendis sagaciores & perspicaciores suerunt. Sapuere illi scilicet que cœli erant & creationis secunde: neglexere que terre erant & creationis prime. Atq; ut lectioni sacrorum codicum mordicus adheserunt, sabulas generationum gentilium, qui se Aborigines putabant, optime unique rejecerunt. Sed parte alia, negligenter nimis, pace illorum dixerim, in Adamo solo morati sunt; eumque primum hominum omnium parentem censuerunt, eo solo quod Adamum primum hominum legerunt apud Mosem.

Negligentia que primos occupavit, sequentes habuit Christianos Antistites, qui non alios noverunt quam Adamo genitos homines. Quin & hareticos pronunciavere illos, qui Adamo genitis hominibus opposuerant antichthones, & adversipedes: non alio argumento quam quod ex alio quam Adamo credendi essent oriundi. Vellem vero viverent D. Augustinus & Lactantius, qui Antipodas & vulgatam de illis opinionem ludibriis insectati sunt. Miseresceret eos non dubio sui ipsius, si viderent vel audirent que de Americanis & Australibus, seculo hoc oculatiore, detecta & cognita sucrunt: tum & terras plures incognitas, hominibus plenas, ad quas nulla fama est

Adami nepotes unquam permeavisse.

CAPUT XIV.

Fallantur qui origines omnium hominum deducunt à Noaci nepotibus. Refellitur Grotius de origine Gentium Americanarum.

MNIBUS hic mos est qui origines Gentium exquirunt, deducere illas à diluvio ex Noaci nepotibus, qui fuere nepotes Adami. Illud autem studio tanto folicitant Viri magni, (quos & maximi facio, & honore meo semper celebro) ut nihil intentatum relinquant, quo origines suas omnes ex stipite illo exsculpant. Atque ut ex antiquis monumentis, vel ex traditione vetusta, vel ex nominis cujusdam obsoleti & intorti similitudine, vel ex aliqua alia conjectura, quosdam imaginantur, qui ad has velillas terrarum partes appulisse creduntur; eosdemilicet conditores, genitores, & patres gentium illarum statuunt. Quasi vero Italus, verbi gratia, qui in Italiam aufugit, & nomen Provincia dedit, genitor & pater habitatorum omnium Italiz fuerit; neque ante Italum, homines suos terra illa habuerit. Quasi vero Franci, au-Aores & primi patres totius gentis Galliez putandi fint, neque ante Francos Galli fuerint; quia Franci Galliam occupaverunt, & nomen Provinciz mutaverunt, Franciamque ex Gallia fecerunt. Quasi vero denique Peruani è Sinensibus orti existimandi sint; quia fragmentum cimbule, Sinensium cimbis simile, in ripis Peruanorum repertum est. Qui talia conjiciunt, similes mihi videntur diobolari Medico illi, qui zgrotum quem curabat, comediste asinum conjiciebat : nimirum, quia clitellas asini fubter lecto zgroti deprehenderat.

Hugo Grotius differtationem ornaverat de origine

gentium Americanarum, quas ducebat à Norvagis; qui abhinc annis circiter octingentis, in Islandiam traducti fuerant; ab Islandia vero in Groenlandiam trajecerant: quolque ex Groenlandia per adjacentes terre illi insulas, ad Americam septentrionalem tranavisse conjectabat. Resutaverat conjecturam Grotii Laetius. Vindicavit se à Laetio Grotius: & que resutaverat Laetius redintegrare hoc (quod putavit) absurdo nisus est. Quodsi, inquit, Americani Germanici non sunt: (Germanici & Norvagici, perinde illi sucrunt) jam à nulla gente orti erunt. Cui consequens est ut credantur; aut ab aterno susse; aut ex Oceano, ut voluit Homerus; aut aliquos ante Adamam sinse conditos homines, at nuper aliquis in Gallia somniavit. Si hac credantur, pergit ille, magnum video periculum pietati.

Legerat paulo ante Grotius Exercitatiunculam de Pra-Adamitis, indigestam & palimpsesto relatam, quam ille benevoli animi specie, per amicum interpretem à me petierat; quaque illum communicaveram, benigne & liberaliter, non ut me contumeliose traducerer. Neque vero meum est hostire, & sepultis manibus inclementer dicere. Ille suam secum habear contumeliam, serverque sepulchto. Hoc satago, ne tanti viri imago, que graditur super terras, cum magna opinione multiplicis & recondite scientiz, plures deludat qua pollet eloquii illecebra, & ve-

risimilis phalera conjectura. There's a condition of the

Argumentum tale instituerar Grotius. Appulere Norvagi ad Groenlandiam. Itur porro ex Groenlandia in Americam. Fuere igitur Norvagi, auctores & patres gentium Americanarum. Concedamus Grotio, rectam eum argumentandi rationem iniviste, & recte processiste quacumque super illo prastructo construxit. Certe, si propaganda

ganda fuerat America ex semine hominum Groenlandico, quod foret indidem Norvagicum: Probandum illi crat ex prosesso, & ante omnia: Norvagos, qui Groenlandiam primi tengerunt, reperisse illam mutam & vacuam, & solos ventos desertis terræ illius frondibus adspiravisse: ut inde conclusionem hanc eliceret; primos hominum Norvagos Groenlandiam hominibus conservisse; qui deinde essus per oras finitimas, plantaria hominum eadem per Americam disseminavisse crederentur. Atque hinc Americanos utique, & Groenlandos, à Norvagis revera oriundos. Probare inquam debuerat, Groenlandos ortum duxisse à Norvagis; priusquam conjicere institueret, Americanos à Groenlandis propagatos, originem eandem retulisse Norvagicam.

s,

Certum vero & comprobatum est; Norvagos, qui arena Groenlandica primo potiti sunt, in partibus ad Orientem sitis, desertis & aspens, quas Norvagi vocabant Ostrebug; ubi partes occidentis cultiores explorare voluerunt,
quas illi Westrebug dicebant, invenisse illas armentis &
quadrupedibus omnigenis sœtas; tum hominibus plaga
illius incolis resertas, quos schlegringes nuncupabant, quique irruentes Norvagos sinibus suis non sine clade repulerunt. Cujus rei vera & sincera exponitur narratio in
Chronico Groenlandico Danice conscripto, quod penes
illustrissimum Gauminum est, in omnibus linguis omniscium: quodque ipse apud Danos ipsos didici. Adventores igitur non parentes Groenlandorum suere Norvagi.
Multo minus ergo Americanarum gentium conditores.

Phantasmata porro sunt Grotii, ad ossentationem recondita literatura concinnata, qua retulit: multa reperiri apud Americanos vocabula cum Germanis congruentia: tum mores Americanorum quamplurimos

Gg 3

Germa-

Germanorum moribus, ut lac lacti eft, fimillimos. Quod variis nempe exemplis ambitiole demonstravit, ut oftenderet, Americanos mores illos habuisse à Norvagis, qui cosdem primo à Gormanis hauserant. Missam vero faciamus primordialem catenam illam, qua Germanos Norvagis, Norvagos Groenlandis, Groenlandos Americanis, & gentem genti, propagationis nexu infertare voluit Grotius. Res vara eft, & toti Hafniz Danorum metro. poli notissima, quamque ipse in urbe cadem à Danis ipsis accepi : degisse Hafniz Groenlandos barbaros à Danis captos, abhine triginta plus minus annis: imo duos per spatium duodecim annorum tanquam Danos habitos; qui Danicam tamen linguam nulla unquam ratione ediscere potuerunt; quique nullam prorsus cum Norvagis, neque vocabulorum, neque morum, haberent communitatem. Illa autem pluribus enarravi in relatione Groenlandica, quam Gallico sermone edidi. At, si nihil Groenlandis commune fuit cum Norvagis, vel in fermone vel in moribus; alio certe quam per Groenlandiam transfre. tavisse Norvagos in Americam oportuit, ut vocabula & mores Germanorum Americanis inderent.

Quid vero haberet quod diceret Grotius, si viveret, & legeret in Chronico Groenlandico, Schlegringos Groenlandiam habitavisse antequam Norvagi ad illam adventarent? Qui genus, unde domo, conjiceret homines illos? Statueretne, vel ab aterno suisse, vel ex Groenlandia ipsa ottos, vel ab Oceano in terram illam ejectos, vel ab alio quam Adamo conditos? Si bas crederensur, ait ille, magnum video periculum pietati. Periculum autem magnum illud quod vidit, in hoc pracipue suit; quod inde putavit eversam iri sunditus peccati Adamici rationem: quia non nisi ex traduce Adami potuisse in omnes homines

pervadere, & omnibus hominibus imputari peccatum illud, vulgatus est Theologorum omnium consensus.

Hoc ergo jam agendum mihi est, & probandum unice incumbit; non opus fuisse Adamo genitore, & Adami traduce, ad imputationem & participationem peccati Adamici: ratione cadem qua non opusutique suit Christo genitore, & Christi traduce, ad imputationem & participationem gratiz qua in morte Christi est. In his autem totus etit liber sequens, cujus principium à fine hujus erit.

SYSTEMATIST THEOLOGICI

LIBER QUINTUS.

CAPUT I.

Mori debuerunt homines, qui immortales evadere debuerunt.

Moriuntur homines in Christo. Debuerunt prius peccare decondemnari in Adamo. Moriuntur homines in Christo spiritaliter, de ratione mysterii. De sictionibus de mysteriis juris.

De mysteriis divinis; qua suere vel sictiones, vel parabola, vel similitudines mystica. Morimur spiritaliter ad similitudinem nem mortis Christi. Peccavimus spiritaliter ad similitudinem peccati Adamici.

EPETENDA sunt quæ à principio Systematis hujus, & in antecessum, posui. In novam formam vertendi erant homines, qui secunda creatione reficiendi erant. Quod non nisi prioris formæ deletione, & primæ creationis extinctione confici poruit. Idem scilicer hominibus corruptis & mottalibus contingere debuerat, - quod decrepito & capulari Pelia, quein Medea occidit & in frusta secuit, ut ejus senecturem juventuce murarer. Mori debuerant corrupti & mortales homines; ut corruptionem incorruptione, & mortem immortalitate rependerent. Sed atrox visa est Deo strages illa; qua homines omnes tanquam in mortario pinsiraret, ut illos denuo effingeret. Medicare maluit quos rundere noluit. Et mysterio perfecit, quod pistillo & duriori manu conficere, non sibi conveniens existimavit. Mori homines decreyit in morte unius hominis, qui pro illis piacularis forer. Neque vero in morte unius hominis, simpliciter hominis, sed hominis Dei. Dei scilicet & Spiritus illius, qui ex Deo est incorrupto & immortali, incorruptus & immortalis ipse. Quique ad similitudinem carnis corruptæ & mortalis fierer; ut per hanc similitudinem, corruptos & mortales homines, incorruptione & immortalitate donaret.

Decrevit Deus homines mori in morte hominis illius Dei, qui Christus est. Sed (qua fuit ratio dispensationis divina & mystica, hominibus incognita) mortem hominum anteire debuit decretum mortis; qua condemnatio mortis in illos esset. Condemnationem vero hominum pracessura erat condemnationis causa; qua reatus ex peccato illorum suit. Reos igitur sieri homines oportuit ex peccato suo; antequam peccati damnarentur, & capite ex peccati condemnatione plecterentur. Reatus antem ille est Apostolo, condemnatio peccati in carne; hoc est peccati illius naturalis, quod nullam imputationem & nullum reatum, atque adeo nullam condemnationem contraxerat ante legem. Peccatum enim in carne idem est, quod peccatum carnale, materiale, & naturale.

Iustus est, & juridice agit Deus cum hominibus. Nihil autem contra Deum peccaverant homines, cum servor ille pectoris qui homines tentat, naturz impersectz corruptela, rapuerat eos in praceps à persecto creationis, ad impersectum materiz suz. Nullus utique censeri potuerat reatus à Deo judice, nulla legitima decerni damnatio, nulla mors juridice instigi hominibus; ex dessexu illo solo, quo homines sui juris ante legem, & nullo mandato cohibiti; conversi suerant à rectitudine creationis divinz, in pravum sigmenti sui. Quo igitur decreto mystico voluit Deus homines omnes mori in uno homine Deo: eadem mysterii ratione constituit omnes peccare, reos sieri, & ex lege condemnari in uno homine: homine autem non Deo, sed simpliciter homine. Mori omnes voluit Deus in Christo: peccavisse omnes in Adamo.

Obumbravit virtus altissimi, qui Deus est, virginem intactam; & natus est Christus, in quo omnes homines morerentur: Victima pura, ex virgine pura, & genere sata Iudaico. Nimirum, ut à Iudzis, & Iudzorum semine Christo, salus esset omnibus hominibus. Quæ fuit ratio Electionis mysticz, apud Deum abscondita. Finxit Deus Adamum, Iudzorum patrem, ex terra communi & immunda, corruptibilem & ipsum; cui daret legem suam: quam si violaret ille, omnes homines se in illo impiarent, rei in illo fierent, & ex lege in illo condemnarentur. Nimirum, ut à ludzis vicissim, & ludzorum patre Adamo, damnatio effer omnibus hominibus. Ceterum, neque nasci debuerant homines ex traduce Christi, ut in illo morerentur; neque itidem nasci necesse erat homines omnes ex Adami traduce, ut in illo peccatent. Totum illud mysterium, salutis & damnationis hominum, in Christo & Adamo, perfecit mysterium ipsum: Idest, spitispiritalis & divina ratio, que supra naturam suit; que que omnibus hominibus intellectu & mysterio, non natura,

ingeneratural within , which explands by another the

Facilius autem vim mysterii illius concipiet, quicunque intellexerit rationes sictionum juris; qua juris suere mysteria: quorum virtute, capite minuebantur homines, immutabantur & restitutebantur corum status: quibus itidem rata siebant pacta illorum conventa; & quorum formulis acquirebantur olim; imo etiamnunc acquiruntur pleraque rerum dominia. Poterant certe hac omnia sortiri suos essectus, & vim suam naturalem exerere, nudo pacto, & nudo consensu, nullis adhibitis sictionibus. Sed vim majoreim, & meliorem quasi indolem addidise natura visi sunt legumlatores, qui legitima sua artis rebus illis qua naturaliter aguntur, inseruerunt. Qua ratione solent generosiores sureuli inolescere, qui ramis agrestibus, & quos sponte sua creavit tellus, secundum attem insiti sunt.

Qui degeneres creationis sue persette homines regenerare Deus instituit: nosuit opus hoc persicere directo illo & naturali ordine, quo pleraque ses geruntur apud homines: sed per sinuosos mysteriorum ansractus, per rationes, per applicationes, & spiritales quasi institues, per rationes, per applicationes, & spiritales quasi institues, longe ei satius visum est rem illam totam absolvere. Mysteriorum illorum causas adorare liceat, si scrutari non licet. Vocaverim vero lubens mysteria illa, vel Fictiones sacras, vel Parabelas & similitadines. Quales vocavit Apostolus loco illo capitis undecimi epistola ad Hebraos; ubi singitur Isaacus, sigura Christi, animam posusse sub cassimilatam morti Christi; singitur idem resurrexisse ad similitudinem resurrectionis Christi. Vbi singitur, inquam,

quam, Abrahamus immolavisse filium suum; & rursus accepisse illum, & ως ως ως, sive in similitudine resurrectionis. Quod de industria, & mirum in modum sub-

tilitet notavit loco illo divinus Apostolus.

Mori homines in morte Christi ad parabolam & similitudinem mortis ejus, docuit nos D. Paulus capite 6 epistolæ ad Romanos. Quo loco diserte demonstravit, ingenerari hominibus per baptilmum, non solum similitudinem mortis Christi; sed etiam inoleseere iisdem, facramento codem, similitudinem resurrectionis ejus. El 200, aitille, σύμφυπι γεχόναμου τῷ ὁμοιώμαι & Daráts aurs, alla z f arassinus imusa. Atqui docuit nos Apostolus idem capite cividem epistola, homines peccavisse, reos factos, & damnaros fuisse in Adamo, quicunque peccaverant ad similitudinem transgressionis ejus. The ομοιώμαλ & ωβαβάστως A'δάμ. Eadem ergo parabola & similitudo, non natura propagatio, intelligenda est, in co quod homines omnes peccaverunt in Adamo: qua intelligitur parabola & similitudo, non naturæ propagatio, in eo quod homines omnes mortui sunt in Christo. Quod ut plenius intelligatur, agendum est plenius de peccato iplo Adami : quod peccatam originis vulgo dibut, er malgrettlene legtt göste Adamas vic ra yani **men** elik koloning lawan kebuai kemila si kempak

CAPUT III

De peccato originali. Est inharens. Est imputatum. Quid st imputare. Imputatur quod communione quadam junctum est cum eo cui imputatur. De communionibus & conjunctionibus rerum, physicis, politicis, & mysticis. Christus mysteriorum omnium sinis. Referri debuit Adamus ad Christum: non vice versa Christus ad Adamum. Imputari debuit Adamus honiniminibus. qua ratione Christus imputatur hominibus; spiritaliter & mystice.

eddimilion fir morini 18 , a shabiti as book U & super peccato originis præstruam, adstipulatores habebunt Theologos omnes orthodoxos. Consideratur peccatum illud dupliciter. Vel quatenus vitium est: vel quatenus reatus est. Quatenus vitium eft, naturaliter inharet hominibus. Quatenus reatus est, aliunde eisdem advenit; & ab Adamo in islos transiit. Proprium illud hominum omnium: alienum & Adamicum hoc dicitur. Primum, materiale; secundum, formale peccati est. Peccatum materiale, proprium, & inhærens ; definitur, Morbus hareditarine, five labes, in qua homines omnes concipiuntur & nascuntur. Iuxta illud Pfaltis. In peccato concepit me mater mea. Peccatum formale, quod alienum & reatus est: Inobedientia Adami est, quatenus omnibus hominibus imputata fuit. Iuxta illud Apostoli. Per inobedientiam unius, peccatores constituti sunt multi. Materiale peccati, quod peccati lues & vitium est proprium & inhærens; propagatione fit, ex materia & natura hominum corruptioni dedita. Formale peccati, quod peccati teatus est alienus & transiens; imputatione orrum habuit, ex transgressione legis quam Adamus violavit.

Imputare alicui peccatum alterius, est, eundem eodem loco habere, ac si ipse peccatum illud commissier. In quo requiritur, ut personarum altera peccatum illud adualiter non commiserit. Alioqui, jam non alienum peccatum, sed suum sibi imputaretur. Imputatur porro peccatum persona unius persona alteri, qua illi communione quadam juncta est: Ita ut habeat cum illa cujussam corporis & societatis rationem & similitudinem. Qualis enim sumus igni admotus concipit stammam, propter

similitudinem & aptitudinem quam habet sumus ad slammam: Tales etiam communione & conjunctione inter se res affectz, suscipiendis imputationibus idonez sunt; propter similitudinem & aptitudinem quam illz ad has habent.

Communiones & conjunctiones rerum, propter suam similizadinem impurationibus habiles, triplices sunt. Phyficz, Politicz, & Mysticz. Imputatur filiis patrum suorum crimen , propter communionem & similitudinem Physicam, qua filii patribus suis geniti, cum illis physice & naturaliter conjuncti funt. Censentur scilicet filii peccavisse in lumbis patrum suorum, ratione eadem qua Levi decimatus dicitur in lumbis Abrahami. Hebrzorum 7. Nec non argumento codem que ludzi omnes dicti funt apprehensi à Deo, in manu Abrahami patris eorum. Isajæ 41. Imputationum propter communionem & similitudinem naturalem statutarum, leges extant, tum divinæ, tum humanz. Divinz funt , quibus Deus visitare dicitur iniquitates patrum in filios, in tertiam & quartam generationem. Et secundum leges illas , filiorum dentes obstupuisse dicuntur, quorum patres comedissent omphacem. Humana leges sunt: quibus pænæ in ipsos perduellium filios, ex patrum fuorum reatu decreta funt. Exempla vero, tum divina, tum humana proftant, flagitiorum patrum filis suis adscriptorum. Luculentum inter divina illud est, septem filiorum Saul: quos respondente & jubente Deo, David piaculares tradidit in manus Gabaonitarum; qui illos erucifixerunt in monte, coram Domino, air Samuel; quia Saul pater corum fidem olim fefellerat Gabaonitis, & plures corum crude'i exemplo trucidaverat. Legitur vero Alexander, velut ultor publica securitatis, Tyro expugnata, cruci affixisse Tyrios omnes prœlio superstites, proavis & 2150 Hh 3

mancipiis illis editos, qui longo ante rempore populum omnem Tyri liberum, cum dominis, immaniter,& con-

spiratione facta inverfecerantil sibilipional , sibolia ast

Imputavit Deus populo Indaico numerationem quam jusserat David, & septuaginta corum millia peste consumplir, propter peccarum Regis lui : ratione illa communionis & conjunctionis Politica, qua Regnum torum res quadam onica & continens confecur; Animalis inftar, cujus caput Rex eff. Arque ut manu patratum homicidium, non imputatur foli manui, fed toti homini : fic in corpore politico, quod facit caput quarenus caput, hoc coti corpori imputatur. wow open eft, inquit Heliodus, commune supplisium urbibus inferre, propter delicta Magistra-Jumi: Ita proprer violarum ab Agamemnone Sacerdotem Apollinis, torus fere Grzcorum exercitus pestilentia exhaultus of. Er quicquid delirabant Reges, Achivi ple-Acbaneur. Neque folum quod facit civitatis caput, fed quod peccat corporis illius membrum aliud, populum omnem reatu obstringit. Quale de Achan legitur, qui de anathemate usurpaverat, & in cujus sacrilegio totus Ifrael peccaviffe dicitur. lolue 7. Nec non quod feriptum est ludicum 19, de concubina Levitz, quam habitatores Gabaa de tribu Benjamin ; usque ad mortem molucrant. Quorumque flagitium tori Tribui ad rigorem adeo imputatum est; ut tora Tribus propter illud nesas, extincta & deleta pene fuerit. Neque vero talem imputationis speciem ignoraverunt Ethnici. Teltis Heliodus. Multo ties, inquit, tota civitas ob malum virum punitur. Tum Horatius. Sepe Diefiter neglectus, incefto addidit integrum.

communione policica contrahuntur; aliz sunt luris genzium, Iuris civilis aliz. Imputatum fuir lure gentium ludzis

fubacti

dzis omnibus Sedeciz Regis sui perjurium; propter quod victi & dediti, Babylonem captivi ducti sunt. Iure eodem gentium imputatur Reipublicz aut Regno, quicquid Legati eorum transegerunt: tum obsidibus, quicquid patratur ab eis qui eos dedere obsides. Imputatur lure civili toti Populo, quicquid Syndicus egit pro populo: Mandatoribus, quicquid gessere Procuratores vel desensores corum: Municipio & collegio, quicquid Actores municipii & collegii pro illis advocaverunt. Pupillis porro & Minoribus imputatur, quicquid Tutoribus & Cutatoribus suis auctoribus, in illos judicatum est.

Sunt & corpora Mystica, que propter communionem & similieudinem Mysticam, suas sibi imputationes alliciunt. Tale illud est corpus mysticum, quo homines omnes propter suam cum Christo similitudinem, quodam veluti ferrumine mystico out illo conjunguntur. Non enim Angelum (ed hominem Deus induit ; ut pet omnia fimilis fierer hominibus, absque peccato. Vt compati posser hominibus, & pro illis piacularis forer; Ratione illa communionis & societatis Mystica, qua mors ejus omnibus hominibus imputari valuit. Talis & illa est communio & locietas Mystica, propter quam fides Abrahami imputata fuit fidelibus omnibus. Et filii Abrahami dicti sunt sideles omnes; non sili natura; sed sili adoptionis & similitudinis Myssice, que naturam imitata est. Secundum candem omnino communionem & focieratem Mysticam, imputatum fuit peccatum Adami omnibus hominibus. Quamvis enim formatus fuerit Adamus ipliffimis Dei manibus; formatione præter alios homines peculiari & electa: compegerat tamen illum Deus, quod alias notavi, codem luto, cadem terra communi,nec non eadem materia corruptioni obnoxia, qua ceteri homines

fubacti funt. Et per omnia similis factus est Adamus omnibus hominibus cum peccaro ipso. Imo, quatenus peccatum vitium suir naturale inhærens & proprium Adamo ipsi, utique & omnibus hominibus. Tum quatenus proprer illam communionem & societatem peccati, idonei suere homines suscipiendæ imputationi, ex transgressione Adamica.

Creditur vulgo, imputatum fuisse Christum mortuum hominibus, quia eildem imputatus fuerat Adamus peccator. Frustra sunt qui illud putant. Imo è contra ; imputatus foit Adamus peccator hominibus, ut eisdem impucaretur Christus mortuus. Non enim referri debuit Christus ad Adamum; sed vice versa, referri debuit Adamus ad Christum. Tendunt scilicet omnia ad finem suum propter quem sunt omnia. Mysteriorum vero omnium finis fuit Christus. Mysteria ergo omnia suere propter Christum proprie; neque Christus proprie proprer illa. Adamus cerre rypus fuit Christi. Christus vero Adami fuit prototypus. Typus aurem refertur ad suum prototypum; non è contra, prototypus ad suum typum. Neque alia de causa peccatum Adami imputatum suit hominibus, quam ut mors Christi qua hominum peccata procurarer, & recreationem corundem facerer, imputata il lis foret. Prima ergo fuit in confilio Dei imputationis ratio in morre Christi. Secunda in peccato Adami. Scriptum hacpropter legas Apocalypleos 13. Christum agnum fuisse à Mundi constitutione occisum. Imo & mysterium sanguinis ejus effuli, pracognitum five decretum fuife, ante ipfam Mundi constitutionem. 1 Petr. capite 1. Quod de Adamo nusquam reperias. Propter illud scilicet; quod Adamus referri debuit ad Christum tanquam ad principale Dei decrerum & primum fuum typum.

At que prima fuere in decreto & consilio Dei, non ideo fuere prima in ordine quo decretum & confilium Dei ad suum finem perductum est. Hinc adeo contigit quod peccatum Adami antecessie mortem Christi. Atque hine etiam factum est, quod imputatio peccati Adamici causa putata fuerit imputationis mortis Christi: licet revera propter imputationem mortis Christi, imputatum fuerit peccatum Adami. Imo quod proprie & reaple, per peccatum Adami straverit Deus viam ad fœdus gratiz que in Christo est. Primigenia igitur imputationum illarum ratio, in morte Christi fuit : cujus naturam sequi debuit secundaria peccati Adamici imputatio. Et qua ratione imputatus fuir Christus, non natura, sed puro puto Dei mysterio : simili prorfus argumento, imputari debuit Adamus hominibus, non natura, sed pura puta divini illius mysterii dispensatione. anno anili taba radintal

De duobus imputationum mysticarum primoribus, Adamo & Christo. Medius inser illos intercessit Abrahamus. Itur à peccato Adami, ad justitiam Christi, per sidem Abrahami. Pana instité ex imputationibus mysticis, mystite & spiritaliter intelligenda sunt. Nullus, neque Adamus isse, mortuus est pro peccato Adami. Solus Christus pro peccato illo mortuus est. Intelligentur homines omnes mortui in Christo, spiritaliter & mystice.

Yr v fuere fibi invicem Christus & Adamus. Vel potius antitypi, & per dissimilitudinem similes. Similes, quatenus una cademque fuit imputationis ratio, Christi & Adami. Per dissimilitudinem, quatenus Christus imputatus fuit propres justinam. Adamusau.

tem imputatus fuit propter peccatum. Iustitia veto & peccatum, dissimilia sunt; & diversa omnino abeunt.

Imputationum mysticarum primores suere Christus & Adamus. Medius inter illos Abrahamus intercessis. Imputata fuit omnibus hominibus Adami noxa; ut imputaretur eisdem noxe illius expiatio, que fuit in morte Chriftt. Imputaretur inquam eis per fidem in Deum, que in Christo est: qualem habuit Abrahamus; quaque illi primum imputata fuit ad justitiam. Non autem scriptum oft propter ipsum Abrahamum tantum, reputatam ei fuisse fidem ad justiciam. Sed & propeer nos, air Apostolus. Id est, propter homines omnes ; Quibni reputabitur eredentibus în cum qui suscitavit lésum Christum à mortuis, qui traditus est propter delicta hominum , & resurrenit propter justificationem corundem. Romanorum capite 4. Impurationis scilicet fidei illius origo & caput, Abrahamus fuit. Ratione illa qua Pater credentium vocatus est, loco codem III TOSA Rom. 4.

Mysterium ergo omne regenerationis & recreationis hominum; que hominum redemptio, sanctificatio, & salus est; tribus his imputationibus Mysticis constitit. Imputatione peccati Adamici. Imputatione explationis peccati silus in morte Christi. Et imputatione fidei Abrahami: que vel modus vel medium suit, quo retur à peccato Adamico, ad justitiam & sanctificationem illam; que à morte Christi, & in resurrectione ejustem, hominibus ingeneratur. Vna igitur cademque constituta est imputationis series, à peccate Adami, ad mortem Christi, per fidem Abrahami. Et sotum redemptionis humana mysterium perfectum est, in Adamo, Abrahamo, & Christia etribus surdeorum capitibus. Ratione cadem qua salus salus ses surdeorum capitibus. Ratione cadem qua salus salus ses surdeorum capitibus. Ratione cadem qua in

in Abrahamo sancitum. Benedicendas in eo, & semine ejus, gentes terraram omnes.

i-

n

Fuit Adamus pater Abrahami secundum carnem, & secundum imputationem peccati: fuit idem pater Christi secundum carnem, absqueinquinatione carnis. Fuit Abrahamus pater Christi secundum sanguinem, absque vitio fanguinis : fuit idem pater Adami ipsius, secundum imputationem fidei. Fuit Christus pater Abrahami & Adami, secundum redemptionem & expiationem peccati illius, quod ab Adamo fluxit, & Abrahamo imputatum est. In hoc autem conveniunt tria illa imputationum mysticarum capita: Quod tresilli Iudzi, patres fuere gentium omnium, non secundum carnem, sed secundum suam quisque imputationis mysticz rationem. At gentiles revera filii sunt, tum Adami, tum Abrahami, tum Christi; non natura; sed sua in Iudzis insitione & adoptione mystica; secundum quam Adamus & Abrahamus Iudzi, imputati fuere gentilibus; ut eisdem Iudzus item imputaretur Christus.

Imputationes Mysticz, imputationum physicarum & politicarum; species omnes participant. Communis est mysticis & physicis imputationibus, naturalis corporum conjunctio; que propagationis traduce generatur in physicis imputationibus: creationis autem & formationis similitudine, in mystica imputatione concipitur. Ratione illa communionis & conjunctionis mysticz; Adamus & Abrahamus patres nostri dicti sunt, & generari dictimur in Christo. Communes enim quedam masse such such murin christo. Communes enim quedam masse such such such such and s

lamo.

hamo, & Christo? Vnitate scilicet similitudinis, & participatione ejusdem natura. Sicut apud Philosophos, homines omnes participatione ejusdem speciei, unus homo reputantur. Quin & apud Theologos ipso, tota hominum species deposita creditur in tribus illis, Adamo, Abrahamo, & Christo. In Adamo, quoad peccatum. In Abrahamo, quoad sidem. In Christo, quoad redemptionem.

Commune habent imputationes mystice cum imputationibus politicis; quod Adamus, Abrahamus, & Christus, principes suere, syndici, sponsores, & vades, totius generis humani. Vt quicquid tres illi gererent, Adamus, in negocio legis; Abrahamus, in negocio fidei; Christus, in negocio redemptionis; id nomine omnium hominum ratum habendum foret.

Adamus certe, cujus hic sermo præcipuus est; habuit in negocio legis divinæ, rationem cause universalis; qualem habent, vel Princeps pro populo, vel Legati pro tegno & Republica, vel Syndici pro universitate. Et comparatus est Adamus totius generis humani caput, ea conditione; ut quamprimum à præcepto divinq dessetet, non ipse tantum peccati sui reatu obstringeretur; sed & reos homines omnes efficeret. Non enim suit peccatum Adami, adiu personalis, ut loquuntur Theologi; sed reprasentationis. Hoc est, non suit actus persona unius; sed persona personas alias repræsentantis: quatenus sustinuit personam universi generis humani.

Obligaveras Deus homines omnes stipulatione sedetis illius quod cum Adamo iniverat; tanquam sponsore, procuratore, & desensore hominum omnium: ut quod ille peccaret, id nomine omnium peccaret. Mandatum vero habuerat Adamus à Deo, non ab hominibus: quo

fretus

fretus tantum fibi sumeret, ut nesciis etiam hominibus res hominum gereret. Rupit Adamus sœdus Dei. Et ratione pænæ imputativæ quam Deus ex sædisragio illo hominibus omnibus constituerat, rupisse sædus idem illud homines omnes in Adamo putati sunt. Fuit Adamus, & in illo suere omnes homines. Peccavit Adamus, & in illo peccavere omnes. Fuit Adamus communis hominum massa. Peccaverunt homines in massæ illius unione, communiter, ut Schola loquitur. Et qua imputationis mysticæ sorma Christus suit Iustitia nostra: eadem omnino imputationis ratione, Adamus suit Peccatum nostrum.

Notum est, pænas ex imputationibus physicis & politicis, non iplos tantum homines tenuisse: sed in res etiam tum animatas, tum inanimatas, ex peccatis hominum quadantenus pervasisse. Non ut rebus illis imputaretur quod homines patravissent : verum ut ex rerum illarum detrimento, que prodessent hominibus, gravius eis imputaretur quod ipli deliquissent. Ita propter delica hominum, extinctam legimus diluvio substantiam omnem que erat super terram, ab homine usque ad pecus, tam reptilia quam volucres cœli. Adde his propter Sodomitarum nefas, tum Sodomitas ipsos, tum ipsorum urbes incendio exustas. Quid dicam, propter Iudzorum facinus, terram ludzorum ferream factam, cœlum in zs obriguisle, & accensos ignes qui consumerent omnem arborem, & viridem & aridam? Commune illud evasit cum imputatione mystica peccati Adamici. Maledicta enim fuit terra propter Adami contumaciam. Maledictus fuit Serpens, inter omnia animantia & bestias terræ: super pectus suum gradi jussus est, & terram comedere cundis diebus vitæ suæ. Et quæ nulla communione naturali cum Adamo conjuncta erant, criminis illius condemnationem sustinucrunt. 11 3 Hoc

Hoc interfuit inter pænas inflictas ex imputationibus physicis & politicis; & pænas decretas ex imputatione mystica peccati Adamici. Quodipænæ illæ, physicæ & reales fuerunt; secundum naturam imputationum fuarum, realem & physicam. Hæ vero, mysticæ, & spiritu intellectz; ex imputatione spiritali & mystica noxz Adamicz. Peccarum certe Adami nihil addidir naturz hominum peccatrici, præter merum reatum, qui mystice intelligi debuit. At neque pænæ ex imputatione peccati illius fancitz, hilum addiderunt corruptioni & forti naturali omnium hominum, præter condemnationem mysticam que intellectu solo concipi potuit. Pœna decreta in serpences, mhil addidit naturz serpentum reptili, przter condemnationem mere spiritalem & mysticam. Sortito enim creationis & naturz suz reptilis serpentibus acciderat gradi super pectus suum, & terram comedere cunctis diebus vitz suz. Quod supra ostendi, & repetere hoc logo expedit. Pæna decreta in terram; germinaturam spinas & tribulos; nihil addidit naturali terræingenio, præter purum putum condemnationis intelledum. Dica enim est terra proprie & naturaliter, spinarum & tribulorum mater. Poena decreta in homines, efuros panem fuum in sudore vultus sui; nihil addidit naturali hominum fato, præter nudum condemnationis mysterium. Home enim nascitur ad labores, & avis ad votatum. Tob. 5. Et tam naturale est homini laborare, quam avi volare. Idem reputa de zrumnis, quibus naturaliter premuntur mulieres cum pariunt.

Neque vero condemnatio mortis vibrata in Adamum, & in omnes homines in Adamo; quicquam addidit morti naturali, qua Adamus & homines omnes, lege creationis & formationis fuz, mori debuerunt; præter con-

demna-

demnationem iplam, que mysterio & spiritu constitit. Nimirum intellectus est mortuus Adamus, ex condemnatione illa; nec non intelledi fuere homines omnes mortui in Adamo; mysterio, & ratione imputationis illius mysticz, qua mors Christi adscribi & applicari debuit, tum Adamo tum omnibus hominibus. Neque enim revera mortuus est Adamus, neque ullus unquam mortalium mortuus revera est: at neque ullus unquam mori revera debuit, ex decreto condemnationis illius. Vnus scilicet piacularis Christus debuit & potuit illud, mori revera pro Adamo & pro omnibus hominibus : nec non morte sua condemnationem, decretam in Adamum & in homines omnes, refigere. Quin & Christus ille qui occifus est ante ipsam Mundi constitutionem; cuique Deus partes dederat scelus Adami expiandi: momento illo quo Adamus peccavit, suffectus est in locum Adami; nec non in locum hominum omnium, qui momento eodem in Adamo peccavisse putati sunt. Et pœnam mortis sustinuir Christus idem pro Adamo, & pro omnibus hominibus, qui mori debuerant propter peccatum Adami. Quique à momento illo quo Adamus peccavit, intellecti funt mortui; mon revera & actualiter, neque enim potuerant, quia neque dum adhuc erant: sed virtute mysterii, & imputationis illius mysticz; quz à morte Christi ante ipsam mortom Christi, & in non natos homines invaluit. and the man of hours as a decided a fedicial be-

CAPUT IV.

Non potest concipi alieni delicti imputatio, nisi quadam juris siclione. Imputatum est peccatum Adami omnibus hominibus, ratione mere spiritali, non propagatione naturali. Confundunt naturam & reatum Theologi, qua separatim considerari debuerunt in peccato originali. Natura prior est reasu.

Reasus non corrupit naturam: imo econtra, natura corrupta
essecutive reasum. Quod probatur exemplo Adami ipsius, quando
peccavit.

UNDATISSIM & ventatis est, de qua Theologos inter orthodoxos non ambigitur: Deum occulta quadam ratione,: & mirabili mystorio; hominibus omnibus impuravisse quod unus homo peccavit. Quodque universa natura generis humani in uno homine extitit; non vere & proprie, sed mystice, & quadam veluti juris divine fictione, intelligendum effe. Que funt verba non vulgaris Theologi. Vniverfa, inquit, generis bismani natura, in Adamo tanquam in capite extitit. Atque adeo omnes nos, non quidem vere & proprie; non enim vere & proprie per id tempus existebamus ; sed potentia tantum & virtute ; vel quadam quoque Iuris fictione, per Adamica provarioationis actum, Dei legem perfregiruns, & teft ameutum ejas at loquitur Scriptura, diffipavimus. Et certe, si tem ipsam diligentius attendimus; nulla erit imputatio ex alieno delicto, five illa fit physica, five illa fit politica; five illa fit my ftica, feu quacunque alia detur, qua modo ollo alio quam fictione existat: queve possieullo alio modo quam fictione concipi. Quod de mysticis imputationibus in primis existimandum est: que minus, ut ita dicam, corporez, & spiritales mage sunt: atque adeo sictionibus mage habiles.

Imputationis mysticz est quod ait Apostolus, Romanorum 2. Praputium legem observantibus reputari in circumcissionem. At, qua ratione potuerunt praputio obvoluti; in recutitos & circumcisos reputari; nisi sictione illa, qua quod revera & corpore non est, spiritu & mente cogita-

tur?

tur? Factum fuit peccatum Adami peccatum omnium hominum, imputatione; & sictione eadem mysterii, qua intellecti sunt homines omnes, quotquot fuerunt, quotquot funt, & quotquot erunt, fructum ipfum interminatz arboris, propriis manibus decerplisse, momento codem quo Adamus illum rapuit; nec non voravisse eundem omnes, momento codem quo Adamus illum glutit: quaque itidem fictione peccatum illud quod imputatur omnibus hominibus, idem suisse numero reputatum est cum peccato unius Adami: in quo fuisse homines omnes putati sunt, ut in illo peccavisse idem omnes & mortem eandem contraxisse putarentur. Neque vero fuere revera & actu in Adamo homines omnes, neque in illo peccavere omnes revera & actu; neque ex illo peccato mortem revera & actu contraxerunt : led virtute mysterii, quod sæpius inculcavi, interpretative, & imputative, ut loquuntur Theologi: quod ex mera fictione fuit.

Atque ea cum ita sint indubitata, & inconcusse credita; nihil video quod doctrinz Christianz incommodet, si dixero, non opus suisse Adamo patre naturali, & genitore omnium hominum, ut imputaretur peccatum Adami omnibus hominibus. Nihil enim attinuit confundere hic mysticum cum physico: & imputationem mere spiritalem, cum propagatione mere naturali. Distincta quippe sunt, reatus imputatus qui est ex Adamo, & pravitas naturalis, que est ex traduce, & propagatione gene-

ratur.

Confundunt duo illa Theologi, qui peccatum originis, quatenus imputatur, & quatenus naturaliter propagatur, ab uno fonte & ab uno Adamo derivari aiunt. Agnoscunt illi distinctam & realem differentiam quæ est inter mysticum & physicum, inter imputatum & naturali-

taliter inhærens. Naturaliter item fieri negant quod damnati fint homines omnes unius Adami culpa. Agnoscunt aliquid aliud; aliam seilicet communicationem que fit imputatione, mysterio, & consilio Dei; præter naturalem propagationis modum, unde peccatum inhatet hominibus. Neminem autem ad admirabile & inscrutabile Dei judicium relaturum, quod morbosus morbosum generet: illud enim non miraculo, sed natura & via ordinaria fieri non ignorant. Vocant quinetiam illi peccarum Adami primum illud, quod imputatum fuit omnibus hominibus, defectionem, transgressionem, கிற்கியுக, peccatum transiens, & actuale. Naturaliter vero inharens peccatum hominibus, vocant ipsi corruptionem, luem, depravationem, peccarum ortum, permanens, internum, nativum, & habituale. Et quamvis duo peccata illa inter se distent quantum distat mysticum à physico, imputatum à naturaliter inharente, externum & alienum ab interno & proprio, materiale & corporeum à formali & spiritali: quod toto cœlo distare est: Vnum tamen peccatum originis, ex duobus peccatis illis, conflant Theologi: quod duabus partibus constare asserunt; imputatione, & reali communicatione corruptionis. Nimirum, ex duobus totis, duas partes unius constituunt. Imputationem potro primi peccati Adz, & ingenitam corruptionem, ita indivulse sociatas aiunt; ut non plura peccata, sed unum idemque peccatum efficiant; non plures reatus, sed unum eundemque reatum integrum : quem per propagationis traducem, ut loquuntur, ad universos homines pervenire statuunt.

At enimyero, probare in promptu erit ex Apostolo, Romanorum j. Peccatum quod naturaliter inhæret, origine distitisse ab illo quod imputatum est. Atque adeo,

quam

non indivule & semper sociata suisse peccata duo illa, neque unum idemque fecisse peccatum originis. Ait Apostolus: Víque ad legem peccatum erat in Mundo. Si usque ad legem peccatum erat, erat & ante legem; nec non originem ante legem habuerat. Peccatum autem illud quod erat ante legem, non erat procul dubio peccatum imputatum: quia enim peccatum imputatum, non ante legem, sed à lege & post legem fuit : lex enim sola imputationem peccato inducere potuit. Atqui duo rantum hic considerantur peccata. Imputatum, & naturaliter inhærens. Ergo si peccatum imputatum, non erat ante legem : fuerit ante legem necesse est naturaliter inhærens illud, quod non imputabatur non existente lege. Et si rursus, quod imputatum est peccarum, à lege originem duxit: quod naturaliter inhærer, non dubio antiquius imputato fuit; quia ante legem erat. Lex autem ab Adamo fuit, & cum Adamo formato lata est. Peccatum ergo naturaliter inhærens antiquius Adamo fuit: & antiquius peccato imputato, quod ab Adamo originem traxit.

Atqui ut vero verissimo vincam, & ineluctabili argumento demonstrem; peccatum quod naturaliter inheret hominibus, ex vitio innato & corruptione ipsa hominum; antiquius fuisse peccato Adami, quod in Adamo omnibus hominibus imputatum fuit: enucleanda nobis est curiosius historia ipsa peccati Adamici. Vidit mulier, ait Genesis, quod bonum esset lignum ad vescendum, & pulchrum oculis, aspectuque delectabile. Et tulit de fructu illius, & comedit. Deditque viro suo, qui comedit. Vbi vides manifesto, sensus Evæ & Adami fuisse corruptos, antequam comederet uterque, & peccaret. Deceptus fuit Adamus. pulchritudine fructus, suavitate odoris, tactus mollitudine, eloquii uxoris suz illecebra, & gustus delicio; prius-KK 2

quam fructum glutiret, & peccaret. Corruperunt scilicet Adamum, sensus Adami corrupti; innato illo corruptionis vitio, quod Adami sensibus inherebat. Vt vidit, ut periit. Peccavit visu Adamus, antequam peccaret gustu. Vidit fructum: atque ut illi jecur erat cupiditatibus idoneum, concupivit illum. Concupiscentia ipsa peccatum fuit. Et secundum dictum Christi domini. Qui concupiverat Adamus, peccaverat antequam peccaret. Peecaverat concupiscentia, que vocatur corruptio, D. Petri secunda, capite 1. ubi nos fugere hortatur concupiscentia corruptionem. Tum D. Iacobus capite 1. suz epistola. Vnufquifque , inquit , tentatur ; à concupifcentiis fuis abftractus & illectus. Deinde concupiscentia cum conceperit, parit peccatum: peccatum autem cum consummatum fuerit, generat mortem. Vbi nota progressionem peccati naturalis, à prima corruptione concupifcentiz, usque ad peccatum ipsum folidum, & consummatam corruptionem, qua generat mortem. Corruperat ergo Adamum concupiscentia ejus, antequam corrumperetur peccato illo, quod ex transgressione legis, non ex corruptione natura, imputatum est. inversione musica en anothalemola en ana

Qui peccatum Adami allegorice interpretantur: Serpentem dicunt fuisse sensum; fœminam, rationem; virum, intellectum. Exsurdavit scilicet servida sensus persuasio rationem: & occacavit depravata ratio intellectum. Peccavit ergo corruptus Adami sensus, & peccavit distorta ejus ratio, priusquam peccaret alienatus ejus
intellectus. Hinc videre est quam prapostere rerum ordinem invertant, qui volunt, depravatam idcirco suisse
rationem Adami, & corruptos ideo ejus sensus; quia
Adamus fructum vetitum manducaverat. Imo è contrario
peccavit Adamus manducando fructum vetitum, quia

COI-

corrupti prius fuerant sensus ejus, & quia depravata prius fuerat ejus ratio. Et bis peccavit Adamus, sensibus & ratione; antequam peccaret intellectu & voluntate, peccato illo unico, quod illi, & in illo hominibus omnibus imputatum est. Nota vero hic vim innatæ & inhærentis corruptionis in Adamo, antequam fructum libato ore attingeret. Cupiditas ejus neque Dei interdictum timuit, neque vitam illi interminatam veritus est. Imo, quæ suit incensa & suriata ejus natura; mortem ille ipsam vel acuta cruce sustinuisset, ut vel orexin vel libidinem suam ex-

plere possetti ramma, squistrara a succiorno ancon

Faccor, fociatas fuisse in Adamo, postquam legem Dei violavit, imputationem peccati illius quod Adamus patravit, & ingenitam Adamo ipsi corruptionem. Sed non semper sociata illa fuerunt in Adamo. Non erat inita societas illa ante legem Dei, & antequam legem Dei viofaret Adamus. Solum fine imputatione inharebat Adamo ante legem, ingenitum & innatum Adamo vitium. Naturalis corruptio illa peccatum illud fuit, de quo Apostolus : quod erat ante legem : quod non imputabatur ; quia peccatum non imputatur eum non eft lex. Et præceffit in Adamo ingenita natura corruptio, imputationem peccati illius, quam deinceps transgressio legis fecit. Non ergo mater fuit imputatio peccati, ingenitz corruptionis: sed vice versa, ingenita corruptio mater fuit peccati illius, quod imputationem ipfam peccati genuit. Prius vero & antiquius esse debuit peccarum naturaliter inharens, peccato quod imputatum est: ratione illa, qua prior & antiquior fuit natura imputatione & mysterio.

Quo argumento peccatum naturaliter inhærens non imputabaturex lege, non existente lege: nullus itidem contrahebatur reatus legalis ex peccato illo. Idem enim

KK 3

est reatus, que imputatio. Neque adeo dici potuit, sociatas indivulse sub lege, imputationem legalem & innatam corruptionem, unum ex duabus reatum effecisse. Sociatæ quidem fuerunt sub lege, imputatio legalis peccati Adamici, & innata corruptio. Sed non ita propterea indivule & individue sociatz fuerunt; ut vel minimam fecerint mixturam & confusionem reatuum. Nullus enim unquam extitit reatus alieni peccati ex innata corruptione. Ex violara lege ab Adamo, prodiit imputatio legalis reatus Adamici, que pervasit in omnes alios homines. Ex innata corruptione, prodiit peccatum naturaliter inharens : non alienum, sed cuique homini suum sibi & naturale peccarum: quod non imputatur ex lege, & peccato Adami alieno; sed natura ipsa peccati inharentis, & suo fibi innato vitio, hominibus naturaliter adscribitur. Nimirum, ut mortem que secundum naturam est, subcant: neque immortalitatem que supra naturam est, consequantur, inche le com la manual le dans de la manual quantur au de la come le com le come le c

CAPUT V.

Qui volunt, imputationem peccati Adamici derivatam fuisse ex traduce Adami; ex illo putant, quod autumant Adamum genuisse omnes homines. Apostolus distinxit nec sociavit peccatum naturaliter inharens, cum eo quod imputatum est. Distinxit nec sociavit mortem naturalem cum ea qua ex condemnatione legis inslicta est. Mors ex peccato Adami, incepit ab Adamo, desiit in Mose & Christo. Peccatum naturale & mors naturalu sucrunt ante Adamum. Et erunt post Mosem & Christum, in sinem usque seculorum.

Pinio ut solet ex opinione incidit. Qui opinantur, hominum orginem fuisse ab Adamo; eo ipso quod non opinione; sed revera constat, originem impuimputationis peccati suisse ab Adamo: opinantur etiam, innatam corruptionem, & imputationem peccati, adeo indivusse sociatas suisse in uno illo homine; ut nullo alio pacto pervenire potuerit imputatio illa in omnes homines, quam propagationis vehiculo, cujus originem ducunt ab Adamo, qui primus peccavit. Et cujus peccati actum, ut loquuntur, dicunt suisse in omnibus hominibus imputative: qualitatem vero peccati ex illo actu in harentem, realiter. Quod non enodare, sed innectere; non extricare, sed intricare suit.

Opinio porro hæc, ab illa ut prædixi ducta est, qua omnium hominum origo ab Adamo fluxisse creditur. Opinio vero hæc de Adamo omnium hominum primo, ab illa derivata est, qua putatur Moses statuisse Adamum omnium hominum patrem; quia nullum expressim nomen hominis, Adamico prius legitur apud Mosem. Quasi vero nihil extiterit in rerum natura, cujus expressim Moses non meminerit. At, nullibi itidem dixit Moses, quod D. Paulus primus aperuit; Peccatum intravisse in Mundum per peccatum Adami; & mortem ex illo peccato, & in illo homine, pervalisse in omnes homines. Etsi nullibi hæc dixit, nullibi hæc eadem negavit Moses. Nullibi etiam dixit ille quod D. Paulus primus demonstravit: Peccarum fuille in Mundo usque ad legem, vel ante legem, quod idem est. Legem inquam primordialem & primigeniam quam vocant melioris note Theologi; queque hic intelligi debuit : ut pote quam primam suarum legum omnium dederit Deus Adamo, & à qua fluxerit imputatio peccati. Sed neque illud etiam negavit Moses quod asseruit D. Paulus. Inducere igitur satius fuerat, ex Propheta non negante, & Apostolo innuente, primos homines extitisse ante Adamum.

Quem-

Quemadmodum autem mens Apostoli nunquam illa fuit, statuisse omnium hominum originem ab Adamo: ita neque Apostolo venit unquam in mentem, indivusse fociavisse naturaliter inharens peccatum cum illo quod imputatum est. Et certe, luce meridiana clarius pater, nullam peccatorum illorum mixturam fecisse Apostolum, loco illo Romanorum ; ubi tractationem ex professo instituit peccati quod in Adamo imputatum est. Airille, per unum hominem peccatum intravit in Mundum. Illud autem, per unum hominem : explicat infra D. Paulus idem; non per hominis illius traducem, & propagationem naturalem; sed per ejus inobedientiam, qua moralis & spiritalis eft. Per inobedientiam, inquit, amius hominis, peccatores constituti sunt multi. Non ergo sociavit quod morale & spiritale est, cum eo quod naturaliter & materialiter propagatur, stolk he on agreed spisores

Homo vero ille per quem peccatum intravit in Mundum, non dubio Adamus est: cujus peccatum, peccatum suit totius Mundi. Peccatum inquam, quod ex transgressione legis toti Mundo imputatum est. Subjecit Apostolus tenore eodem ratiocinii. Vsque ad legem enim peccatum erat in Mundo. Id est, usque ad hominem illum Adamum, peccatum erat in Mundo. Quo tempore igitur peccatum illud in legem intravit in Mundum per Adamum: peccatum aliud erat in Mundo, teste Apostolo, Vsque ad legem. Vel ante legem & Adamum, quod idem fuir. Non peccatum quod imputatum est ex transgressione legis: sed peccatum quod naturaliter inhærebat, neque imputabatur cum lex non erat. Neque vero sociavit Apostolus peccatum quod erat ante legem, cum illo quod à lege originem habuit: & de quo dumtaxat capite hoc

loqui instituerat, memaba same di sur est

Per unum hominem peccatum intravit in Mundum. Es per peccatum Mors, addidit Apostolus eo loci. Vbi adverte, Mortem de qua hic loquitur Apostolus, non naturalem intelligendam esse; quæ ex vitio innato & primæ creationis depravatione, nec non ex peccato radicitus inhærente præcordiis hominum inhæsit. Sed mortem spiritalem & mysticam hoc loco accipiendam, quæ sequuta est imputationem spiritalem & mysticam peccati Adamici.

Quod ut clarius percipias, revoca in animum quæ superius notavi. Neminem unquam mortalium morti deditum fuisse propter peccatum Adami, præter unum Christum: in quo, ratione imputationis Mysticz, putati funt homines omnes mortui; qua ratione putati funt omnes peccavisse in Adamo. Putati sunt inquam, mortui in Christo, similitudine, parabola, & sictione eadem Mystica; qua putatus est lsaacus mactatus à patre suo, de quo supra, ex capite 1 1 ad Hebræos. Mystica igitur, sictitia, & parabolica, mors illa fuit de qua hic locutus est Apostolus: quæ peccatum Adami secuta est Mysticum, fictitium, & parabolicum. Quam scilicet mortem nullus unquam mortalium revera & actu subiit in Christo; sicut nullus unquam mortalium revera & actu peccavit in Adamo. Locutus est hoc loco Apostolus de peccato illo, non quod naturaliter inhæsit hominibus; sed de illo tantum quod imputatione mystica transit à peccato Adami in omnes homines. Locutus est itidem hoc loco Apostolus de morte illa, non que corruptioni innate hominum naturaliter affixa est; sed de illa tantum que naturam peccati Adamici secuta est: quæque imputatione Mystica à morte Christi transit in omnes homines. Et dicta est mors Christi, mors transiens; sicut dictum est peccatum Adami,

Adami, peccatum transiens. In omnes homines mors pertransiii; ait Apostolus. Nimirum ut significaret, non sibi rem
fuisse hoc loco, cum morte illa qua ex corruptione hominum naturaliter & inharenter eis obvenit: sed de illa
tantum qua in expiatione peccati Adamici, à morte
Christi in illos transit.

Verum enimyero, ut major lux hebetiores feriat oculos; attende curiose ad illa que ibidem, & mox seguuntur. Regnavit mors ab Adamo. Regnavit mors ab Adamo, quia peccatum imputatum fuit ab Adamo. Vides hic, peccati illius Mystici, pec non mortis illius Mysticz, originem. Finem corundem respice. Regnavit mors ab Adamo, usque ad Mosem. Regnavit mors ab Adamo, & lege illa quam Adamus rupit : usque ad Mosem, & legemillam quæ à Mose viguit usque ad Christum. Christus scilicet moriens legem omnem, & Adamicam & Mosaicam, extinxit. Delens, ait Apostolus Colossensium 2. chirographum decreti quod adversus nos erat, quodque erat contrarium nobis : & ipsum tulit de medio, alligans illud cruci. Chirographum decreti illud quod erat contrarium nobis, condemnatio morris erat, decreta ex lege & chirographo illo, in omnes homines ex peccato Adami. Indicium enim ex uno in condemnationem, ut scriptum est Romanorum s. Condemnatio quippe illa imminebat omnibus hominibus, & regnabat eis, ab Adamo usque ad Mosem; nec non homines omnes per illud tempus, quodam velut chirographo & juris vinculo, obligabat & constringebat. Neque enim proprie, ut monui supra, mors regnavit homipibus: quia nullus hominum mortuus proprie est ex peccato Adami: sed proprie, condemnatio mortis dominata eis est, ex chirographo decreti illo; quem Christus moriens delevit, sustulit, & cruci affixit.

Metas

Metas igitur cognitas, & tempora cognita, posuit Deusi Adamum & Mosem, peccato Adamico, & morti sive condemnationi mortis, que decreta erat ex peccato illo. Sed nullas metas, nulla tempora posuit Deus idem, vel peccato quod naturaliter inhæret, vel morti quæ ex naturali vitio hominibus infixa est. Peccatum naturaliter inhærens erat ante legem & Adamum : à creatione & principio illo rerum quod fine principio est. Mors naturalis regnavit post Mosem; sive post morrem legalem, Adamicam & Mosaicam. Imo regnat, & regnabit mors eadem usque in finem seculorum quæ numerari non possunt. Mortem nimirum illam naturalem intellexit D. Paulus idem, Corinthiorum prima, capite 15. ubi de fine ultimo rerum agit. Vltima autem inimica, ait ille, destructur mors. Que de morte contracta ex peccato Adami intelligi non possunt : destructa enim est mors illa in Mose destructo. Regnavit mors ab Adamo usque ad Mosem. Intelligi ergo debent de morte naturali, cujus destructionem Deus distulit in finem ultimum rerum. Vitima inimica destructur mors. Neque dum enim destructa est mors naturalis & inhzrens illa, que seguitur naturam sui peccati naturalis & inharentis. Vigent & vigebune indivulse sociata duo illa, peccatum naturale & mors naturalis, usque in finem seculorum : neque destruentur nisi in destructione ipsa flatenti ele eco codon, tanenan capiti empinistindin

Non ergo sociavit que non conjuncim tractavit Apoftolus, que que rerum ordo penitus diviserat: peccatum
imputatum, & peccatum naturaliter inherens: mortem
regnantem ex peccato imputato, & mortem peccatum
naturaliter inherens consequentem. Tractatio illa spiritalis & mystica: hec materialis & physica erat. Abstraxis
Apostolus tractationem illam spiritalem & mysticam; ab

hao materiali & phylica : ut ostenderet, non opus fuisse Adami traduce materiali & physica, ad imputationem mere spiritalem & mysticam peccati Adamici. Quod apertius patefecit capite codem ad Romanos 5. ubi comparavit inobedientiam Adami eum obedientia Christi: & imputationem que abundavit ex delicto unius Adami, ad condemnationem mortis; cum imputatione gratiz, quz supereffusa est in dono, sive in oblatione, unius Christi ad justificationem vitz. Que nullo modo materiale & phylicum olent; fed florem spiritus,& mysterium merum redolent. Et enimvero, ut comparatio Adami & Christi absoluta sit: imputari debuit Adamus hominibus; eadem prorsus ratione Mystica & spiritali, qua iisdem Christus recum ogic. Filima satem infentea, air lice, .flo entanqui,

Profitentur Theologorum antelignani, D. Paulum proprie egisse, capite illo 7 ad Romanos, de reatu & imputatione peccati Adamici: & consideravisse peccatum, non quatenus fontem corruptionis humana; sed quatenus Adamum, & in illo homines omnes reatu codem involvir. Non enim scripsisse Apostolum, homines fuisse corruptos in Adamo, sed in illo peccavisse. Peccavisse in Adamo, per imputationem; non ex illo, per propagal tionem. Peccaviffe in Adamo virtualiter: non virture feminis, sed virture imputationis. Adamus autem constitutus est loco codem, tanquam caput omnium hominum: non naturale, sed mysticum. Et apposite ad hanc rem Theologus egregius. Ratione naturali , inquio , conftare non potest; homines omnes; imo neque dum natos; peccavisse in Adamo : nifi Adamus supponatur , in effe morali , fuiffe caput . totius bumane nature. Locutus est propterea Apostolus capite codem; non de peccatis illis in quibus Adamus naturaliter corruptus est; & in quibus homines omnes natunaturaliter corrumpuntur: sed de una offensa, de uno delicto, & de una tantum inobedientia, quæ reatum Adamo, & omnibus hominibus in Adamo meruit: quæque non actu, sed reatu, ab Adamo in omnes homines transit per imputationem. Qua ratione, inquit Cardinalis Bellarminus, inobedientia illa potuit communicari hominibus. Tum celeberrimus Gamacheus Sorbonicus. Concedimus, inquit, peccatum actuale Adami, quatenus actuale, non inesse hominibus, nisi imputative.

Imputationem peccati illius actualis creavit lex, vel transgressio legis. Realem peccati habitualis inhærentiam genuit natura, que nature pravitas est. Natura autem, & lex, toto rerum ordine differunt. Naturam produxit creator Deus. Legem tulit recreator, vel secundus creator Deus idem. Et qua ratione natura non potuit reatum contrahere ex alieno delicto, qualem violata lex: ita neque reatus ex violata lege, & alieno delicto, potuit corrumpere naturam. Causa nimirum moralis, qualis fuit inobedientia Adami, non potuit producere corruprionem naturalem. Ergo multo minus imputatio inobedientiæ illius potuit producere corruptionem illam. Imputatio, inquam, que est estectus mere spiritalis causa illius moralis: | & mysticum ex morali ortum. Non ergo disjuncta illa, & quibus non bene convenit, sociavit Apostolus; naturam & legem: vitium ex natura, & reatum ex lege; in tractatione quam instituerat hoc capite, peccati illius quod in Adami transgressione omnibus hominibus imputatum est. Imo nullibi gentium, velapud D. Paulum, vel apud aliquem alium auctorem facrum & biblicum, legere vel inducere erit, naturalem Adami traducem fuisse conducibilem, ne dicam necessariam, ad imputationem peccati Adamici.

Ouibus

11 3

na mairter corremendente fed de una offensa deuno debao, Rede un Vanara in TrodenDa, que recento de

Qua ratione peccatum Adams salutem, non perdissonem hominum fecit. Non imputatur à Christo mortuo peccatum alienum hominibus, sed sua quisque peccata patitur.

MPLICATA est, salebrosa, & dumis aspera, quafrio illa quam vulgo agitant de peccato originis; ex hypothesi qua statuunt, homines omnes ab Adamo progenitos. Illam ego ex mea hypothesi, si Deus saverit, tractabilem, explicatam, & planam adeo reddam; ut

nulla deinceps hæreamus in falebra.

Sunt qui invidiam Deo faciunt; ex prima hypothefi: feritatis & crudelitatis plenam elle rationem illam legis fuz; qua quod patratum est peccatum ab Adamo, insciis, imo neque dum natis imputetur hominibus. Tum, quod pænz tam crudeles, ex peccato illo inflica fuerint; ut tota hominum natura, malorum & peltium hydris pullulaverir. Nullos enímvero legibus humanis alieni criminis successores constitutos. Parentum opprobria ne luant liberi, edicebat Plato. Quin & atrox Senatui Romano, & perniciolum vilum est exemplum; tollere filios Cassi; Caffio perduelli sublato: quique morem hune instaurare aggressi sunt populi, vili sunt rem dignam hominum invidia, & Deorum indignatione fecisse. Sed & illud truculenti genus omne superare videtur: quod post vitam grumnofam & cruciacious infamem, pracipitati in ftagna ardentia homines, propter idem illud peccarum Adami, iccur fuum redivivum vermibus redivivis tundendum præbeant : ibique inter fletus & stridores dentium, mortem immortalem, in atternum & ultra, exigere creimpurat , sem percan Adamici . segunco a aunab

Quibus

Quibus incommodis ut brevitet & perspicue respondeam ex mea hypotheli: atque ut obstruatur omne os inclementer de Deo loquens; Demonstratum supra abunde est; imputationem peccari Adamici nihil addidisse natura hominum corruptioni dedita, prater imputatiopem iplam, que mere mystica est, queque spiritu solo concipitur. Nihil ergo novi portavithominibus imputatio illa, quoad naturamo Expendendum est quale detrimentum ex illa homines ceperint, quoad mysterium. Statuendum vero in primis est, Paulum Apostolum ubi dixit capito 10 ad Romanos: Christum finem effe legis: intellexisse Christum finem esse mysteriorum omnium, & qua lege pracipiebantur, & qua Prophetarum scriptis continebantur: quâ significatione lex, pro Bibliis sacris, ut plerumque solet, accipitur. Sine modo, aiebat Dominus Ioanni, reculanti illum baptizare; Sic enim decet nos implere omnem justitiam. Institua, co loci, Mysterium est. Implevit enim Christus mysteria omnia que perfecit, & ad finem suum perduxit. Vocatur porro mysterium, Iustitia: quoniam mysterium omne à Deo institutum, justitiam operatur. Neque enim mysterium nomen inane est, nudaque appellatio & fictio, fine re & specie. Imo rem omnium maximam conficit; qua justitiam, salutem, & immortalitatem hominum parit. Illud autem plenius suo loco discutietur.

Præcipuus vero finis fuit Christus mysterii illius, quo peccatum Adami imputatum est hominibus: nimirum, ut eisdem justitia Christi quæ mors Christi est imputaretur. Advertendum quinimo est, Christum Iesum esse; id est, Salvatorem: cui opponitur Apollyon, & perditor hominum Anti-Christus. Venit Iesus ut salvos saceret homines, non ut illos perderet. At, quo argumento institutus

ch lesus finis ad salutem hominum institutta fuere mediaque ad finemillum perducunt; ad salutem corondein?
Imputationego percett Adamicique nos duxit ad finem
illum; falutem hominum; non perdicionem fecit. Beniu
gnitatis igitur & milericordia plena fuir; non feritatis &
crudelitatis, ratio illa divinæ legis; qua hominibus vel
infeiis; imo neque dum natis; nova Adami imputata est.
Imputatum etenimi fuir Adami percetum hominibus inseiis, ut illis etiam inseiis acquireretur justitia Christi;
qua salus est. Domini. Percetum autem justitiam parit;
miraculo codem quo tenebra lucem exerusse legintur;
& mors vitam suscitare creditur;

Falluntur vero magnopere qui autumant, mortent zternam consequutam esse condemnationem illam mortis que decreta fuerat ex peccato Adamico. Demonstratum enim este plus satis arbitror, ex D. Paulo ad Romanos s duem ad hanc rem laudavi superiori capite: condemnationem illam mortis non aternam fuiffe; fed finibus certis circumscriptam. Natam esse cum Adamo, periisse cum Mose. Regnavit mors ab Adamo usque ad Mosem: ait Apostolus. Segunta est scilicet mors illa fatum peccau ti, & qui illam genuerat patris fui. Regnare inceperar peccatum Adamicum à transgressione legis : quod ideirco peccatum legale nuncupo. Regnare itidem ceperat mors Adamica, à transgressione legis ejusdem que peccatum Adami fecerat : quamque idcirco mortem legalem nuncupo. Vixit peccarum legale, quam diu lex vixit: & lege extinda, extindum est. Regnavit mors legalis illa, quamdiu regnavit lex: debuit & illa mori lege mortua. Æternum porro indefinitum est. Habuit autem mors legalis definitos terminos, Adamum & Mosem: quos ultra citraque nequivit consistere. Non ergo potuit mors illa conferre quam non habuit eternitatem hominibus.

Quid ergo? Peccabimus, quoniam non sumus sub lege? tum quoniam nulla condemnatio mortis ex lege restat, que peccandi libidinem coerceat? Absit, ait Apostolus. Atque ut objectioni illi plene siat satis; opera precium facturum me existimo, si totum hoc mysterium ordine detexero: & que de illo sparsim enarravi, collectim

& contuitu uno pererrandum exhibuero.

Comprobat auctoritas facra, & naturalis ratio; corrupribile & mortale esse, quodcumque ex materia corruptibili & mortali creatum est. Hominesque adeo ex materia corruptibili & mortali compactos, corruptibiles & mortales fuisse creatos: neque potuisse, vi & virtute creationis illius suz corruptibilis & mortalis, transcendere ad Deum incorruptibilem & immortalem, ut & ipsi incorruptibiles & immortales evaderent. Deus scilicet incorruptus est: homines autem de carne sus, que materia sua est, corruptionem metunt. Galatarum 6. Deus immortalis est: mors est quam sapit caro. Romanorum 8. Deus bonum ipfum est: bonum autem non habitat in carne hominum; malum è contra illi adjacet. Rom. 7. Qui vero in carne sunt homines, Deo placere non possuns. Caro siquidem inimica Deo est. Legi divinz non subjicitur: neque enim potest. Tum que sexcenta ejus generis leguntur apud auctores sacros. Quibus appareat, emendandum fuisse vitium carnis, materia, & creationis prima hominum; & in novas creaturas transformandos homines, ut ex malis boni fierent, ex corruptibilibus incorruptibiles, ex mortalibus immortales; & regnum Dei possidere posfent, qued care & fanguis, que corruptio mera est, possidere nequeunt. Corinthiorum 1, capite 15.

cuius

Meri debuerant homines qui transformandi & denuo creandi erant ; quod supra demonstratum est. Mori quinetiam decreverat Deus illos, in morte Christisui, qui humanum corpus informaret; & morte fua fuccida? nea homines in novas formas & in novas creaturas mutaret. Quod non nis mysterio sieri potuit : cujus scilicet virtute & spiritu, censerentur mortui in Christo, quos fanguis Christi imbueret. Arque ut infectores purpurani, quas veltes murice aut cocco farurare inftiruunt, glasto illas prius maculant, macerant, & subigunt; ut idoneam sedem concilient colori rutilo, qui in substratum fibi glastum inditur. Oportuit homines imputatione, prius peccari Adamici, tanquam glasto, & prima cortina, maculari , macerari , & lubigi ; ut languinem Christi faturatius combiberent, & de secunda cortina splendidius ruberent. Imputatio ergo peccati Adamici, praparatio fuit ad suscipiendam justiciam, que à sanguine Christi emanavit : qua preparatione sitientes homines justitiam illam avidios raperent, interiusque reconderent.

Ac veluti color purpureus, suffectis glasto lanis additus, glasti maculam haurit, & glastum ipsum extinguit; Simili argumento, sanguis Christi suffecto imputatione peccato Adami inditus; imputationem peccati hausit, & peccatum ipsum Adami extinxit: ita ut à morte Christi nulla detur peccati illius imputatio. Peccatum erat ante legem, sed non imputabatur non existente lege. Romanorum 5. Virtus enim peccati lex. Corinthiorum prima, capite 15. Vim seilicet & virsutem addidit peccato lex, que peccatum duplicavit; & ex peccato simpliciter dicto, peccatum fecit ex lege imputatum. Sustulit imputationem illam ex lege Christus idem qui legem ipsam sustulit.

Memorat Apocalyplis bestiam multorum capitum;

cujus caput unum vulneratum fuetat quali ad mortem, reliquis capitibus superstitibus: sed plaga ejus ad mortem curata est. Peccatum bestia suit biceps; cujus caput unum ante legem erat, alterum à lege suit. Amputavit Christus moriens caput illud peccati quod à lege suit; neque sanata est plaga ejus ad mortem: excisum enim est penitus, & avulsum collo suo caput illud. Superest à morte Christi caput alterum quod ante legem erat. Extinsum est in Christo mortuo peccatum illud, quod violata lege. Adamo & in illo hominibus omnibus imputatum est quodque legale esse aio. Superest à Christo mortuo peccatum illud quod non imputabatur non existente lege; quod naturaliter ante legem inharebat homini-

bus: quodque naturale núncupo.

Restituit ergo Christus homines in quem locum acceperat illos Adamus. In locum scilicet peccati non imputati ex lege. Et evaserunt homines, post legem extinctam in Christo, illud ipsum quod erant ante legem latam in Adamo. Non enim imputatur à Christo mortuo peccatum alienum hominibus: sed sua quisque peccata patitur. Non dicitur ultra sub Euangelio; Patres comederunt emphaces, & dentes filiorum obstupuerunt : sed unusquisque in iniquitate sua moritur. Ieremiz 31. Non propter peccatum Adami, sed propter sua quisque peccata interit. Vnusquisque de se ipso rationem reddit Deo. Romanorum 14. De se ipfe: non de Adamo. De suo sibi peccato: non de peccato Adami alieno. Quod nota curiose. Vnusquisque proprium onus portat. Galatarum 6. Et unufquifque reportat qua in carpore fue facit. Corinthiorum 2, capite 5. Indicat Deus Sub Euangelio occulta hominum. Romanorum 2. Occulta: id est, propria, intima, sua sibi, neque imputata aliena Peccata. Non imputat Deus à Christo mortuo peccata Mm 2

facts in legem p fed adferibit fire fibi peccara naturalia minibus; que non in lege, fed in carne funt; que que natura carnis corrupte corruptionem metunt : que morrem sapiunt : in quibus bonum non habitar : sed è contrario malum adjacet : quaque non ratione legis ; fed ratione natura iplius corrupta, & mortalis, regnum Dei incorruptibile & aternum possidere nequeunt. Crucisixus est cum Christo vetus Adam, & vetus homo legalis noster: sed vivit adhue in nobis verus ille homo naturalis, vere noster, qui non in morte Christi extindus est: Sed qui virture refurrectionis ejus extinguerur chim, com nos plena fanctificacione Deus indoerit : que refurrectio, & recreatio nostra perfecta & plena futura est. Quo tempore & novissima inimica destructur mors. Mors inquam naturalis, peccati naturalis opionium; que peccato natutali vigente, viget in hominibus; queque peccato eodem extincto, extinguatur & ipfa necesse est. 490 100 1163

At vero interea, latagamus perpetuo pietatis exercitio, & indefessa sanctificationis nostra cultura; ut extinguatur verus illud peccatum quod carni nostra adharet: & reveletur justitia Christi in nobis, ex salci in salci in successa prum est Romanorum r; id est, ex sanctificatione in sanctificationem. Sanctificatio enim, vera & solida sides est in concreto, quam intellexit hoc loco Apostolus: non successa inamis illa, quam ventilant quidam in abstracto. Nolimus ergo peccare: non quod lege Adamica, aut poena mortis ex lege Adami sancita, amplius teneasnur, ex quo Christus mortuus est: sed quod veritate & rei ipsius natura, interclusus nobis est aditus ad vitam aternam, ad tegnum, ad conspectum & gloriam Dei; si materia & carni nostra indulgemus, & peccatum nobis innatum

non extinguimus.

Nihil

Nihil igitur feri & immanis, quoad legem Dei ; nihil quead fanctiratem hominum, male conciliati & diffoni oborietur animo s ex imputatione peccatilegalis & Adamici, nec non ex morte legali & Adamica, que peccatum illud legale confequuta cit: fi totum hoc negotium, ex mes hypothesi, Mystice institutum accipiatur; ut idoneum folum cordibus hominum flemeret , fuscipiendz jufitiz Chriftisvanz ipliffima fandtificatio & falus hominum est; tum debique summa corundem felicitas. Scaruminatur fiquidem ratione mysterii, ad falutem hominum comparati; quod feritatis in Deo, & erudeliratis invidiolo alia, nullus un quain morraliun untedobiv iurdul junarido

storera fuir peceari Adamici : imo fi puriores fuere nonsiresidenting and Charp untp. VIII. essent seems and

Quare Adamus qui tanquam caput peccavist, non tanquam caput penas dedit peccati fui. Peccatum Adami inobedientia fuit. Peccatum naturale & legale, duplex fuit repagalum objectum hominibus, quibus Paradifo interdicerensur. Solvis legale repagulum Christus moriens. Solvet naturale Christus idem resurgens, & nos plene sanctificans.

NIMADVERTERE rigidius folent Quefitores, in criminum auctores; quam in corundem, vel participes, vel conscios. Quod nos jura omnia docent , naturalia , gentium , & civilia. Neque probatione egor, quia probatione ipfa, adeo multa & circumfufa est, obnubilaretur. Ius illud in Adamo folo non obtinuit: qui tanquam caput peccavit; neque tanquam caput pecnas dedit peccati sui. Enimvero si peccata & flagitia omnia, fi quicquid febrium & peltium elt; fi mors ipla zterna, ex peocaro Adami, ut ereditor, intravit in mundum, & pervalit in omnes homines: cur non ad omnia peccata & flaranut

M m 3

gitia

gisia projectiffimus fuit Adamus; peccatorum & flagitiocum banium proprer peccatum illud fuum a caput & caufa? Cur non malorum omnium, pestium & sebrium cohortibus impetitus est ? Cur non denique morti zternz, mortis illius auctor, devorus efte Imo y quare Adamus; si transgressionem & inobedientiam ejus excipimus ; nullis aliis criminibus & peccatis claruit à Quare achlerice value ? O usre vicam longavam daxivad trigiuta & nongentos annos ? Quare nullus Theologorum relegavit illum ad inferos, ut inter damnatorum & reproborum cruciatus y morre eterna plecteretur à Sin parce alia, nullus unquam mortalium, vel particeps vel confeius revera fuit peccari Adamici : imo si puriores fuere homines omnes peccari illius, quam funt sceleris puri infantes: ut pote qui neque dum nati erant quando Adamus peccavit : Quid causa fuit, quare evaderent homines ex peccaro illo, vel nequiores, vel morbosiores, vel damnatiores Adamo iplo? Constat enim, innumeros homines, peccatis & sceleribus Adamo ipso nominatiores ex peccato Adami creditos : tum male habitos, vita brevi & zgra affectos; ad Tartara demum extremo rerum judicio adigendos, ut ibi mortem immertalem transigant.

Tenebras illas clarorem merum reddam ex mea hypotheli: si consideramus peccantem Adamum; vel adversus legem, quod peccatum legale suit; vel ex vino natura sua corruptioni obnoria, quod peccatum naturale est. Si consideramus Adamum peccantem peccato legali, vel adversus legem, qual idem est: concipiemus indidem illum, non respectu tantum habito ad se ipsum, sed respectu etiam habito ad omnes homines, & ad totum genus humanum quod repræsentabat: cujus repræsentationis vi & virtute, imputationem peccati illius, sibi, & toti generi

huma-

humano meruit. Quemadmodum enim Legatus, qui deditionem totius populi, civitatis suz nomine, ad victorem Principem facit: non se insum tantum, sed homines omnes rotius civitatis quos Legatus reprasentat deditionis lege obstringit: Sic Adamus nomine illo quo totum genus humanum repræsentabat ; non se ipsum tantum, fed homines omnes lege decreta in peccarum fuum obstrinxit; nec non costem , arque se ipsum primputationis peccati illius reddidir participess Ac veluti in negotio deditionis quam facit Legatus civitatis fuz nomine; omnes ex aquo deditionis leges subenne, tam Legatus, quam homines civitatis sua omnes : pari ominino ratione, in negotio peccati Adamici, totum ex zquo genus humanum imputationem peedatrillius fubiit; tam Adamus, quam homines omnes. Tum quo argumento deditio illa non recipit magis & minus, ut Schola loquitur; neque censetur ex dedititiis illis omnibus, alter altero minus aut mage deditus: Simili prorsus ratiocinio, imputatio peceati Adamici, neque magis neque mimis recepit : neque enim censeri potuit peccatum Adamicum, uni quam alteri omnium hominum, quotquot funt, quotquot fuerunt, & quorquot erunt, magis aut minus imputatum. Et de illo peccato vere & apposite usurpari valuit Lucani illud: Ques inquinat , equat. Imo & Adamus & homines omnes a quotquot funt, quotquot fuerunt, & quotquot erunt; pænas ex aquo dederunt peccati illius. Omnes enim ex zquo condemnationem mortis dectetam in peccatum illud fustinuerunt : nec non purati sunt homines illi omnes ex zquo mortui ; morte illa legali, spiritali, & Mystica a que peccatum illud legale, spiritale, & Mysticum, confequuta est. 1130 m annich and sense to missing c

lam verò, si consideramus Adamum peccantem, ex vi-

tio natura fuz corruptioni dedita, quod peccatum naturale est : tune concipiemus illum respectu tantum habito ad fe iplum, non ad cereros homines. Arque illo refpedu quo plus fibi iph peccaviller Adamus peccaro illo naturali ; plus enum prenz & mali daturalis fibi ipfi intriviffer : arque adeo in mortem acerbiorem incidiffer. Et enimyero quoniam peccarum naturale magis & minus recipie; fepundum magisant minus corruptam naturam : ace monimagis & minus recipiont pienz omnes naturales, & mala omnia naturalia ; que peccarum illud naturale consequentur. Qua vero ratione Adamus, pre ceteris hominibus; natura minus corrupta preditus fuit : nempe illud formationis fuz przrogativa, quam à Deo ipio babuit : minus eriam & ceteris hominibus peccavit peccato naturalis Arque adeo peccati illius fui minores dedir penas, & minora mala passus est, quam ceteri homines passi funt : ime & quam propter idem illud peccatum etiammage dedirits: Simili profitis ramocinio, runouitad odon

Castigemus examen hoc in aquatissima recta tationis trutina: ut extra omnem controversiam appareat, tum peccata hominum omnia, tum malorum omnium pestes qua homines male mulcant, tum mortem corum aternam qua illos vita aterna interdicit; ex suo illo vitio quod sibi ipsis naturaliter inharet, non ex alieno Adamidelicto, dimanavisse. Vnde amabo sitis illa sanguinis, qua homo homini fera est, & qua homo hominem trucidat? nonne ex bile atra qua jecur hominis tumet? Vnde incesta illa, & contra leges nupria unde & inverso usu concubitus? unde nesanda Veneres illa quibus homines ardent bestias? Nonne ex perversa & corrupta libidine, qua perversa & corrupta natura impetigo est? Vnde & surta? ex innata rapiendi prurigine. Vnde bella è lites in volu?

aiebat D. Iacobus capite 4 suz epistolz: Nonne hine, en concupiscentite vestrie? Tum vero & hine maxime constar, vitia illa naturz & materiz ipsi hominum addicta, & penitus assista: quod cum eadem sit materies hominum qua bestiarum; communia itidem vitia illa sint hominibus & bestias. Hine nimirum est quod homicidas; truces, & crudeles homines; vocare soleamus, tigres, ursos, leones: libidinosos, hircos: obtrectatores, canes: furum manus, milvinas & aquilinas ungulas: ventri deditos, porcos,&c. Nisi sorte putamus, imputatum & bestias peccatum Adami, talia & ipsis vitia ingeneravisse. Quod vere esset pe-

ponem pro corde gerere. municip A adurada que conserva

Vnde porro vapide se habent homines ? unde siene tanquam zona cincti sunt? unde illos urget morbus regius? unde illis oculi herbei? hirz dolent? radices cordis percunt? unde illis febres continuz, intervallatz, & periodice t unde & multiplices arthritidis species? tum vel arena vel glarea calculi, qua stranguriam parit? unde & innumera malorum facies; quibus tentantur humana corpora? nonne ex pravis humanorum corporum affectionibus? Que scilicet mala in agris, tum intenduntur, sum remittuntur; ut in eildem, vel intendentur; vel remittuntur pravz illorum affectiones. At certe, varietates peccatorum & valetudinum, que homines vel malos vel morbosos faciunt : peccatorum itidem & valetudinum intentiones & remissiones, plane indicant, vitia illa omnia deduci ex natura & materia ipía hominum; que ut varie affecta eft, vanis itidem modis, cum magis & minus, vel corrumpitur vol agitatur. Neque vero peccatum legale Adami tale quid unquam efficere valuit. Vnicum enim fuit, non varium: tum neque intentius & remissius homines invalit: Omnes enim ex zquo, ut pradixi, reos fecit. -orasb

Ac proinde omnes ex equo vel malos vel morbolos effecisser, imo & omnes codem genere peccati & mortis affedos; si quod peccant & februant homines, ex peccato illo uno & unius generis, causam & originem traxisset.

Objicitur. Adamum, quando legem transgressus est, peccavisse naturaliter. Naturaliter enim concupivisse frudum vetitum, & naturaliter manducavisse illum. Naturale ergo, inquiunt, peccatum Adami fuit, non legale tantum. Arque adeo, neque sola imputatione spiritali & Mystica; sed & ratione natura & traducis ipsius ab Adamo deducta, pervalit in omnes homines. Respondeo. Non propterea peccavisse Adamum, quod naturaliter concupivisset fructum, & naturaliter comedisset illum, Sed quod contra vetirum appetiisset, & contra legem glutiisset. Peccatum Adami vocavit Apostolus. Inobedientiam: moralem, non naturalem: vel quatenus formale, non materiale, peccati illius fuit. Formale, inquam, morale, & mysticum, quod unice Adamo & omnibus hominibus imputatum est; & propter quod unice, mortem fibi & omnibus hominibus meruit. Naturale & materiale peccati illius, peccatum proprie non erat. Nullum enim peccatum crat per le & nasuraliser , concupivisse & manducaville fructum, qui erat pulcher aculis, de banu ad veftendum. ut de illo testatur Moses. Peccati illius virtus in sola transgressione & inobedientia Adami constitit : que peccati ejusdem morale & formale fuit, sonoill mor to sonois nomi

Peccatum porro idem illud dupliciter Adamo impulsatum suit: quatenus logem Dei anisho & voluntate consupta transgressus est; vol quatenus candem corpore & manducatione ipsa infregit. Quatenus legem Dei anismo & voluntate corrupta violavit Adamus; quod morale. & spiritale peccati ejus suit; incidit in condemnationem:

deere-

decretam ex lege Dei, & morte mortuus est: morte inquam morali & spiritali, quam pro Adamo reapse & corpore passus est Christus. Quatenus corpore transgressus est Adamus, corpore ilicet Paradiso ejectus est: ne sorte, ait Genesis, manum suam mitteret, & sumeret de ligno vita, & viveret in aternum.

V trumque omnibus hominibus accidit ex transgressione Adami; mori, & Paradiso ejici: sed utrumque, signisicatione, parabola, & fimilitudine. Mortui funt homines omnes ex peccato Adami, morte eadem spiritali, & mystica, qua Adamus mortuus est. Ejecti sunt omnes Paradiso, non actualiter & corpore, ut Adamus ejectus est; sed significante mysterio. Interdicebat scilicet homines omnes Paradiso Dei, & vita zterna que apud Deum est, fua fibi natura corruptioni & morti obnoxia. Interclusit bis aditum ad eundum Patadisum & ad eandem vitam zternam, lex data Adamo, que virtutem addidit peccato, ut loquitur epistola ad Corinthios secunda; quaque peccatum effecit peccans xal is se Coli, ut loquitur epiltola ad Romanos. Atque adeo duplici repagulo occlusa erat via hominibus ad Paradisum, & ad vitam æternam: naturæ humanæ vitio, & rigore divinæ legis; quæ stricta fuit, quæque strictam aciem euntibus ad Paradisum obtulit. Natura ipsa hominum corruptioni & morti dedita, primum fuit & materiale repagulum; suum sibi innatum impedimentum, quod interclusit aditum hominibus ad immortalitatem. Violata lex ab Adamo, secundum fuit & spiritale repagulum; non innatum, ted alienum impedimentum, quod eisdem occlusit Paradisum : quodque non natura, neque Adami traduce; sed imputatione, spiritu, & fictione mera divini mysterii omnibus hominibus. objectum est; ut ratione cadem vita aterna abdicarentur.

ND 2

Suftu-

Sustulit Christus moriens secundum repagulum spiritale & mysticum, ex transverso ab Adamo oppositum. Superest primum naturale & materiale, à Christo resorgente & sanctificante amovendum. Paradiso autem ejecti sunt, & vita aterna interdicti, mortales & mortai ex peccato Adami homines; mystice & parabolice: ut beneficio mortis & resurrectionis Christi, pateret eisdem aditus ad Paradisum eundem; & vita aterna fruerentur; non mystice & parabolice, sed vere & reapse, quibus datum foret electis.

there que Adams more as eds. Incolings on the Parts ofto, son adeas HIV Vertow . Traded Dans englass oft;

Omnes homines peccaverunt ad similitudinem peccati Adamici. Infantes peccaverunt ad eandem similitudinem.

CRIPSIT Apostolus, Adamum fuisse typum Chrifti. Fuit ergo Christus Adami prototypus. Acratione similizudinis Adamice cum Christo prototypo fuo: quo argumento Christus reficiens quos Adamus perdiderat, non fuit ultimus omnium hominum, ut prateril tos tantum homines gratia & justitia sua comprehenderet: ita neque fieri debuit Adamus primus hominum 63 mnium, ut futuros tantum homines imputatione peccati sui involveret. Tum quo prototypo mors Christi imputata fuit hominibus omnibus, & Christi coztancis, & natis ante Christum à temporibus æternis, & illis qui post Christum nati sunt, nec non in finem usque seculorum post illa nascentur: codem typo, vel cadem similitudine prototypi, peccatum Adami imputatum fuit hominibus omnibus; & Adami coztaneis, & natis ante Adamum à temporibus æternis, & illis qui post Adamum nati sunt, nec non in finem usque seculorum nascentur : damnandosque

dosque pariter temporum homines omnium, unum Adami peccatum præftitite mag buildanne populique un zone

Nempeillud ipfum fuit quod verbis conceptifimis vo-Init Apostolus, loco codem capitis y ad Romanos; ubi dixit: Mortem regnavisse ab Adamo usque ad Mosem: In cos etiam qui non peccaverant ad similitudinem transgressionis Adami. E'm Tes pui apertinue es : in cos qui non peccaverant. Qua de hominibus nacis ante Adamum procul dubio intelligenda funt. Peccaverane feilicet ante Adamum nati homines. Peccaverunt post illum nati. Non peccaverant ad similitudinem transgressionis Adami ante Adamum nati homines. Peccaverunt ad fimilitudinem transgref. fionis ejus post Adamum genici, mil isagorq au , moran

Quz ut ordine aperiam , Notandum est neminem unquam mortalium peccavisse actu quod Adamus peccavit: fed actu imputatum fuisse omnibus. Nullus siquidem, ut prædixi, manducavit actu fructum foientie boni & mali; quem secundum vulgatam opinionem y neque ullus vidie mortalium, neque vidisse unquam porvit: sublata enim est arbor ipsa è conspectu hominum, ex quo Adamus Paradio submotus est. At si nullus peccare potuit actu quod Adamus peccavit; & fromnes peccaverunt quod Adamus peccavit : superest ut peccavering omnes ad similitudinem illius peccati; per imputationem scilicet peccati ejusdem. Convenit sane Theologos inter orthodoxos, quod supra notatum est: Imputare alicui peccatum alterius; este, eundem eodem toco habere ac si ipse peccatum illud commissifer. In quo requiritur, ut personarum altera peccatum illud actualiter non commiserit: alioqui jam non alienum peccarum, sed suum fibi imputaretur. Imputatum autem fuisse alienum peccatum Adami hominibus omnibus; pro comperto est. Statuen-Nn 3 dum _naria a

dam ergo utique est, homines omnes eodem loco suisse habitos ac si ipsi peccatum illud patravissent: non actualiter; alioqui jam non alienum peccatum Adami, sed suum sibi hominibus imputatum duisse. Restat igitur ut patraverint homines omnes peccatum Adami, ad similitudinem, si non actu. Et enimyero: quoniam nihil est in rerum natura; quod non sit vel actus, que est veritas rei; vel similitude, que est image mentatia. Nulla porro legitima imputatio es alieno delicio ereari potuit, quam setione illa qua is qui loco babetur peccantis; versus putatur in imaginem & similitudinem peccantis; nec non peccavisse ad similitudinem, quod peccatorisse peccavit actu. Nimirum, ut propter similitudinem transgressionis; similes pome infligantur personam ac similitudinem peccatoris induto, que peccatori ipsi constituuntur.

Hoc autem enixe voluit Apostolus accidisse omnibus hominibus: & idem peccavific quod Adamus peccavit; & candem pænam morris passos, quam Adamus passus est propter idem peccatum suum. Per unum, inquit, hominem peccatum intravit in mundum; & per peccatum mors. Vo luit, inquam, homines omnes versos fuisse in imaginem & similardinem Adami pour peccavisse censerentur o mnes ad fimilitudinem granfgressionis Adamica: & similis mors regnaret eildem, que Adamo regnaverat, propter similitudinem transgressionis ejus. Atque ut nullos homines pænæ illius mortis subducerer Apostolus, hæc addidit. Mortem regneviffe ab Adamo, ctiam in oos qui non peccaverant ad similitudinem transgressionis Adami. Notum siquidem erat, peccatum Adami pervasisse in homines omnes qui ab Adamo formato nati essent, & postilla nascerentur: nec non mortem regnavisse ab illo in cosdem posteros. Vesum ut homines omnes peccato Adami comprehendum

prehenderet: homines inquam omnes; quorum radices tantum vergebant ab Adamo, ad præterita & antecedentia Adamum fecula; quantum illorum rami tende bant ab codem, ad futura & Adamum subsequentia tempora: voluit Apostolus peccatum Adami zque impuratum fuisse ab Adamo, præteritis & futuris hominibus: nec non mortem regnavisse ab codem, in cosdem præteritos & futuros. Mirandum certe, fed non fine exemplo, mysterium. Eece enim Abrahami fides imputata est mysterio codem sidelibus omnibus, & natisante Abrahamum à temporibus æternis; & qui post Abrahamum nati funt, & nascentur in tempora usque aterna: quo intelledu Abrahamus parer credentium dictus eft, præreritorum & futurorum omnium. Adde his que de imputatione mortis Christi dudum enarravi. Mortem scilicet Christi non solum imputatam fuisse post Christum natis hominibus; sed retto imputatam pervasisse in retro etiam ante Christian creatos & genitos, mogel anne sipp

Atque ut, hæc ita fieri decuit, hæc utique ita fieri potuille ratio ipla imputationis mysticæ suadet. Spiritu scilicet & ratione mera intellectus; secundum quam imputatio mystica homines invadere suevir. Quale enim fulgur de nimbo corufcans, que supra & que infra functomine uno percurrie; Talis imputatio ex peccaro Adami erumpens, vibrata est una mysterii & spiritus fulgerra, in omnes homines: & in illos qui supra Adamum nati erant; & in cos qui infra Adamum nati funt & nascentur Eadem gerre spititus & mysteriiratio, qua nos docer, montem pervaliffo ex peccato Adami in homines neque dum natos infra Adamum longissime : docebit nos, eandem mortem regnare potuife ex codem peccaro, in illos homines qui pati crant supra Adamum longissime. Par nimirum rule.

mirum causa est, in mysterio imputationis, preteriti, que futuri temporis. Neque novum miraculum querendum elliquit imputetur peccatum ante Adamum creatis hominibus, fi creditur imputatum fuille neque dum polt Adamum genicis. hA mureous q shisilog A Julion sin

Porerremus autem, quantum animo valebimus, homines à principio usque ad finem resum omnes. Et randem facendum erit, nollos alide pornifie peccare ad diffimilitudinem transgressionis Adami, preter illes qui ante Adamum nati & creati erant. Conftar enim, homines omnes post Adamum genitos, & natos natorum, & qui nascentur ab illis; peccavisse ad similitudinem transgresfionis Adami. At fi posteri Adami omnes peccaverunt ad fimilicudinem transgressionis ejus: quod amabo genus hominum potuit non precaviffe ad fimilitudinem transgressionis illius? Certe, Morum sit necesse est qui ante Adamum creati erant. Nimirum quos & ante Adamum, quia ante legem, peccaville manifefte voluit Apostolus, Romanorum ;. Tum quibus suum peccatum ante legem & Adamum non imputabatur: quia peccatum non imputatur non existente lege. Atque adeo, qui neque peccaverant , neque peccavifie potuerant ad limili-unificam peccasi Adamici. Ad differentiam posterorum Adami amalum, qui post legem, quia post Adamum, percaverunt: quibus utique peccatum Adami imputatum est; quia peccatum imputari coepit ab lege & Adamo. Arque adeo, qui soli percare potuerunt ad hanc veram confectionis Adamics fimiliaudinemy dequa hicagiour, & quam folam non dubic intellexit hoc loco Apo-Rolus. Son't from comit booker and A triase

Ignoscant Viri fummi qui D. Apostolum interpretati funt of dixero non fibi conflare que ad hunc locum attule-

tulerunt de infantibus: quos ideireo noluerunt peccavisse ad similitudinem transgressionis Adami, quia, inquiunt, non peccaverunt actu quemadmodum Adamus peccavit. Imo a peccavissent actu, non peccavissent ad similitudinem: quoniam actus, veritas ipsa, non similitudo rei est. Arque co ipío quod non actu peccaverunt infantes, que Adamus actu transgressus est; peccaverint necesse est ad similitudinem transgressionis ejus. Ceterum viros fefellit celeberrimos mixtura illa quam fecerunt peccatorum Adami naturalium, quæ Adamo inhæserunt, cum peccato legali, quod ab Adamo transiti in omnes homines. Voluerunt siquidem illi, infantes non peceavisse ad similitudinem transgressionis Adami, quia non actu peccaverunt quod Adamus actu peccavit. Verbi gratia: quia non occiderunt actu, quemadmodum Adamus actu, vel occidit, vel occidere potuit : quia non mœchati sunt actu, quemadmodum Adamus actu, vel mochatus est, vel mochari potuit: quia non furati sunt actu, quemadmodum Adamus actu, vel furatus est, vel furari poruit: & sic de ceteris peccatis Adami naturalibus. Atqui non agebatur hoc loco de similitudine peceatorum Adami omnium: sed de similitudine inobedientiz Adami unicz. quod serio notandum est. In quam inobedientiam nullus neque adultorum neque infantium incidere actu potuit. Non dixit Apostolus: qui non peccaverant ad similitudinem peccatorum Adami. Imo illud dumcaxat: qui non peccaverant ad similitudinem transgressionia Adami . Agebatur siquidem hic; non de peccatis Adami omnibus, & que sibi soli naturaliter peccavit Adamus : sed de una Adami transgressione, que imputatione transit in omnes homines. Omnes, inquam, infantes & adultos: quatenus omnes indiffin-&c hominis nomine & specie veniunt : & quatenus omnes 00

mines infantes & adulti, nec non omnium ztatum omnes, peccaverunt spiritu & mysterio, non natura & materia, ad similitudinem transgressionis illius Adamicz. Quamvis enim similitudo intercedat hominibus omnibus peccatorum suorum naturalium, cum peccatis Adami naturalibus: non illam tamen similitudinem naturalem & materialem intellexit hoc loco Apostolus: quippe quz communionem habere potuit cum bestiis ipsis; ad quarum similitudinem peccant homines omnes naturaliter & materialiter, propter candem naturz & materia communionem. Illam tantum similitudinem spiritalem & mysticam tengit D. Paulus, quz hominibus solis competiit. Hominibus inquam illis qui communionem itidem habent spiritalem & mysticam cum Christo: ad cujus participationem nesa esset dixisse venire etiam bestias.

Co A PluntovIX. and A mehous

Qua ratione retro acta fuerit imputatio peccati Adamici, in antecessores Adami. Mysterio scilicet ad salutem antecessorum eorundem comparato. Qua ratione potuerint salvi sieri antecessores Adami illi.

E R u m inquiunt: Qui potuit imputatio transgressionis Adamicz in antecessores Adami retro
agi? Qui potuit itidem mors regnare in antecesfores Adami, iisdem vita cassis? Neque vero mirum videbitur, imputationem peccasi Adamici retro actam suisse in
antecessores Adami omnes mortuos & sepultos; repusantibus que supra & plus satis inculcavi: imputationem
sidei Abrahamicz, Theologorum ipsorum consensu, reero actam suisse in antecessores Abrahami quantumvis
mortuos: Christum autem imputatum suisse tum

tum Abrahami antecessoribus, mortuis utique & se-

At certe mortem regnavisse in cosdem mortuos; & mortem ex imputatione peccati Adamici saviisse in ipsos mortuos, prodigio simile, vel prodigium merum videbitur; fixum ratumque habentibus nullam aliam mortem potuisse obvenire hominibus, præter illam quæ in cos pervalit ex semine Adami; quod, ut aiunt, mortale evalit, & mortem peperit ex quo Adamus peccavit. Hoc enim posito, impossibile est sibi fingere, mortem ex peccato & semine Adami, pervasisse in homines illos qui Adamum antecesserunt: quia factu & conceptu imposfibile eft, Adamum suos unquam genuisse antecedentes. Verum enimvero; si mortem illam quæ ex peccato Adami pervalit in homines omnes, mylticam & spiritalem intelligimus: que neque naturaliter, neque ex femine Adami; sed mystice & spiritaliter ab Adamo effusa & refusa est in homines omnes; nihil illo dilutius erit negotio. Etenim qua ratione concipimus mortem invasisse Adamum, & in illo futuros omnes homines, momento illo quo peccavit; quidni concipiemus mortem eandem potuisse invadere prateritos & futuros? Et si quid est quod de præteritis dict videatur impossibile; quidni eodem impossibilis gradu venient suturi & non nati homines, cum præteritis & mortuis? Imo potior in hoc mysterio debuit haberi ratio præteritorum mortuorum, quam futurorum non natorum. Quia mortui qui non funt, esse tamen aliquomodo putantur, qua fuerunt certissime: præ futuris & non natis, qui nunquam fuerunt, neque adeo certum est an unquam futun guernes ergo, moisem pinitalem & r

Apostolus diserte nos docuit, regnum mortis evanuisse

ab interitu legis Mosaicz, vel à Christo, quod idem est. Nemo tamen est qui dubitet mortem regnavisse in omnes itidem homines qui à Christo usque ad nos geniti sunt, & in illos qui à nobis usque ad finem seculorum progignentur. Qualtio est à quo tempore regnaverit mors in illos homines qui à Christo mortuo nati sunt, & nascentur. Certe non à Christo mortuo, ut dictum est : Christus enim moriens vitam & regnum morti abstulit. A tempore ergo illo quo regnum mortis viguit. Ab Adamo scilicet, & à tempore illo quo propter violatam legem mori meruit Adamus, & mori meruerunt homines omnes in Adamo : quique eleganter Caffiodoro dicti funt ; Mortem contraxisse antequam vita principia reperissent. Regnavit ergo mois ab Adamo, in futuros & nondum natos homines. Quod an aliter fieri potuerit quam ratione mystica, & pura puta operatione intellectus, consulat quisque bonam fuam mentem. Quid porro vetuit eadem statuis se de præteritis que de futuris hominibus? Martem scilicet myslice regnavisse in illos, arque in hos myslice reenavisse concedimus.

Ratione juidem mystica, vel quod idem est parabolica, & fictione ipla juris; plus caufe crit quare regnaverit mors præteritis mortuis, quam futuris non naris: fi revocamus in animum quod usu fir apud animadversores. scelerum, quibus non novum est mortem infligere mortuis : qui jubent cadavera nocemium stare judicio ; ut secundum pænas legum morte illa civili afficiantur, quam morte naturali przverterunt. Quz vero lex adeo crudelis tale quid statuit de futuris hominibus? & que non natos homines condemnatione mortis persegunta est? Cogitemus ergo, mortem spiritalem & mysticam regnavisse. ex peccaro Adami in præteritos homines Adami antecello-

4:00

cessores; codem modo quo jus civile finxit, morte naturali mortuos potuisse & morte civili insuper condemnari.

Age vero, insurget aliquis. Moriuntur ut meriti sunt, morte civili & sententia Iudicis, nocentes illi mortui, propter violatas leges civiles. Sed quid de Deo tam male meruerunt mortui illi ante Adamum homines, qui nullam legem Dei violaverant, quia nulla eis data erat? Et que tam barbara religio morem hunc permifit, ut & mortuos rearu obstringeret, ut & mortuos denuo necaret, ut in illos saviret innocentes; & mortem legalem ex loge quam non transgress erant, morti illorum naturali addetent? Absie autem ut quiequam vel injusti vel truculenti, de Deo, & de lege Dei, concipiamus. Absit ut tale unquam nefas in animum nostrum inducamus; Denmilegibus & mysteriis suis quicquam statuisse de hominibus, in hominum perniciem: guod & supra refutavimus. O uicquid decrevit Deus de hominibus, in falutem hominum decretum est. Et si quid fuit quod alias minus illis bene vertere videretur, convertet Dens olim idem illud in melius. Confultum igitur exquifitumque fuir hominibus illis qui Adamum antecesserune i mori ex transgréssione & poccato Adami, ut resutgant olim ex mortuis secundum spiritum sandificationis que est in Christo. Salvi sucrunt quia perierunt. Et damnum putatum fuillet mysteris, nili qui rolurgere poruissent, peristfent. Perfici voro in illis perumque pospie & mori in Adamo & tehirgere in Christo, musuis & reciprocis imputationibus Adami & Christi, mystice & spiritaliter intellectisa fi concipimus damnationem mortis ex peccato Adami eadem ratione in illos retro adamo qua intelligimus absolutionem de condemnatione illa ex satisfatione 00 3 -olo

& morte Christi, mystice etiam & spiritaliter retro effer cushir morrage potentie & morre civili imables nimit

Imo objiciunt. Qui potes erunt unquam antecessores Adami illi; fanctificari & refurgere ad vitam erernam in Christo: si vica zrerna que salus hominum est, nullis conceditur mili illis qui noverunt Deum patrem, & crediderupt in Christium-filium quem meste Deus parer? At quomodo poruerone vel noffe Deum-parremi, vel credere in Christum filium, antecessores Adami illi; quibus nihil unquam de Patre neque de Filio dictum est? Cognitio enim & fides, ex auditu funt. Ad hase ut respondeam peo re & loco | sciendum est > homines bonos omnes A damum antecedentes, poruifie præfumere falutem fuam, spe & confidentia eadem qua patres ludzos omnes, ab Adamo ad Christum justos reputaros, falutem candem concepisse credimus. Nam neque parres Indziilli, Deumi partemut Parrem cognoverunt; meque in Christum-fihum crodiderunt : afference Apostolo, Rom. capite ula timo: Mysterium Dei-patris & Dei-filii, tacitum fuisse & absconditum à seculis esennes, asque ad fue sempora. Taoitum orgo, ableondicum so incognicum Patribus illis fanctis ludeis y inner Adamons & Christum interjectis. Quods quis lauder Christum ipsem proficentem; Abrahamum de la la haulisse oculis sui pectoris diem adventus Chri-Ri, illique arrifele: Respondebo; vidisse illos diem Chrifti advonesatis; ferbumbris & figuris involuçum; qualis Di vider aus vidiffe paras per unbile Lancant:

Artiliffe illos Christo; fed incognico: quales infantes arrident matribus fuis; qualque rifu cognoseere dicuntur; posicios magis quam vere i inftindus enim oft porior in Adams o dem ragone in illos etingos meup veidinicai

Scriptum el porto Ephelierum capite primo, Deum

Hac-

elegiste gentiles in adoptionem suorum sibi filiorum; ante creationem mundi. Deus autem non finat ut credamus Electionem illam adeo otiofam & inutilem fuiffe, à creatione illa mundi quam ante sormationem Adami à temporibus eternis supponimus, usque ad lesum Christum; ut nullus homo è gentilibus electus & vocatus fuerit ad parcicipationem salutis que in Christo est, per totum illud tempus quod intercessir à mundi cunabulis usque ad tumulum Christi. Gentilis erac Melchisedech; neque enim ex generatione Iudaica; quod fignare notavit epistola ad Hebraos, capite 7, verlu 6. Et erat Sacerdos Dei fammi. Ergo & Electus. Imo vas electionis electifiimat qui decimas accepit ab Abraham ; & cujus facerdorio zterno comparatum est aternum Christi facerdotium. Creditur gentilis lob: vir fimplex & rectus, ac timens Deum; & recedens à malo; servus. Dei, arque adeo Electus: cuique, Deo ipso perhibente, similis non erat in terra. Gentilis crat Cornelius centurio ex legione Italica: vir pius & timens Deum cum tota domo fua, & fedulam navans operam bonis operibus. Taceo proselytos quamplurimos. Tum gentiles & illos, quos Achillis nostri Chiron, Mo-THAN VS VANERINS, longo ordine enumerat in elegantissimo juxta & doctifimo tractatu, quem Gallice conscripfit, & inscripfit, De la verte des Payens. Viros, inquam , probos, spectatos, & fapientes illos taceo : quos omnes longe ante adventum Christi, non à side abhorrec, imo porius fidei confentaneum est, credidisse Ele dos à Domino & vocatos fuille ad Dominum. At qua ratio est Electorum illorum gentilium qui fuerunt ab A2 damo ad Christum; candem statuo de Electis illis gentilibus, quos tulit prior zeas, à mundo creato ufque ad Adaintegenition, lefum Chaltom D. Paulus musemich mum

inter-

Hacpropter vero gentiles illes omnes, ante & poft Adamum genitos, viros frugi, manfacros, & bonz in dolis, Chiafti electos crediderim ; quia en fervitiis & mancipits Christi fuiffe illos existimaverim. Si qui enim pire! rum Christe babuit , it fuit Christe : ex Aposto.o Romanorum 8. Spiritum autem Christi habuisto illos autumo; quia tastos & animatos fuisse conjicio spiritu illo Christi, qui secretis cogitationibus falutem & vitam aternam a pud illos operabatut. Inerar generabus illis ipiritus Chrilti, ficut inest infantibus fua anima qua fontiune; & quam fentiunt infantes, fed quam non agnofeunt. Inerat illis spiritus Christi, licut inest ratio infantibus, que potencia in eiselt, non actus. Vocatus ideireo Spiritus ille, Pol sente Dei ad falutem; epiftola ad Romanos capite 1. In erat illis spiritus Christi, sicut inest grano frumenti virtus illa qua potentia vegetativa elt. Germinat enim & increscit granamilled terra commission; dum nescis agricola qui semina. Comparatus hac de caufa fortirus Christiy quod regnum Dei eft grano illo frumenti Germinat enim & increfcit spiritus ille in Electis ; dum nesciunt illum qui illum intra fe habent Electh Datus erat Spiritus Christi gentilit bus illis electis, nefeientibus poscibaritibus, & dermientibus : arque illis oprime conveniebar Pfalmi illud 127? Com dedoris dilectis fuis fomnam Fece bereditas Domini. Hz reditas inquam Dominis que & regnum Dei, & fpiritus Chrifti, & vica zterna eft. Incravillis fpiritus Chrifti, fed crat abiconditus & incognitus reque le ois conficebatur. Sentichant & colebant Spiritum illum : sentiebant quem nesciebant; colebant quem ignorabant. Aras illi facrabant quas Deo incognico nuncupabant. Et quem Deum incognitum, lefum Christum D. Paulus iple nominatim inter-

LIBER QUINTUS. interpretatus est Atheniensibus. Absconditus erat in illi Spiritus Christi. Quapropter & ipsi Electi in abscondito: quales vocavit D. Paulus Indaes in abscondite, Romanorum 3. Conclusi erant in eam fidem que revelande eis erat. Quod D. Paulus idem afferuit de ludzis illis sanctis, qui degerunt sub lege, ab Adamo ad Christum: nec non accommodari potuit gentilibus illis justis, qui degerunt sub natura, ante legem & Adamum. Erant gentiles illi sicut oves errantes qua nesciebant que Pastère ducerentur: sed que, secundum D. Petrum Epistola sua 2, capite 2, potuerunt converti ad Pastorem animarum suarum. Absconditi erant cognitione & professione sua: atque extenus cogniti, quatenus potuerunt cognosci ex corum operibus: quæ vera & solida fuit Electionis suz probatio. Edicente illud Domino ipio. Ex operibus corum cognoscetu illes.

Plura de his dicam si Deus saverit; ubi agam ex professo de vocatione gentilium, que à rejectione sudzorum invaluit. Ordiar autem partem secundam hujus Systematis à rejectione ipsa Iudzorum: Quia enim satis dixi de Electione tum Iudzorum, tum gentilium in Iudzis electorum. Neque de illis faciam longius.

PARTIS PRIME I N 1 S.

AUTRIUS MARCIA

interpretative of Attrementions. Abjectations cost in the Sources Christic Quapropres to spit Election abloadding: quales vocavie D. Paulus males in absendito, Romano-Il tum 3. Conclus creme in cam fidens que revolande en vran O would. Lanus ident aftenun de ludais illis fanchis, qui degrant sab lege, ab Adamond Chriftum: nec non act tolamod iri potnit genedibus illis jadis, qui degeranellib : natura, ante legem & Adamuni. Trant gentiles illi ficut sees or ance our reference and respond duenement by days I sugarnett. Petrons Ephiloia for 25 capite 25 potucione v convoin sall operem en manum fine um: Abloondai cranes en intone & professione fea : acque extenus cognicus quarcous potuerune cognosei ex cotum operibos: que vers as fould fair techonic four trobatio, addiconte filiado Domina Ixo. 1. Opening commengues illet. proposed in

Plota de his escantif Deus favefir; nbragini en profalle de vocarione gentilinus, que à rejectione ludgorum invaluir. Ordiar aurem pairem fecundaen hujus Svillemarine rejectione ipla liclacommi: Quit enim ferr dixi de l'échone chin ladvorein, sam gentilien in Indrise-l' le corum. Iveque de illis facion longius. the for that their fill the first and find the

ARTISPRIMA

Mark and P. I. Was Superior to the same reduction proportion of the second of the last Charles & view excess of this explication the burying and the property of the second

And the second of the second o and the state of a lease of the state of the

TERRE SANCTE BELINEATIO.

